

22124 350.

Physic.
314.

ΠΤΡΕΤΟΛΟΓΙΑ:
SEU
EXERCITATIONES
DE
MORBIS UNIVERSALIBUS
ACUTIS.

Authore

RICHARDO MORTON, Med. D. Regii
Collegii Medicor. Lond. Socio & Censore.

Ἐπεὶ τὸ πρῶτον τὸ πρῶτον ἀποφασίζω ὅτι τὰς ἀντικειμένων, ἡ τὴν
ἐπιβολὴν ἀποδοῦναι ἢ ἀντικειμένων, ἡ τὴν ἀντικειμένων ἀποδοῦναι
τὴν τὴν ἀντικειμένων, ἡ τὴν ἀντικειμένων ἀποδοῦναι τὴν τὴν
ἀντικειμένων. Hippocrat. ἀντικειμένων.

LONDINI:

Impensis SAMUELIS SMITH, ad In-
signia Principis in Cœmeterio Divi
Pauli. MDCC. XCII.

1692

ΠΥΡΡΕΤΟΛΟΓΙΑΝ:

SIVE

Exercitationes hæc De Morbis
Universalibus Acutis, dignissi-
mas censemus quæ Typis man-
dentur.

Thomas Burwell, Vice-Præses.

Samuel Collins,

Edward Hulse,

} Censores.

Job. Bateman,

Per Illustribus Doctissimisque

VIRIS D.D.

THOMÆ BURWEL, Proprietari dignissimo.

SAMUELI COLLINS,

EDOARDO HULSIO, } Censoribus Meritissimis.

JOHAN. BATEMAN,

Nec non

D.D. ELCETORIBUS;

Atque

UNIVERSIS SOCIIS

Incliti Collegii Medicorum Londinensis.

Hoc Opus

(Quale id cunque est)

Prolem Ejus *whom*,

Ejus Benevolentia formatam ac fotam, atque de-
mum in lucem editam Honoris & Gratiitudinis.

Ergo

Dat, Dicit, Consecrat

RICHARDUS MORTON,

Ejusdem Collegii Socius, & Cenfor.

LECTOREM.

Candor Professorum *Physiologiae* nostram nuper editam ubique Benignè amplexantium, animos mihi addidit ad amplam hanc ac difficilem Univerſa *Pneumatologie* Provinciam ſuſcipiendam, atque ejusdem Syſtema variâ rerum Obſervatione, horis ſuccuſſivis conſlatum, publici juris tandem faciendum. Cujus Specimen, haſ de Febre *Intermittente* ac *Remittente* Exercitationes prælo jam ſubjecimus, mox (Deo annuente) ad Febres *Inflammatorias*, eûm *Generales*, tûm quæ ad partem Corporis ſpecialem reſpectum habent; ad Febres *Colliquativas*, ad *Malignas*; Atque demûm ad *Symptomata* Febrium maxime urgentia quotquot ſint (quod Mu-

Per Illuſtrissimos Doctores
VIRIS DOCT.
THOMAS BARRETT, Proprietarius dignissimus
SAMUEL COATES
EDUARDO HUISSON, Secretarius Medicinæ
JOHAN BATTMAN
D.D. FLEETORIBUS
UNIVERSITATIS SOCIIS
Jesuiti Collegii Medicorum Londinensis
Hoc Opus
(Cuius) a conspectu
Fuit benevolentiæ firmitas et laetitia, et hoc
mum in faciem etiam Honoris & Gratulationis
Fecit
Dr. Dicitur, Consensu
RICHARDUS MORTON
Eiusdem Collegii Socius & Consensu

neris nostri ac pensi reliquum est) pro virili progressuri, modò Eruditorum & Exercitatorum Professorum approbatione nobis confiet hocce Opus in publicum bonum cessurum esse. Empiricorum, indoctorum, & in re Medicâ minimus Exercitatorum, quanquam inani Eruditione & notionibus à libris, non à Naturâ impressis intumescantium præjudicia, me in hoc studium incumbentein haudquaquam morabuntur. Illorum Censuras parati expectabimus; Si quidem ex diuturnâ & accuratâ Naturæ Observatione docti, non tantùm veterum *Humoristarum*, verùm etiam *Neotricorum Spagyricorum* Castra, in *Ætiologiâ* Morborum Acutorum eruendâ ac Methodo medendi adhibendâ, quadante nus deferere cogimur; Dùm fomitem Febriferum asseramus esse *Deleterium quid in Spirituum Systemate delitescens, quod Fermenti ad instar*

instar eos adoriens atque cestro primum exagitans, deinde humoribus, secundo quasi momento, varias mutationes atque qualitates morbosas nobis sensibiles impertit. Quo posito, necessarium ducimus in *Ætiologiâ* horum morborum ritè enarrandâ, *Diagnosi* explicandâ, *Prognosi* proferendâ, vel *Indicationibus*, & *Curationis Methodis* stabilendis, ad hanc *Cynosuram* præcipuè respicere. Et Medici in hisce Curationibus occupati magis interesse censemus multo usu calluisse *Antidotum Fermento Venenato* delendo parem, atque æquam & justam, pro variâ *Veneri* indole, atque vigore vel debilitate Spirituum, Antidoti exhibendæ Methodum probè nôsse, quàm Remediis *Evacuantibus* & *Alterantibus* nescio quibus, morbosarum humorum qualitatum, quæ primario loco non peccant, emendationem moliri. Hanc nostram generalem

ralem *Hypothesin*, utut quadantenus novam, Medicos Expertos (quotquot in horum morborum Curatione diutius versati fuerint) facilius assensu suo comprobatorios credo, quàm Juniores, qui in libris evolendis magis quàm in Naturâ contemplandâ occupati, & in verba Magistrorum sæpius jurantes, nihil præter Humores & Qualitates crepant, atque Qualitates istas Febriferas contrariis Qualitatibus semper profligandas somniant. Unus *Sebastianus Wiridig* M. D. & *Rostoch.* celeberrimus Medicinæ Professor, in *Medicinâ suâ Spirituum novâ, Hamburgi* cusâ, atque Societati Regiæ *Londinensi* dicatâ, jamdudum, scilicet Anno 1672. omnium Morborum Etiologiam è morbosâ Spirituum affectione expresseò eruere sategit, ut ad liquoris *Alcahest* seu Medicamenti Universalis usum viam sterneret: Verùm hujus Au-

thoris

thoris *Paradoxa*, signenta varia, & laxa scribenda ratio Mihi prorsus persuadent, eum acumine ingenii *Spagyrici* (quo pollet) potius quàm Naturæ Observatione hanc *Hypothesin* in Museo suo conflâsse. Me quod attinet, Ego liberam *Philosophiam* ubique amplector; per me unusquisque de proprio suo sensu; judicet neminem ego de sententiâ suâ deduco, nulli *embloci dædulo*; verùm postquam Animo meo anxio & hæsitanti, sedulâ Naturæ indagatione, quadantenus satisfecerim, æquum duxi totam rem (prout ego ipse eam animo concipio) coram æquis ac doctis quibuscunque Judicibus, sive *Philosophis* sive *Medicis*, sinerixâ aut jurgiis palâm & ingenuè proferre. Idque libentius nunc facio, quoniam quamdiu Ego Qualitatum doctrinâ nixus sum, vulgaria morborum *Phænomena*, quæ mihi in praxi quotitidè occurrere solebant,

solebant; subsidio *Veterum* aut *Recentiorum* Hypotheseſ nunquam ſatis commodè potui enodare; Multò minùs *Symptomata* Morborum *Univerſalium* explicare, ſigna *Diagnosticæ* & *Prognosticæ* rationi congruentia, atque *Indicationes* curativas & Methodum medendi ad Proteiformes hos Morbos accommodatam invenire. Equidem tædebat me ſerè Officiū, quoungebar, cūm Memet, unà cum cæteris Profeſſoribus Arbitrum ac Judicem vitæ & necis Propinqui conſtitutum deprehenderem, atque Provinciam Me ſuſcepſiſſe animadvertetern, quam, ob certæ Regulæ defectum, non niſi timido Animo regere potuerim. Conſcius mihi eram me potiùs Empirici partes, quàm *Medici* aut *Philoſophi* agere, idque Lucri proprii, magis quàm emolumenti Publici cauſâ. At quamprimùm (re diu in Animo ſeriùs penſitatâ) *Ætiologiam* horum Morbo-

Morborum à *Spiritu Animali*, atque *Veneno* inibi deliteſcente petendam deprehenderem; Quantâ luce Mentem meam illicò perſuſam ſenſi? Ariadnes quaſi filo ductus in *Penetralia Naturæ* intrâſſe mihi viſuſum; Tenebræ & caligines, momento quaſi temporis diſſipantur, occultiſſima quæque ac minutiſſima *Symptomata* in lucem clariſſimam proferuntur; Nihil arduum, nihil conſuſum ut priùs; Phænomena, quæcūque fuerint, ſolutiones ſuas juxtâ ſecum aſſerunt; omnia Morborum *Symptomata* proſapiam ſuam ultrò conſtitentur; Febres omnigenæ in varias ſuas Claſſes ſponte recedunt, atque propriis *Symptomatis* notatæ Genium ſuum ac Indolem palâm produnt; ea inſuper ſigna rùm *Diagnosticæ* cūm *Prognosticæ* à fonte ſuo perſpicuè deducuntur, quæ reâpſe ac uſu veriſſima eſſe comprobantur; Curatiuæ prætereâ *Indicationes* certifiſſimæ

tissimæ, niſi Oculi citius ſeſe Menti ingerunt, atque Methodus medendi vera ac rationalis ſtabilitur, pro variis Ægrotantis circumſtantiis di-verſa & mutabilis, atque ut plu-riſimū eventui ſeſe approbatur. Adeo ut mihi jam non ampliùs videar Empiricus, ſed mihi potiùs gratuler, tanquam in Medicum quadantens & Philoſophum nuper evecto; & cum majori ſiduciâ, atque minore hallucinatione, id, quod mei Muneris eſt, quotidie exſequar. Quid? quod in variis Morbi ſtadiis ubique ſciam quid de ejus eventu exſpectandum ſit, quid agendum; & cum ob radices Morbi nimidū fixas, aut Remediorum efficacium defectum, opem non ſemper afferre queam; ob quam rationem deſiciam cognoſcam. Unde mihi penè perſuaſum eſt *Hypotheſin* noſtram de horum Morborum *Ætiologiâ*, magnâ parte, ad Veritatem ipſam aut quam proximè accedere. Ob-

Objiciet forſan hic aliquis, cum hoc pacto Ratio formalis Morborum non, ut olim, in Qualitatum evidentium intemperie, verum in Spiritibus & Veneno in iis deliteſcente conſtituatur, planè actum eſſe de Philoſophiâ & Eruditione Medicinali; nec è re eſſe, ut Medici ampliùs nocturnis impalleſcant Chartis, vel tempus terant in libris Doctorum evolvendis, vel Ingenia ſua in repagulis Naturæ reſerandis, & Cauſis rerum indagan-dis in poſterum torqueant: Am-plum illum & fertilem Philoſo-phandi Campum, Craſin nimirum variam, Putredinem, atque mul-tiplicem Purpuræ Maſſæ alteratio-nem ex Bilis flavæ & nigre, Pitui-tæ caterorūque humorum primis qualitatibus in ſummo gradu im-butorum miſcelâ, ejusdemque com-pagis à Sulphure, Sale Alkali, vel Acido in eâ prædominante ſolutio-nem, ubi olim Profeſſores ingenia ſua

sua exercebant, & unde in posterum uberem ac penè infinitam Remediorum Febrifugorum Mefsem excogitare possent, ictu quasi Oculi mutari in sterile isthoc & infœcundum Spiritum, & nescio cujus Veneni Deleterii in iis latitantis solum. Hos Spiritus & hoc Venenum, cum sensus nostros penitus fugiant, ad Methodum medendi rationalem conflandam conducere non posse; verum imperitum unumquemque atque Empiricum *Antidoto* instructum, sine eruditione, ratione vel Methodo, partes Medici acturum; unde maximum decus, atque etiam usus nostræ Artis multum detrimenti non potest non pati, dum viâ hæc compendiariâ Febres obtruncantur, in quibus curandis maximum quæsum facimus.

Esto; horum Morborum Fomes in Spirituum gremio delitescere concedatur; An non Medico sagaci

gaci liceat Indicationes suas Curativas ab humorum mutationibus, quæ ab hoc Fermento oriuntur, desumere? Saltem hoc ritu Arti suus honos constabit, Philosophiæ Libertas facta tecta conservabitur, & Lucri captandi occasio non præripietur.

Tantum autem abest, ut hæc nostra *Hypothesis* labefactet Philosophiam (quæ quantum ad Artem nostram spectat, est Scientia veris ac certis Principiis à rerum ipsarum Naturâ petitis innixa) ut potius eam mirum in modum excolat atque adaugeat, & Nos non aliam ob causam eam primum amplexi sumus. An enim fas est, ut ii qui falsas & fictas tantum Morborum causas contemplantur, veram eorundem & vivam Ideam ratiocinando unquam formarent, eventum certum denunciarent, vel iustas Indicationes, atque æquam medendi Methodum stabilirent?

Sanè

Sanè non mirum est Artem Medendi hucusque magnâ ex parte celatam tanquam Mysterium fuisse, & ejus Professores precariis Principiis instructos, utut specie tendis eruditos, Empirico modo eam exercuisse; Tyrones verò, apud quos Magistrorum Aphorismi plus auctoritatis obtinere solent, quàm ipsa res & ratio in veritate exquirendâ, postquam ad *exemplum* hujus Eruditionis Philosophicæ pervenerunt, viros sibi potius esse Naturas rerum investigasse, quàm ex veris causis quicquam cognovisse; unde sit quoddam non sine opprobrio inclyta Medendi Ars apud plerisque hæcenus incerta audit & conjecturalis. Appello autem ipsos Humorum & Qualitatum evidentium fautores, utrum ex istiusmodi Principiis certum aliquod *Febrisfugum* hæcenus usque invenerint? Utrum vel Symptomatum ipsorum rationem perspicuè tradiderint? Obser-

Observatione equidem ac multo usu Symptomata. Morborum *Diagnostica*, & signa *Prognostica* vera, sæpius *Historico* more disertè recensuerunt, *an* scilicet hæc vel illa signa hos Morbos comitari soleant, atque hunc vel illum eventum subsequiturum denuntient; verùm de causâ *divinæ* altum silentium. At quid hoc ad Philosophiæ incrementum? Si verò usquam rationem proferre videantur, quas tricas & nugas, & jam ferè ubique explosas? Adeò ut de his potius, quàm aliis quibuscunque, Effatum illud Divinum pronuntiatum fuisse videatur, quòd *ex copia inveniuntur*. *Indicationes* præterea Curativæ in his Morbis, atque Methodus medendi non minùs mancæ sunt & mutilæ, quàm reliquis Apparatus; Omnia, ad Symptomata, quæ ab Humorum qualitatibus variò mutatis oriuntur, collimant; Ad radicem, seu primariam Morborum

Causam nihil. Imò *Specifica* ipsa (uti vocantur) quibus se nonnunquam jactare solent, & quæ optimam eorum Therapeutices partem constituunt, si unquam vera & efficacia inveniantur, non ex Humorum & Qualitatum evidentium Pharetrâ proferuntur, neque ratione excogitantur, verùm occultâ ratione nescio quâ, vires suas ad Humores & Qualitates minimè accommodatas, exserere agnoscuntur. Hæcine *Philosophia*, quæ nunquam hæcenus veras rerum causas indagavit, atque in posterum à recto scientiæ tramite *Affectus* suos æternum seductura est, tanti facienda sit, ut ejus causâ Hypothesis à rerum ipsarum Naturâ petita, atque rationi congruens prorsus repudiari oporteat? Exulet, per me in æternum exulet *Philosophia* ista, & Scientia falsò sic dicta; Nec inde Artem nostram, vel ejus Professores quidquam damni perceptu-

ros hãriolari possum. E. contrâ, cum usus Rationis & Eruditionis non minùs necessarius sit ad consequentias deducendas, cum veris ac certis Principiis innitamur, quàm cum precariis & falsis postularis suffulciamur; Quâ de causâ, viâ longè certiori & magis compendiariâ scopum in Veritate erundâ attingere non conemur? Sic enim & Ars ipsa honore adaugebitur, & hæsitantibus Professorum Animis cumulatè satisfiet; Idæ Morborum veræ & genuinæ formabuntur; Symptomata singula propriâ luce illustrata clarè & perspicuè explicabuntur; Eventus, quicunque futurus est, ultrò in conspectum veniet; Indicationes certæ & Methodus medendi vera in promptu erunt, neque ex hallucinatione vel insitiâ Medici vita Ægrotantis in discrimen adducetur; Nec Ars ipsa (uti solet) opprobriis & convitiis lacestietur: Sed

quicquid Arte fieri potest, certissimè perficietur : Quid? quod, nihil magis Professoribus emolumento esse potest, quam Officium suum hoc modo præstare : Nihil enim Vulgum, instanti viæ suæ discrimine, ab ope Æsculapii petendâ deterret ; præter incertitudinem, quam in ipsâ Arte deprehendunt ; Omnes ad illum Medicum currunt, qui citò, certò, & tutò sanat ; Qui autem difficulter & non sine magno dispendio olim evaserunt, ab Arte ipsâ tanquam à Peste, & ab ejus Professoribus tanquam à Planis abhorreere solent.

Futilem autem, atque planè inanem cenfeo alteram Objectionis partem ; scilicet, usum *Corticis* jam increbescente, Mysterium Artis nostræ adedò divulgandum fore, ut in posterum quivis Agyria & Circumforaneus *Antidoto* instructus, vel Egrotans ipse Curationem *Febrini* absolvere valeat. Siquidem ob

ob varia, eaque admodum truci-lenta Symptomata, tum in genere Nervoso, cum in Arterioso, à Veneno Febrifero oriunda, quæ Febres quascunque præter *Intermittentes* simplices (in quibus curandis vis *Corticis* Febrifuga jam olim innotescit) comitantur, non potest non opus esse Medico, eoque Exercitatissimo, ad Genium horum Morborum, variam & multiplicem speciem non rarò induentium, investigandum ; multò magis autem ad Symptomatum farraginem auferendam, & Methodum Medendi pro re natâ *Venasectiōe*, *Opiatis*, *Emeticis*, *Catharticis*, *Demulcentibus*, *Alexipharmacis* & *Vesicatoriis* variandam & distinguendam ; quod Historiæ à Nobis recensitæ abundè testantur. Ideoque vix puto quenquam non Insanum, & cui Vita propria in pretio sit, inter Scopulos adedò periculosos navigantem, sese fluctibus & procellis

sine Naclero experto, facile concediturum fore, ut ut *Magnetem* & *Pyxidem nauticam* secum habeat. *Cortex* quidem, quatenus Fomitem Venenatum delet, Symptomatum repullulationem impedit, indeque Curationem certiorē, juxta accitorem efficit, nullatenus autem ad Symptomatum periculosorum à Veneno activo, ejusque cum Spiritibus luctatione ortorum ablationem quicquam confert, quæ quidem Agrotantis Vitam sæpius & citius in discrimen ducunt, quam Venenum ipsum à quo Originem trahunt. *Indicationes* curativas *Secundarias* (quotquot sint) Medicus Ratione & Philosophiâ instructus à Crasi humorum sale *Alkali*, *Acido*, vel quocunque alio vitiatâ, vel à Spirituum Orgasmo plûs minus deficiente vel exuberante per me desumere liceat, ut Symptomatis urgentibus tempestivè salutariter occurrat (quæ res totam

Anti-

Antiquorum Methodum continet) modò *Primariam* Indicationem non negligat, Domitum scilicet Fomitis Venenati, qui propriâ suâ Antidoto solummodò subigendus est. Qui secus fecerit non Morbo, verum Symptomatis Morbi tantum medetur, quæ, Fomite adhuc integro intus delitescente, non possunt non sæpius repullulare, & si unquam forte fortuito Curatio perfecta subsequatur, Naturæ, non Medico grates rependendæ sunt.

Hâc occasione datâ, antequam hæc Vindicias finiam, ad majorem hujus rei illustrationem, unam vel alteram Historiam referre non pigebit. Nuperrimè, sc. hoc ipso Anno, Ego, unâ cum altero è Collegis nostris Eximiis accersēbar ad consulendum de salute Viri fortis non gregariæ, qui ad sex hebdomadas laborarat *Febre Intermittente Spuriâ*, quæ, durante Paroxysmi vigore, jam *Cholerae Morbi*, jam

Diarrhææ,

Diarrhææ, *Vomitionis* immanis, vel *Doloris Spasmodici*, aut alterius alienius Morbi speciem referebat; Egro demum penè confecto & *Aplthis* in Ore succrescentibus, Medicus qui prior Curam Ægri gerebat, Eruditus sanè & undique instructus Principiis tùm Veterum, tùm Neotericorum Therapeuticeis, licet non multo usu exercitatus, Morbi Historiam, & Symptomata indies in singulis Paroxyfmis recens succrescentia seriatim nobis retulit, & quo pacto diversis hisce Symptomatis, pro Ingenii sui acumine, *Alcalia*, *Acida*, *Demulcentia*, *Atherantia*, *Opiata*, *Astringentia*, nonnullaque ex Majoribus *Arcanis* per quatuor septimanas opposuisset, & se Officio suo egregiè functum esse gloriari videbatur, utut de Febre, & delitescente ejus Fomite Venenato ne somnians quidem cogitaverat. Cui Ego hoc modo, paucis regerebam; In ramis Morbi pullulanti-

bus

bus, Vir Doctissime, jamdiu frustra demoliendis laborasti, Radicem autem, Fomitem sc. Venenatum intus delitescentem ne uno quidem ictu petere sategisti; unde non mirum est novam Symptomatum fetetem toties repullulasse, atque Ægrum dirissimis Symptomatis penè confectum ab Orci faucibus non longè abesse; Agedum, unitis consiliis jam tandem experiamur an non Morbum ipsum penitus evellere possimus, & Ægro, quatuor dierum spatio plus opis & levaminis afferre, quam Methodo tuâ rationali & *Arcanis Majoribus* quatuor hebdomadis eruditè dispositis & exhibitis hactenus consecutus est. Quid sit? Communi suffragio Antidotus, *Cortex* sc. *Peruvianus* cum *Landano* cæterisque, quæ Symptomata comitantia postulabant, ritè commixta, repetitis vicibus, per quatrimum ministratur, unde universa Symptomata ultro evanescunt,

cunt, atque Ager, stupente planè Erudito Viro, perfectè revalescit. Referam & illud, quod in congressu duorum Collegarum, doctorem fanè & argutorum, cui & Ego interfui, nuperrimè contigit. Illi ferè ad horam, cum magno Ingenii Acumine (quo pollent) usque ad jurgium disceptabant, de *Ætiologia* Febris *Συμψύχου*; Dum hic à Sale Acido, Ille autem è contrà ab Alkali hujus Morbi Prosapiam dicendam esse, acriter contenderet; Cùm quidem Ego, multo usu fretus probè nōssem nec hoc, neque illud verum esse, atque Fomittem Venenatum longè certius & citius deleri posse *Cortice Peruviano*, qui nec Acidum nec Alkali sapit, quàm longà quācunque Methodo hūc sic fectis & commentitiis Principiis innixā.

Supereſt altera Objeſtio, quæ adverſus Praxin noſtram Militare videtur; Nimirum in Curatione Februm

Februm ferè omnigenarum, tam *Continuarum* quam *Intermittentium* Energiz *Corticis Peruviani* patrocinamur, ac ſi eſſet Remedium quoddam *Catholicum*, unde priſcam Febres curandi Methodum Arte & Ratione excogitatam penitus evelimus, aut ſaltem magnā ex parte immutatam, novæ cuidam Methodo, ſpecie tenus Empiricæ locum dare cogimus. Et non deſuerunt malevoli Detractatores qui hanc Methodum quaſi Empiricam, & in *Aſylum ignorantie* inventam nobis objecerint.

Equidem, *Corticem* dictum *Chinam-Chinam* pro Remedio *Polychreſto*, jure merito habeo, viribus præpollentibus inſtructo ad omnia Venenata Morborum Acutorum Fermenta delenda; modò à gradu eorum ſummè Deleterio Spiritus Animales non adeò peſſundentur, uti nequeant, ob *oleoſorum* jam incipientem, *Corticis* virtutem regere

gere, atque in actum ducere; quod in Febribus quibuscunque *Malignis* dictis accidere solet. Nusquam autem hæcenus eum titulo *Catholici* Remedii (ac si *Archæus* ad mentem *Helmontii* quocunque modo irritatus eo compelleretur) donandum judicavi. Utut non desint Authores, uti videre est in *Badi Anastas. Lib. I. Cap. xx.* & Medici aliqui hodierni, qui vires ejus in *Hydrope*, *Ictero*, *Hypochondriacâ* affectione, *Scorbuto*, imò in *Peste* ipsâ, plurimisque aliis Morbis tam *Chronicis* quàm *Acutis* debellandis mirum in modum prædicant. Verùm ut rem ipsam dicam, licet hoc segm^{tu} præ cæteris quibuscunque *Amaris* abstersivâ suâ, seu quâcunque aliâ Qualitate Humorum *antiscorbuticis* corrigendo, & partium labefactatarum tonum confirmando, ad Curationem *Hydropis*, *Scorbuti*, *Icteri*, *Hypochondriacæ* affectionis, *Digestionis eversæ*,
 Appe-

Appetitus prostrati, vel cujuscunque alterius morbosæ Affectionis, incerto cum eventu, conducere nunquam observetur; Nunquam tamen *Corticem* Officium *Antidoti* præstitisse memini, Fomitem scil. Morbi Venenatum certò & citò delendo, præterquam in Morbis *Universalibus* Acutis, præsertim in *Febribus Intermittentibus* & *Remittentibus Veris* ac *Spuriis*, atque *Inflammatoriis* & *Colliquativis*, quibus cum prioribus similitudo quædam est. Quantam autem Medicinæ Therapeuticæ partem horum Morborum Cûratiõ impleat, quivis in Medicinâ Exercitatus probè novit; Ideoque non est, quòd in posterum *Chinam-Chinam*, in censu Pharmacorum, *Polyphrestis* Remedii titulo ornare dedignemur.

Febres autem Continuas *zovexetis* dictas, & quascunque alias sive *Inflammatorias*, sive *Colliquativas* quousque Typum suum servant, reapse
 à Po-

à *Polychresto* hoc Remedio ritè exhibito, respectu scil. ad vehementia Symptomata habito, æquè certò ac citò, ac *Intermittentes* ipsas fugari, fidem faciunt Historiæ in *Exercitationibus* nostris jam cussis recensitæ, vel in posthac cudendis recensendæ, quas Herclè, licet paucas & è multis selectas, sincero Animo ob hanc causam præsertim Publici Juris facere decrevi. Si quis fidem hanc in re nobis adhibere non dignetur, tentando experiatur, nos falsi convincere, & nullus dubito cum propriis manibus oculatis fidem daturum esse.

Neque est, quòd suspicemur *Februm Therapeuticum* inde, cum Artis Medicinalis opprobrio, in puram putam scientiam *Empiricam* degeneraturam esse. Quandoquidem secundum nostram *Hypothesin*, rationi liquidò constet quam ob causam *Cortex* in Febre curandâ adhibeatur, scil. ut Fomes Venenatus

tus

tus qui in Spiritibus delitescens primaria horum Morborum Causa efficiens est, vi hujus Antidoti deleatur & subigatur. Verissimum quidem est nos sobriam Philosophiam solummodò professos, atque in Naturâ *Spirituum*, *Venenorum* & *Antidotorum* (quæ omnia sensus fugiunt, ac longè superant) indagandâ, caligine undique obsessos, palam atque ultrò confiteri, *scil.* seu quam ob rationem vires *Venenorum* ab hac *Antidoto* frangantur, nos planè nescire. At verò quam paucas res, si quidem ulla, demonstratione à Priori intelligimus? Sufficit Medico & Philosopho (ubi recondita rei Natura id exigat) Demonstratio à Posteriori seu ab effectu, scil. *scil.* ab hac causâ hi effectus producantur; Neque inde Ignorantiæ jure merito inculandus est; Namque sicuti Venena, ita non minùs eorum Antidoti usu potiùs quàm ratione periun-

periuntur. Certum est. Acutissimos Medicos Humoristas jam per omnia secula præterita inanem operam navasse ad certa Febrifuga excogitanda, & Methodum Februm curandarum genuinam instituendam, dum unus hoc, alter diversum vel contrariorum *Arcanum* vendicaret, atque Methodos Medendi non minus repugnantes conflarent. Si verò nostrâ *Hypothesi* (quod quidem experti affirmamus) Februm varia & multiplex indoles ita patefiat, & Symptomatum ratio ita reddatur, ut inde ratione freti presentem Februm statum, & futurum eventum certò denuntiari possimus, atque Methodum Medendi rationalem instituere; quo jure in posterum Empirici audiamus? Cùm potius ob *Ætiologiam* horum Morborum ritè enarratam, atque certum Febrifugum à nobis indigitarum, locum mereamur inter *Philosophie* veræ Medicinalis Instauratores.

Instauratores. Saltem iniquiùs nobiscum agitur, si Praxeos Empiricæ infimulemur, & Scientiæ verè *Æsculapianæ* censeamur hostes infensi, eò quòd Venenatum horum Morborum Fomitum & veram causam, inter Humores & Qualitates Evidentes antehàc incassum indagatam, palam demonstrando, Professoribus Facem in *Ætiologiâ* suâ corrigendâ præferre sategimus; Unde in penetrabilia Naturæ ducti, singulorum Symptomatum præsapiam clarè & perspicuè percipere possint; atque inde non ampliùs more Empirico, verùm ratione instructi, de genio ac typo Februm diverso judicare, præfagia proferre, atque Indicationes Curativas desumere; totam demùm Therapeuticam ad Normam rationis ubique accommodatam exercere. Quo pacto hoc pensum absolverimus in his Exercitationibus, penes Lectorem est liberè, b modò

Ad Lectorem.

modò ingenuè & candidè, sententiam suam proferre.

Hæc igitur *Exercitationes* nostras, horis succisivis conscriptas, *Candide Lector*, rogo ut sincero Animo, quo exaratae fuêrunt amplectaris, atque æqui & boni consulas; & Sphalmatis, si qua sint, Veniam impertire digneris. Si suadeas ut pensè quod superest, ad umbilicum ducam, æquis tuis hortatibus non deero, Siquidem Tibi, & publicæ utilitati totum Me devoeco.

Ri. Morton.

*Dat. Londini IV. Calend. Martii
Anno Abre Christianæ
CXC DC XCI.*

Elenchus

Elenchus Caputum Puretologiæ.

Πελολεγµενα.

Definitio Medicinæ: Requirita ad ejus notitiam necessaria. Ejus Apparatus qui consistit in Anatomia, Pathologia, Ætiologia, Physiologia, atque Scientia Pharmaceuticâ, tam Chymicâ quàm Galenicâ. Anatomia necessitas in Morborum Pathologia & Ætiologia indagandâ, & Indicacionibus Curativis inde eliciendis. Ætiologia Morborum Universalium ab Origine & Nexu Partium Humani Corporis præsertim petenda. Origo totius Corporis compagis, sc. non tantum Nervorum, verùm vasorum, Membrarum, Musculorum, Tendinum, Ossiumque à Cerebro. Textura Cerebri & Spinalis Medullæ peculiaris. Tota Machina à Spiritu Animali è Cerebro perpetuè derivato
b 2 ani.

Elencbus Caputum.

animata, ad proprios usus apta evadit. Spiritus Animalis peregrino Fermento inquinatus Morbosum Characterem recipit: Indèque Morbi non tantum Cephalici & Nervosi, verum etiam quotquot Universales, sive Acuti, sive Chronici. Pathologia & Indicationes Curativæ horum Morborum ex hac Ætiologia perfectius, quàm ex Doctrinâ Humorum excitata in conspectum veniunt. Indicationes à vitiatò Sanguinis statu desumptæ, secundum locum duntaxat, jure merito vendicant. Postulata generalia. Postul. 1. Reverà dari Spiritus Animales, Eorum existentia probatur à posteriori, æquali evidentia ac Animæ ipsius Existentia probari potest; idque tum in Naturæ statu integro, cum Morbo. Spiritus Animalis est immediatum Anima Organon, & ipse vite subiectum. E sensu Tacitus constat hosce Spiritus non tantum existere, verum etiam naturam verè corpo-

Elencbus Caputum.

corpoream participare; maximè fluidos & subtilissimos esse, ad modum Fulguris aërem irradiantis; Ex Elasticitate quâ pollent, aëream planè naturam referre; atque maximà parte, ex aëris particulis constare. Ideoque nomine Auræ Animalis, vel Aëris Exaltati designari possunt. Postul. 2. Spiritus Animales in singulis Fibrillis hospitari. Postul. 3. Promanare autem hos Spiritus à Cerebro, uti radii à Sole ejaculantur. Postul. 4. Nervos esse Spirituum Canales. Postul. 5. Cerebrum esse Officinam eorum & quasi Cisternam. Postul. 6. Spiritus Animales esse ægyptiados seu primum Principium activum, & quasi Fermentum Universale totius Corporis, à quo Sanguis & Humores variè agitantur & immutantur. Postul. 7. Unionem Spirituum cum Sanguine esse intimam, totamque Corporis texturam vascularem esse, variis Argumentis probatur. Postul. 8. Spirituum

Elenchus Caputum.

Oeconomiam perverti posse; Idque primariò & sine antecedente Humorum dyscrasiâ. Hi spirituum Morbi sunt multiplices varietatis Morborum Causæ. Spiritus afficiuntur ab Humorum dyscrasiâ, æquè ac Humores à Spiritibus Morbosis; Neque hic Circulus contra Argumentationis Leges committitur; Neque inde inanis aut futilis est nostra hæc Hypothesis. Postul. 9. Naturalem Sanguinis Crasim à Morbosâ Spirituum Diathesi perverti & labefactari solere, quo modo vinum, vel alius quicvis Liquor Generosus, à Spiritu ejus dæpresso, vel dissipato acescit vel vapescit. Postul. 10. Morbos omnes Universales, sive Primarios, sive Secundarios, immediatè à Spiritibus malè affectis oriri, atque mediatè etiam Morbos Partium. Remedia inde specifica audiunt, quod singularem Spirituum *diathesin* potius quam Partis vel Visceris aliquis errorem specialem corrigunt. Distributio Morbo-

Elenchus Caputum.

Morborum intus natorum, juxta hanc Hypothesin, in Universales, eosque Primariò vel Secundariò ita distos; Idque Acutos vel Chronicos, & Morbos Partium. Schema Morborum Generale. Ratio generalis Universalium Morborum, tum Acutorum cum Chronicorum à Spirituum *diathesi* deducta. In classe Morborum Universalium Acutorum una cum cæteris Febris, quam ob rationem variolæ & Morbilli locum vendicent.

Elenchus Capium.

Exercitat. I.

De Febribus Acutis in genere, &
præsertim de Febre Ephemerâ
& Intermittente.

C A P. I.

De Febribus Acutis in genere.

Febri Acutæ definitio. Ejus Ortus (exceptâ duntaxat Ephemerâ) à Miasmate heterogeneo Spiritibus implicito. Hoc Miasma, quippe sensus fugit, non adeo facile est describere. Pathologia Febrium inde verò mirum in modum dilucidatur. Symptomata ab Oppressionē Spirituum, primum Febrium insultum comitantia, uti Algor, Pulsus debilis, & Celer, Respiratio cita & oppressa, &c. Atque eorum ratio, Prognostica, & Indicationes Curativæ. Quo intensiora, aut diutius protensa sunt hæc Symptomata, eò Venenum magis Deleterium. & eventus funestior: Explicatio Symptomatum à Luctâ, & Nisu Spirituum incepto, in secundo Morbi stadio subortorum, uti Comatis, Lassitudinis Spontaneæ, Virginosi affectûs, Horroris, Tremoris, Jacta-

Elenchus Capium.

Jactationis, Oscitationis, Pandiculationis; Invaletudinis Universalis, &c. Eorum Prognostica, & Indicationes Curativæ. Quamdiu hæc Symptomata manent, Spiritus opprimuntur: Cum ex improvviso in medio Morbo recurrunt, pessimè significant. Symptomata verò Febriiia, ab Expansionē Spirituum & Flammâ inde in Sanguine accensâ provenientia scilicet in tertio Morbi stadio, cum primum ad apex pervenerit, atque eorum ratio. Causa Cephalalgæ, Lassitudinis Ulcerosæ, Lumbaginis, Dolorum Versatiliū, vel Fixorum, Vigiliarum pertinacium, Deliriorum, Comatis, Roboris, & Magnitudinis Pulsus & Respirationis: Quare dolor Rheumaticus sit Versatilis. Causa Appetitus Prostrati, & Difficilis Cibi in Ventriculo Macerationis, Nauseæ, Vomitionis, & dejectionis immodicæ, Sitis, Oris Ariditatis, & Cutis siccitatis, Urinæ Rubræ, & Copiæ ejus Contentorum. Ab his Symptomatis de Spirituum Expansionē, Veneni progressu, & Febri genio judicare licet. Febrium Curatio radicalis ex Antidoti exhibitione, quæ par sit ad Venenum Febriferum delendum. Vbi desideratur Antidotus (uti in Febribus ophoræ, & Malignis) Curatio Naturâ perficitur, Medicus duntaxat ancillatur, idque variè pro ratione Symptomatum; Unde indicationes admodum diversæ ministrantur.

Cortex

Elenchus Caputum.

Cortex Peruv. Antidotus Februm Remittentium, juxta ac Intermittentium. Quid faciendum, cum Antidotus locum non habet. Durante Morbi Augmento, Cephalalgia, Sitis, Vigilie, Tinctura Urinae, Pulsus fortitudo sensim indies crescunt, Aphorizae succrescunt, singultus, Dolores Rheumatici, Pleuritici, Phrenetici, &c. Quid jam indicatur. Quid agendum ubi ex præpropere Tendinum subsultu, Delirio, Comate, &c. (Naturâ jam succumbente) Febris in hoc Stadio Morbi speciem Malignitatis induerit. In Statu Morbi quid agendum. Quid in Crisi. Sudores non sunt Critici, verum effectum, & signum Criseos inceptæ. Crisis Februm benignarum, ob præsentem Spirituum vigorem, brevi, verum cum Agone evidenti finitur; Malignarum Crisis sensim & tardius procedit, atque non nisi circuitu plurium dierum absolvitur. In Ultimâ & funestâ Februm Scenâ quid indicatur agendum. Synopsis Februm generatis.

C A P.

Elenchus Caputum.

C A P. II.

De Febre Ephemerâ, sive Diarâ.

Insertatione de hac Febre, utut spatio xxxiv horarum ultra finire soleat, opus est id Hypothesin nostram dilucidandam: atque qd præcavendum hujus Febris transitum, ex malo Regimine in Venenatam, Intermittentem scilicet vel Continuum. Ejus definitio; A mero motu Spirituum nimis, idque sine Apparatu Venenato, producit. Ephemeræ Symptomata. Causæ Procacitica, & Evidentes. Indicatio Curativa. Regimen debitum. Nullum hujus Febris Regimen 20v Pathognomonicum ante secundum diem certum habetur.

C A P. III.

De Febre Intermittente, ejusque Causâ, Typo, & Symptomatis.

Febri Intermittentis Definitio & Typus. Causa continens, Venenum intus natum, vel ab extrâ admissum. Quid sit hoc Venenum, difficile explicatu: Reali autem ejus existentia à posteriori demonstratur. Fermentum hujus Febris Venenatum, admodum

Elencbus Capitul.

dum mite est, præ Fomite cuiuscunque alterius Febris, atque in Spiritibus ipsis, ceu primario subiecto delitescit. Causa Procatactica huius Miasmatis ab Atmosphæra præsertim petenda est, scil. à Frigore ambientis Aëris, vel ejusdem inspirati heterogeneis & venenatis particulis referti. Symptomata huius Febris, atque eorum Ætiologia explicata. Typus huius Febris varius unde. Mensura durationis Veneni Febriferi à Naturâ determinatur. Cortex Peruv. non est Causa Recidivationis Febrium: Utut Paroxysmus Febris Intermit-tentis Acutus sit, Morbus tamen ipse, quicunque fuerit ejus Typus, est fere semper plus minus Chronicus. Fermentum omnium Febrium Intermitentium est ejusdem generis. Febris Quartana æque certò ac citò Cortice Peruv. Curatur, ac Tertiana, Quotidiana, sive quæcunque altera.

CAP.

Elencbus Capitul.

C A P. IV.

De Signis Febris Intermittentis Diagnosticiis.

Febbris Intermittentis Simplicis Signa Diagnostica non opus est recensere; quippe Febris ex Typo suo ultro sese in conspectum dat. Febris Intermittentis Spuria (quæ quancunque aliam Febrem sive Morbum simulat) Kertæ in genere; Potissimum ab Urinâ Lateritii Coloris, & Periodicâ Symptomatum Vehementium comitantium Exacerbatione, & Remissione petenda. Febris Intermitteus Hemicraniam simulans quomodo diagnoscenda. Febris Intermitteus Apoplexiam simulans. Febris Intermitteus Colicam, Pleuritidem, Rheumatismam, Febrem Scarlatinam, Erysipelatosam simulans. Febris Intermitteus Choleram Morbum, Diarrhæam, Dysenteriam, Vomitionem immanem simulans.

CAP.

CAP. V.

De Febre Intermitteutis Prognosticis.

1. **N**emo à Febre Intermitteute inter-
emptus, nisi in primo Paroxysmi Sta-
dio sc. durante Algore ex oppresseione Spiritu-
um oritur. 2. Symptomata Vehementia,
que hanc Febrem comitantur, plus periculi
Aegro nonnunquam intendunt, quam Vene-
nam quod ansam his præbet, ideoque Pri-
mam Medici Curam jure merito postulant.
3. Symptomata isthæc Vehementiora sub
finem uniuscujusque Paroxysmi ulterius mitesc-
cunt; Ideoque Antidotus ad recrudescentiam
eorum antevertendam jam opportune mini-
stratur. 4. Febre Intermitteute genuina,
respectu ad sortem Paroxysmorum, & Fo-
mitem eorum delrescentem habito, est Mor-
bus verè Chronicus, singularis licet quisque
Paroxysmus sit peracutus. 5. Fermentum
Febre Quartane maximè omnium fixum
est & durabile, atque proinde, hæc Febre,
præ cæteris omnibus, ad revirescendum pro-
clivis est. 6. Omnis Febre Intermitteute,
ubi annosa est, genus Quartane imita-
tur, recrudescere apta est, atque Typum
sæpius mutare solet. Quo diutius verò
Typum Quartane servet, eo magis Chronica
est, & ab eà Natura plus patitur. 7. Fe-
bris

bris Intermitteute, quæcunque fuerit, in æ-
tate juvenili, & æstivâ tempestate, Viribus
solius Naturæ sæpius curatur: In ætate
provehentiori, & Hyemali vel Autumnali tem-
pore, vix aut ne vix absque ope generosæ ali-
cujus Antidoti Febri fuge. Proverbia ab A-
stutis Medicis, ad Vulgum decipiendum exco-
gitata, quasi tot Ignorantiæ Asyla. 8. Ante
tertium Paroxysmum Emetico vel quocunque
levi Remedio nonnunquam tollitur hæc Fe-
bris: Quò magis Chronicus eo magis Curatu
difficilis hic Morbus evadit. Defensio Cor-
ticis Peruv. ex hac occasione imita. 9. Hæc
ce Febre, quoties ab Arte vel Naturâ ex-
stinguitur in ætate sua, facilius revirescit:
E contra verò, ubi prius deficere inciperit.
10. Febre hæc, quoties Legitima raro
admodum funesta est, Chronica autem, viam
sternit ad plures alios Morbos, eoque ma-
ximè funestos, qui absque ope Corticis Peruv.
vix aut ne vix Curationem integram ad-
mittunt. 11. Hæc Febre, ubi Chronica
fuerit, vel malè Morata, sæpius mutatur
in Febrem Continuanam, perpetuò conjunctam
cum diversis Symptomatis in genere Ner-
voso, quam sine Corticis exhibitione curare
admodum difficile est.

CAP. VI.

De Febbris Intermittentis Indicationibus
Curativis.

Indicatio generalis duplex est, sc. Una Vigente Paroxysmo; verum in Interval-
lis plane altera. In ipso insultu Paroxysmi
Indicatio Curativa unica est, sc. ut Expan-
sio Spirituum iusta, atque debita conserve-
tur. Regimen, durante vigore Veneni ad-
hibendum: Diata quæ: Quodnam Regimen
durante Algore & Horrore; Quale, Calore
Febrili ingruente. Nullum Remedium Of-
ficinale sine evidenti necessitate jam indica-
tur ministrandum, præter Julapiam Cordiale
temperatam, Emeticorum, & Cathartico-
rum incommoda. Venæsectionis incommo-
dam. Diaphoreticorum, & Opiatorum in-
commoda. Historia Obitus præmaturi Ce-
lebrissimi Andree Mervill. Febrifugum
ipsum non ministrandum est Paroxysmo du-
rante. Quomodo Ager in Paroxysmo tra-
ctandus est, ubi Febbris Intermittens speciem
alterius alicujus Morbi Funesti induerit. ex.
gr. In Algore diutius protenso, In Comate,
& Sudoribus frigidis. In Apoplexiâ. In
Rheumaticis doloribus. In Colicâ Ventri-
culi, vel Intestinorum, Cholera Morbo,
Diarrhæâ, Dysenteria, Febre Scarlatina,
Eresy-

Eresypelatosâ, &c. Indicatio generalis
extra Paroxysmum est unica, sc. ut Vene-
num Morbificum in Spiritibus delitescens
perfectè extirpetur. Antiquorum mala ac
insulæ Praxis in hujus Morbi Curatione
censetur, utpote falsæ Hypothesi innixa. Nu-
peri Medici in Arcanis Febrifugis inquiren-
dus occupantur, quæ ex proprietate substân-
tiæ Morbum eradicent. Pericarpiorum usu
comprobatorum Formula. Vinî benedicti
efficacia in Fomite hujus Morbi delendo
unde. Vires Febrifugæ Antimonii Diapho-
retici, uti & Salis Absinthii. Febrifuga
Amara. Vires Febrifugæ Decocti Amari.
Ejus Formula mihi usitatissima. Formula De-
cocti Amari purgantis. Testimonium D.D.
Coyth de viribus Flor. Chamæ. Febrifu-
gis. Formula Pulveris Febrifugi, quo sæ-
pius Febrem Tertianam, quæ Vires Corticis
ipsum irritas reddiderat, prostrigavi. Vis
Amarorum Febrifuga non consistit in vi Ec-
phracticâ & Abstersivâ; verum in proprie-
tate Naturæ, quâ ob peculiarem amarititem
sensibilem, ad instar Antidoti Fomitem Ve-
nenatum in Spiritibus delitescentem subigere
possent. Cortex Peruv. ob excellentem
suam amarititem, præ cæteris omnibus titulo
Tegæ mixtæ insigniri meretur, atque consen-
su serè omnium Medicorum Febrifugum Ca-
tholicon audit.

Elenchus Caputum.

C A P. VII.

DE Cortice Peruviano, seu Chinâ Chinâ,
atque Virtute ejus Febrifugâ.

Historia Naturalis Corticis Peruv. Lignum, & Flores nullam habent Virtutem Febrifugam. Resina, & Semina vim Febrifugam quoadantiens sortiuntur. Arborem hanc Indi Gannaperide vocant. Virtus ejus Febrifuga olim Indis nota: Unde primum Europæis innotuit. China China à Comité de Chinchon Peruv. Gubernatore denominatur. Unde Pulveris Comitissæ titulo donatum hoc Pharmacum: Primum Anno salutis 1649. ubique per Europam inclaruit. Unde Pulvis Patrum vulgo audit. Lepida Historia huc spectans à Cl. D. D. Bado memorata. Fama hujus Febrifugi citissime per Europam spargitur. Consilium de Cortice supprimendo, præsertim Londini. Chrysostomus Magnetiis, Cl. Professor Papiensis unâ cum plurimis aliis aliquin doctis & probis Viris, doctrinâ Humorum occæcatis, diu anceps hærebat de usu Chinæ-Chinæ, quod Febres ejus usu sugatas absque sensibili quâcunque evacuatione curatas observasset. Plurimæ futiles & inanes Controversiæ ex hac doctrinâ Humoristarum ortæ per deccennium agitæ, ad Annum scil. salutis 1663. Haud parùm famæ Corticis effecerunt

Elenchus Caputum.

fecerunt qui ejus Causam tueri susceperant Argumentis ex eadem Pharetrâ Humorum depromptis. Vis Corticis Febrifuga non consistit in tenuitate Partium ad Mentem Cl. Antymi Conygi: Nec in Caliditate, & Siccitate manifestâ, juxta Opinionem Cl. Gaudentii Brunaccii Romani. Caliditas & Siccitas Corticis non impedit vim ejus Febrifugam; Vbi Objectiones Professorum celeberr. Placentin. & Mediolanens. expendantur. Christoph. Paravicinus Med. Cl. Mediolanensis ad Partes vocatur. Cortex non est Frigidus, & Narcoticus, neque proinde, ad mentem Cl. Rochi Casati, è censu Febrifugorum salubrium jure merito amovendus. Objectiones Cl. Johannis Jacobi Chiffletii adversus Corticem, in ejus Caliditate Siccitate, Stipticitate obstruente & adstringente Qualitate fundatæ convelluntur. Calumnia Cl. Vopilci Plempii adversus Corticem, quasi Pharmacum Deleterium, Pthysicos, Cachexiæ plurimique aliorum Morborum prolificum, diluuntur. Scurditas temporanea ex usu Corticis. Cortex non est causa Tabis, Cachexiæ, &c. Non est quid Venenatum, nisi ex accidenti, ob Idiosyncrasiam; Neque inde in censum Toxicorum, & Deleteriorum relegandus. Revirescentia Febris, vel pullulatio dirorum Symptomatum in genere Nervoso à nimis parco, vel non satis repetito Corticis usu

Elenchus Caputum.

suborta nullatenus hoc Pharmacum velut insalubre arguunt. Decennio jam ad minimum, à primo Corticis impulsu in Europam elapso, demum Anno Salutis 1659. Rolandus Sturmii, Med. Cl. Delphensis ejus Vindicias Arguè admodum scriptas, sed veterem Humorillarum Hypothesin sapientes edidit. Post hunc Clariss. Badus Medicus Genuensis Anno 1663. quippe à Vopisco Plempio, Anno 1655. ad exequias Corticis Peruv. vocatus, pro virili, ejus causam egit; Isque ferè primus, pro sagacitate sua, idque, posthabita Humorum, & Evacuacionum sensibilibus, atque Qualitatum manifestarum doctrinà, ab ejusdem occultis Qualitatibus. Vires magni hujus Remedii Febrifugæ deducere, sategit. Populares rationes contra salubritatem, atque hujus Remedii utilitatem propositæ solvuntur. Obj. prima, à recidivacione Februm Cortice curatarum; & catervâ Morborum funestorum à fecibus Morbi prioris suppressi, vel Remedii exhibitii, intus delitescentibus subortorum.. Obj. 2. à conspiciente & obstruente Corticis Naturâ, quasi Energiam suam, constringendo Humores, exerceret; atque proinde non posset Messis Morborum funestorum amplè ansam non præbere. Vis Corticis Febrifuga unde. Non ab Evacuacione Humorum sensibili; Nec à quâcunque manifestâ Qualitate, sive Caliditate & Siccitate,

Elenchus Caputum.

Siccitate, sive Narcoticâ, & frigente facultate, sive à dissolventi Partium Corticis tenuitate, ad mentem Cl. Rolandi Sturmii. Sententiâ Cl. & Doctiss. Badi proponitur, abi propemodum demonstratur, non à Qualitate quâcunque manifestâ, verum potius ab occultâ, Corticem singulari hac Efficaciâ præditum esse. Sententiâ Doctiss. Protospatrii ferè eadem cum nostra proponitur scil. quod Cortex Alexipharmacâ sua vi Venenatum Fermentum Febrile in Spiritibus delitescens delet atque lubigit. Venenum quid? Spiritus Animales esse Subjectum primarium & immediatum Veneni probatur. Venenum non agit primariò in Humores, sed secundario. Veneni effectus in Corpore. Modus, quo Venena operantur à posteriori tantum cognoscibilibus. Virulentia non consistit in Qualitatibus manifestis. Antidotorum modus operandi. Fermentum Febrile est Venenum. Symptomata Febrilia Veneni effectus. Veneni mixtissimi Symptomata in Febre Intermitte. Veneni fortioris Symptomata in Febre contin. Veneni prorsus Deleterii Symptomata in Febre contin. Veneni Symptomata in omnibus Febris promiscue, pro ratione ac indole Veneni variâ, admodum diversa. Venenum Febrile genii Emetici in Febris

Elenchus Caputum.

bus Intermittentibus. Venenum genii Deleterii Cathartici in Febribus Continentibus, vel Emetici juxta ac Cathartici, vel quidem Mercurialis. Venenum Catharidibus congener ansam dat Febri Diabéticoe, quin & Scorbuticæ. Venenum peculiari modo poros Cutis petens in Febribus Colliquativis Malignis. Fermentum Sphacelans, Cauticum & adurens in Peste. Cortic. Peruv. Antidotum esse Veneni Febriis variis Argumentis probatur. Corollaria quatuor. Primum, Fermentum Febrile non in posterum quarendum esse in Massa Sanguinis, ejus Caliditate, Frigiditate, Acrimonia, aliâve quâcumque Qualitate exuberante; neque Medicamentis contrariâ Qualitate imbutis ritè petendum. Illud autem Febrifugum certissimum est, quod sive Calidum, sive Frigidum, Fermentum Humores exagitans, atque irritans penitus subigit atque delet. Secundum, Fermentum hoc Massam exagitans in Spiritibus Animalibus tanquam primo, & immediato suo Subiecto delitescit, atque proinde inibi deleri debet. Quomodo operentur Remedia externa in Febrium Curatione. Tertium, Fermentum Febrile (exceptâ solum Ephemera) semper est plus minus Venenatum. Quartum, Febrifugum propriè ità dictum, quod ad hunc Fomitem

Elenchus Caputum.

Fomitem subigendum destinatur, oportet esse Antidotum; Amicissimum Spiritibus; verum Fermento inimicissimum.

C A P. VIII.

De Corticis Præparatione, atque Exhibitione.

Corticis Electio. Cortex Officinarum sæpius adulterinus, vel saltem magnâ ex parte effæctus est. Corticis genuina Criteriâ. Modus præparandi Corticem. Modus & Methodus cum præscribendi. Cortex in quocunque alio Liquore æquè ac in Vino Albo ministratur. Dosis est incerta, pro conditione Corticis plus minus genuini ac vegeti, à ʒj. ad ʒj. ij. iij. Tota Dosis non simul unâ vice, verum potius partitis vicibus, scil. ʒj. tertiâ vel quartâ quâque horâ exhibenda est. In intervalis Paroxysmorum præsertim ministrandus est. An Cathartica usurpanda sint ante usum Corticis? An Cortex sit in Læto sumendus, & cum Regimine? Febre à Cortice fugatâ; non tantum à solenni quâcumque Evacuatione, saltem per spatium Lunæ unius abstinere necesse est, quin & Prophylaxeos gratiâ ejusdem repetitionem post intervallum octo vel

Elenchus Capitulū.

vel decem dierum imperare. Fasciculus Canonum de Corticis usu. Formulæ Corticis præscribendi Elegantiores. Forma Haustus, Boli, Julapii cum Bolis propinandi, Electuarii, Pilularum, Tincturæ, seu Apozematis. Quomodo Cortex exhibendus sit in Diarrhæa, Pilulæ in Diarrhæa. Quomodo in infarctione Pulmonum. Formula Linctus, Apozematis Pectoralis, Pilularum, & Apozematis cum Pilulis ministrandi.

C A P. IX.

De Proteiformi Febris Intermittentis genio.

Symptomata à Fermento Februm Intermittentium suborta nonnunquam adeo vehementia observantur, ut inde Vita Ægri in præsens discrimen adducatur, & Typus Febris in variis suis Stadiis penitus abscondatur sub larvâ Algoris Funesti, Vomitionis indeficientis, Diarrhææ Torminosæ, &c. Exempla proferuntur. Mors subitanea à gradu Veneni Febrilis intenso, quo Spiritus oppressi à primo insultu nunquam sese expandere potuerunt. Historia Domini Amblar. Altera ejusmodi. Febris Intermittens Vomitionem simulans. Historia

Elenchus Capitulū.

storia Dominae Baker. Febris Intermittens Diarrhæam Torminosam simulans, tandem in Ophthalmiam mutata. Historia Dominae Harcourt, & Dominae Hudson. Febris Intermittens Diarrhæam, & Phthisin simulans. Historia Dominae Peck. Febris Intermittens Cholera Morbum simulans. Historia Domini Atwood & Dominae Aris; Tertia ejusmodi. Febris Intermittens in Continuum cum Syncope, Ægritudine, Sudore Colliquativo, &c. Societatem; idque sine Exacerbationibus, & Remissionibus degenerans. Historia Dominae Fendall, & Dominae Thompson. Febris Intermittens Typum Spasmi Universalis primum induens. Historia Juvenis habitantis in vico dicto Cow-Croft. Febris Intermittens Spasmodium Diaphragmatis, & Partium Respirationi inservientium simulans. Historia Domini Ernley. D. D. Gear, atque duorum aliorum. Febris Intermittens in Infante Convulsiones simulans. Historia Filia Domini Sayers, Filiolæ Dom. Melvin, & Filii Domini Gouge. Tertianæ Colicæ Ventriculi simulans in Ophthalmiam degenerans. Historia Dominae Kirk. Febris Intermittens Colicam Interstorum Periodicam simulans. Historia Dominae Willon. Febris Intermittens subinitium Colicæ horrendam simulans, demum in Malignam mutata. Historia Domini

Elenchus Caputum.

Domini Johnson. *Febris Intermittens cum Spasms Lumborum, & Abdominis, Dolores Partis simulans. Historia Dominae Gamble. Febris Intermittens sub larvâ Doloris punctorii Lateralis (reapse Rheumatici) diu latitans. Historia Dominae Hamn. Febris Intermittens primo insultu Peripneumoniam Acutissimam simulans. Historia Fabri Lignanii in Cudlers-Alley. Febris Intermittens Rheumatismum ferè Universalem simulans. Historia Tinctoris Pannorum in vico dicto Whitecross-Street. Febris Intermittens sub larvâ Febris Scarlatinæ, ac Cholera Morbi detestescens. Historia Domini Dun. Febris Intermittens sub larvâ Febris Scarlatinæ, & Vomitionis diu latitans. Historia Domini Langley. Febris Intermittens Apoplexiam simulans. Historia Filii Reverendi admodum Episcopi Gloucesterensis; Domini Izatt. Hemiplegia Periodica in meipso Cortice Peruvi. curata. Historia Dominae Bodington: Altera ejusmodi. Febris Intermittens cum extremo Dolo Ne-phritico conjuncta. Historia Dominae Fox. Febris Intermittens Febrifugo nostro curata, cum Vires Corticis desicerent. Historia Dominae Royston. Febris Intermittens Specifico nostro curata, ubi Cortex ab Egri Idiosyncrasi irriens reddebatur. Historia Filii Domini Barnard.*

Exercitat.

Elenchus Caputum.

Exercitat. II.

De Febribus Continuis, præsertim Remittentibus, *Sive* *Continetibus.*

C A P. I.

De Febribus Continuis in genere.

FErmenta Febrilia, in quantum Species Februm discriminant, à se invicem gradu tantummodo differunt. Quoties Spiritus robore nativo pollentes & mihi Veneno obfessi Victoriæ spatio 24 horarum reportare valeant, utut posthac statim Periodis Fomes Venenatus recrudescat, Febris inde formatur verè Intermittens. Aproximo Veneni gradu cum Spiritus quadrantens fracti, licet perciti, & irritati, toto suo nisu & conamine Hostem, unius vel alterius diei spatio, excutere nequeant: Hinc formatur Febris *Sive* *Continua*. A gradu verò Veneni adhuc intensiori, ubi Spirituum Expansio non tantum valde deficiat, verum etiam cum multo nisu, & labore, ad metam Elasticitatis, quam assequitur, pertingat, Spiritus inde excan-

defcetes

Elenchus Caputum.

descendentes in Statum Explosivum adiguntur, varios Dolores in Universo Systemate vel Parte aliquâ Singularem excitantes, & enormes Vomitus, Secessus vel utroque per Partes Glandulosas efficientes; Febris hinc orta Inflammatoria, vel Colligativa seu Glandulosa audit; Pro diversâ Symptomatum conjunctorum ratione Typum simulans Rheumatismi Universalis, vel Particularis, Pleuritis, Peripneumonix, Erysipelatis, Anginæ, Ophthalmix, Febris Scarlatinæ, Variolose, Morbillose, Diarrhææ, Dysenterix, Cholerae Morbi, Colicæ Ventriculi, vel Intestinalium, &c. Ex Periculis Exacerbatione, & Remissione horum Symptomatum clarius quàm à Calore Febrili aucto vel diminuto Genius harum $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\alpha\varsigma$ dignoscitur. A gradu Veneni intensissimo suboritur Febris $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\alpha\varsigma$, quæ semper plus minus Maligna est, quippe Spirituum primo ictu Mortificati Lactæ instituentur impares redduntur. Febres Benignæ mutantur in Malignas, & vice versa. Febres ipsæ Pestilenciales in Principio ut plurimum sunt Continentes seu Benignæ. Ubi Venenum Spiritibus implicitum iis debilius sit, suboritur Febris $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\alpha\varsigma$, ubi æquale vel fortius $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\alpha\varsigma$, plus minus Maligna, unum tenorem servans. Febris $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\alpha\varsigma$ simplex non est fatalis; Quoties autem funesta evadit, à gradu

Elenchus Caputum.

gradu Veneni aucto, Typum suum mutando, in Malignam transit. $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\alpha\varsigma$ autem Spuria, ob funestum aliquod Symptoma à nisu & Lactæ Spirituum suboritur, haud raro Ægrum interimit. Febris $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\alpha\varsigma$ semper alicujus Malignitatis particeps est, atque antequam sanetur, Typum suum mutat, & fit $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\alpha\varsigma$, vel Benigna. Pro hac ratione præsertim Prognosticon salutare, vel funestum habendum est: Quin & Methodus Curationis, durante Cursu unius ejusdemque Febris jure merito varianda. Vires Corticis Peruv. in quâcumque $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\alpha\varsigma$ æque certò, ac citò efficaces ac in Intermitteute Curandâ. $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\alpha\varsigma$ Spuria, quæ Speciem exhibet Inflammatoriæ vel Colligativæ Febris, ut in sese sit salutaris, utpote viribus Corticis vitricibus cessura; Propter Symptomata tamen vehementia, à nisu & Lactæ Spirituum difficili orta, Lethalis sæpius evadit, atque multas alias Indicationes præter subactionem Venenati Fermenti ministrat, quibus Medicum primo in loco satisfacere oportet. Febris $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\alpha\varsigma$ unam tantum generalem Indicationem suppeditat, scil. ut Expansione Spirituum promotâ, Æger semi mortuus ab Orci faucibus liberetur. Medici interest ante omnia; Febrem curandam certis Criteriis posse dignoscere, unum scil. Benigna, Maligna, vel Mixta sit, & varia

Elenchus Caputum.

rias Metamorphôses, quas eadem Febris subit, animadvertere.

C A P. II.

De Febribus Continuis Remittentibus, ab Antiquis *ὑπερθετα* dictis, istque tam Spuriis, quàm Simplicibus, earumque Naturâ, Causâ Contingente, & Typo vario.

Febbris *ὑπερθετα* descriptio. Est Simplex & Para, vel Spuria, seu Mixta, vehementi quippe aliquo Symptomate Stipata. Quomodo *ὑπερθετα* Simplex ab Intermittente discriminatur proprio suo Typo. Typus *ὑπερθετα* Simplicis. Quare Algor, Rigor, Horror, &c. non singulas Exacerbationes Febris Remittentis æquè ac Intermittentis comitentur.

C A P.

Elenchus Caputum.

C A P. III.

De Febris Continentis Signis Diagnosticiis.

ὑπερθετα Simplicis Criteriâ Diagnostica à quatuor fontibus potissimum petenda. Primò, A manifestâ Symptomatum Exacerbatione & Remissione, singulis vel alternis diebus periodicè revertente. Secundò, A Pulsu qui, saltem durante Paroxysmo, Magnus est, Celer, Fortis, atque unum tenorem servans. Tertio, Ab Urinâ, quæ post primum insultum, rubedine multâ tingitur, contentis copiosis saturatur, vel hypostasin laudabilem deponit. Quarto, A Sudoribus Periodicis, quibus, sub finem cuiuscunque Paroxysmi, Eger perfunditur. Signa Diagnostica *ὑπερθετα* Spuriæ. Propter vehementia Symptomata conjuncta Typus hujusce Febris multum obscuratur, Calor Febrilis uno tenore pergit, remissus & mitis; Extrema nonnunquam algent, Pulsus fit Debilis & Celer, Urina (durante Paroxysmo) tenuis, & copiosa, Periodicæ Exacerbationes, & Remissiones sæpius exulant, vel saltem incertè, atque frequenter in eodem die recurrunt. Methodus Curationis Symptomata vehementiora

Elenchus Capitum.

tiora adjuncta, æquè ac ipsum Morbum respicere debet. Signa Diagnostica potius à Symptomatis vehementioribus adjunctis, quàm à Typo Morbi, qui jam obscuratur, petenda sunt. Si Symptomata ejusmodi fuerint, quæ robur Spirituum, utut jam ex parte obrutorum, aut saltem eorum forte conamen arguant, si cum Magnâ Violentiâ invadentia, Febrem Inflammatoriam, vel Colligativam denuntient, præsertim si hæc Symptomata observentur post Periodos certas recurrere, atque, saltem durante Remissione, Urina & Pulsus sese habeant ut in Febre $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\alpha$ genuinâ, admodum verisimile est hancce, qualiscunque sit ejus Typus, esse de genere $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\omicron\alpha$. Efflorescentia quasi Erysipelatosa circa Nares, Labia, vel aliam quamvis Partem, quasi signum Pathognomicum, Febrem $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\alpha$ indicat.

CAP.

Elenchus Capitum.

C A P. IV.

De Febris Continentis Causâ
evidenti.

Causa Procatarctica hujus Febris est Atmosphæra. Inde ferè ubique Epidemia est in Aëre Palustri, Maritimo, vel Arboribus plurimum obstito: Atque, quoties ferè loco Epidemica, tempestate Autumnali.

d

CAP.

C A P. V.

De Febribus Continentis Signis Prognosticis.

1°. **F**ebbris *Συνεχης* Simplex, quia talis, & quamdiu talis, raro admodum, si unquam est funesta. 2°. Simplex *Συνεχης*, priusquam Exitialis evadat, Typum, ac genium suum mutat, & transit in *Σύντονον* Malignam. 3°. Febbris hæc Benigna, prope Statum Morbi, in Malignam facillime transit. 4°. Ex temeraria, & incauta Symptomatum *Συνεχης* Spuriam comitantium sublevatione, hæc Febbris, momento quasi, Malignæ speciem induit. 5°. Quo plura Malignitatis indicia cum hæc Febre conjunguntur, eo periculosior est, & eventus ejus incertior, & vice versâ. 6°. Spirituum Robur ex Pulsu ante omnia certissime explorandum est. 7°. *Συνεχης* Spuria, sive mixta, ut in sese minus funesta sit, ratione tamen Symptomatum adiutorum, Egregiantes haud raro è vivis tollit. 8°. Quo plura, vehementiora & curatu difficiliora sint hæc Symptomata, eo magis funesta (ex accidenti licet) rite habenda est ipsa Febbris. 9°. Febbris primo instanti *Σύντονον*, & Maligna (si salutaris Crisis contingat) illico

lico mutatur in *Συνεχης* & bonum Prognosticon suggerit. 10°. *Συνεχης* nonnunquam post Statum Morbi in Intermittemtem transire solet; Febbris autem hujusmodi Intermitbens præ cæteris curatu difficilis, & ad Recidivationem proclivis est. 11°. Judicatio Febris *Συνεχης*, ut in miris, ac Benignæ, viribus Naturæ solummodo facta, admodum longa, ac incerta est. Cortex autem certius, atque citius, sine dierum Criticorum Expectatione, Victoriâ reportare solet. 12°. Quo Exacerbationes, & Remissiones diei horâ magis certâ redeunt, & quo Remissiones magis sunt protensæ ed melius, & vice versâ. 13°. *Συνεχης* Simplex viribus Corticis æquè certè cedit, ac ipsa Intermitbens. 14°. Efficacia Corticis Febrifuga in *Συνεχης* Spuriâ debellandâ est propemodum æquè certa, ac in simplici (modò rite ministraretur respectu ad Symptomata Vehementia habito) non autem adeò cita est. 15°. *Συνεχης* Simplex vel Spuria solius Naturæ ope sanata rarissime recidivam habet, Cortice autem, vel aliâ quavis Antidoto subacta non rarius quàm ipsa Intermitbens recrudescit, semper tamen sub specie Intermitentis. 16°. Hoc non obstante, ob varias rationes hic modus curandi priori præferendus. 17°. *Συνεχης* Cortice curata raro admodum

Elenchus Caputum.

dum cum evidenti aliquâ Crisi terminatur. 18°. Evacuaciones in $\Sigma\upsilon\nu\chi\eta$ à Naturâ institutæ ferè semper sunt infidæ, atque ut plurimum Symptomaticæ. Evacuatio Critica; & salutifera sit solummodo per Sudores, vel Salivationem. Prior est magis Cita, & Acuta; altera verò æquæ certa, licet tarda, & molesta. 19°. $\Sigma\upsilon\nu\chi\eta$ Simplex (ubi Curatio vi *Expansivâ* Spirituum solummodo perficitur) sæpenu-mero longa est, & Crisis ejus nonnunquam tarda, & molesta: Spuria verò ob Naturæ impensas, & Symptomata vehementiora adjuncta, plus minùs Acuta est. 20°. Crisis Febris $\Sigma\upsilon\nu\chi\eta$ & (ubi Materia colligata per plures Portas eliminantur) tardius procedit, quàm ubi unicâ viâ extruditur. 21°. Febris $\Sigma\upsilon\nu\chi\eta$ &, ubi solis Naturæ viribus Curatio perficitur, post Statum Morbi mutata in $\Sigma\upsilon\nu\chi\eta$, ut plurimum sub Secundi Paroxysmi finem, Criticis Sudoribus perfectè terminatur; Indèque dies iste Jadicatorius habetur, quo prima Remissio contingit, & Criticis in quo secunda. 22°. Febris, $\Sigma\upsilon\nu\chi\eta$ speciem referens in primo Morbi limine, facillimè in $\Sigma\upsilon\nu\chi\eta$ mutari potest. 23°. Durante Morbi augmento, præsertim prope Statum, pessimum signum est, si Urina sensim in tennem, & pallidam mutetur, si Pulsus magis Celer

Elenchus Caputum.

Debilis ac vacillans evadat, multò magis si subsultus Tendinum, Loquacitas, Insomnia terribilia, & Phantasmata iniustata accedant: E contra Pulsus Fortis, & constans, Urina Rubedine multùm tincta, & Contentis saturata, multò magis quæ Hypostasin Laudabilem deponit, ubi Morbus ad Statum pervenerit, optimum præsagium exhibet, utut reliqua Symptomata contrarium Prognosticon denuntiare videantur. 24°. Omnis Epidemia Febris, Autumnalis, & Castrensis, quando primum invadit, est ut plurimum $\Sigma\upsilon\nu\chi\eta$ Simplex sc. vel Spuria.

C A P. VI.

De Febris Continentis Indicationibus
Curativis.

IN genere, unice indicatur Delectio Fermenti Venenati, quod Naturam ad certamen irritat, atque provocat. Hoc enim sublato, Lucta Febrilis sponte cessat, &c. Ubi verò Spiritus Veneno graviore lacerati, à nisu suo immodico in Explosionem adiguntur, aut Humores inde Colligati à Glandulis immodice excernuntur, vel denique ubi Febris à nimia Spirituum depressione in Malignam transit; plures, eæque admodum diversæ Indicationes subministrantur, quæ max in Methodo Curationis, explicandæ veniunt. Delectur Venenatum Fermentum vel à Naturali Spirituum Explosione, vel Cortice Peruviano, aut alterâ (si quâ sit) Antidoto incunctanter exhibita. Prior Methodus magis incerta est. Medicus in hac duntaxat Naturæ ancillatur. Medicum hæc Methodo utentem oportet esse Cautum admodum, atque Sagacem, nihilque temere aut officiosè moliri, neque unam semper viam in Febris sanandis pertinaciter calcare. Adhibita tamen summa diligentia, fallax admodum est & lubrica hæc Rationalis Febris curandi Methodus.

Methodus. Ut ut verò hæc se habeant; proponitur ejusmodi Methodus, juxta nostram Hypothesein delineata, quæ Medicus institutus, nusquam in toto Morbi curriculo, Emperici partes sustinere cogatur, vel dubitanter Artem suam exercere.

C A P. VII

De Methodo Curandi Febrem Continentem Rationali.

Stadia Varia hujus Morbi, atque Symptomatum inde succrescentiam diversa Indoles. Augmentum hujusce Febris juxta ipsius Naturæ leges. Hoc Stadium Naturæ non uno, eodémque temporis spatio perficit. Status Morbi. Quare in hoc Morbi Stadio Lassitudo Ulcerosa, Cephalalgia, ceterique Dolores, sive fixi, sive versatiles, lege Naturæ, jam sensim declinare incipiunt, qualiscunque futurus sit eventus. Hoc Stadium, spatio temporis determinato, quasi Cancellis, circumscribere haud fas est. Verùm pro ratione Spirituum plus minus viginti, atque Veneni primarii magis, minusve Deleterii, citius, vel serius finitur. Ubi parile est Virium & Veneni robur, Status Morbi diutius protractitur, atque etiam Crisis, quæ est æquæ tarda, ac infida. Lympha Colliquata in hac Crisi non per anam Portam confertim protruditur, verùm, pro diverso Febrilis Fermenti genio, nunc per hanc, nunc illam, nunc per plures, simul, vel saltem successivè. *Ætiologia Salvationis, Aphtharum,*

*& Singultus, hoc Morbi Stadium Comitantium. Declinatio Febris in hac Crisi Morbi tardè evidens. Symptomata Febrem suæ in Malignam & Funestam mutatam comitantia. Errores Practicorum in Febris Continentis Curatione. Regimen in Curatione harum Februm justum ac debitum. Alimentum. Remedia Pharmaceutica. In Alvi Adstrictione. In Fluxu Alvi Symptomatico. In Vomitione. In Dolo Capitis, Artuum & Lumborum insolito. In Statu Spirituum Explosivo. In Incendio insolito. Ubi suæ incipit degenerare in *Συκοχ*. Usus Alcalium. Usus Vesicatoriorum. Usus Suppedaneorum. Usus Alexipharmacorum. Opiatorum usus. Catharticorum usus sub finem suæ. Eorum formulæ.*

Elenchus Caputum.

C A P. VIII.

Methodus Exhibendi, Corticem in Curatione Febris Continentis.

Simplex *zweyde*, quamdiu talis, nil præter Antidotum, formæ Egrotanti gratissimæ, exhibendum exigit, idque paritibus vicibus, & durante Remissione. Quid agendum ubi *zweyde* primum incipit in Continuum vergere. Quid in Vomitione extremâ, vel insolitâ. In Fluxu Alvi. In Fluxu Alvi cum Vomitione conjuncto. In Statu Sanguinis Inflammatorio. In Statu Spirituum verè Explosivo. Ubi *zweyde* in *zwoyze* verè jam transit.

C A P. IX.

De Proteiformi Febris Continentis Genio.

Febis Remittens sub larvâ Vomitionis, & Nauseæ diu latitans. Historia Domine Blackerby. Febris Remittens Diarrhæam Torminosam in puerperâ simulans. Historia Puerperæ. Febris Remittens Diarrhæam Torminosam Periodicam simulans. Historia Domine Brent. *zweyde* Choleram

Elenchus Caputum.

Choleram Morbum simulans cum Spasms Thoracis, & Abdominis. Historia servi Domini Hall. zweyde sub larvâ *Lienteriæ*, *Colicæ*, *Vomitionis* diu latitans. Historia Domine Maichall. *zweyde* *Colicam* simulans in Puerperâ. Historia Domine Thornburg. *zweyde* *Vomitionem* immanem, *Spasmos Thoracis*, ac *Abdominis*, & *Strangulationem* simulans. Historia Filie Domini Thatcher. *zweyde* *Pleuritidem* simulans. Historia Domini Stradwick. Febris Remittens sub larvâ *Doloris Lateralis* (reapse *Rheumatici*) diu latitans. Historia Domini Gumley. *zweyde* *Rheumatica* in Malignam demum mutata. Historia Domine Patchin. *zweyde* *Spuria Rheumatica*. Historia Domini Guttur. Historia Domini Glalcock. Historia Domini Semyr. Historia Domini Kemp. *zweyde* in *zwoyze* mutata. Historia Domini Shakell. Historia Domine Lechmere.

APPEN-

APPENDIX.

Febris *Συνεχης*, Simplex vel Spuria frequentissima, & inter ceteras Febres Maximè Vulgaris. Febris hæcce, Mensibus Autumnalibus, ubique per Angliam ab Anno 1658. and Annum 1664. Epidemia. Ejus Historia compendiaría. *Pestis* Epidemia Anno 1665 & 1666. Ejus Historia Compendiaría. Sciente hâc Peste non penitus defecerunt Vestigia nonnulla Febris *Συνεχης*. *Diarrhæa* & *Dysenteria*. Torminosa Mensibus Autumnalibus Londini grassata ab Anno 1666. ad Annum 1672. Ejus Historia. Fluxus & Tormina Symptomatum duntaxat rationem habuerunt, Morbus ipse Febris erat *Συνεχης* Spuria, à Fermento genii *Cathartici* Venenato oriunda. Felicissima ejus Curatio ex usu *Corticis Peruv.* cum Laudano commixti.

Appendix.

mixti. *Morbilli* Epidemii Anno 1672. Mensibus Autumnalibus publicè grassantes, hanc *Dysentericam* Febrem subintrantes, eam penitus profligârunt. *Morbillorum* Epidemiorum Historia compendiaría. Quantum *Συνεχης* Febris genium hic Morbus induebat; atque usus *Corticis* efficax in ejus Curatione. *Συνεχης* Simplex unoquòque Autumno, ab Anno 1673. ad præsentem Annum 1692. plùs minùs Epidemia.

Ad

*Ad Clarissimum Sagacissimumque Virum
Dominum Richardum Mortonum, M.D.
Coll. Med. Lond. Socium, & ex Censo-
ribus unum, in Negotiorum suam accura-
tissimam.*

Morborum jam sæva Cohors invaserat Orbem,
Inque acie primâ Febris anhelat stetit.
Insanas dederat strages: Plaudebant Avernus,
Dum caderet Stygio Victima grata Deo.
Ingemit his Vitis *Mortonus*, & Impiger Hosti
Occurrens, Undas Ignibus opposuit:
Nempe *Appollineas* Herbas, & *Pharmaca* Phœbi,
Niliacos succos, *Perruviaeque* Librum.
Terga dedit *Febris* Victa, occultamque parabat
Instaurare Aciem, Rémque agere insidias.
Nec tamen hic latuit *Mortonum*: Providus Arma
Corripit, & Galeâ se Clypeoque tegit.
Interea Scriptis Morborum *Tactica* pandit,
Telâque, quæ Febris bella movere solet.
(Seu magis *Continuus* gessit jacularier *Ignes*,
Seu malit *Facibus* *Frigora* mixta suis.
Seu *laxata* Lues Artus proserpat in omnes,
Extrâque, quæ variis scit cruciari modis.)
Quòque Veneno Urbes populetur lurida *Pestis*
Detegit, & *Virus* narrat, & *Antidotoz*,
Maile suis *Scriptis*. Vos *Parcaz*, parcite Vitæ,
Parcite dum Scribit, perditæ cùm renuit.
Ille tamen *Fati* bene gnarus scribat in *Ævum*,
Et Morbos pandat jam *Chronicus* *Chronicos*.

*Ita Vovet Johannes Bateman, M. D. Coll.
Mert. Soc. Collegæ, & Co-Censor.*

Viro Cl. Domino Doctori MORTON,
in ejus Puretologian.

DUM circumvolitans Medicinæ Culta, prioris,
Sicut Apes, libas, Ævi, Monumenta, legitiq;
In proprios usus quæ præsens protulit *Atas*,
Qui relegendi Tua Scripta, *Negoria* cætera credunt
Intermissa Tibi; Qui tanta *Negoria* cernunt,
Seminecæque Tuos, quos Atte reducis ab *O. cō*,
Mirantur Tibi quæ scribendi superat ho. a.
Armato tennes qui res scrutantur *Ocello*,
Ancipites quarunt, quo Mens Tua Numine plena,
Ignorata diu promit *Miracula* rerum;
Agnoscit vanæ *Chymicus* *Mendacia* flammæ,
Nec totam ulterius Medicinam quarit in igne.

India, quæ *Gemmas* dederat, *Fulvumque Metallum*
Luxuriæ fomenta, & *Mortis* semina sæta,
In Morbos *Mortemque* eadem tulit utile Lignum,
Quod penè incasum nostras transmittit in *Oras*:
Nam tractata Manu indoctâ sordesceret Arbor,
Ni vires, dandique Modos, & Tempora certa
Libræ Trucinâ: Quærenti talia Turbæ
Non incerta Tui reddunt responsa *Labores*,
Nam *Daphnem* olim non sic dilexit *Apollo*,
Ut Tua Te speciosa magis nunc diligit *Arbor*.

Ante rogum Veri liceat modò visere Fontem,
Siquæ fidem hypothesis non omnis imagine falsâ
Ludat, vera Tua est; decorat quam *Lucidus* Ordo,
Artis quam præcepta regunt, usûque magister,
Quamque

Quamque nec Aetatis Dens invidus atteret unquam,
Sed stabilis series fugientum longa Dierum.
Jam Pthisis elapso grassata est parcius Anno,
Victa tuis Armis, & praesens temperat Annus
Febriles Aestus; Quid non fecunda data est
Annorum series? Nunc en Strumaeque Lepraeque
Atque Maligna Cohors, quam Sidus mittit iniquum,
Vertere terga parant: Sic cum Gubelmus Hibernos
Primâ acie fudit, venturi conscia Fati
Turba, intacta retrò cessit, non Oppida lapsos
Non Galli tenuere, animòve dedere paludes.

* Det Veniam Coi Venerabili umbra magistri,
Dum sic Arte novâ producas Stamina Vitæ,
Dum facias Artem luccinctam, & signa tuorum
Pressâ Pedum calcantem haud Experientia fallat.

Tho. Sutton, M.B. è C.C.C. Oxon.

* Ο πρῶτος περὶ τῆς ἰατρικῆς, &c. Hippocrat.
Aphorism. prim.

ΗΡΟΔΕΤΟΜΕΝΑ:

SIVE

Apparatus Curationis Morborum Universalium.

Medicina est ars medendi, sive ^{desultis} sanandi corpora humana invale- ^{Medicinis} tudine aliquâ affecta, ejusmodi ic. remediorum usu, quorum necessitas ab uniuscujusque morbi causis atque Symptomatis indicatur.

Est igitur generale hujus artis sub-
jectum *Corpus Humanum*; speciale autem
Egrotatio, sive morboſa ejus affectio;
Instrumenta sunt *Medicamenta* tam sim-
plicia quam arte aliquâ composita. Ex
quibus liquidò constare potest, oportere
Medicum ad curationem morborum rite
peragendam instructum esse *Universi
Corporis humani* ratione generali, omnium-
que ejus partium situm, fabricam atque
usum callere, necnon perspectas habere
omnium morborum causas & Sympto-
mata; Medicamentorumque tam simpli-
cium quam arte aliquâ paratorum virtutes
tenere.

Constat igitur universus Artis medicæ
Apparatus ex istis fere partibus, primò *A-*
B *natomiâ*

Medicine
Apparatus.

natomiâ, quæ singularum humani corporis partium in statu naturæ sano situm, figuram, atque usum *Aulolæ* ipsi ostendit, secundo *Pathologiâ* atque *Ætologiâ*, quæ in statu naturæ morboſo omnium morborum discrimen, causas atque Symptomata tradunt; tertio *Physologiâ*, sive Scientiâ Simplicium Medicamentorum à naturâ nobis Suppeditatorum, quæ naturales singulorum vires atque virtutes ad medendi Artem spectantes edocet; quarto *Pharmaceuticâ* tam *Chymicâ* quàm *Galenicâ*, ut ex iustâ ac debitâ Simplicium Medicamentorum Commixtione, Composita ad compensandum simplicium defectum aptè consiciantur.

Lubet igitur (licet strictim) in omnes istos titulos commentarios nostros subnectere. *Anatomiam* tamen, *Pathologiam*, atque inde natam morborum *Ætologiam* de industria conjungimus, atque unâ eademque operâ pertractamus, eo quod *Contraria juxta se posita magis elucescant*, & quod *Rectum index sit sui & obliqui*. *Pathologia* enim atque *Ætologia*, sive vera caularum atque Symptomatum descriptio ex *Anatomiâ*, seu desinctorum cadaverum inspectione maximè petendæ sunt; Siquidem ejus ope, status naturæ sanus quàm morboſus, morborumque causæ & effectus, atque horum

Anatomie
necissitas.

rursus

rursus qualitates atque gradus facillimè in conspectum veniunt. Conclusiones aliis fundamentis innixæ mihi videntur nugæ, & vana hariolantium informia, quandoquidem *Indicationes Curative* à verâ & certâ morborum *Ætologia* solummodo desumendæ sunt, atque *Ætologia* istiusmodi certa ac demonstrativa ab *Anatomiâ* solâ sit expectanda; Tantum momenti habet in apparatu Jarricæ causæ morborum ex *Anatomiâ* cognitæ habere. Philosophus quidem minutissima quævis naturæ mysteria, speculandi gratiâ, cultro Anatomico subjecit, Medicus verò disquisitione Anatomicâ, veras morborum causas investigat, ut paratior accedat atque instructior ad easdem ope remedium eradicandas. Ideoque impræsentiarum, Originem tantum, Nexumque partium humani Corporis perquiremus, ut inde veras *Morborum universalium* causas ante omnium oculos ponamus; Cum verò ad morbos partium filo sermonis deducamur, Viscera varia venient exactius propendenda, unâ cum eorum singulorum situ, texturâ & usu, cæterisque omnibus, quæ ad causas morborum particularium eruendas, & clariùs explicandas conferre possint. Primitis Foris origo, uti mihi observatione constat, *Cerebrum* est, proximum huic *Cor*, seu punctum

B 2

punctum saliens; Indéque cerebrum sævus seu Embryonis proportionem cæteras partes semper superat; Ex hoc stamina totius corporis sensim & seriatim producantur. Quod autem de texturam cerebri peculiarem attinet, sic se habet: Corpus est spongiosum, glandulæ ad instar, conflatum ex tenuissimis fibrillis circumvolutam complicatis, Medulla oblongata & spinalis eodem modo formatae sunt. Fibrillæ tam cerebri, quàm medullæ spinalis in nervos compinguntur, qui sive intra Cranium à Cerebro & Cerebello, sive extra cranium à medulla spinali oriuntur, Canaliculi instar, Spiritus animales per totum corpus placidè deducentes, sensum motumque corpori impertiunt, cæterisque muneribus ad vitam necessarius funguntur. Eadem Cerebri & Cerebelli propagines ulterius continuatae in membranas, vasa sanguifera, viscera, & mucus continè expanduntur, itè non constitit in formam tendinum & Cartilagineum colliguntur, immò ulterius compactæ in ipsa Ossibus indurescunt. A cerebro igitur, tanquam fonte quodam, tota compages corporis, omniumque ejus viscerum, & vasorum, ortum habet, à spiritu, instar fulguris, è cerebro perpetuò derivato, animata, ad usus proprios & destinatos apta evadit. Quin etiam in statu præternaturali, Spiritus Animalis,

non

Ovis mem-
brarum,
Tendinum
Ossium à
Cerebro.

Ovis mor-
bosa in-
terfectionem.

non secus ac massa Sanguinis, fermento peregrino inquinatus morbosum characterem recipit. Ex quo non tantum morbi cephalici, uti *Apoplexia; Vertigo; Lethargus, Coma, Epilepsia; Convulsio, Mania, Melancholia primaria;* &c. verum etiam *Incubus, Hysterica* passionès, & affectiones *Hypochondriacæ, Paralysis,* cæterique morbi generis nervosi, immò & *Febres* cujuscunque generis, *Varicella, Morbilli, Scorbutus, Chlorosis,* & generaliter loquendo, omnes morbi sive Acuti sive Chronici generantur, præter eos qui evidenter à malâ diathesi alicujus visceris vel partis specialis oriuntur. Indeque *Ætiologia* omnium Morborum *Universalium*, qui totum corpus primariò afficiunt, eoque ac Cephalicorum, & nervosorum propriè sic dictorum, ab hinc rite petenda est. Et quidem juxta hanc hypothesin, horum morborum *Pathologia* certior & rationi longe congruentior continari potest, quam ex doctrinâ Humorum à Priscis traditâ, forsitan etiam *Indicationes curativæ*, quæ adhuc desiderantur, ad hos morbos *Universales* magis apte, Medicorum experientum sagacitate & industria, in magnam ægrotantium solatium, exinde excogitari possunt. Licet non inficiari *Indicationes* communes à vitioso statu sanguinis, & humorum desumptas, quos usui habere. Nam sicut à morbo

B 3

Spiri.

Spirituum statu, tanquam à præternaturali termento, illic massa Sanguinis morbo afficitur, ita etiam æger spirituum status ut plurimum, à vitiatâ crasi sanguinis (qui quidem eorum pabulum & iomes est) dependet.

Quo vero hypotheseos nostræ de morborum *Universalium* origine veritas illa streetur, priusquam ad specialem *Ætiologiam* & *Pathologiam* descendamus, ut quædam generalia nobis concedantur, postulamus, quæ tamen, pro viribus, & quantum rei natura patitur, demonstratione evidenter probare conabimur. De Morbis partium postea suo loco dicendum est.

Postulata sunt quæ sequuntur, nempe Dari reverà spiritus animales, eosque in singulis fibrillis totius machinæ hospitari, à cerebro & medullâ spinali promanare; Eorum canales esse nervos, Promptuarium verò Cerebrum & medullam antedictam, Spiritus esse non *insensibiles*, seu primum principium activum Totius Machinæ. Atque eorum unionem cum sanguine esse intinam; Eorum æconomiam sepius in partem verti, Crasin sanguinis ab eorum morbis semper immutari, atque à morbo à spirituum affectione, & inde consequenti evenisse sanguinis crasi morbos *Universales*, quosque sunt, immediatè oriri, mediatè autem etiam morbos partium.

Quod

Quod autem reverà dentur Spiritus *Animales*, quantum res patitur, suo modo scilicet ab effectu demonstrari facile potest. Demonstrationem à priori rei Naturæ non permittit, quoniam hi Spiritus omnium fere nostrorum sensuum captum longe superant; Cumque secundum Philosophorum axioma, *Nihil possit esse in intellectu quod non prius fuit in sensu*, nec ratio ipsius naturæ atque substantiæ horum spirituum (qui quia sensus omnes præter tactum effugiunt, ideo metaphoricè tantum describi possunt & solent) à nobis requiri potest, nec alia aliqua demonstratione illorum existentia, nisi quæ sit à Posteriori & ab eorum effectibus, qui tam in statu naturæ integro, quam in morbo sensui patent. Hoc modo existentia Spiritus animalis atque Animæ ipsius æqualiter demonstrari potest, adeo ut utriusque existentia pari ratione vel agnoscenda vel neganda sit, Est enim (ut mihi videtur) Spiritus iste immediatum Animæ organon, & vitæ ipsius subiectum, qui idem mediam quandam naturam inter Corpus & Animam participat, ut vinculum sit, quo Anima Corpori uniat, & totam suam energiam vitalem exerceat; Sicut enim in statu sano, per continuatam horum spirituum irradiationem à cerebro, tota corporis compages ad vi-

Existentia
Spirituum
Animalium

B 4 tales

tales & animales suas sanctiones, motum scil. & sensum, rite & facile exequendas apta redditur, ita in statu morbo propter horum radiorum influxum, sive à strangulatione, sive à compressione spinæ medullæ impeditum, omnes subjectæ partes illicò exsolvuntur, ab irritato verò & explosivo eorum statu tota compages variis hic illic spânis agitur & distortetur, denique ubi à mala diathesi cerebri & principii nervorum si spiritus à naturali suo statu in stupidum torporem degenerant, utut partes adhuc sint animatæ, illico inutiles, & sensui atque motui imparis redduntur, uti in *Paralysi* clarè conspicitur. Indeque facillimè concludere licet, præter animam & fistulosam corporis compagem, dari etiam spiritus (cujuscunque naturæ illi sint) in minutissimis quibusvis fibrillis totius hujus organi hospitantes, quorum ope, quamdiu munus suum debite exequuntur, Animam cum singulis partibus sese communicat, & cum eos deficere contingit, vel morbo affici, animi ipsa Languecit, & brevè, disruptis carceris sui repagulis, aufugiens cadaver deserit. Insuper ex sensu tactus, qui solus ex sensibus spiritus animales percipit, evidenter constat, non solum hos spiritus reapse Existere, quin etiam naturam verè corpoream participare

ticipare; Ex constrictione enim diuturnâ partis cujuscunque dependentis quivis in sese facile sentit non tantum intumesceniam partis à recurso sanguinis impedito, verum etiam à præposito spirituum influxu stuporem nec non debilitatem, & pro tempore, *Partis Paralysis*, imò etiam per aliqua momenta à constrictionis Remissione, puncturam-quandam percipit, a renovato scil. spirituum influxu, quæ molesta sensatio eoque durat, donec pars spiritu animali placidè iterum, sensumque ut antè irrigetur; Quandoquidem autem nihil quod non est reverà corporeum, ligaturâ seu compressione externâ, ab influxu solito impediti potest, nulliusque rei nisi corporeæ motus à sensu quocunque percipitur, demonstrativè concludere licet non tantum dari reipsâ spiritus animales, verum etiam illos sub modo esse corporeos, utut omnes sensus nostros, præter tactum solum, ob tenuitatem suam fugiant. Spiritus igitur tollendi omnino non sunt quia præcisè definiti nequeunt, Si quid tamen conjecturâ judicare licet, qui Fulguris aerem irradiantis, vel Auræ animæ ideam his affingat, non multum forsan à scopo aberrabit; Saltem hoc modo varia sanitatis & invaletudinis Phænomena promptè explicabit. Corporei sunt & maxime fluidi tactu judice, quòd etiam

etiam subtilissimi sint, necesse est, cum per fibrillas cerebri, omnium partium, ut mihi videtur, subtilissimas & tenuissimas transeunt, & ex iisdem eliciantur, atque inde, communi consensu, spirituum nomine indigitantur, quia præ minutia sensibus percipi nequeunt. Porro, ob vim Elasticam seu explosivam, quæ pollent, arcam plane naturam referre videntur, & maximâ ex parte intra cerebri officinam confici ex aeris particulis singulis momentis cum sanguine, mediante pulmone, in hunc finem mixtis, quo nomine, forsitan sine *ἀκρολογίᾳ*, hos spiritus Auram animalem seu Aerem exaltatum nominare soleo.

In singulis autem fibrillis hos spiritus hospitari status corporis tam sanus, quam valetudinarius indicat, quandoquidem minutissima quæque fibrilla ab iis animetur & sensu gaudeat, conuulsionem, sectionem, vel aliam quamvis continui solutionem sine tristi & molesta sensatione sustinere non potest. Præterea fibræ, modò adfuit diathesis spirituum explosiva, vellantur, & spasmi torquentur, in diathesi narcotica sensus expertes manent.

Promanare verò hos spiritus à cerebro, uti radios à sole, in totum Systema corporis influere, inibique perenni novarum copiarum appulsu singulis momentis instaurari quis in se facili experiri potest, Nam

Namque ex vehementi constrictione, partes infra ligaturam sitæ illico sensu privantur; præterea, quoties ex materia morbosâ cerebro impactâ Tonum ejus everti contingat, vel quoties canales Nervorum inde obstruantur, præ defectu spirituum influorum partes subiectæ illico paralyti afficiuntur.

Nervi esse Canales Spirituum, ex eorum fabricâ, Nexu, usu, & ramificatione Satis fere sensui patet; Formantur enim instar Canaliculorum, sive partem anteriorem & medullarem, sive posteriorem seu tunica spectemus, ortum etiam suum habent singuli à Cerebro vel spinali medulla, atque motui, neque sensui inservire videntur nisi quatenus Spiritus in musculos & cæteras partes motui & sensui dicatas transmittunt; Denique, eodem prorsus modo, quo venæ & Arteriæ, sanguinis, succi nutritii Canales, per totam corporis molem affabunt, & quasi Naturæ consilio in hunc finem ramificantur.

Cerebrum esse Officinam & quasi Cisternam Cerebrum nam communem Spirituum ex illius fabricâ peculiari patet; Namque non sine causâ è subtilissimis fibrillis pars ista constat quæ tantæ functioni à naturâ destinatur, quæ commune promptuarium est quod toti compagi sensationem supeditat, quæque levissimæ cuiusque impressionis capax esse debet. Porro magnitudo hujus partitis

*Nervi sunt
Canales
Spiruum.*

*Cerebrum
Spiruum
promptuarium.*

*Spiritus à
Cerebro
promanant.*

tis in Embryone cæteras proportionem excedens, continuatio & nexus reliquarum partium corporis, quarum stamina à cerebro & medullâ spinali propagari videntur, ut etiam subita & universalis sensus privatio in *Apoplexiâ* aliisque cerebri morbis, qui, influxum seu dispensationem spirituum aut penitus tollant, aut diminuunt, huic rei fidem faciunt.

*Spiritus
Embryonici.*

Spiritus animales esse τὸ ἐνσπντικόν seu primum principium activum, & quasi Fermentum universale totius corporis, à quo sanguis & humores variè agitantur & immutantur non dubito. *Hi sunt Helmontii Archæus*, Sanitatis & invaletudinis, vitæ & necis totius machinæ princeps & moderator. Verosimile etiam est *Hippocratem*, magnum illum, medicinæ parentem, idem sensisse, ubi morbis ὁσόν τι inesse asseruit; Verùm, missis istis auctoritatibus, certum est, quòd Spiritus, sanitatis tempore, placide, instar radiorum solis, omnes recessus minimalisque fibrillas totius machinæ permeant atque implent, sanguinem intra fibrillas fluentem adjuvant, crasin ejusdam integram conservant, & irradiatione perpetuâ vitalem Characterem ei imprimunt, ubi verbò morbo tentantur, sanguis ipse, & tota humorum massa conturbatur, nec non fermenta in singulis glandulis hospitantia, variâs alterationes subeunt.

Unio-

Unionem Spirituum Animalium cum sanguine esse intimam facile demonstratur ex verissimâ illâ hypothese quæ supponit totam

Intima unio Spirituum cum sanguine.

texturam corporis esse *Vascularem*, ad mentem *Hippocratis* asserentis esse ἐν σπντικῇ ζωῇ τῶν σπντικῶν & σπντικῶν. Namque jam ante probavimus spiritus non detineri in claustris nervorum tenuissimè licet ramificatorum, sed per minimas fibrillas musculorum & membranarum exspatiari, quòd fit ut cum sanguine non possint non commisceri; Eodem enim modo Sanguis non arcto venarum & Arteriarum spatio inclusus irrito fluxu & refluxu Cor perpetuò petit deseritque. Verùm ab extremis cujusque Arteriolæ capillaris in Corpus, musculorum, membranarum &c. effusus fibrarum tubulos implet, unaquæque Cordis Systole novo flumine à tergo pressus, lento motu habitum corporis pervadit more Scaturiginis è terræ visceribus repentis, donec tandem Oscula venarum capillarium subintret & deinde rectâ viâ ad Cor iter faciat. Hanc sententiam plurimis argumentis confirmare licet: Primò quia sanguinis tantillum ex minimâ quavis sectione, vel puncturâ sive musculi sive cutis ubicunque instituta illico effluit. Secundo quia nisi hujusmodi Sanguinis è vasis in habitum corporis effusio concedatur, ratio reddi vix

potest

potest, quo modo Succus nutritius partibus alendis apponatur, Et frustra Sanguinis intra vasa solummodo fluxum refluxumque natura instituisse, cum nullis corporis partibus nisi forsân vasis sanguiferis aliquid Emolumenti esset in hac perpetuâ circulatione sanguinis. Insuper, ubi jam fere ab omnibus conceditur nullam dari Anastomosin, Venarum cum Arteriis, impossibile erit absque hac Hypothesi motum sanguinis circularem Explicare, qui tamen ab omnibus medicis defenditur. Denique quid opus verbis? Cum res tota experimentis plurimis comprobata sensui ipsi in singulis corporis visceribus, quæ huiusmodi experimentis sunt capacia, manifesta sit? Injecto enim lacte, atramento, vel aliquo alio liquore coloris saturati per arteriam Coronariam, non tantum vasa sanguifera, verum etiam totum parenchyma cordis illico albescit vel nigrescit: itidemque liquor per arteriam injectus idem numero iterum per venam redditur. Idem etiam in Renibus ab injectione ejusmodi liquoris per arterias Emulgentes, in Lienē per Splenicam, in Hepate per venam Portæ conspicitur & dubitari non potest, quin idem quod in his visceribus sensu percipitur, in reliquis machinæ partibus circulationis lege fieri debeat.

Quod

Quod Spirituum æconomia perverti possit idque primariò, & sine antecedenti humorum dyscrasiâ, plurima exempla probant. Quam frequenter enim in thecâ vel navi vehentes, vel fumum Tabaci haurientes vomitiones biliosæ, eæque immanes, Lipothymia Vertiginosâ; à solo irregulari Spirituum motu adoriuntur? Quis autem ab humoribus, aut crasi sanguinis prædpositâ hoc evenire asseret, qui serid perpendit quàm eisd inordinatus iste motus, aeris & loci mutatione compescatur, & omnia Symptomata quantumvis dira evanescant? Melancholia etiam Hypochondriaca, utut varias mutationes in sanguinem & humores sæpissime inducat, indeque Venesectione, medicamentis Chalybeatis, lenibus Catharticis, &c. alleviari possit, evidenter tamen Cerebrum ipsum, genus nervosum, & Spiritus in iis hospitantes, tanquam immediatum morbi subiectum primariò afficit, plurimaque, Symptomata, cum quibus hic morbus sociatur, nempe Jactatio, Inquietudo, Deliria, Vigiliae, Insentia Cogitatio, Dolores vagi ipsamodici, generi nervoso omnia non humoribus accepta referenda sunt. Quid? quod plurimos istiusmodi ægrôtantes memini, qui obstinatione quadam contendere soliti sunt Animam solum suam ægritudine affici, nec quicquam emolumentî à medicamentis

tis

*Spiritus
sunt sub-
jectum Mor-
borum Con-
tagiosum;*

ris expectandum esse, cum pertinaciā affirmantes non nisi rationibus & Colloquiis Philosophicis curationem tentari oportere. At consilia sine medicamentis nullius momenti esse experientiā compertum habemus, Nam; recrudescente paroxysmo, cum novæ tenebræ Spiritibus offunduntur, delirium illico, consilio non obstante, revertitur, unde liquet non Animam, sed Spiritus animales, quorum ope Anima corpori unitur, esse immediatum huiusce morbi subiectum. Porro, in morbis ex Contagione, vis quicquam concipere potest crassam & segnam humorum molem ab effluviis quibuscunque extraneis, in tot enormes, tam efferos & subitaneos motus concitari posse, nisi Spiritus ipsi contagionis miasmate contaminati totam humorum massam inficerent. Denique res. clarissimè apparet in *Passionibus Hystericis*, reliquisque morbis quamplurimis tam Chronicis quam Acutis, qui ortum suum evidenter ab animis Pathematis ducunt, Hæc enim Pathemata cerebrum & genus nervosum immediatè afficiunt, & naturalem Spirituum diathesin evertunt; Affectiones autem morbosæ, quotquot sint, quæ exinde in sanguinem, aut viscera quæcunque, partiçularia inducuntur, naturalem dispositionem spirituum eversam aptissimè consequuntur. Quamplurimos

plurimos autem morbos, eosque cum Symptomatis vehementissimis sociatos non tantum in genere nervoso, sed etiam in arterioso & venoso hæc origine prognatos quivis in medicinâ medicocriter versatus facile agnosceret.

Imo, quis unquam sanguinem & humores, qui sensa præditi non sunt, ægrotare asseruit? Reverà totus Homo, (viz. compages corporis è musculis, visceribus, membranis, nervis torumque fibrillis, unâ cum humoribus contentis) est subiectum adequatum ægrotationis; ac proximè & immediatè in spiritibus & genere nervoso Morbi radices habent, ubi etiam, ægrotummodò ab ægrotantibus percipiuntur.

Nequis verò, hanc nostram hypothesin, Morbi Spirituum sunt
tanquam plane *Helmontianam*, & in perniciem medicinæ rationalis excogitatam, & ad liquorem *Alkabeſt* seu Medicamentum universale adaptatam repudiet; statim non uniusmodi esse Spiritum morbos, sed humorum morbis inde consequentibus numero pares; & modum, quo Spiritus afficiuntur, ab istis morbis indicare; v.g. *A. Spasmi* intelligitur quoddam spiritus nimis explodantur: Ab affectibus Hypochondriacis & Hystericis, quod sine statulenti, crudi & in officinâ Cerebri non bene elaborati: *A. Scorbutus*, quod
sint

sint segnes & naturæ crassioris; A Rheumatismo & quæcunque diathesi inflammatoria, quod sunt nimis siccæ & inflammata; A Paralyti, quod siat stupidi. Est ubi hi morbi intra generis nervosi limites continentur. Est ubi in totâ massâ Sanguinis imprimuntur. Est ubi unum aliquod corporis colatorium præ reliquis, uti *Secur, Lienem, Renes,* vel *Ventriculum* labefaciunt, fermentaque in illis hospitantia pessundant. Sin nos, dum sermonem de his, quæ sensus nostros superant habemus, hallucinari & cespitare contingat; veniam expectamus, quandoquidem nullo alio Ariadnes filo utimur ad varias Spirituum agitationes explorandas, nisi effectibus Spirituum sensibilibus in corporis flammibus & humoribus impressis.

Varietas
morborum
in Symp-
toma Causa.

Causa varietatis hujus in Spirituum morbis (quantum mihi vel Anatomia vel conjectura judicare licet) à duplici fonte petenda est, sc. à crassi Sanguinis alteratâ, & cerebri vel Nervorum tono everso: ubi enim à longo abusu sex rerum non naturalium debitam Crasin Sanguinis (quæ Spirituum pabulum est & fomes) conturbati contingat; mirum non est, si spiritus animales inde formati eandem dyscrasiam participant; ubi etiam à flacciditate & humiditate nimia Cerebri, vel ejus siccitate & calore præternaturali ortis ex-
intensâ

intensâ cogitatione; diuturnâ liquorum spirituosorum ingurgitatione, &c. à sphacelatione, nimia ventriculorum ejus distentione æruore extravasato; fibrarum ejus præternaturali tensione à frequenti spirituum explosione, vel tandem ab inflammatione, à circulatione Sanguinis impeditâ & ejusdem stagnatione, officina spirituum, Cerebrum, morbosè afficitur; quis spiritus inibi formatos, varios morborum typos induere miretur? Jam se nimis calidos esse & ad fermentationem proclives, jam segnes & torpidos; autè contra explosivos & nimis elasticos evadere? Ubi tandem Fibræ in principiis nervorum, & spinalis medullæ humiditate laxatæ & resolutæ fuerint (quod sæpe in Paralyticis observavimus) vel Tonus nervorum imbecillis, minus firmus & Athleticus à frequenti Spirituum explosione seu influxu nimis violento, & distentione fibrarum nervosarum à vehementibus animi pathematis redeatur, quid mirum si ex præternaturali spirituum dispensatione morbi quàm plurimi in genere nervosi, uti Paralytici, Hysterici, Spasmodici, &c. proveniant?

Non autem medendi methodum, uti Spiritus asper tot sæcula probatam, quæque Venæ sectiones, Cathartica, Emetica, Alterantia, &c. cum successu adhibebat, hæc hypothese convellimus. Nam non tantum
ab humoribus
dyscrasiam
ab humoribus
dyscrasiam
ab humoribus
dyscrasiam

à morbis Spirituum Sanguinem & humores, varias mutationes subire contendimus, quod in Titulo sequenti exprofecto, demonstrare conabimur; verum etiam, quandoquidem Spiritus animales è sanguine, materia, scilicet habili & idonea eliciantur & renouentur, ut plurimum, morboſi, quædam dispositionem sensum in sanguine facta, non tantum in *Scorbuto*, *Chlorosi*, aliisque morbis *Universalibus*, *Chronicis*, quia etiam in *Febribus*, *Variculis*, *Morbillis*, cæterisque morbis acutis ad hanc Spirituum ægrotationem viam sternit: Quippe vitia sanguinis diathesi, spiritus inde elicti habem non participare, nequeant. Et quidem, quoties à massa humorum, ex obſtacle, non naturalium sensum in morboſam dispositionem, redacta, hos spiritus ægrotare contingat, morbus magis habitualis, contumax & curatu difficilis evadit. Ubi vero systema Spirituum à moris animi pathematis, aut aeris exteriori injuriis, sine antecedenti humorum vitio alterari contingat, quoniam morbi fontes in genere nervoso, maximè ex parte contineantur, appropriati alicujus & specfici medicamenti ope, motus hic spirituum præternaturalis compesci solet, & nullum post se relinquit inſula in sanguine, quod usum methodicum vel alterantis vel evacuantis cuiusque reme-

dii

dii postulet, quod clarè conspicitur in febribus *Intermittentibus*; & etiam *Remittentibus* ubi *Corticis Peruviani* sanatis; in affectione *Hypochondriacâ* *Scorbuto* & *Chlorosi*; *Chalybe*, arte vel natura præparato proſtigatis; in morbis *Hysterici* & *Spasmodici*, *Cinnabari* nativâ, *Pisces* quercino, *Ungulâ* Aldis, aut alio appropriato specfico in ordinem redactis. Verum circulus hic contra argumentationis leges committi forſan videatur, dum sanguinem à spirituum morbis turbari, itidemque spiritus à sanguinis dyscrasii affici contendimus: verum, quid verat circulum quendam causarum & effectuum in microcosmo æquè ac in macrocosmo fieri? Annon quotidie videmus terram à pluvia humectatam, iterumque circulatione quadam, à vaporibus è terra in aerem erectis pluviam renasci? Annon in corpore humano cibum seu pabulum sanguinis, ope salivæ & fermenti stomachalis parari novimus, quæ nihilominus ex ipso sanguine medianibus glandulis perpetuè suppleantur? Quare igitur absurdum habeatur circulationem hanc inter Spiritus & Sanguinem, in Axiologia morborum explicanda admittere? Hoc unico volumus, quoddam ex massa humorum conturbatâ Corpus nonnumquam ad morbos sic prædispositum; Morbus tamen

C 3

ipse

ipse (saltem *Universalis*) primò instanti, ab ægrotatione Spirituum formetur, qui organo suo, & motu efferato, eoque præternaturali, primum insultum faciunt, eumque inhibent & instantaneum, quo tota corporis compages illico afficitur.

Quorum vero hæc omnia, & cui bono, tanto cum labore subtilem hanc Hypothesin (& uti forsàn quibusdã videatur inutilem) stabilire aggredimur? Respondet, Quòd ex multà morborum observatione, jam diu mihi res ipsa se non aliter habere, visã est, Medicumque decere, quantum in se est, ritè Philosophari, & à rei ipsius naturà Hypotheses suas desumere. Porro, multò clariùs ex hac Hypothesi, quam Humorum doctrinà, (licet ex antiquitate æstimandà,) non tantum *Ætiologia*, verum etiam *Pathologia* morborum, & *Indicationes* curativæ certius desumi queant, quod in sequelâ operis cuiquam spero demonstratum iri. Nec non Medici Soletres & Sagaces hinc instigati aliâ Specifica excogitare satagent, quæ Spirituum motus efferatos compescendo eorumque morbos sagando, varias etiam dyscrasias inde genitas breviori & feliciori compendio tollent, sicut jam inventus *Persuvianus Cortex* febres *Intermittentes* & *Remittentes* abigit, & *Cinnabari* nativã non rarò *Affectiones Spasmodicas*

dicas & *Epilepticas*, (à veteribus pro *Herculeis* & insanabilibus habitis) absque magno, eoque magis incerto apparatu medicamentum methodicè adhibitorum; sanat.

Quòd, *naturalis Sanguinis Crasis* à morbo *Crasis sanguinis à Spirituum diathesi* perverti, & *labefactori* soleat, facillè probatur. Sicut enim Spiritus à Sanguine male disposito generati & reparati, non possunt non ægrotare, ita ab ægro Spirituum statu, qui massam Sanguineam reque in statu morbofo agitant, alterantque, atque in statu sano regunt, æconomia sanguinis & humorum universalis non potest non perverti. Mihi, sane, varice istarum mutationes non aliter fieri videntur in sanguine, quàm in vino, cerevisiã aliisque liquoribus generosis à tonitru; vel terræ motu spirituum massam regente ac temperante orbatis, qui illico vappescunt, vel accescunt nec statum pristinum priùs recuperant, quàm Spiritus depressi aut dissipati partes suas iterum resumant: Hoc factò, uterque liquor in statum naturalem sponte redit. Hæc vis Spirituum maxime conspicua est in morbis *Universalibus*, qui totum corpus afficiunt, quique ab universali spirituum tumultu pendunt: Sive primariò, & respectu non habito ad pertem aliquam specialem; à spirituum organo initium ducant, quæ

les sunt *Febres* acutæ quæcunque, *Varicellæ*, *Morbilli*, *Chlorosis*, *Scorbutus*, *Rheumatismus*, &c. Sive particularium viscerum labes cum universâ humorum massâ sese communicet, eamque contagionis ritu inquinans, morbos *Universales*, licet secundario, producat, quales sunt *Leues venerea*, *Pelvis*, *Hydrops*, *Icterus*, &c. Exemplis igitur ex hac morborum Classe petitis, Hypothesin nostram illustrabimus, potius quàm ex classe morborum particularium, qui etiam à spirituum æstro procreantur sed non immediatè. Inter hos morbos *Universales* primùm occurrit *Febris Acuta*, quæ, cujuscunque sit generis, à primò insultu morbi usque ad finem, sive is salutaris sive funestus fuerit, egrègium specimèn est hujus Spirituum potentialitatis; Primo enim morbi momento, cum sc. à frigore in poros cutis admissio, vel aliquo alio hujusmodi accidente Spiritus animales egrotare (quòd ex vertigine, dolore capitis, lassitudine lumborum ulcerosâ, tremoribus artuum, aliisque Symptomatis colligere licet) & præternaturaliter algere incipiunt, frigiditas statim in sanguinem inducitur, & quidem tanta, ut sanguinem isto tempore phlebotomiâ detractum, instar aquæ fluentis frigidum observaverim; verùm in progressu morbi, ubi à præternaturali Spirituum motu

motu diutius continuato eisdem æstare contingat, quanto calore illico totam massam humorum flagrare & agitari percipimus? Cujus caloris cutis ariditas, inquietas membrorum jactatio, sitis, aliæque symptomata, indicia dant, donec conspicua quadam materiæ è massâ humorum agitatorum & colliquatorum secretio fiat per poros cutis, vel aliam aliquam portam convenientem, Hoc factò, tota moles, quiescentibus jam spiritibus, qui eam priùs in motus inordinatos ciebant, cum Crisi morbi vel Paroxysmi deservescit. Præter has mutationes generales, quas sanguis, durante febre, cujuscunque generis, à spirituum inordinato motu, subit; observatu dignum est Aphas & foeda oris ulcera febres comitari solita non tantùm salivæ acrimoniam, sed sanguinis etiam, unde fecernitur saliva, arguere; & hæc ulcera post febrem judicatam, massâ sanguineâ jam non amplius à spiritibus præternaturaliter agitâtâ, sponte evanescere. In *Febris malignis* & *Pestilentialibus*, uti ex *Bubonibus*, *Carbunculis*, *Ulceribus* varii generis malignis, *linguæ nigritie*, reliquisque symptomatis liquet, Humores sphacelo s. *sempalaci* à spirituum venenatâ qualitate afficiuntur. Denique notatu dignissimum est, quod mihi nuperrimè videre contigit, sanguis nimirum

fœminæ cujusdam Febre malignâ quasi Erysipelatosâ laborantis per Phlebotomiam extractus, adeo fœtebat, ut ex ejus retro odore, tam Chirurgus, quàm Adstantes in animi plane deliquium incidebant. Ex dictis igitur constat, in omni febre plus minus sanguinem & alios humores mutationes quasdam subire, easque varias pro genio morbi, quo Spiritus animales inficiuntur qui primum insultum fecerant. In *Arthritide*, *Rheumatismo*, *Pleuritide*, *Peripneumoniâ*, & generaliter loquendo in omni febre inflammatoriâ & dolorificâ autopfia docet serum sanguinis aeri expositum, peculiari modo in gelatinam diversicolorem concresecere. Non est minus miranda sanguinis conversio in *Variolis*, ubi Exanthemata per totam cutim à sero planè caustico, inflammatorio & tandem purulento attolluntur: In *Morbillis* etiam, & congeneri morbo, febre *scarlatinâ*, totus sanguis ex diutinâ stagnatione in toto corporis habitu, in colluvium serosam & aerem manifestò colliquefcit, quæ *Tussis Ferina*, *Peripneumonia*, *Ophthalmia* in decursu horum morborum excitat. Neque in morbis Acutis tantùm, verùm etiam in Chronicis *Universalibus*, uti in *Scorbuto*, *Affectione Hypochondriacâ*, *Chlorosi*, &c. insignis hujus alterationis spiritus animales choream ducunt;

ducunt, Nec ab ullâ causâ, durantibus his morbis, massa sanguinis in acidam ferulam vel vappidam colluviem, mox stomachacem, exanthemata cutanea, ulcera maligna, sudores & ructus acidum vel salsum redolentes daturam, quàm ab anxietate Animi aut malignitate aeris non perfati, frequentius citiusve facessit. Cùmque mala diætâ horum morborum rard admodum causa sit, fas est suspicari humores à spiritibus male affectis hoc pessimo condimento imbui, & hos morbos esse nervosi generis sobolem.

Denique morbi secundario *Universales*, qui ex partis alicujus privato vitio oriuntur, non aliam causam agnoscunt: Vnum enim sensim à parte affectâ serpens miasma tandem universale spiritibus & inde sanguini affingit. Sic ab affecto Pulmone, in *Phthisi Pulmonari* dictâ, totus sanguis colliquatus per poros Cutis, Intestina, reliquasque omnes corporis portas succum nutritum expuit. In *Lue Venereâ*, quamprimum contagio ab unâ parte profecta spiritus totius machinæ moderatores infecerit, succedunt *Dolores spasmodici*, & versatiles in toto corpore, *Bubones*, atque *Ulcera* varia pus copiosè fundentia per totam cutim. Et quidem (quantum mihi observatione notatum est) nullus morbus particularis

lethalis

lethalis evadit, priusquam ex febre per totalem spirituum iniquitationem superinducta universalis fiat: Hoc facta, statu humorum plenitudo everfo, tota machina simul corrumpitur.

Morbi universales, five primarios, five secundarios impositos à spiritibus male affectis oriri, atque mediate etiam morbos partium, licet ex ante dictis sequi videatur, ulterius tamen consummare debet. Quod ad morbos attinet primarios *Universales & Acutos*, quorum primum vel insultum comitantur vehementia symptomata; Illi certe à febris humorum massa, quæque è particulis constat crassis; & maxima ex parte motu tantum aliunde communicato præditis, in instanti oriri, concipi nequeunt, si spiritibus eam agitantibus; præsertim si serio perpendatur, quo modo sanguis humanus ac alii humores præparari possunt atque aliquam insignem mutationem subire observentur. Pertinet hæc, atque dignissimum est notari, quod in principio horum morborum tota tragœdia in genere nervoso agitur; antequam sanguinis massam turbari Pulsus indicet; vel aliquam magnam mutationem pati. Quod quidem in *Variolis, Morbillis & Febris* cuiuscunque generis quotidie conspicitur; ubi *Æger*, primo, momento dolore capitis corripitur

Morbi universales impositi à particulis male affectis mediate à spiritibus oriuntur.

corripitur solet, & levi quâdam vertigine à motu spirituum inordinato, & præternaturali fibrillarum Crebri & ejus membranarum distentione inde facta; deinde lassitudine ulcerosâ, (quale symptoma fatigatis accidere solet, propter insolitam spirituum agitationem, & transitum per membra nimis acceleratum, & quasi explosivum, fibras ultra tonum naturalem distendentem,) frequenti etiam oscitatione, seu motu quodam convulsivo musculorum maxillam inferiorem deprimentium sæpius repetito, laborat, & tandem frigore subito per totos artus diffuso. (quali symptomati Hystericis etiam præsertim lipothymicis à merâ spirituum ategia frequenter obnoxias videre est.) *Horrore* itam, *Rigore*, *Motu tremulo* & *convulsivo Artuum*. *Lunhaging* à motu classico spirituum animalium, præter modum agitatorum, & à medulla spinali in musculos propinquos explosorum, *Comate*, *Vigiliis*, *delirio*, *nausæ*, *vomitibus*, *agitatione universalis*, quam ventriculus communicat suis nervosis, volut commune sanctorum, præ reliquis partibus sentit, aliisque id genus symptomatis, quæ spirituum officinam, eorumque canales unice afficere deprehenduntur: Observatum etiam dignum est plerique hæc symptomata ad incendium sanguinis subsecuturum viam agnoscere, solere, quo

corripitur

quo

quo jam flagrante, Oscitatio, Tremor, Rigor, Frigus intensum, plurimâque alia symptomata sponte cessant; vel saltem mitigari solent.

Symptomata morborum Chronicorum in genere nervoso. Similiter, in Chronicis affectibus *Universalibus*, Symptomata in genere nervoso morbum primò produunt. v. g. In *Hypochondriacâ & Hystericâ* passione, quarum genus nervosum, ex omnium medicorum consensu, est Theatrum commune, ubi spasmi, oppressiones gravativæ, & suffocativæ, eructationes, & borborygmi frequentes, tragediam agunt. Idem dictum sit de *Scorbuto*, & *Chlorosi* (quam ego jamdiu speciem esse Scorbuti particularem existimavi) - sive enim in illo per lumbaginem, lassitudinem spontaneam, debilitatem crurum, Thoracis oppressionem, aliâque id genus symptomata; ita non minùs in hac, per cephalalgiam & vertiginem frequenter recurrentem, visus debilitatem, palpitacionem cordis, moestitiam, lassitudinem, insolitam animi anxietatem; aliâque ejusmodi, hostis se prodit. Ad confirmandum hoc argumentum dignum quidem & facile observatu est, quod cum à statu horum morborum omnia in petus ruunt, symptomata nervosi generis aucta sese tandem majori eum evidentia in conspectum dant, sc. vigilie pertinaces, affectus comatosi, subsitus Tendum, Tremor

Tremor artuum, pulsus debilis, celer, inordinatus, &c. idque licet Incendium internum minus vehemens, tactu judice, appareat; Quæ quidem omnia quò propius satum inflat, eò intensius augeri solent.

Causæ præterea evidentes quæ ad hos morbos universales viam sternunt, Hypothesis nostram non parum suffulciunt. Namque cuiquam in medicina mediocriter versato constat, non tantum morbos *Universales Acutos*, uti *Febres*, præsertim *Pestilenciales & Inflammatorias*, sed *Chronicas* etiam *Contagione* quadam propagari solere. Atqui vix concipi potest quomodo effluvia extranea eâque præ subtilitate sensus nostros plane fugientia; & sæpe nò ad punctum temporis permanentia Characterem morbosum in Humoribus imprimant, nisi mediante spiritu animali, cujus particule subtiles miasmata s. fermento quodam heterogeneo contaminatæ excandescunt, & humorum molem variis irregularibus motibus facile *Exagitant*. Deinde quot morbi *Universales* evidentur ab *Animi Pathematibus*, merore, terrore, anxietate, iracundiâ, vel insolitâ quidam & pertinaci phantasiâ promanant. Nec tamen istæ perturbationes sanguinem alterant nisi quatenus Spiritus, qui totam massam regit, motus effera-

Contagiosis propagatis.

Animi Pathematibus morbosum casum.

tos & *anælas* suas cum latice purpureo communicat. Abhinc in Passione *Hypochondriacâ* & *Hystericâ*, nunc salfedine, nunc aciditate, nunc aliâ peregrinâ qualitate sanguis imbuatur, imò raro aut nunquam *Scorbutum*, *Atrophiam*, *Phtisim Pulmonarem*, aliôque quamplurimos morbos Universales Chronicos deprehendi abi, cæteris causis evidentibus *Melancholia*, *Anxietas*, vel aliquod aliud gravius animi pathema non accesserit. *Rheumatismi* & *Arthritides* eos Maxime affligunt qui in lautâ fortunâ consueverunt; At luxûs sui pœnas parcius pendunt, qui cum cum hilaritate animi semper conjunxerunt; diutius tractantur Theologi, Jurisperiti, Consilarii Aulici, &c. qui studiis intentis, & curis originem nervorum, Cerebrum &c. & Spiritus in eo hospitantes agitant. *Chlorosis* etiam ipsam non tam à visu pravo oriri observari, quàm ab imaginationis vitio, peculiaris cuiusdam cibi, generis licet euehymi, cupiditate flagrantis, à gesticulationis alicujus singularis affectatione, vel ab amore diuturno, aut alio aliquo ejusmodi pathemate animi quod Spiritus nimis figit. Quam sæpe etiam *Febres*, *Morbilli*, & præsertim *Variolæ* ex Ideâ terroris in Phantasiam impressâ oriri soleant, satis cuivis medicinæ praxin exerceenti notum est.

Quantum

Quantum etiam Aëris Constitutio morbos Universales promoveret, Medicos non latet. Neque enim tantum Febrium *Pessimalium*, *Variolarum*, *Morbilorum*, aliorumque morborum Acutorum, quoties eos Epidemicos esse contingit, Aer inspiratus fons est, & origo, sed pro diversâ hujus constitutione, Morbi ante dicti variae indolis sunt, & diversas Indicationes curativas suggerunt. Ab Aëre palustri vel marino, imò in cubiculo ocluso, modò quispiam sæpius in eo versetur, præsertim autem à decubitu in lecto, facie sub stragulis perperam & frequenter cooperta, ita ut aer recrementis corporis inquinatus, diù & repetitis vicibus inspiretur, quàm sæpe capillos decedentes, vultum pallidum & squallidum, gingivas inflammatas & ulceratas, halitum fetentem, cæteraque signa Scorbuti, aliorumque morborum Universalium Chronicorum genuina observamus? Quandoquidem verò Spiritus Animales maximâ ex parte naturam aeream fortiantur, sicutque vi elasticâ & explosivâ aeri simillimi, Aer vitæ animalis conservationi summè & semper necessarius sit, spirituum generationi inserviat & eorum materiam suppediet; probabilius longè est, Spiritus ab Aëris miasmate infectos, quàm Humores, morbos, sive acutis, five chronicis anstati præbere.

præbere. Deique quàm sæpe hos morbos *Universales*, præsertim acutos, ut *Febres*, *Variolas*, *Morbillos*, à frigore in poros cutis invadente oriri observamus? At iste præternaturalis algor spirituum, qui ab extremo frigore sponte in calorem intensum exardescunt (quod in natatoribus & itinerantibus, simulac ab aqua & aeris inclementia sese subduxerunt, videre est) à poris cutis ad spirituum officinam, cerebrum, continuatur, facilius longè corporis compagem afficit, quàm si in humoribus primo imprimeretur. Objiciet hic aliquis, memoratas causas non sæpiùs esse morborum, effectrices, quàm crudæ & dyspeptica alimenta, idcirco eorum ætiologiam à crasi sanguinis & humorum vitia peti posse. Disfundendum quidem non est *cibum* & *potum* quantitate nimios, vel qualitate peccantes, æque ac pathemata animi, ceteraque non naturalia, in censu causarum evidentium horum morborum habendos esse. Verùm quandoquidem non tantum constat spiritus animales, quia ex sanguinis malâ generantur, ideo à victu pravo ægrotare solere, sed etiam non raro à victu. euchymo eoque moderate sumpto aniam ægrotandi arripere, modo minus firmâ valetudine prius potirentur; nullus dubito quin alimentum incongruum in causarum remotionum

*Frigue per
Cutis poros
periculis
causa Mor-
borum.*

tionum censum referendum sit, & quoddam spiritus sine ad *impossibile* si immediatum principium morbum formans, & spiritus si insulam efficiens, quod quidem totum est quod hic contendimus.

In hac sententiâ non parvum confirmabar cùm plerâque morborum phenomenia hoc pacto explicari posse perciperem, quæ à priscis vel intacta, vel non satis illustrata, tenebris hæcuscque obscurabantur. Minus, quicquid ad eorum solutionem ex crassis antiquorum principiis afferretur, mihi plane gratis dictum videtur, æque (ingredite fateor). Hoc primum, animam meam anxium & incertum impulit ad hanc novam Hypothesin de ætiologia morborum universalium formandam, quæ naturam morborum clariùs explicat, & eorum causas sensui penè demonstrat, eus rei in exemplis sequentibus specimèn dabo.

Quid in enarrandâ symptomatum ali-
quot ætiologia magis apud Priscos decan-
tatum est quàm *Sympathia* sive consensus
partium? Ex hac; vomitionis à coarctatione cerebri, vel nephritica affectione causam reddunt, at nisi respectus habeatur ad continuitatem & nexum totius corporis cum cerebro, & origo morborum in cerebro & spiritibus statuatur, vix alias solvi potest hoc Phenomenon; jacto verò hoc fundamento, quoddam tota machina è
D 2 fibrillis

*Sympathia
partium.*

fibrillis cerebri elongatis & expansis conflata, ab eodem dependet, & quod mala diathesis spirituum & eorum motus inordinati morbum ejusque symptomata formant, quam facile concipi potest remotissimam quamvis machinæ partem, & consequenter ipsum ventriculum affici posse? Absque hac Hypothesi explicari nequit Morbi *Metastasis* seu translatio ab una parte in aliam, quæ non tantum in fatali Februm Crisi evidenter apparet, ubi Morbus ex habitu corporis translatus non raro in cerebro, idque subito, figitur; verum etiam in *Peripneumoniâ* frequenter in *Anginam* mutata, super omnia verò in *Rheumatismo* versatili; præsertim spurio & nervoso, ubi morbus ab uno artu in alterum unoquoque die vel etiam singulis horis, imo nonnunquam istu quasi oculi citius transfertur. In sanguine tota humorum massa confunditur, celeri & non interrupto motu agitur, & per vasa innumera æqualiter diffunditur, adeo ut materia morbifica tam subito separari nequeat, & ad partem aliquam singularem determinari: Spiritus autem morbo periculosus, pro Genio suo volatili & versatili, alternatim jam hanc, jam illam partem, remotam licet, impetu quodam petere, distendere, vellicare vel spasmodice constringere, ibidemque morbum hujusmodi

vaguam

Morborum
Metastasis.

vagum producere quid impedit? Cum sanguinem & humores per eam partem tractos alterare valent, iisque characterem morbosum imprimere: Atque hæc est ratio metastaseos morborum.

Ut cætera mittam, in *Paroxysmos febrium Intermittentium*, periodicè, statò & certo tempore scil. quotiè, tertio, aut quarto quoque die, ut plurimum eadem horâ recurrentium, habet inquirere. Hujus vulgaris *παροξυσμὸς Ætiologia* heu! quantum torfit, Philosophorum ingenia non tantum præcorum, sed etiam neoterico- rum, quotquot omnium Morborum causas in sanguine & humoribus invenientas esse harioati sunt. Qui maximo ingenii acumine freti hujusce Phænomeni solutionem aggressi sunt: *Fomitem* quendam humorosum, Biliosum scil. atrabiliarium vel phlegmaticum statuerunt in viscum aliquo, aut parte corporis nescio quâ delitescentem, pro genio suo jam quotidie, jam tertio vel quarto quoque die moveri, & fermenti instar, humores excitare. At qualis tandem est hic *Fomes*? Humor certè, secundum horum Hypothesin. Quâ parte vero stabulatur? Hic inter authores maximum est dissidium; apud alios altum silentium; Ab aliis varia assignantur receptacula, omnia verò ejusmodi, ut aliquam partem materiam

Paroxysmus
Februm
Intermit-
tentium
Causa.

D 3

mor.

morbificæ sanguinæ massæ sanguinis necessario, suggerant. Hunc Fomitem invenis mælaricis, uti veteres autumârunt; nullquam recondi ali omnino; jam concessum est, namque ex quo, sanguinis circulaçio inventa est; apparet nullum dari ejusmodi (saltem materie à sanguine distinctæ) stagnationem in vasis sanguiferis. Et si concederetur, tamen à perpetuo sanguinis transitu particule heterogeneæ hujus Fomitis eluerentur. Et sanguinis massa commixta; eandem indefinenter inquinarent, & à perpetua fermentatione febris continua decenderetur. Non rectius iste *Fomes* in primis viis collocatur; cum enim chylus cibus alimentis in ventriculo concoctus; & in intestinis gracilibus uterque elaboratus (per ea saltem transiens) eliciatur, necesse est ut foccus chylus à fermento isto indefinenter depravatus, morbosam qualitatem sanguini impertiat, adeo ut morbus ex eâ natus induci dare non possit, saltem paroxysmus post singulos pastus redeat.

Quod ad eorum sententiam attinet, qui mueram morbi in aliquo glanduloso vicerum latere statuant; nullas sine (quantum scia) docum adhuc assignavit, in quo hoc inimicum fermentum stabulari, sanis arguentis demonstrare potest, licet unus *Lienem*, alius aliud ex visceribus

ceribus grates intulerint. Verum si modo, secundum nostram Hypothesin (quam ut spero satis jam ante demonstravimus) tota corporis compages præsertim vicerum ipsorum uti *Hepar*, *Lienis*, &c. sit vascularis; & sanguis, continuato cursu & recurru circumactus per singularum fibrillarum tubulos permeet, quâ aliâ parte hic fomes nisi in ipsis fibrosis filamentis delitescere potest, ubi nil nisi spiritus animales, hospitatur? At cum isti spiritus à cerebro per totum systema fibrosum, velut per canales ad usus vite necessarios exequendos indefinenter deferantur, & pro vario genio invaletudinis, quæ afficiuntur, jam quotidie, jam tertio vel quarto quoque die exploduntur, & symptomata, quæ principium Paroxysmi comitantur, inferunt, nempe *algorem*, *horrorem*, &c. deinde fermenti vices suppleat, à quo sanguinis massa per fibrillas transiens inficitur, & in paroxysmos febriles periodicè excandescit, quousque se spontè vel arte sedatâ hæc effervescencia spirituum, hæatur etiam Paroxysmus, atque saburra humorum in paroxysmorum serie colligata, per poros cutis, vel aliâ aliquam portam commodam (hæc jam à calore præternaturali ut prius restrictam) prorsus eliminetur. Cui sententiæ quivis vel *Medicus* vel *Philosophus*

phus favere cogetur, qui serio secum per-
penderit, quam sæpe insultus non tantum,
Hysterici & Spasmodici, paroxysmorum
febrilium, saltem sub initium, planè æmuli,
ex mero motu inordinato spirituum or-
ti, intervallis licet incertis redeant; ve-
rum etiam insultus *Epileptici*, statis pe-
riodis, bis vel ter in Luna, vel hebdo-
madà, ab eàdem causà recrudeant.

*Antiquo-
rum metho-
dus miden-
di, hinc hy-
pochondri-
formis.*

Quid plura? Regimen ipsum à priscis
medicis imperatum, atque multo usq̃ jam
per plurima æva comprobatum, nostræ
huic Hypothesi ubique quadrat. In mor-
bis enim acutis, uti *Febre, Variolis, &c.*
ubi invaletudo producitur à vi elasticà
spirituum irritatà & nimis exaltatà, sum-
mam quietem, decubitus in lecto, ali-
mentum maxime tenue & parcum, de-
tractionem sanguinis, &c. uno ore im-
perant; unà cum *Fulapiis, Emulsionibus
& Apozematibus* admodum temperatis, quæ
vim spirituum elasticam minimè inten-
dant, sed potius minuant. E contrà, in
Febris malignis, ubi spiritus à naturà
veneni deletèrâ *periculosè* quādam affecti,
elasticitate & vi suà expansivâ destitui-
tur, quàm uno ore usum pulverum *Car-
diacorum, Bolorum Theriacalium, Fula-
porum cordialium*, atque hodiè *Spiritus
Salis Armoniaci, Spiritus & Salis volati-
lis C.C.* idque posthabita febre præsentè,
ex

ex industrià, & cum optato successu præ-
scribunt? Quæ quidem omnia, non tam
segnem humorum molem, quàm Spi-
ritus respicere videntur, qui primariò affici
solent. In *Scorbuto* vero, *Chloris*, alifi-
que morbis *Chronicis Universalibus*, ubi, ab
agilitate spirituum imminutà, & eorum
statu minus quam par est elastico, visci-
ditas humoribus, constrictione pulmonibus,
rigiditas & stupor quasi *Paralyticus* Ar-
tibus, constipatus obstructusque habitus,
isque evidentibus criteriis manifestus uni-
verso corpori acciderit, *Exercitia* fre-
quentia, *Aer* tenuis & persilatus, Omni-
moda animi *Excitatio*, medicamenta
sale volatili abundantia, uti *Cochlearia*,
Raphanus Sylvestris, Chalybeata, Aloetica,
stimulantia omnia & *Ecephrastica*, in me-
thodo curationis utramque implent pla-
ginam. Quid hoc autem ad humores
crassos nisi mediante spiritu illo animali
qui eos regit & actuat?

Quòd autem ad secundam partem hu-
jus propositionis attinet sc. Quòd morbi
partium, qui à peculiari aliquò *artus* &
partis, vel glandulæ alicujus singularis ori-
untur, à spiritibus etiam mediatè produ-
cantur. Ea non aequè perspicua est ac
prior. Namque horum morborum *Æ-
tiologia* remotius petenda est, atque ra-
tiorinando tantum inveniendi. Quan-
doqui-

Medica-
menta Spe-
cifica.

doquidem verò Viscerum vel partium singularium affectus à morbosa humorum diathesi oriri constat, atque (quod ex antedictis manifestò apparet) massam sanguinis, à spirituum animalium, qui ei præfident, dyscrasia, vario modo turbari & agitari; fas sit conicere pro vario dyscrasie spirituum génio, jam hæc, jam illam partem, hæc vel illam glandulam, ut Jecur, Pulmões, Renes, &c. laborare. Indeque medicamenta specifica v. g. *Antihysterica, Antivenerea, Antiscrophulosa, Antispasmodica, Pulmonaria, Hepatica, Nephritica, Uterina* &c. si qua sint alia, usu multo contra hos morbos experta & probata, non ejusmodi esse videntur, quæ hanc vel illam speciem pariem respiciunt, sed quæ peculiarem spirituum diathrasiam ad has partes vel glandulas afficiendas aptam tollant. Quæ quidem remedia mihi inde Specifica audiri videntur, quia spiritibus, quorum morbi sensus nostros fugiunt, accommodata sunt; sicut enim ex usu *Emeticorum, Catharticorum, Diureticorum, Diaphoreticorum* aliorumque medicaminum sensibilibiter evacuantium, molli humorum præternaturaliter coactuatorum & in malsa sanguinis coactionum subducendæ satis prospicitur. Ita his Specificis, *Hepaticis* scilicet *Hystericis*, aliisque ejusmodi, experientia potius quam

ra-

ratione primùm excogitatis, & multo usu comprobatis radix totius mali funditus evellitur, quæ extra sensum Sphæram in Spiritibus dehescit. Quanta verò pars artis Therapeutice in prudenti usu horum specificorum versetur, norunt Medici Practici.

Juxta hæc nostram Hypothesin facile est morbos omnes, qui intus nati, corpus humanum affligunt, in duas classes distribue; nempe in *Universales* & *morbos partium*. *Universales* sunt, qui sicut è systemate nervoso, & spiritibus animalibus in eodem hospitantibus immediatè oriuntur, ita totam corporis compagem uno insultu primariò vel saltem secundariò afficiunt. *Secundariò* dico, quoniam morbi aliqui particulariores, uti *Lepra, Scabies, Lues Venerea*, &c. licet contagione ab aliqua parte singulari primùm propagentur, non tamen unius partis, præ alterâ, labefactioni, nisi ex accidente, ortum suum debent, & Spiritus animales veneno suo universum inquinando, citissime *Universales* evadunt, ideoque in censum morborum *Universalium*, licet secundariò talium, referuntur. Morbos autem partium eos voco, qui à gravi alicujus è visceribus, vel alterius partis singularis labefactione, oriuntur, utur morbosa sanguinis textura, & spiritus animalis dyscrasia iis ut causæ

re-

remotæ, ansam præbeant. Præterea quidam, morbo universali laborantes, brevi sanitatem recuperant, vel mortem obeunt, alii leviùs affecti in statu, valetudinario vitam diù protrahunt, ideòque morbi Universales, in Acutos, uti Febres Variolas, &c. & Chronicos, uti Scorbutum, &c. distingui debent. De morbis *Universalibus* primum, postea de morbis partium feriatim (licet strictim) sermonem instituo, in quo eorum ætiologiam & Pathologiam totam, atque Indicationes curativas tradam, quod pensum, modò feliciter absolvatur, in publicum, forsàn, emolumentum haud parùm ceder. Utcunque, satis est in magnis tentasse, &, in re tantis tenebris obvolutâ, faciem prætulisse & monstrasse viam. Primum luber, schemate quodam succincto, ex hac nostrâ Hypothesi deducto, distributionem morborum in varias suas classes præponere. ¶

De

De morbis universalibus in genere.

Radix s. semen horum morborum (sit verbo *Paracelsi* venia) est heterogeneum quid, sensu vix perceptibile, non rarò autem vi venenatâ & planè deleteriâ præditum, totâ suâ naturâ flammæ vitali contrarium & inimicum, atque ad eam extinguendam, vel saltem supprimendam aptum: sive intus sensim generatum fuerit, sive à veneno assumpto, moîsu Viperæ, vel aëre contagioso in corpus admissum. Cujus quidem vis deleteria, si adeò præpolleat, ut subito flammam vitalem penitus obruere possit, Æger statim alget & lipothymicus perit. Naturâ contrâ non certante, utpote à vi superiori jam planè evictâ, quod non rarò, præsertim in Constitutione aeris *Pestilentiali* ac *Epidemiâ* contingit. Sin verò venenum paulò remissius, & vigor spirituum animalium fortior, luctatio succedit, in quâ, utur tota Corporis Machina primo insulta (vi elasticâ spirituum fere obrutâ) cum pulsa debili algere incipiat, mox Natura vires quadantenus recolligens pugnam init, cujus præludia sunt dolor leviter *Spasmodicus* & versatilis, *Horror*, *Rigor*, *Oscitatio*, cæterique motus, quibus Spiritus animalis oppressus sese iterum expandere nritur.

nitur, usque dum tandem, vi spirituum elasticâ irritatâ, & suprà gradum naturalem evectâ, Calor intensus, & febrilis organicus excitetur. Ab hoc calore pori cutis, sicut cæteræ Corporis portæ, irritati & oclusi, flammam intestinam acrius intendi faciunt, donec Veneni pars, à spiritibus jam victoriâ potitis, expellatur, vel à propriâ Antidoto subigatur, & tunc demùm, poris cutis non ampliùs conficti, colluviem humorum, à præternaturali calore colliquatam, copiosè dimittunt, modò per alvum, aut alio modo id non antè factum fuerit: Vel denique Natura, vi superata succumbit, *Æger Spasmi, delirii, subsultibus* tendinum, aliisque diris naturæ triumphatæ & incassum colluctantis symptomatis in genere nervoso fatigatus, fatis cedit. Hæc est ratio Formæ morborum *Universalium Acutorum*, & symptomatum eos concomitantium.

Verùm, ubi è contra, fermentum morbificum, quo spiritus vel sensum ex abysso *sex non Naturalium*, vel subito & uno impetu à contagionis miasmate imbuuntur, vi non adeò deleteriâ præditum est, ut vita in subitaneum discrimen ducatur, vis spirituum elastica inde duntaxat quædantenus opprimitur, unde sese ad mœnè solita more debito minus aptè expandunt, & hostis non tam aperto Marte quàm

quàm insidiis vitam aggreditur. Inde evenit, quòd spiritus animales, quippe minus irritati, non tam graviter & acriter contra hostem insurgant, nec certamen Paroxysmo & crisi decernunt, ut in Acutis fieri solet, verùm *Æger* sarcinâ hæc oppressus, vitam ærumnoiam atque valetudinariam, morbo aliquo Chronico, *Scorbuto, Chlorest, Febre besticâ, &c.* afflictam diù protrahit, cum lassitudine spontaneâ, *Stupore, pondere gravitativo, Hypochondriorum, somnolentiâ, vertigine, lumbagine, dolore versatili, crurum & abdominis, aliisque ejusmodi signis* spiritus animalis univèrsim in genere nervoso affecti & depressi. Nec quidem Natura, hoc modo habitualiter oppressa, sarcinam hanc in totum negligere videtur, verùm licet paroxysmorum nixibus, uti in Acutis, ab onere se liberare non moliat, idem tamen lentè & quasi habitu quodam, per omnes portas, per quas fieri potest, efficere tentat, sc. per *Reues*, ut in Hypochondriacis & Hystericis, qui tanquam Diabæticis, tempore paroxysmi, insigni urinae profluvio non rarò corripiantur; per *Sudores, Diarrhæam, Vomitiones*, quibus Hypochondriaci & Scorbutici immodicè plerùmque tentantur; per *Tussim*, per *Spasmodicam largam*; symptoma *Hypochondriacis & Scorbuticis* maxime familiare, quorum

quorum saliva particulis adeo acribus & venenatis sæpe saturatur, ut gingivæ & os totum inde inflammetur & ulceribus fetentibus scateat. Nonnunquam etiam Natura certamen, paroxyfimi Acutorum fere æmulum, licet non statim temporibus, in his morbis instituit, quod in Paroxyfimis *Rheumaticis*, & *Arthriticis* admodum dolorificis, & in *Spasmodicis Hystericis* & *Hypochondriacis* sæpe recurrentibus observatur; In quibus omnibus Natura contra hostem acriter insurgens, saburram exemplò deponere, licet incassum, satagit.

De hisce omnibus jam, calamo fusiori, disseremus; primum sermonem instituturi de morbis universalibus Acutis, deinde de Chronicis.

De Morbis Universalibus Acutis.

In hac classe primum locum vendicant *Febres* omnes præter *Heticam* & *Pallidam*, (utpote quæ diutius protrahi, nec more morborum acutorum, crisi evidenti judicari solent) Deinde *Variolæ* & *Morbilli* ad eandem classem pertinere mihi videntur, quippe hi morbi totam machinam primo insultu afficiunt, respectu ad aliquam partem singularem non habito, more etiam cæterorum morborum Acutorum, paucorum dierum circuitu, judicari solent.

solent; Ideoque licet contra morem sit, de his morbis sub titulo *Februm* variolosarum & morbillosarum in generali Februm doctrinâ agam. Primus enim variolarum & morbillorum insultus, non secus ac Februm, subitus est & instans; isque in genere nervoso, utpote à spirituum animalium *æthere* primum & immediate factus, cum Comate, deliriis, spasmodicis, vomitione, immenso dolore capitis & Artuum, lumbagine, aliisque ejusmodi symptomatis sociatus. Nec non Pathemata animi ac aërem contagiosum pro causis procatarteticis, non rarius quam aliæ quælibet Febres, agnoscunt, & in omnibus cum cæteris Febrilibus conveniunt, nisi quod in his, quo certamen sit brevius, cò magis, durante luctatione, urgeant symptomata; Ideò sub titulo morborum Universalium Acutorum, inser Febres acutas, Variolas & Morbillos ordine tractabimus, & ab eorum Etiologiâ & Pathologiâ, juxta Hypothesin nostram explicatâ, indicationes curativas deducemus ad variorum morborum stadia accommodatas, & quarum ope Medicus in sanandis morbis possit agere Philosophum & non Empiricum.

Exercitatio Prima.

De Febribus Acutis in genere,
& præsertim de Febre E-
phemera & Intermittente.

CAP. I.

De Febribus Acutis in genere.

Febri Acuta in genere est Calor præternaturalis, in sanguine accensus a spiritu animali, mixtate quodam delecterio contaminato, & ex accidente quodam irritato, atque inde insolito more præternaturam suam expanso.

Hujus mixtatis heterogeneæ descriptionem nemo sane a nobis requirat, quandoquidem omnes nostros scopus plane superat; Quippe non tantum intus ex abusu sex non Naturalium generari solet, & inde hanc vim delecteriam sensum acquirere; verum non raro ab effluviis contagiosis cum aere inspiratis, a morfu serpentum, vel denique ab animi pathematibus, momento quasi propagatur: Quocirca consicere fas est hoc venenum, ejusque

Cap. I.

in genere.

que naturæ sit, subtilitate suâ genium spirituum, non autem materię sensibilis, æmulari, & inde non humores, sed Spiritus animales immediatè afficere atque agitare, utut sanguinis massa inde sensim conturbetur. *Pathologię morborum acutorum hucûque tenebris obvolutæ quantum lucis ex hac Hypothesi accedat, proximo loco videamus.*

In primâ Febri invasione, ab hoc veneno Spiritus animales planè obruuntur, <sup>Febrium acutarum sympto-
mata.</sup> illicò totum corpus, præsertim partes extremæ algent, Pulsus in debilem & celerem mutatur, Respiratio in citatiorem, debilem & anhelosam, tanquam Egro statim ex Lipothymia morituro: sanguinem hoc tempore, urgentibus symptomatibus, detractum, frigeicentem senti. Hoc stadium morbi vix tanquam diu protrahitur; siquidem Spiritus irritati & vires suas recuperantes sese expandunt, unde, mutatâ scenâ, Algor in calorem febrilem convertitur, nisi vel venenum sit in summo gradu malignum, vel robur spirituum adeò deficiat, ut sese brevi iterum explicare haud possint. In isto casu, primo insultui Egro succumbit. Juvenem novi paroxysmo febris tertianæ per triduum algentem, sine subsequente caloris paroxysmo, & crebris lipothymis laborantem, è vivis sublatum; Cui, præ summo veneni

gradu, & debilitate spirituum prius diu laceratorum, neque frictionibus, neque calose externo quocunque modo adhibito, neque cordialium & medicaminum spirituum exhibitione, quicquam adjuventi afferre, nec spirituum naturalem expansionem restituere potuimus.

Quò intensius, aut diutius protractum, vel quò remissus est hęc symptoma in primo morbi insultu, eò magis minusve deleterium venenum, aut vis spirituum elastica fortior aut debilior pronuntiari potest; unde ab ipso initio morbi de eventu magis minusve periculofo & fatali hinc licet iudicare.

*Indicationes
nisi spirituum
expansio
non sit
dantes.*

Indicationes in hoc stadio morbi sunt duæ. sc. ut venenum deleterium Spiritus obruens citissime Antidoto propria (modo ea nota sit) subigatur; & Spiritus asgentes & penè enecti, ope stragulorum & medicaminum cordialium, iterum sese expandant, & subitanam Machinæ ruinam elasticitate suâ præcaveant: Manu tamen non admodum prodiga, nec nisi necessitas postulet, oportet hæc ministrari, ne post vim expansivam spirituum inde restitutam, Agger hujus erroris pœnas luat, addito gradu *Paroxysmi* illi de subsecuturi. Quamprimùm enim Spiritus animalis excitatus vires resumpserit, nullas sibi metas ponit, & cum veneni eliminationem

tionem molitur, non raro totam fabricam incendio intestino consumit. Namque in isto casu Spiritus ipsi incallescunt, & flammam in sanguine accendunt non prius extinguendam, quam venenum expellatur: Siquidem jam morbus nihil aliud est quam mala dispositio totius corporis, orta à motu inordinato spirituum, in venenum antedictum insurgentium, & novum symptomatum agmen procreantium: Inter quæ sicut *gravativa & Comatosa Cerebri oppressio*, & inde totius systematis lassitudo spontanea ab oppressione spirituum ortæ videntur; Ità *Horror, Tremor Artuum, Jactatio inquieta, Oscitatio & Pandiculatio* nistum spirituum sese expandere satagentium consequuntur. *Vertiginosa* autem affectio ab inordinato spirituum motu in Cerebro, ex hoc nist & labore intenso fit, sicut & *Invaletudo Universalis*, præsertim ventriculi, cum nauca & vomitu sociata; Namque Vertigo, quæ usum Opii; quæ in curru vel navi uestionem aliquando comitatur, nauream & vomitum pariter sibi adjungit. Igitur quamdiu per totum morbi cursum hæc symptomata se prodant, conicere licet vim spirituum adhuc à veneno quodantenus opprimi, nec se satis expandere posse in præsens Machinæ tutamen. Atque in Febriis continat cursu, postquam

*Sym. to.
nota &
p. m.*

Spiritus expansi flammam in sanguine, uno tenore diu ardentem excitant, si novus horror aut rigor, reliquo huiusmodi symptomatum satellitio stipatus inoadat (quod non raro in praxi observare licet) nisi hoc ex mero accidenti, ab evidenti aliquâ causâ venerit, aut à mutatione typi Febris in Intermitentem (quod ab horum symptomatum, statim periodicis, recrudescentiâ unicè conjiendum est) fatalem eventum prælagit, & genus nervosum à veneno recenti, aut vetere vires suas resumendo labefactum, & Naturam delirius, spasmodicis, subtilibus tendinum, &c. mox subsequitur victam, manus daturam.

Indicationes in hoc stadio morbi sunt ferè eadem cum prius memoratis, sc. ut

Alexipharmacorum usu, & *Stragularum* ingestione spirituum expansio acceleretur, & promoveatur; donec vis veneni saltem obtundatur. Sicut enim ab auctâ spirituum elasticitate symptomata hæc vel evanescent, vel diminuantur; Ita etiam, ubi Ager frigori externo expositus fuerit, inexpectatam horrores, rigoris & reliquorum symptomatum recidivam patitur, quo pacto, hoc morbi stadium ultra metam solitam non raro protrahitur. Hæc verò symptomatum caterva, communiter loquendo, brevi evanescere solet, quippe

quippe quàm citissimè locum datura alijs numero pluribus, diutius duraturis, quæ plane contrariis, utpote à contrario spirituum, statu ortam ducuntibus; Modo, Algoris paroxysmo, Agrotans non succumbat. Quamprimum enim Spiritus facinram excutere incipiant, & flamma in Spiritibus & sanguine accendatur, insequuntur, in genere nervoso, *Cephalalgia* immanis, *Pigilia* peritæces, *Deliria*, *lastrudo* ulcerosa, *dolores* *spasmodici* hinc inde versatiles, vel in parte singulari fixi, qualis est *Lumbago*; *Respiratio* & *Pulsus* celeritas & fortitudo, & mutationes in humoribus non minores. Nam Urina jam primum tingi incipit, & coëstentis saturari, & Aeris exposita non raro partes nutritias præcipitare; Sitis, ut plurimum, importuna adest, os arefcit, Catils stercit; Appetitus præsternitur; Ventriclei digestio evellitur; Nonnunquam gradus aliquis *Cholerae* morbi, aut saltem *Diarrhæa* supervenit; nausea augetur, cum multis aliis, quorum ætiologiam ex hypothesi nostrâ jam dâvissimus.

Dilatensio fibrillarum Cerebri, vel ejus membranarum à febrili spirituum expansione *Cephalalgiam* illam immanem producit; quæ febrilem calorem comitari solet; de quâ Agri præ omnibus aliis

Causa et
cephalgia

Cause la-
studinis
ulcerosae,
&c.

symptomatis, praesertim in principio morbi, conqueri solent. Eadem distensio in toto corpore, habitus, lassitudinem ulcerosam inducit; quale symptoma post equitationem violentam, vel quodcumque aliud insolitum, & laboriosum exercitium sentimus, quoniam ab hoc motu fibras ultra tonum suum naturalem distendi accidit. Ex eodem fonte, *osponitur* illum dorsii dolorem, *Lumbaginem* febris insultus comitati solitam, etiam *kinē* coniciendum est, quippe in nervos insignes ab hac parte spinalis medullae propagatos ad usus Artuum, inferiorem, Spiritus insilientes & ferociter explosi eos ultra tonum naturalem extendunt. Hinc, etiam *Dolores* huc illuc versatiles febrem *Rheumaticam* comitari soliti, & dolores *Spasmodici* in parte singulari fixi, in Febre peripneumonica, *Pleuritica*, *Anginosa*, *Arthritica*, vel quacunque alia *Inflammatoria*, oriri mihi videatur. In febre *Rheumatica* dolores sunt versatiles, quoniam distensio compagi musculorum, laxiori accidit. In spasmodicis vero, ubi dolor in parte singulari fixus est, explosio contingit in compage Tepeium, & membranarum strictiori. At de hoc postea fusius in capitibus de Febris Inflammatoris & Rheumaticis. In *Vigiliis* pertinacibus & *deliriis* Spiritus violentes moventur; In Comate

Quart do-
lor Rheu-
maticus sit
versatilis.

Comate à veneno deprimentur; atque inde *Coma* expertis Medicis praesagium magis funestum suggerit, quam vigiliae. Namque ab incendio intestino non tam cito mors expectanda est, quam à summo gradu veneni quod Spiritus maximo conatu subigere saepenumero nequeunt. Denique robur & magnitudo, *Pulsus* & *Respirationis* cum orgalmo febrili sociari solita, eidem Spirituum expansioni debetur, atque inde abhinc de Spirituum robore, de veneni progressu, & consequenter de Febris genio, vel benigno, vel maligno, & de eventu ejus, vel salutari, vel funesto certissime judicari potest.

Inter *Humorum* symptomata, semper *Symptomata* ferè observatur, quibus *Appetitus* proster-
La in Hu-
moribus.
natur, & Alimenti assumpti subactio admodum difficilis reddatur, adeo ut Febricitans vix quicquam appetat, & nihil præter potulenta, &que tenuiora digerat; Quod à fermento ventriculi eversio, & alteratro sit, quippe fermentum illud per glandulosam ventriculi tunicam secretum ad alimenta maceranda; è massa ipsa sanguinis ministratur, indeque, pro praesenti statu sanguinis, non potest non alterari, neque munere suo iterum fungi, donec sanguis deferuerit, & in statum pristinum redactus fuerit. Similiter *Cholera* *Morbus*, *Diarrhoea*, *Nausæa*, & ad vomendum

Causa cho-
leræ
Symptomata,
&c.

dum propensio aucta, quæ hunc statum morbi comitari solent, à vitio succiglandularum ventriculi & Intestinorum & malsâ humorum morbosorum Secreti, producentur; sicut & *stis ingens* à salivâ male dispositâ, *Oris ariditas*, & *Catis sticitus* à glandularum salivalem & cutanearum constrictione, ex calore febrili in humoribus accenso, efficitur: Denique

Causa Urinae turbide &c.

Tinctura Urina rubra, & copia contentorum ex eâdem præcipitari solitorum, ab eodem calore dependent; Inde enim partes sanguinis biliosæ incrementum, atque poris glandularum Hepaticarum à spasmodicâ exandescentiâ spirituum contractis, non amplius liberè secretantur, vel in vesicam feseant, vel in portum biliarium; sed in sanguine coacervatæ, sero per renes secernendo sese adiungunt, atque urinam intensâ rubedine tingunt: Istæ sunt particule unâ cum nueritis, quæ, si urina Aeris exponatur, præcipitantur, & eam conturbant.

Modò *Venenum*, omnium horum symptomatum fons & origo, ab *Antidoto* propria subigatur & curetur, (quod jam solummodo Indicatur) *Febris Augmenti Status*, & *Declinationis* tempora non percurrit; & sine *Crisi* sensibili, rediit Appetitus & concoctio; Pulsus, Respiratio, Urina, &c. statum naturalem acquirunt.

Hæc

Febrim Curatio radicalis.

Hæc certa, tuta & jucunda, & eâ de causâ optatissima, imò radicalis curandi ratio mihi videtur. At, cum *Venenum*, in *Continuis*, & *Malignis Febris*, nullis Antidotis, quæ nobis innotescunt, superari potest, Medici est rem gerendam Naturæ committere, & ubi non minus periculum intenditur ab iacendio in humoribus, ex insolitâ spirituum expansione, quàm à Vepeno, pro vario statu morbi, atque symptomatum inde natorum, Naturæ succurrere; sive *Evematibus*, *Venesectionibus*, *Emulsionibus*, *Opiatis*, aliisve medicamentis orgasmum sanguinis compescendum, sive *Vigiliis*, *Dolores immanes*, *Inflammationes*, *Excretiones*, aliæque huiusmodi præsentis incendii pericula præveniendi judicet. Ideoque per totum cursum morbi, jam hoc, vel illo modo, Indicationes curativæ, pro re nata, variandæ sunt. Verissimum quidem est Spiritus, Venepo non valde maligno oppressos, sese ita aliquando expandere, ut hostem primâ luctatione vel fugent, vel sopiant, & inde *torpescant*, & quiete potiuntur, donec, à veneni revirescentiâ, novum certamen instituantur, quod in *Febris Intermitte*ntibus, imò quadantenus *Febris Intermitte*ntium seu *venæ* conspicere licet. Atque hujus Venepi (modò *Naturæ* sibi ipsi non subveniat, abique suppetiis

Intermittentium seu venæ

petiis medicinalibus) *Antidotus* Herculeæ, ferè omnibus nota in promptu est, sc. *Cortex Peruvianus*, à cuius iustâ dosi tempestivè exhibitâ, illicò *Æger* in statum sanitatis reduci solet. Sin verò, præ gradu veneni summè deleteri, vires hujus *Pebrifugi* planè superentur (quod in febribus verè *Zovoyis* & malignis quotidie

Quid faciendum cum contingit *Antidotus* locum non habet.

vibratione indies magis magisque ad extremum usque gradum auctâ, venenum sive intus natum, sive ab extrâ, contagione communicatum, eliminare molitur, in eo morbi stadio, quod *Augmentum* vocatur. Quo durante, sicut flamma febrilis, parili gradu, in sanguine intensior indies accenditur, ita *Cephalalgia*, *Sitis*, *Vigilia*, *Tinctura Urinæ*, & in *Febris benignis*, *Fortitudo Pulsus*, una cum reliquis symptomatis à calore aucto providentibus sensim crescunt; Nec non, ab inflammatoriâ humorum acrimoniâ ulterius exaltatâ, *Apthæ* suppullulant *Albæ*, vel, pro genio veneni magis deleterio, *Nigræ*; prout salivam è sanguine magis minùsve venenato secernei contingit. Eadem acrimonia, dum ventriculorum vellat, *Singultum*, dum mûsculos, membranas, vel partes glandulosas impetit, *Dolores Rheumaticos*, *Pleuriticos*, *Phreneticos*, *Anginosos* producit. Et hîc quidem *In-*
dicantur

dicantur ea omnia, quæ humorum orgasmus contemperare possint, *Julapia* admodum temperata, diætâ tenuissima, summa quies in lecto stragulis paucis cooperto in loco tenebricoso, &c. quæ tamen cautè admodum administrari debent, ne inde repressi Spiritus in posterum impares veneno eliminando reddantur.

Sin è contrâ, Spiritus jam succumbere contingat, atque *Febris* cum præpropere *subultu* *Tendinum*, *Delirio*, *Comato* affectu, aliisque veneni Efferationis Symptomatis, Malignitatis speciem induerit; vis spirituum expansiva *Spiritibus volatilibus CC. Sal. Armon. Cardiacis & Alexipharmacis*, præsertim *Suppedaneis* acerbis, & frequentibus *Escatoriis* excitanda est; Diætâ quadammodo dîcor indulgeatur, ut iustum pulsus, &c. *Æger* è lecto nonnunquam transfératur in aerem cubiculi clarum & apicum, ut Spiritus latius expandantur, & sese à symptomatis malignis liberent.

Ubi verò, Spiritus jam sepsim, ultimis conatibus, se dilatarunt *Status Morbi* incipit, quem, Repedumero, per plures dies protractum conspicimus, antequam Natura vel vincat vel vincatur, calore febrili una cum omnibus symptomatis, uno tenore, fluentibus. Ideoque non multum nunc à Medico, absquè urgente necessitate, molendum est, verùm totum negotium Naturæ

Naturæ soli; & *Patiens* regimini dedito committendus est, nisi quod temperatis *Cardiacis* jam vis spirituum fovenda sit, non *Optatis* & refrigerantibus; multo minus *Venassectione* opprimenda.

Crisi.

Quamprimum verò Natura Venenum interis delitescens excutere & subigere, in agone ultimo; semel tentaverit, non diu res manet in æquilibrio, verum *Crisis* instat; Naturâ quam citissime triumphaturâ vel triumphandâ. Siquidem, cum primum à subactione veneni incipit, Natura quadantentis superior evasit, calor febrilis illud mitigari incipit, atque symptomata inde provenientia diminui, uti *Vigilie*, *Deliria*, &c. *Pulsus* fortior, & minus celer sentitur, atque *Respiratio* liberior, *Apitæ* decrescunt aut saltem colorem in melius mutant; *Emunctoria* corporis calore prius constricta reserantur, atque lymphæ inutilis & effusa, in habitu corporis prius congesta, quâ darâ portâ, liberè effluunt. Cum per *Renes* excernitur, Urina prius paucâ, tenuis & straminea; jam copiosa redditur, contentis saturata, vel saltem *hypostasis* aut *enœrema* dimittens: Cum per poros cutis emittitur, *Sudores* sunt universales; iique calidi & satis copiosi, & cum *ætopia* tolerati. Cum è ductibus Salivalibus, Rivulus Lymphæ sanæ os colluit, Aphthæ ab-

sterguntur.

sterguntur, brevi sanescunt, & sitis extinguitur. Nonnunquam *Crisis* fit per glandulas Intestinalium, superveniente *Diarrhæâ* miti, & cum nullis torminibus sociatâ. Quæ quidem *Crisis*, in Febribus *Benignis*, & morè *anæxia*, sicuti cum agone evidenti, & agitatione extremâ tptius Machinæ accidit (quod à *Jactatione*, *Angustis* pectoris, *Scintillatione* oculorum, *Hæmorrhagiâ* narium profluxu &c. præcedentibus concludere licet.) ita brevi finitur, Agro spatio paucarum horarum cum *anæxia* placidum somnum capessente,

Sudores, in hoc morbi stadio, erunt *Sudores* penes non *Criticos*, verum reapse *Effluvia* & *Signum* Criticos incipientis ritè æstimo, quippe primum fomitem morbi, non in massa humorum sensibili, sed crassi spirituum morbosa delitescere ex antedictis satis constat. Atque uti ex usu Remediorum Diaphoreticorum, & calidorum, vigente adhuc febre, perperam ex libitorum, pori cutis à calore aucto plus constringantur, ita in *Malignis* febribus, & maxime periculosis (ubi præ gradu veneni intensio Spiritus oppredi flammam: in massa humorum accendere nequeant, quâ pori constringantur) non raro conspicimus Agnum, per totum cursum morbi, sudoribus colligativis, *Diarrhæâ*, aliisque

aliisque evacuationibus confectum; Quæ inde symptomaticæ apud veteres audire solent, & parili gradu, quo argentur, ruinam præsentem minantur. Et quidem in articulo Mortis, ubi jam à veneno prævalente Spiritus enecantur, & expansivâ suâ facultate privantur, cum flamma nativa, æque ac præternaturalis extingui incipit, solutis poris calore prius contractis, quam immensis sudoris rivo. Eger madefactus animam efflat. Unde concludendum est, *Sudores*, cujuscunque generis fuerint, immediate dependere à laxitate pororum; siue Spiritus à veneno dimittit (sicut accidit in symptomaticis & colloquativis sudoribus) poros amplius constringere non possunt, siue Febrili calore in ordinem redactis, pori ante contracti naturalem laxitatem recuperant, quod ante sudores criticos evenire solet; qui non inde Critici estimari debent, ac si per excretionem lymphæ ejusdem (quæ totus habitus corporis adhuc infareitur) Crisis fieret; verum quatenus sunt Criticos, per Spiritus ipsos effectus, signa Diagnostica. *Cutis* nimirum horum sudorum, instrumentum est nervæ membrana, & ad nutum spirituum animalium poros suos facillimè contrahit & dilatat, sicut in sudoribus subitaneis perturbationes animi insignes comitantibus, videre est. Et in quavis

quavis parte corporis sudore madida si frigido aeri exponatur, statim enim cutis instar asineræ pellis contrahitur. Nec frigus tantum, verum etiam nimius caloris gradus horum pororum contractionem spasmodicam inferre valet; sicut enim liquorum frigidorum ingurgitatio sudores non raro provocat, ita & contraspiritus vini & calidorum potatio eosdem temperat ac diminuit. Spiritus enim temperamento moderato, inter calidum & frigidum medio præditi ab utriusque qualitate extremo gradu in spasmos aguntur, & inde pori cutis à calore & frigore extremo pariter constringuntur.

Februm Malignarum Crisis uti sensum *Crisis Februm Malignarum.* & sine notabili apparatu fit, ita tardius procedit, & tandem, plurium dierum circuitu absolvitur. Sub initium vix percipitur; nisi ex Urinæ copiâ & Tincturâ auctâ, unâ cum Hypostasi aliquâ, sudoribus levibus indies recurrentibus, miti Diarrhæâ, vel Salivatione, &c. quippe prout venenum intus delitescens à spiritibus adhuc quadantenus oppressis sensim subigitur: Ità calor febrilis una cum delirio, spasms, subsultibus Tendinum, &c. sensim diminuitur, atque liquor effectus, prius congestus, per Cutim, Renes, Hepar, ductus Salivales, glandulas Intestinalium, &c. protruditur.

F

Durante

Quid agendum in Crisi.

Durante Crisi, utrùm illa fuerit Acuta, vel tarda (quæ etiam veterum sententia fuit) absque urgente necessitate, nil molendum est. Expansio iusta spirituum unice Julapiis Cordialibus admodum temperatis, diætâ quadantenus ditori è iustulo pulli tenuiori, atque regimine in cæteris debito fovenda & sustentanda est. Sicut enim à cardiacorum quantitate nimia, vel qualitatè incongruâ, modò ea perperam jam exhibeantur, Spiritus prius nimis expansi, jamque ulteriùs incitati ferociter insævire solent, Atque *Hæmorrhagiis*, *Sudoribus* immixtis aliisque id genus coctionationibus Aërum prius debilem affligere, aut calorem *Hæticum* accendere, quò penas erroris diuturnas, post Crisim Febbris acutæ patiens luat; Ità ab *Opiatis*, *Catharticis*, magis verò ab *Emulsionibus*, *Julapiis* vel *Apozematis* refrigerantibus, & maxime à *Venaesectiõne*, absque urgente necessitate, celebratâ, non raro contingit Morbum illudò recrudescere; Cum enim expansio spirituum hoc modo intempestivè, & perperam præpediatur, Venenum sese in tantum recolligit, ut Natura, jam debilitata, victoriâ penè partam vix aut ne vix reportare possit. Quo nomine vehementer oro obtestorquæ omnes artem medicalem exercentes, ne, in hoc articulo Morbi, absque

absque urgente necessitate, proprii lucri, vel famæ causâ, quicquam moveant, vel quidem tentent, imò, quoties necessarium videatur vel fræno vel calcacibus uti, ut, cum summâ cautelâ, & parâ manu, id faciant, satius enim est. Aëros à morbo quàm à Medico trucidari.

In ultimâ harum Febrium Scenâ, ubi Natura Veneno victa manus datura est, ubi adsunt dirissima nervosi generis symptomata, cum Respiratione suspiriosâ, pulsu tremulo, urinâ clarâ & stramineâ, & madore frigido per totam machinam diffuso præter caput, quod jam intensè incalescere solet, modò quicquam adhuc tantandum restat, unice indicatur copiosus usus *Alexipharmacorum*, *Spirituum Volatilium*, acrium *Suppedaneorum*, atque frequentium *Vesicatoriorum*, ut, ex inflammatione artificiali, spiritus animales languentes & oppressi tandem resuscitentur, quo modo plurimos ab Orci fere faucibus revocatos novi.

Hæc doctrina magis illustrabitur, cum ad particularium febrium explicationem descendemus, quam statim aggrediemur, descripto prius schemate generali omnium Febrium de quibus in *Puretologiâ* nostrâ tractaturi sumus.

C A P. II.

De Febre Ephemerâ sive Diariâ.

Supervacanea forsan videatur de hac Febre dissertatio, utut succincta, cum ultro, absque artis nostræ auxilio, spatio xxiv horarum finiri soleat. Quando quidem verò *Puretologia* in genere; atque præsertim hypothesis nostra de causâ febris *Continente*, & immediatâ, inde quædantenus illustrari possit: Necnon, quia ex venenatis principiis prius in spiritibus delutescentibus, & jam in actum erumpentibus, vel ex malo tegmine, haud rarò contingit Febrem Ephemeram in *Intermittentem*, *Continentem*, aut *Malignam* ipsam transmutari; Operæ pretium erit, brevi, de genio & eventu hujus Febris observationes nostras subnectere.

Febris Ephemera est, quæ immediate à merâ agitatione, & motu spirituum animalium nimio, ab evidenti aliquo externo accidente, sine apparatu venenato, producitur, idèoque, legitime tractata, spatio xxiv horarum sponte sæpenumerò terminatur. Spiritus nimirum diu agitati, sese, pro tempore, more febrili expandunt, ac si à veneno aliquo intus nato perciti; indeque massam humorum tandem

Cap. II. De Febre Ephemerâ. 69

dem accendentes, superinducunt *Pulsu* ^{*Ephemera*} *celerem*, *Sitim*, *Dolores*, *Lumbaginem*, *Lassitudinem* ulcerosam; *Rigores* incertos, atque id genus symptomata febrilia.

Causæ *Procatarticiæ* & *Evidentes* sunt. Causæ præcatarticiæ. *Insolatio*, *Equitatio*, sive quævis alia exercitia laboriosa; *vigiliæ diuturnæ*, *studia intensâ*, & alia quævis *Pathemata* animi graviora, *ingurgitatio*, multa liquorum spirituosorum, cæteraque ejusmodi, quæ nîsum, motum, & fervorem insolitum in spiritibus efficiendo, eos in summam, licet accidentalem, expansionem adigunt.

Indicantur unicè quietus admodum in lecto decubitus, atque somnus, quo spiritus, non amplius jam agitati, sponte (sensim licet) in statum naturalem redigi queant. Quo factò, flamma in sanguine illicè extinguitur, & Febris cum omnibus symptomatis, cessat, Ægro tandem madore undique persuso, iero per calorem febrilem colliquato, & jam per poros cutis, non amplius fervore inimico confictos, copiosè excreto.

Durante flammâ febrili, tenuis ac parca *Dieta* dicta instituitur, æquè ac in aliâ quacunque Febre; Copia enim cibi vel potûs ingesta, antequam Ventriculi fermentum restituitur, vix minùs quàm veneni in nervis delutescentis exsuscitatio, hanc fe-

brem extendit, eamque mutat in Intermittentem vel Continuam; eamque aliquando malignam; & tunc novæ Indicationes curativæ exsurgunt, quæ in reliquis hujus Pæretologiæ capitibus continentur. Ex dictis constat nullum esse ægritudinis Pathognomonicum hujus Febris, unde ante horas xxiv. certè dignosci possit, nam si unius diei limites hæc Febris excedat, Typum atque nomen novum sibi asciscit.

CAP.

CAP. III.

De Febre Intermittente ejusque causâ,
Typo & Symptomatis.

Febbris Intermittens est calor præternaturalis in sanguine accensus ab idiosolita spirituum expansione, statis periodicis, quotidie tertio vel quarto die, vel sæpius redeunte, pro genio Veneni eam efficientis, unde Quotidiana, Tertianâ, Quartana simplex vel duplex audit. In hæc Febre Algor, Rigor, Calor, & Sudores sese vicissim excipiunt; Nec absunt Egritudo universalis, Nausea & Vomitus, Dolores Capitis, Lumbago reliquæque ejusmodi symptomata.

Febre Intermittentis Descriptio.

Quid sit hoc Venenum (sive id intus natum fuerit sive ab extrâ admissum) haud facile est explicari, quia sensus omnes nostros planè superat atque fugit, æquè ac Spiritus ipsi qui eo imbuuntur. Idcirco satis est ejus realem existentiam à posteriori seu effectu probare, scilicet à veneni symptomatis, quæ in morbo inde formato sese prodere solent, quæ non raro eadem sunt cum iis, quæ à veneno sensibili oriuntur, uti Lipothymia, Vomitiones immanes, Egritudo universalis, dolores spasmodici, &c.

F 4

Verum

Verum, fermentum venenatum hujus *Febris* (quicquid sit) mite admodum videtur præfomite *Febris* cujuscunque alterius: Spiritus enim eo imbuti, quam citissime, vi sua elastica jam exulscitata, in tantum sese expandunt, ut spatio xxiv horarum venenam subigere valeant; nec non Venenum vires Antidoti vulgaris *Corticis* sc. *Peruviani*, brevi, agnoscit. Insuper, *Fortitudo pulsus*, profunda *Tinctura urinæ*, *Gradus caloris* semel, immanis *Vomitio*, vel *Diarrhæa*, profusi sudores, una cum citissima exacerbatione omnium symptomatum, cæterorum; sicuti spirituum fortem expansionem probant, ita etiam genium veneni rhodus deleterium, & spiritus agitato, potius quam oppresso esse argunt.

Argumentis, quæ in Hypothesi nostrâ generali attulimus, pensatis: Nemo (opinor) fermentum hoc venenatum in receptaculis, visceribus aut recessibus nescio quibus, ad mentem veterum collocabit, verum in gremio spirituum delitescere, atque statis periodis, pro genio veneni, revivescere concedet, præsertim cum omnes consiteantur fomitem insultum *Hystericorum* & *Epilepticorum*, qui non raro statò tempore, sicut *Intermittentium Februm* paroxysmi, repullulant, in nervis contineri.

Causæ

Causæ procatarrhicæ hujus miasmatis, ^{Causæ Procatarrhice.} saltem evidentes, sunt *Frigus* ab ambiente aëre, vel à decubitu in terrâ sub Dio, ex quo Spiritus animales, saltem ii qui in extremis plexibus fibrarum & nervorum cutaneorum hospitantur, algentes, tonum suum naturalem quadantenus amittunt, unde œconomiam spirituum illicò everti contingit. Aër item externus, præsertim *Palustris* vel *Autumnalis* inspiratus, & cum spiritibus commixtus, particulis heterogeneis & venenatis ita nonnunquam retertus est, ut *Febres Intermitentes* non aliâ de causâ in locis palustribus, & oris maritimis *Endemie* fiant, atque, *Autumnali* tempore, ferè ubique *Epidemicæ* evadant. Fatendum tamen est à cibo ducentis; subito terrore, cæterisque animi Pathematis gravioribus, non raro hoc venenum exaltari, & nullus dubito, quin à longo abusu sex rerum non naturalium hoc Venenum, ut plurimum, intus caleatur, utur ab externis evidentibus causis in actum ducatur; unde evenit quòd ab iisdem causis externis non omnes parili modo *Febre Intermitente* afficiantur.

Ubi ab energiâ Veneni prius intus delitescents, jam verò à causâ aliquâ evi- ^{Symptomata.} dente exaltatâ, Spiritus quasi opprimantur; flamma vitalis ferè extinguitur, Pulsus fit: celer, oppressus & debilis; *Urina* tenuis

tenuis & Pallida, Cerebrum grave & Comatosum, Algor etiam totam machinam invadit, qui præsertim prope Spinam dorsâ, è qua spirituum animalium canales propagantur, atque in naso & extremis artubus sentitur.

Quamprimum Spiritus cum veneno manus conferuerunt, luctationem inceptam esse vertiginosus Cerebri affectus prodit: Sequuntur autem in reliquis machinæ partibus Vomituritio, Oscitatio, Pandiculatio, Fastidio inquieta & suspiriosa; Oppressio Hypochondriorum gravatiora; Respiratio anhelosa; Horror & Rigor universalis, donec flamma in sanguine accendatur, à qua Pulsus fortis & celer evadit, Urina rubedine tingi incipit à Bile, præ calore, inspissatâ, & inde in sanguine coacervatâ; nec non contentis plus debito saturari à particulis chylosis eadem de causâ coagulis, & in sero præcipitatis. Incalescit totum corpus, & maxime Artus extremi, qui siccificantur, quia post cutis à calore contrahuntur: Sitis adest, vel quia papillæ salivales contringuntur, vel quia saliva, ab ebulliente sanguine secretâ, miri suâ & leniente facultate exiit. Cephalalgia meningis, Lumbago partes spiritus vicinas, Lassitudo ulcerosa universos ferè musculos ac totum genus fibrosorum torquet, imò ab insolitâ distensione musculorum

colorum quorundam maxime debiliunt, spiritibus immaniter explosis, non tãto oriuntur dolores spasmodici horrendi, illique hæc illuc versatiles in ore Rheumaticorum; vel in membranis compage striatore donatis fixi, Pleuriticorum, Colicorum, Cholericorum, &c. æmuli, unâ cum obfiosis vomitionibus aut fluxibus alvi, quoties acrior lymphæ coagulata, è sanguine ebulliente in ventriculum aut intestina confertim excernatur. Idem perturbatus spirituum motus pertinaces Vigiliæ infert, & Deliria, durante Paroxyfmi febrilis vigore, atque multorum aliorum symptomatum satellitio stipatus est, quæ nunc recensere longum foret.

Hæc molestia symptomata ad vii, x, xii, aliquando xxiv horas durare solent, & circa finem Paroxyfmi vehementiora fieri. Primum insultum hujus Febris, præsertim, ubi parvulos ea corripit contigerit, per triduum vel quadriduum protenium, typum Febris Continuae pro tempore induisse, non raro me observasse memini: Namque, pro genio veneni, citius aut serius Paroxyfimus solvitur, & symptomata cessant: Quamdiu autem venenum intus delitescens viget, Paroxyfimus elongatur, augescentibus symptomatis, donec, ultimo tandem cotinamine spirituum, veneni vigor subigatur, aut saltem sopiatur.

Hoc

*Febrim
Intermit-
tentium
duratio.*

Hoc facto succedunt sudores: Et deinde *ἀντρέξια*, quæ eo usque durat, donec veneno, de novo reseruescente, spiritus recens irritati, certamen iterum instaurant, atque inde Paroxysmus febrilis iterum formetur, cum symptomatis prius memoratis, & impensâ Naturæ novâ. Siquidem hujus veneni indoles peculiaris est, atque ab omni alio fermento febrili planè diversâ, licet enim, extremâ spirituum expansione in singulis Paroxysmis factâ, ejus energia planè vincatur, & subigatur, intus tamen adhuc delitescit, novas tragedias daturum, usque dum ab arte vel Naturâ miasma febrile non tantum subactum, sed & penitus eliminatum fuerit. Quippe mensuram *durationis* cuiusque veneni, quod fomitem hæc febribus ministrat (ut mihi videtur) Natura ipsa determinavit, quod exinde, licet ab usu propriæ & potentis Antidoti, aut præpollenti & frequenter repetitâ spirituum expansione, per plures hebdomadas vel menses subactum videatur: à levissimâ occasione, immò non rarò absque evidenti causâ revirescere solet, donec nactam durationis à Naturâ constitutam attigerit. Hoc facto, vel sponte exulât Fermentum, vel à copioso & repetito Antidoti usu, aut ab expansione spirituum satis validâ, Natura hoste superior facta vires veneni prorsus prostermit. Hic

Hic mihi *Corticis Peruviani* iusta de-
fensio suscipienda est, Cui salutaræ An-
tidoti à *Πρασβαντα* ipsâ in levamen
ærumnarum vitæ humanæ plurimarum
divinitus concessæ convitium faciunt
Adversarii, quia febrile fermentum inde
subactum, sæpenuerò post hebdomadas,
vel saltem menses aliquot revirescere so-
let. Quam reverà hocce fermentum
(quicquid sit,) *durationis* suæ spatium
fixum & determinatum habeat, jam bre-
vius, jam longius, & sæpius ad plures
menses imò & annos protensum, adeò ut,
priusquàm hic Fomes metam suam ulti-
mam attigerit, Febris inde orta, quocun-
que modo curetur, sive alio quocunque
Arcano, five more methodico sc. *Vene-
sectione*, *Emeticis*, *Catharticis*, *Epithema-
tis*, *Pericarpis*, *Diaphoreticis*, &c. (mo-
dò hæc unquam scopum attingant) vel
Naturæ solius viribus, (quod non rarò
fit æstivo tempore, cum ex appropin-
quante sole vis spirituum expansiva mul-
tùm foveatur & augeatur) non rariùs ta-
men Eger recidivam patitur, quàm si
Antidoto magis usus fuisset. Indèque
Februm recidivario soli *Cortici* imputan-
da non est, potiùs jure latandum nobis
est, quòd Remedium istiusmodi possideamus,
quo Naturæ diù oppressæ & attritæ,
quoties libuerit, succurrere & fatalem
hujusce

huiusce morbi exitum præcavere possimus, utut à curatione aliquando repullulare soleat. Quinetiam nescio an non à frequenti, atque post iusta intervalla repetito ejus usu, eradicatione formis ipsius venenati accelerari queat. Certè revirescentia Morbi *Cortice* eursti non medicamento, sed Medico vel *Agro* accepta referenda est; præsertim ubi jam vili pretio, magnum hoc Remedium comparari possit, & à liberali ejus usu nunquam quicquam detrimenti ægros passos esse, quantum ego scio, hætenus observatum est; at à nimia parca ejus dosi hoc incommodi accigit, quòd Morbus exinde vel in propria, vel, *Protei* instar, in alia formâ ad revirescendum aptus natus sit.

Quamquam febrilis Paroxysmus *Acutus* sit, Morbus tamen ipse quicunque fuerit ejus Typus, *Quotidianus*, *Tertianus*, *Quartanus*, simplex scil. vel duplex, est sæpe semper plus minus Chronicus, duraturus utque ad perfectam eliminationem venenæ miasmatis, quocunque modo id tandem fiat. Fermentum enim hujusmodi *Februum* (quicquid è contrâ veteres senserint) exinde mihi videtur non multiplex, sed unam idemque esse, quia hæc febres (præsertim ubi diù duraverint) typum suum absque aliqua evidenti causâ mutare solent, atque Febris quæ jam

Febris Intermit-
tens
est morbus
Chronicus.

Omnium
Intermit-
tentium sym-
ptoma est
ejusdem ge-
neris.

legitima Tertianæ audit, post unam vel alteram hebdomadam *Quotidianæ*, *Hemitritæ*, immò non raro *Quartanæ* evadit, & vice versâ. Quid? quod semel observavi, hujusmodi Febrem, ex malo regimine in *Malignam Petechialem* admodum periculosa degenerasse? cujus curatio maxime ex parte liberali usu *Cortice Peruviani* absolvetur, genio veneni primarii id suadente. Præterea fermentum quicunque Febris Intermitentis viribus *Cortice Peruviani* indifferenter cedit; Et observatu facile est, nacia uni China-china ipsam Febrem *Quartanam*, absque apparatu *Apozematum* deobstruentium à veteribus decantatorum; atque solennium *Evacuatio-num*, æquè citò & ætè locum cedere, ac simplicem *Tertianam*, *Quotidianam* aut quamcumque aliam hujus generis vel levissimam.

CAP. IV.

De Signis Febris Intermittentis
Diagnostica.Diagno-
stica.

Febri^s Intermittentis in genere, aut Quotidianæ, Tertianæ, Quartanæ, Hemitritanæ in specie, genuinæ scilicet signa Diagnostica & Pathognomonica enarrare supervacaneum mihi videtur; cum ea ex Paroxysmorum diligenti observatione, nisi Febris Intermittens typum alterius morbi induerit, cuius innoscescant & symptomatis prius descriptis. Atque symptomatum Diagnosticatorum *Ætiologia* vera & satis luculenta ex antedictis peti possit. Verum quandoquidem aliquando accidit, ob vehementiam symptomatis alicujus singularis cætera omnia in tantum superantis, ut *Algor*, *Horror*, *Calor*, &c. non tantum Adstantium, sed etiam Ægri ipsius sensum planè fugiant, Æger de hoc vehementi symptomate unice conqueratur, &, durante Paroxysmo, tradari postulat methodo, ipsi morbo, sub cujus larvâ Febris jam latitat, debitâ; ejus tamen revirescentia vix aut ne vix præcaveri possit absque *Corrice Peruviano*, vel aliâ (siqua sit) Antidoto in Paroxysmorum intervallis

vallis exhibita; operæ pretium mihi videtur hujus *Protei* varias formas, saltem quæ mihi adhuc innotuerunt, enumerare, quia & criteria subjicere, unde diagnosticantur à veris ipsis morbis quorum typos mentiuntur.

Quaquam multâ arte genium solum Febris Intermittentis, certo certius tamen ex Urinâ (quæ jam multum tincta est, contentis saturatur, & sedimentum præcipitat colore plius minus lateritio, ut in verè Intermittentibus ferè semper sit) atque ex stasis Paroxysmorum, & lucidorum intervallorum periodis, & periodicâ horum symptomatum exacerbatione & remissione, deprehendi & dignosci possunt.

Ita in aliquâ parte *Meningum*, Spiritibus inibi veneno agitatis & explosis, *Hemitermianam* intolerabilem subortam sæpissimè observavi; eamque post certas & stas periodos, quotidie ut plurimum, recrudescere solitam, verum absque, aliquo solenni *Algore*, *Horrore*, *Calore* & *Sudore*, qui sese alternatim excipiunt in *Intermittentibus legitimis*. Urinâ verò multum tincta & contentis saturata, speciem Aquæ cum pulvere lateritio commixtæ semper præ se ferebat. Morbum sæpè incasum frequenti venesectione in *Jugulari* vel ejus ramulis celebratâ, atque

Febris Inter-
mittens
Hemiter-
mianam
solum
lani.

æquè frequenti *Epispasmodicorum* applicatione, usu *Cephalicorum* omnigenorum, *Errhinorum*, *Masticatoriorum*, &c. curare tentavi. Verùm *Emeticis*, *Catharticis* lenioribus, *Chalybeatis*, *Antiscorbuticis*, &c. ad mentem veterum exhibitis, acuendo & turbando Spiritus, eam semper auxi, donec tandem experientiâ didiceram, usu copioso *Corticis Peruviani* Venenum Febrile, doloris hujus fomitem; penitus posse subigi.

Febris Ter-
minata.
Apoplexi-
am simu-
lans.

Parili modo, à præpollenti vi veneni hujus febrilis Cerebrum & origines Nervorum circumquaque obfidentis, atque spirituum dispersionem præpedientis, iterùm iterùmque *Apoplexiæ* symptomata observavi, certo tempore, tertio vel quarto quoque die recurrentia; sc. *profundissimum somnum*, *stuporem* & *stertorem*, Urinâ intercè (uti solet in Febris Intermittentibus) semper rubedine multùm tinctâ, contentis saturatâ, atque, cùm aëri exponeretur, ad præcipitationem sedimenti lateritiâ valdè proclivi. Hos Ægros, durante Paroxysmo, methodo *Apoplexiæ* debita, copiosâ sc. *Venesectione*, *Epispasmodicis* frequentibus, *Emeticis*, atque *Catharticis* acrioribus, *Sternutatitiis*, *Cephalicis*, aliisque ejusmodi *Remediis stimulantibus*, cum felici successu, excitare satagi; nunquam verò revirescentiam Paroxysmorum præpe-

præpedire potui absque *China-chinâ*, in intervallis lucidis, manu liberali, idque confertim ministratâ. A quo tempore, Ægros, quamvis ab *Apoplexiâ* liberatos, sæpius tamen diùque recrudescentiæ *Paroxysmorum Febris Intermittentis* obnoxios observavi, unde de origine & vero Fomite hujus morbi *Apoplexiæ veram* mentieatis non amplius dubitavi.

Centes observavi *Colicam Ventriculi*, *Febris Intermittentis*, *Colicam*, *Intestinorum*, *Pleuritidem* acutissimam & verè spasmodicam, *Rheumatismum* universalem, vel particularem, *Febrem Scarlatinam*, *Erysipelatosam* cum symptomatibus Pathognomonicis intensissimis, ab expansione explosivâ spirituum hoc veneno nimis irritatorum, orta fuisse. At ista symptomata statis periodis redibant; Urina reddebatur, qualis in Febris Intermittentibus apparere solet. Et has febres, cùm vel sponte suâ, vel arte coactæ larvas deponunt, *China-chinâ* citò semper, & feliciter curare soleo.

Denique, quoties hocce venenum, vel *Febris Intermittentis*, *Cholera morbum*, *Diarrheam*, *Dysenteriam*, vel simplicis *Vomitionis*. Verùm statis periodis revertitur, vel saltem exacerbatur, atque semper Urina rubra & turbata

est, ac si pulvis laterum cum Aquâ confunderetur; & qualis in *Febris Inter-*
mittentibus serè semper conspicitur. Hic
verò, licet Paroxysmos *Laudano* sæpius re-
petito, *Enematis*, *Aquâ Pulli* copiosè pro-
pinatâ, aliisque ejusmodi debitâ methodo
ministratis curavi: Revirescentiam tamen
Paroxysmorum, vix unquam absque libe-
rali usu *China-Chinæ* cum *Laudano* mode-
ratâ dosi cõmixtæ, & frequenter remis-
sionis tempore exhibite, præcave potui.
Ubi verò à *Corticis* justâ dosi venenam
hoc Emeticum vel Catharticum subactum
fuerit, colluvie humorum coagulatorum
versus ventriculum & Intestina jam mi-
nus tendente, facillimè cum, vel absque
Laudano horrendæ istæ excretiones ultrò
cessant: Aliquæ Historiæ è plurimis aliis
selectas, in majorem sententiæ nostræ &
Praxeos elucidationem, atque confirmatio-
nem, in fine hujus exercitationis subne-
cere non pigebit.

C A P.

C A P. V.

De Febris Intermittentis Prognos-
tici.

Prognostica quod attinet, illa duntaxat <sup>prognos-
tica.</sup>
proferre lubet, quorum veritatem
longus usus & experientia comprobavit,
& quæ sunt principis nostris pridè sta-
bilitis conformia. 1°. In uno eodémque
Paroxysmo *Febris Intermittentis*, post ex-
pansionem spirituum inceptam (ex qua
Naturam, hæc vice, quadantenus victicem
fore conicere liceat) non amplius Agro
periculum intenditur, modò Morbus ty-
pum legitimum non muret, & sympto-
mata aliqua vehementiora non superin-
ducantur: Omnes enim, quos in Parox-
ysmo pereuntes ego observavi, algentes
satis cedebant serè statim à primò initio
Paroxysmi, atque licet *Algor* ad biduum vel
triduum aliquando protractus fuit, ope
tamen caloris interni, vel externi, & ar-
tificialis illustrati, nullam omnino spiri-
tuum expansionem sentiebant, tanta fuit
veneni violentia! 2°. Quotiescunque,
ob vehementiam præsebris alicujus sym-
ptomatis, & infusâ spirituum sive expan-
sione sive oppressione orti, contingit febrem
G 3 typum

typum suum nativum mutare in speciem *Apoplexiæ, Pleuritidis, Colicæ, seu Cholerae morbi, &c.* Unoquoque Paroxysmo *Eger* in discrimen adducitur, plus minus, pro ratione symptomatis urgentis, atque gradu veneni aniam symptomati ministrantis. Indèque symptomata hæc insolita, quæ subitanèam totius Machinæ ruinam minari videntur, curam præsentem Medici, applicationemque remedium sibi debitorum (posthabita Febre & veneno, à quo ortum ducit) postulant. 30. Symptomata isthæc vehementiora, sub finem Paroxysmi (modò *Eger* superflus fuerit) ultrò cessant, vel saltem plurimum mitescunt, donec à renovatò venenì vigore, in Paroxysmo proximo recrudescere incipiant: atque proinde Medici est, in hisce intervallis, copiosâ eaque satis repetitâ Antidoti propriæ ingestione, subactionem veneni morbifici quam citissimam, totis viribus, moliri, ut saltem symptomata hæc venenata & lethifera, si non ipsum Paroxysmum subsecuturum tollere queat. 4°. *Febris Intermitte* genuina, (eaque non tantùm *Quartana*, verùm etiam ipsa *Quotidiana* & *Tertiana*) respectu ad se-riem Paroxysmorum, & fomitem eorum delibescentem habito, typum Morbi *Chromici* induit; utur singularis quisque Pa-roxyf-

roxysmus fuerit *Acutus*, imò peracutus, quippe paucarum horarum spatio omnia sua stadia decurrens. 5°. Fermentum *Febris Quartanæ* maximè omnium fixum est atque durabile, quippe, priusquam vires *Corticis Peruviani* præpotentes in hisce morbis debellandis cognita erant, hæc *Febris*, præ cæteris omnibus, *Opprobrium medicorum* jure merito habebatur, neque unquam (quantum ego scio) nisi, forte fortuito, ab arte vel Naturâ, nisi tempore æstivo, sole appropinquante & expansionem spirituum multum adjuvante, curationem admittebat, quin, etiam, præ cæteris omnibus, *Febris* hæc curata, sive Arte sive Naturâ, ad revirescendum mirum in modum proclivis est. 6°. *Omnis Febris Intermitte*ns, ubi jam annosa & valde chronica evaserit, genium *Quartanæ* imitari videtur; &, sicut *Quartana*, post longa intervalla, cum, vel abique evidenti causâ, incertis periodis, non raro recur- descit, & typum suum sæpius mutare solet, adeo ut quæ uno mense fuerit *Quotidiana*, altero evadat *Tertiana*, *Hemitritæa*, *Quartana*, & vice versâ. Quo diutius autem typum *Quartanæ* servet, eò magis chronica redditur, atque eo plus ab eâ Natura patitur. 7°. *Febris Intermitte*ns, quæcunque fuerit, *Quartana* non exceptâ, in ætatè juvenili atque æstivâ

tempestate, viribus solius naturæ sapientis curatur, juvenis enim, æque ac verna seu juvenis anni tempestat, expansioni spirituum faver; at: in ætate provectiori, & hyemali vel Autumnali tempore, sole indies magis magisque recedente, vix aut ne vix absque ope generosæ illius Antidoti febris hæc Corticis sc. Peruvianæ curationem admittit. Satis igitur assidue à Medicis antiquis, (qui hujus morbi non minus veram causam quam remedium ignorabant,) quasi totidem ignorantie suæ Asyla, excogitata fuerunt proverbia illa ad vulgus decipiendum; quæ in mente plebis, non sine summo Agrotorum detrimento, hæcenus fixa manent sc. *Quod hæc febris non debent præcipere sanari, quoniam revera certam eas curandi methodum plane ignorabant.* Quod *olfactus Rosæ hunc morbum solvit,* cum revera non nisi æstivo tempore hoc remedium comparari possit. Quod *Febris Intermittens verna sit Remedium Regium;* h. e. Salutiferum & cæterorum morborum prophylacticum, quippe, appropinquante jam sole, brevi ac sponte evanitura, cum instauratione univærsæ naturæ à sarcinâ suâ hoc pacto liberata. 8°. Antè tertium Paroxysmum, *Emetico, Pericarpis* vel quocunque alio levi remedio facillimè nonnunquam tollitur hæc Febris; post hæc autem

autem difficilis. Quod enim magis Chironicus, eò magis curatu difficilis hic morbus evadit; quippe cum malis symptomatis sociatus; Indèque nonnulli Auctori ero, uti vel secundus Paroxysmus ultio permittatur. Cui enim bono? Estlo, morbus Cortice hoc modo derepente subitus recrudescere non raro solet: Atqui à Corticis exhibitione post debita intervalla frequenter repetita, hoc etiam incommo- dum præcaveri potest; Neque quidem ex usu præpollentis Antidoti nativa duratio venenati somnii elongatur, sed inde ejus vires plurimum pessandantur. Quin- imò, nonne fatius est sicut ductio hujus Fermenti inde non brevior fiat, naturæ laboranti, & pessimis symptomatis circumcirca oblesse, ope generosæ Antidoti succurrere, quam permittere, ut absque ope artis languens natura, symptomatis novi alicujus morbi superinductis, penitus succumbat: Quo nomine non possum non gratias maximas referre Deo Opt. Max. qui tantis viribus hunc simplicem Corticem instruxit, ut ab eo omnia fermenta febrilia acuta, saltem minora, penitus tolli queant; adeo ut inter *Opium, Mercurium, Chalybem, Aquas Minerales* & cætera Remedia maxime generosa & quadrantendus universalis, utpote ad plures morbos accommodata, locum mereatur. 9°. Hæc

9°. Hæc Febris, quoties ab arte vel Natura extinguitur in *ἀρρηξή* suā, absque signis concoctionis in urina præcedentibus, facilius revirescit; ubi verò sensim deficit, ita ut tandem sine *Algore, Rigore, Horrore*, aut dolore *Spasmodico* evidenti, Paroxyfimi invadant, à veneno sensim languente, utrum id arti vel naturæ debeatur, Revirescentia amplius vix aut ne vix expectanda vel metuenda est. 10°. Febris hæc, quoties legitima est, rarò admodum est funesta; Atqui quotiescunque eam esse Chronicam contingit, viam sternere solet ad plures alios morbos, eosque maxime funestos, uti *Hydropem, Phthisin, Ictericum, Scorbutum*, &c. qui quidem omnes *Cortice Peruviano* copiose exhibito atque sæpius repetito feliciter curantur (cui observationi fidem facient historiæ aliquot finis hujus Exercitationis adjectæ); atque absque ejus ope vix aut ne vix curationem integram admittere possunt. 11°. Denique, hæc Febris, ubi vel Chronica fuerit vel malè morata, mutari solet in *Febrem continuam* languidam & fatalem, perpetuò conjunctam cum omnibus dirissimis symptomatis in genere nervoso, *Lipthymia, Vomitionibus, Suffocationibus, Vigiliis, Aegritudine universali*, &c. ac si Ager animam quovis momento efflaturus esset. Quæ omnia prægrandia symptomata (modò

(modò *Cortex*, decurrente morbo, prius exhibitus fortè fuerit) generoso huic Remedio, ut Probra, vulgo obijciuntur, cum quidem post cætera *Febrisfuga, Cephalica*, atque *Hysterica* omni genera, intus & extra incassum tentata, illa ipsa symptomata *Corticis* usu recens repetito unice tollenda sint. In cujus rei testimonium unam vel alteram historiam calci hujus Exercitationis bonâ fide subijciam.

CAP. VI.

De Febris Intermitentis Indicationibus Curativis.

Indicatio-
na.

Indicatio Generalis, pro vario statu veneni morbosici, duplex est sc. Una, Vigente Paroxysmo, verum in interval-
lis plane Altera.

In ipso insultu Paroxysmi, ubi tota Machina, à præfenti vigore veneni, evidenter in periculum adducitur, atque Natura inde exasperata, expansione spirituum insolita, contra vires ejus deleterias sese munire satagit. *Indicatio curativa* est unica, sc. ut *expansio spirituum iusta atque debita conservetur*, ita ut Spiritus à vi veneni lethifera, quamprimum liberentur, & tota Machina à funestis incendii intestini symptomatis immunis fervetur. Siquidem ab excessu expansionis, ad gradum usque explosivum, aequè ac à defectu, Naturam detrimentum capere sæpius conspiciamus: Indèque Medici est, qui Naturæ unicè ancillari debet, ad Naturæ normam, omnia sua mandata diætetica & pharmaceutica dirigere, sc. ut Nimiam spirituum expansionem reprimat, deficientem (quæ plus periculi habet) adaugeat,

adaugeat, moderatam verò, iusto regimine, eodem tenore pergere sinit, nihil officiosè & sine urgenti necessitate tentans, verum totum negotium Naturæ ipsi, ad quam jure pertinet, permittens, nec quidquam in regimine, vel in apparatu Medicamentorum, suæ, vel assistentium rationi dissonum committat, ut, quicumque tandem fuerit Morbi eventus, egregie officio suo fundas sit, sine vel tamæ suæ, vel Conscientiæ jacturâ.

Quod spectat ad *Regimen*, durante vigore veneni, in ipso sc. Paroxysmo, hæc morbo debitum, id paucis absolvam.

Diæta sit admodum tenuis, uti *Avenacea, Possentalis, Panatella, Hordeacea, &c.* Jusculum pulle, vel Cerevisiam erudam sub initium paroxysmi, & bihorio vel trihorio ante paroxysmum Eger ne gustet: quippe fermentum ventriculi jam è massa spiritu venenato labefacta secretum, vix quicquam præter potibilia & pultacea, eaque, quæ particulis fermentescentibus, quantum possibile est, privata, à formâ Chyli minimùm distans, potest concitare, & ab ingestis quibuscunque, quæ facultatem ventriculi superant, Naturâ antè fatigata, novâ & molestâ sarcinâ inde superinductâ, incassum premitur, *Ægrotudo* verò perpetua, *Nausea, & Vomitus immanis, Gradus caloris intensior*, pluri-

plurimæque alia id genus symptomata succedunt.

Durante *Algore*, atque etiam ipso *Horrore*, scil. donec Spiritus motu quadantenus liberiori sese expandere incipiant, *Æger* prope ignem luculentum multâ veste indutus sedeat, vel potius gressu citatori obambulet, vel aliquo alio modo vires suas exerceat, quo vis spirituum veneno oppressa excitetur, & liberius sese expandat.

Calore verò Febrili jam ingruente, potius decubitus, isque admodum quietus, atque in loco tenebricoso eligendus est, ubi stragulis *Æger* cooperiendus est; sed non nimis; ut somnus conciliari, atque inde fervor sanguinis, ac incendium intestinum ab expansione spirituum ortum, temperari queat, & consequenter dolores spasmodici in capite, reliquisque partibus, cum aliis id genus symptomatibus ab explosivo statu spirituum oriri solitis, præveniantur. Quo pacto, paucarum horarum spatio, ab ipsis naturæ viribus hocce veneno quadantenus debellato atque curato, Paroxyismus quam citissime sudoribus subsequenter sponte finitur; Calore febrili sensim prius decrescente, prout ejus fomes subtrahebat.

Pharmacenticam partem quod spectat; durante paroxyismo, modo expansio spirituum

rituum ritè se habeat, neque vel excessu vel defectu peccet, nullum remedium officinale indicatur, nisi quod ad spiritus refocillandos, fermentum ventriculi confortandum, & calorem sanguinis temperandum, *Julapium* Cordiale temperatum concedatur ad libitum sumendum, quem in usum, sequens aut aliud simile ego præscribere soleo. *R. Aqu. Card. Ceraf. nigr. a ʒiv. Cinnam. bord. Ment. Epidem. a ʒiʒ. Salis Absynth ʒj. Syr. è Limon. vel Caryoph. ʒiʒ. M. F. Julap.*

Ab *Emeticis*, utut lenioribus, à *Cathartis* licet benignis, uti *Decoctio* amaro, *Cathartici* Mannâ, &c. vel ab *Enematis* ipsis, hoc tempore officiosè, atque sine urgenti indicatione ministratis, multum detrimenti pati solet *Æger*, si vita ipsa non exinde in subitum discrimen adducatur. Instante *Crisi*, sine evidente ratione nil arte molendum est; ne Natura inde interturbetur; præterea cum fermenta ventriculi & Intestinarum veneno activo imbuantur, si à pharmaco levissimo vel enemate eam stimulari contigerit, quam enormes evacuationes, cum magnâ & periculosâ virium jacturâ, inexpectatò insequi quotidie conspiciamus?

Nec minus Venæsectio, præsertim in primo insultu paroxyismi, priusquam Spiritus sese liberè expandant, perperam celebrata,

lebrata, Spiritus labefaciendo; venenatum fontem ad lethalem usque gradum statim exaltare solet: aut saltem *Febrē Intermittentē in Continuatā*, si non *Malignā* eum dissimilis symptomatis in genere nervoso sociatam mutat. Idem non raro in praxi observare licet, ubi à Natura ipsa magnæ *Hæmorrhagiæ* in primo paroxysmi insultu contigerint.

De Diaphoreticorum
& Opiorum
incommodis.

Idem *Diaphoreticā*, præsertim *Opiatā* (qualia sunt *Iberiacā Mithridatium, Diacordium, &c.*) sicuti sub finem paroxysmi exhibitā, absque manifestā Indicatione, nihil ad curationem promovendam conducere observantur; itā in primo insultu Spiritus præpropere agitandō, atque interurbando, Naturam in maximas, si non lethales angustias inducere solent, à quibus Spiritus prius confusi difficulter admodum sese liberare queant. Verū *Opiatā*, iustam spirituum expansionem præpediendō, indeque gradum veneni deteriorum multum promovendo, paroxysmum *Febris Intermittentis* legitimum haud raro in funestam *Apoplexiam*, vel *Comā*, vel alium aliquem peracutum & lethalem morbum convertunt. Hoc pacto celeberrimus ille vir *Andreas Mervell* cum magno Reipub. (præsertim literariæ) detrimēto (ex ignorantia Medici senis atque superciliosi, cui in more erat contra *Corticem*

Corticem Peruvianum, quasi communem pestem, immaniter ubique debacchari) ævivis ante diem sublatus fuit. Siquidem, postquam absque evidenti aliquā Indicatione, in intervallo, post tertium paroxysmum *Febris Tertianæ* legitimæ, præparationis gratiā (uti omnia methodicè fieri videntur) sanguis ab Ægro ætate provecto; post enematis rejectionem, liberè extractus fuisset, & in subsequenti intervallo, Alvus decocto amaro subducta, & paulo ante tertium paroxysmum *Emeticum* propinatum; Hoc modo strata viā, sub initium paroxysmi subsequenti exhibebatur magnum *Febrisugum*, haustus scil. ex *Aquā Theriacali, &c.* Æger stragulis opertus, vel potius sepultus iussu medici, ad somnum & sudores sese componebat; ut solum *Algorem & Horrorem* primum insultum paroxysmi comitari solitos evitaret, & brevi, somno profundissimo & sudoribus colliquativis correptus, spatio horarum xxiv, tempore paroxysmi, *Apoplecticè* periit. Qui tamen ex uiciā unā *Corticis Peruviani* ritè ministratā (uti ego medico. hanc historiam fronte satis perstrictā narranti exandescens regerebam) spatio xxiv horarum Oci & morbi fauces facile evasisset. Ob talem praxin Mulierculæ reprehendendæ sunt, & acriter corripiendæ, multo magis Medici &

H

Philo-

Philosophi, quos oportet nihil Empiricè, nihil absque urgente ratione, multò minus contra rationem & manifestam Indicationem præscribere.

Denique, nec *Cortex Peruv.* nec aliud quodcunque *Febrifugum* tempore paroxysmi propinandum est, sed in *Intervallis*, (modo ea sint satis protensa, còque nomine ad *Febrifugi* ingestionem accommodata) Nam durante vigore veneni, vires *Antidoti* à fermento ventriculi venenato plurimum fracta, haud liberè sese explicare possunt, & totis viribus in hostem insurgere; sicut in *Intervallis* paroxysmorum (in quibus venenum imbellè est, & sine viribus delitescit) & possunt & solent. Præterea cùm liquor glandulosus, in ventriculum, cibi fermentandi gratià, continuò depositus, è massa sanguinis venenatà socernatur; necesse est *Agritudinem*, *Nauseam*, *Vomitum* vel *fluxum alvi* œconomiam ventriculi, còisque subvertere, ut Ager nutrimentum tenuissimum vel deglutire non possit, vel illud sursum aut deorsum rejiciat; multò minus remedium officinale amarum, & formà ac quantitate, æquè ac sapore ingratum. Imò sæpe observatum est, quòd ii qui lubentissimè in paroxysmorum intervallis *Corticem* deglutiant, atque faciliè retinent, ingruente paroxysmo, sursum

vel

vel deorsum eum semper rejiciant; unde iniquum videtur, Agros tempore paroxysmi sarcinà morbosà plus satis pressos, absque urgente necessitate, amplius ingratis medicamentis plecti.

Sin verò, ob expansionem spirituum hoc tempore deficientium, aut nimis exaltatam, durante paroxysmo, Vita Ager in discrimen adducatur, cum scilicet *Febris* alterius morbi symptomata vehementia & lethifera sibi adsciscit; *Morbus iste* acutius eadem methodo tractandus est, ac si esset *Originalis*; ut ex Oculi faucibus Ager quam citissimè liberetur; Postquam verò hæc nova symptomata cessent vel mitigentur, assidue atque copiosè exhibendus est *Cortex Peruvianus*, seu aliqua alia (siqua sit) generosa Antidotus *Febrifuga*, quæ vires veneni morbosici frangatur, & paroxysmus futurus, vel saltem symptomata peregrina, præcaveri possint. v.g. Cùm Ager funesto *Algore* correptus, quasi moribundus & languens, per plures dies jaceat, expansio spirituum quam citissimè calore multo externo, frictionibus duris, *Julapiis cordialibus*, *Algor*, quo spirituosus, spirituum & salium volatilium modò tractatis doctus, frequentius *Fescicatoriis* (quæ flammam artificialem in spiritibus excidendo præ reliquis hæc conducunt) & quocunque alio modo convenienti promovenda est.

H 2

Ubi

Quomodo
tractanda
sit febris
intermit-
tens cum
symptoma-
tis alterius
morbi.

modò tra-
ctandus.

Coma &
Sudores
frigidi.

Ubi verò (quod non rarò accidit) à mitiori veneno Spiritus non extinguantur, venum toto paroxysmi tempore opprimantur & langueant, unde Ager Comatosus evadit, & sudoribus frigidis perfunditur, tanquam mox lipothymicè animam efflaturus; indicantur *Julapia Hysserica*, & *Cephalica* paulò calidiora, *Spiritus* & *Salia Volatilia*, aliàque ejusmodi, præsertim verò *Résicatoria*, quæ ad quamcunque partem præsertim verò ad totum Caput applicata egregiè conferunt.

Apoplexia

Quoties ob tonum cerebri & nervorum peculiari modo debilem atque ad obstructions aptum, Spiritus veneno morbifico perciti, per nervos non transmittantur, & sanguis, circuitu impedito, in Cerebro stagnet, præter medicamenta *Cephalica Spirituosa* & *Epispastica* prius memorata, indicantur insuper *Phlebotomia* copiosa, sæpe repetita, &, si opus fuerit in *Venâ Jugulari*; *Cucurbitula*, inter scapulas cum profuadâ scarificatione, *Sternutatoria*, &c. Remedia *Antapoplectica*.

Febris hæc Proteiformis, typum *Rheumatismi*, *Colicæ ventriculi* aut *Intestinalium*, *Cholera morbi*, *Diarrhææ*, *Dysentericiæ*, *Febris Scarlatinae*, *Erysipelatosa*, &c. induit, ubi venenum morbificum non valdè deleterium est, & Spiritus animales veneno irritati hoste longè superiores.

riores. Cum igitur symptomata hæc oriatur, à nimia spirituum elasticitate; *Vena-sectione*, & *Opii* usu copioso & repetito, paroxysmi tempore, in ordinem felicissimè rediguntur; extra paroxysmos verò, *Cortice Peruviano* cum *Opio* commixto, venenum hujus symptomatis, & eorum recrudescentiæ ansam præbens, radicibus tollitur.

Hæc methodo Agris consulendum est, ubi Spiritus nimium expansos, confertim in *Musculos* & *Tendines* intruere contigerit, eosque ultra tonum solitum distendere, & Spasmos cruciantes, hinc inde verfatiles, excitare, atque præterea, sanguinis circuitum præpediendo, seri acris secretionem in partibus, quæ cum tumore & inflammatione inferre, ita ut paroxysmus febrilis jam planè latitet sub specie *Rheumatismi*. Ubi verò à nativâ, vel accidentali, à frigore suscepto debilitate partis contigerit hanc explosionem spirituum fieri in partibus *Thoracicis*, præsertim in *Membranâ costis succingente*, *Musculis intercostalibus*, aut reliquis membranis & musculis *Respirationi* dicatis durante Paroxysmo; Morbus planè, simulat speciem *Pleuritidis* vel *Peripneumoniciæ*, quippe cum dolore laterali atque *Tussi* immani, & *Respiratione* difficili sociatur, & à vehementiâ symptomatum insolita.

Rheumatismi
& Peripneumoniciæ
Symptomatis.

(Iste enim, præ doloris & strangulationis vehementiâ, pulsus fere obruitur, atque extrema algent, ac si Ager illico expiraturus foret) *Pleuritis hæc Symptomatica à Genââ præcipuè dignoscenda est.* In hoc casu utitur *Pulsus languor*, & *Algor* extremorum contra inesse videntur, Venæ-sectione tamen copiosa in brachio lateris affecti sine morâ celebratâ, & repetitâ, Opii ingestione liberali, *Linimentis*, & *Foribus* anodynis externè applicatis, hæc explosio spirituum tollenda aut saltem minuenda est; Spasmus enim hoc modo sublaris, dolor lateralis horrendus, *Dyspnœa* & *Tussis* sine medicamentum *Peccoralium* ope (quæ in hoc casu nihil valent) sponte cessant, Pulsus robur naturale, atque calor extremorum redit.

Calica symptomatica.

Si fortè *Febris hæc Colicam ventriculi* aut *Intestinarum*, vel *Iliacam passionem* simulat, expansionem spirituum spasmodicam cohibere necessarium est Venæ-sectione copiosa, applicatione calida *Linimenti Anodini* ad partes affectas, *Emmate carminativo*, dein *Cathartico acriori* cum Laudano commixto, & (si opus fuerit) *Aquarum mineralium purgantium* coctarum, & lacte alteratarum dosi liberali, unde, saltem sub finem paroxysmi febrilis, solutio horum symptomatum, bombi & dejectiones copiosæ expectari possunt.

Denique

Denique, ubi *Febris Intermittens*, sub *Diarrhœa Symptomatica*, *Typo Diarrhœæ torminosæ*, *Dysenteriæ*, vel *Cholæræ morbi latitè*; quamprimum venenum in singulis Paroxysmis exaltari de novo incipiat, Spiritus in ventriculo & intestinis recens exploduntur, & momento quasi *Tormina*, *Vomitiones*, *Dejectiones* enormes, ac si à pharmaco aliquo deleterio sumpto, recrudescunt. In Paroxysmo igitur Venâ secetur, *Opiata* & *Astringentia* ad spasmos sublevandos & colliquatorem inhibendam repetantur, humoris venenati in ventriculum & Intestina excreti acrimonia obrundatur copia liquoris mitioris in os atque anum ingella; v. g. *Decocti Pulli* tenuissimi & simplicissimi. Et, denique partibus ab hujus humoris transitu inflammatis, & tantum non Sphacelatis, applicatione *Fotuum*, *Sacculorum Aromaticorum* in vino & aquâ feratâ coctorum & expressorum, *Linimentorum*, vel *Emplastrorum Carminativorum* tempestivè præcipiatur.

In *Cholera morbo* præcepta ante memorata observentur, nisi quod raro aut nunquam venæ sectio celebranda sit.

In *Diarrhœâ* verò & *Dysenterîâ* peridicâ (sive terminosâ, sive sine terminibus.) *Decocto albo*, vel aquâ *Pulli* in locum esulicæque liquoris fermentescenris pro potu ordinario substitutâ; Venæ-

H 4 sectione,

sectione, & *Laudani* tertiâ vel quartâ quâque horâ repetitione, usque ad finem paroxysmi, expansio spirituum, & liquoris venenati colliquatio, restitenda est.

Scarlatinam & *Erysipelas* tam *Efflorescentiam* in cute periodicam consulto sileo, quia eas semper *Diarrhœa* vel *Cholera* periodicæ conjunctas observavi, atque eâdem methodo tractandas.

Extra Paroxysmum *Indicatio* generalis est Unica, scil. ut *Venenum morbosum in nervis delinquens perfectè extirpetur*, ut, spiritibus non amplius irritatis, œconomia humorum in posterum sarta tecta conservetur, & paroxysmi cujuscunque revirescentia præcaveatur.

Nemo igitur miretur veteres Medicos futilem atque inanem operam navasse huic morbo debellando. Sensibus enim magis quam, prout est consili, humores in receptaculis nescio quibus stagnantes fontem morti fuisse somniant, indeque toto cœlo errantes, utramque curationis paginam longo apparatu medicaminum *Deobstruentium* & *Evacuantium* impleverunt, idque methodicè, licet absque certâ aliquâ Indicatione à naturâ rei ipsius desumptâ, sed in propriis ipsorum Mulsis excogitatâ. Cùmque morbosum hunc fomitem penitus eradicari impossibile crederent absque sensibili humorum evacuatione,

tionem, copiâ medicaminum *Incidentium* humores præparabant, ut Remediis evacuationibus magis obsequentes fierent. At hos ipsos medicos appello, Noverint ne unquam, nisi fortuito, hac methodo, utut distius prætractâ; quæquam perfectè sanatum? Me quod attinet, ego simplicem *Tertianam*, eamque admodum benignam & legitimam inde non raro in *Hemitritæam*, vel *Quartanam* mutatam esse cum *Hydropicis*, aliisque diris symptomatis sociatam observasse memini, Naturâ hisce Venæsectionibus & purgationibus incassum lacescit. Hujus malæ & infelicitis praxeos (quæ per multa sæcula cum magno Agrotantium incommodo inter nostræ Artis professores invaluit) negat *Jeûd G.* est falsa *Ætiologia*, Non enim, nisi ex accidenti, uti in *Pleurâ*, *Cachexiâ* insigni, &c. (de quibus posthac dicitur) ulla omnino evacuatio indicatur; verum, ut plurimum istæ evacuationes, Naturam inaniter lacescendo, veræ curationi multum officiant, saltem copiam Antidoti admodum ingratae multo majorem necessariò requiri faciunt.

Nuperi quidam Medici, postquam methodi veteris infelicem eventum observassent (licet hypothesein veterem palam & exprobrando mutare hucusque iis visum non sit) ac si consilium commune cepissent,

possent, in Arcanis Febrisugis inquirendis occupantur, quæ ex proprietate substantiæ (uti loqui amant) vel qualitate occultâ morbum eradicent, vel, quod idem ferè est, venenatum morbi fomitem possident atque subigant. Atque in hac sententiâ sunt Neoterici omnes, quotquot in verba Magistri non jurârunt, verum ad praxin medicalem propriam attenti, liberam philosophiam amplectuntur. Tacitè enim, licet non *peris*, atque palam, hypothesei nostræ de *Etiologiâ* & curatione hujus morbi Herculei auctoritatem tribuunt; dum aliqui *Terriculamentis* prope insultum paroxysmi Egro inopinatò oblati, sese hunc morbum sæpius prostrasse gloriantur; Alii *Amaletis*, *Pericarpis*, aliisque *Epichematis* externis imò *Carmibus* (quæ omnia Spiritus animales, & non humores immediatè officiendo, scopum attingere credibile est) eundem effectum sese consecutos esse jactitant. Inter *Pericarpia* innumera, duo sequentia ego ipse aliquando satis felici eventu comprobata expertus sum, ex. gr. *R. Terabinth Venet. Pulv. Oliban. aa q. s. m.* & extend. super alutam. *F. Pericarpia* duo ad pulsus ipsos applicanda, paulò ante Paroxysmum. Vel *R. Fol. Cheliden. maj. Rutæ 3. à Mj. Fuliginis è lignis comissis, sapow. Venet. Satis marin. à q. s. m.*

Pericarpiorum Formula.

CUM

cum *Acet. acerrim.* *F. Massa* pro *Pericarpis*, horis duabus ante paroxysmum expectatum applicanda.

Nec minus *Helmontiani* pro mōre jaſtabundi, Arcana quædam *Chymica*, pro certissimis Febrisugis venditare solent: Vires nonnullorum ex iis ego ipse cum aliis medicis (priusquam *Hercules Antidotus Cortex Peruv.* mihi innotuisset) sæpe incertas, haud rarò tamen cum felici successu efficaces expertus sum. Inter hæc *Vinum Benedictum* seu *Infusio Croci me-Vinum Benedictum* *Betallorum*, facilè palmam cæteris præripit (præcipitato *Diaphoretico Paracelsi* non excepto, quod *Gabriel Fontanus* in Apologetico, omnem sanare Febrem, si semel exhibeatur, satis impudenter atque falsissimè jactat.) A justâ dosi *Vini Benedicti* trihorio ante tertium proxyfsmum expectatum exhibita sæpius *Febrem Tertianam* curatam novi, verum non tam ab evacuatione (uti mihi videtur) quàm ab Orgasmo inter vomendum in Spiritus impresso. Quo pacto etiam *Pertiginem*, *Rheumatismum*, & nonnunquam *Apoplexiam*, atque alios spirituum animalium morbos, illicè curatos haud rarò conspiciamus. Sæpè etiam gravis vij *Antimonii Diaphoretici* in vehiculo quocunque convenienti exhibitis paulò ante insultum paroxysmi, *Febrem Intermittem* *Tertianam*

Antimonii Diaphoretici.

tianam simplicem, & Hemitritam ipsam, absque quacunque sensibili evacuatione humorum, sustuli; Unde mihi penè persuasum est in Antimonio particulas aliquas latitare, quo mereatur in classe *Febrifugorum* proximum *Cortici Peruviano* locum. *Sal Absynthii* etiam vires *Corticis Peruviani* exploratae fuerant) à clarissimis medicis praeedicabatur; & ad hunc usque diem novi quosdam è senioribus, qui *Flautum*, qui sal illud recipit, paulò ante expectatum paroxysmum, propinatum, *Cortici Peruviano* praefertunt; Quem Haustum, quoniam in *Febribus Intermitentibus* magis benignis aliquando proficuum expertus sum, non pigebit hic loci describere, & ansam inde arripere palam proponendi cetera *Febrifuga*, quae mihi contigit usu comprobasse.

R. *Aqu. Card. Theriacal. stillat.* à ℥ij. *Salis Absynth.* ʒss. *Syr. de Limon.* ʒss. M. Sumat Alger dimidiam partem trihorio ante expectatum Paroxysmum, reliquam verò in primo insultu paroxysmi.

Efficacia plurimorum *Amarorum*, uti *Fol. Absynth. Matricar. Fol. & Sem. Cardu. Benedict. Sem. Citri. Rad. Gentian. summit. Centaur. minor. Flor. Chamemel.* &c. praeter omnibus aliis, in hoc morbo debellando, diu antequam vires *Corticis Peruviani*

Sci Absynthii.

Febrifuga
Amar.

viani satis exploratae fuissent, multo usu (eventu licet saepe incerto) comprobata fuit. Immo, posthabitis omnibus aliis *Febrifugis*, nuperimo saeculo, *Amarorum* usus invaluit, non tantum apud vulgum qui, communi quasi consensu, haustus largos liquoris *Possieici* foliis *Cardui Benedicti* alteratos paulò ante expectatum insultum Amicis aegrotantibus propinabant, unde aliquando *Febru Intermitteus* mitior atque recens sublata est, vel diminuta; Quin & *Professores Medicinæ*, praesertim Observatores perspicacissimi, & usu longissimo instructi, huiusmodi remediis *Amaris* locum insignem in curatione *Februm Intermitteuntium* concedere dignati sunt. Et non tantum decantatum illud *Febrifugum*, *Decoctum Amarum*, ex *Amaris*, quae viribus *Febrifugis* maximè polleat experientia doctis, constat (quod jam demùm loco in *Pharmacopœa Londinensi* cohonestatur) palam ubique in hunc usum propehuerunt, verum etiam ex *Absersivis* & *Ephracliticis Amarorum* naturæ, eorum efficaciam, ratione & more Philosophico (an ritè vel non jam haud disputo) demonstrare sategerunt. Formulam huius decocti mihi familiarem, & à communi aliquatenus diversam; & modum utendi subijcere hic loci non pigebit, quoniam aliquando *Febres Intermitteentes* mitiores, praeser-

Decocti A-
mari For-
male.

præsertim verno tempore, eo curatas ob-
servavi.
R. *Fol. Alatricar. Cardu. Benedict. Co-*
mar. Absynth. summit. Centaur. min. Flor.
Chamæmel. aa Mj. Semin. Cardu. Benedict.
Citr. aa ʒj. Salis Absynth. ʒij. Coq. in
Aq. F. q. f. ad ʒʒss. Colaturæ ʒij. iij. iv.
pro ratione ætatis, bibat *Æger* quantâ
quaque horâ extra paroxysmum.

Sin alium subducere Medico visum
fuerit; siue *Vomitio* immodica, siue alia
Cachexiæ signa id susceperint, omni alio
Cathartico longe tutius & melius opera-
tur Infusio Calida ʒj. ʒij. ʒij. vel iij. (pro
ætate & *supplicia* purgationis). *Fol. Sennæ*
primo haustu decocti prædicti.

Porrò Clariss. meus *Collega*, isque vir
integerrimus atque medicus expertissimus
DD *Elisba Cossb* jam *paragressus*, sapius
sincero animo mihi asseruit, sese vires
Florum Chamæmeli subtilissimè pulveri-
fatorum, in vehiculo convenienti exhibi-
torum, atque post debita intervalla re-
petitorum, æquè felices ac certas in hoc
morbo debellando expertum fuisse, ac ip-
sius *Corticis Peruviani*. Penes Authorem
fides sit, Me quod attinet, ego nusquam
efficaciam hujus simplicis Remedii ten-
tando exploravi, verum eodem medica-
mento cum aliis commixto filium *Do-*
mini Barnard, Jurisperiti Londinensis *Febre*
Hemi-

Floris Cha-
mæmeli.

Hemitritæâ laborantem, quem *Cortice*
Peruviano diu & copiose adhibito ne qui-
dem ab uno Paroxysmo liberare potui,
spatio bidui, perfectè in sanitatem restitui.
Nec non Dominam *Gumley* vetulam *Febre*
Tertianâ decumbentem (postquam diu
& ad nauseam usque vires *Corticis Per-*
uviani itritas experta esset) ope ejusdem
Arcani, post debita intervalla exhibiti,
spatio etiam bidui sanavi. Itidemque ux-
orem Vetulam Domini *Royston Bibliopo-*
la Regis fere septuagenariam, postquam
ad biennium *Febre Intermitte*ntē, nunc
Tertianâ, nunc *Quartanâ* vel *Hemitritæâ*
laborasset, spatio duorum dierum eodem
Remedio, perfectè & absque recidivati-
one curavi. Fateor equidem me nun-
quam (quod scio) in quocunque alio
*Febre Intermitte*nte laborante hujus re-
medii periculum fecisse, quippe vix un-
quam (si rectè meminerim) præterquam
in hisce tribus *Ægrotantibus*, Antidotus
illa *Herculeæ Cortex* sc. *Peruvianus* spem
meam sefellit, proindeque nec licitum,
nec decorum esse duxi in humano corio,
experiendi gratiâ, ludere, & certo atque
experto Remedio, magis incertum &
minus exploratum præferre. Utinque
ejus Formulam describere, in gratiam Cu-
riosorum, operæ pretium duxi, ut ii pos-
sint, modo velint, experiri, nùm hoc
etiam

etiā sit eētum *Febrifugum*, vel ſaltem
nūm (uti mihi evenit). vires *Corticis*
deficientes ſupplere queat. Formula pul-
veris eſt quæ ſequitur.

R. *Flor. Chamæmel. ſubtiliſſ. pulveriſar.*
(plus minus pro ætate) ꝯ. *Antimon.*
Diaphoret. Sal. Abſynth. aa ꝯſ. M. F. Pul-
vis ſuamendus in hauſtu Poſſetale, vel
cujuscuſque Julapii temperari. Aut in
formam *Boli* eum *Syrup. Caryoph.* vel in
formam *Pilularum* cum *Mucilag. Gum. Tra-*
gag. redactus, ſextâ quæque horâ per bi-
dium vel triduum repetendus.

Via Amara
rum Febrifuga
non
conſiſtit in
vi Eſphra-
licæ &
Abſterſivæ.

Unde *Amara* vi Febrifugâ adeo præpol-
lenti donentur, forſan non facile explicatu
eſt. Veriſimum quidem eſt *Amara* ſerè
quæcūque facultate plus minus *Abſterſivâ*
& *Eſphralicâ* poillere, uti à curatione *Scor-*
buti, Hypochondriacæ affectionis & *Chlo-*
reſeos, ex eorum uſu, omnibus in Medicinâ
leviter Exercitatis abundè patet. Nūm
verò energia eorum Febrifuga in hæc fa-
cultate *Abſterſivâ* & *Eſphralicâ* ſpecia-
tim vigeat (quicquid ceteri Profeſſores
opinentur) non ita liquidò mihi conſtat;
præſertim, cum *Chalybeata* medicamenta,
quæ, omniaſum conſenſu, multò magis hæc
vi præpollent, nihil ad *Februm* curatio-
nem conducere obſerventur, quin potiùs
Spiritus incalſum agitando & turbando
multum officere. Inſuper *Eſphralicâ* &
Abſter-

Abſterſiva medicamenta, annuente torâ
coronâ Medicorum, inde præſertim ad
curationem morborum conferunt, qua-
tenus humores præparant, quo magis ſe-
quaces, atque vi *Catharticorum* evacuant
obtemperantes ſiant, cum quidem *Febres*
Intermittentes (quoties eas ope *Amarorum*
curari contingit) ſæpiſſimè, immò ſeli-
ciſſimè, abſque ullâ evacuatione præce-
dente, comitante, aut ſubſequentē (quod
medici hodierni nōrunt) ſolvi ſolent.
Quid? quòd hæc ſententia, falſâ illâ ve-
terum hypotheſi innixa eſt, quæ ſomi-
tem *Februm* in *Humoribus*, non autem
in *Spiritibus* deliſceſcere ſtatuit, atque o-
portere eum remediis evacuantibus pe-
nitùs eradicari: Contra quam ſententiam
ubique militat (uti priùs innuimus) non
tantum Ratio, verum etiam Experientia
ſerè univerſa.

Reſtat igitur, ut hæc Remedia, pro-
prietate quâſam naturæ, ſeu qualitate oc-
cultâ, ſcopum ſuum in *Febribus* proſi-
gandis attingant, vel, quod idem eſt, ad
inſtar Antidoti, vi nativâ ſomitē vene-
natum in ſpiritibus deliſceſcentem ſubi-
gant: Sique ratio efficaciz hujusmodi Fe-
brifugorum à me requireretur, ego hiſce
tenebris, in cauſis rerum indagandis, ob-
rutus, multo potiùs in peculiari *Amaritu-*
dine ſenſibili, quàm in neſcio quâ *Abſter-*
ſivâ

Vis Amara. frivâ facultate inde consequenti, vim illam collocarem; quia plurima *Amara*, admodum grata esse ventriculo, nervis, & spiritibus animalibus, multo usu comprobantur; & ferè singula, suo gradu, scilicet plus, illa minus, verum præ cæteris omnibus *Cortex Peruvianus*, ob excellentem suam amaritatem, vi Febrifuga à Naturâ donatur, quâ Fermentum Spiritus accendens immediatè destruitur.

Et quidem *Febris Intermitteutes* recentiores atque benigniores, præsertim vernâ & æstivâ tempestate, ab *Amaris* vulgaribus haud rarò curari contingit, & forsân sæpius quàm à quibuscunque aliis Febrifugis. Illud vero *Secdò muedy Cortex sc. Peruvianus* (cui nihil præter nomen gratum deest ut opinione vulgi commendetur) à quo tempore *Europæis* innotescere coepit, consensu Medicorum omnium ferè expertissimorum, Febrifugam *Catholicam* esse comprobatur, quòd omnes *Febris Intermitteutes*, & alias plurimas (ut posthàc dicitur) in quavis anni tempestate, in omni sexu, ætate, & Temperamento, radicitis & penitus, citò, ruto & feliciter sanet. Ego sanè, qui jam ad viginti annos, & quod excurrit, hoc Polychrestum remedium ferè quondam præscripsi, vix aliquid incommodi Agrotantibus ortum inde observavi

vavi (quicquid clamorè atque falso organo male feriat quidam atque ignorantès) quæmetiam, non nisi ter, uti finceti animò prius asserui, in *Febris Intermitteutes* spem meam frustratus est! Utinam idem dicere liceuisset de quòquapi alio quântumvis celebri Remedio in cæteris humani corporis affectibus debellandis decantato. Certè non est ut Medici ingenia sua ampliùs torqueant in aliis Febrifugis explorandis, modò hujus usum satis perspectum habuerint. Neque justum aut æquum est, methodis antiquorum incertis, sine *Indicatione* verâ, sine successu, gratis stabilitis, in posterum insistere; aut novum aliquod & minùs probatum *Arcanum* prædicto anteferre, verum, sicut oriente sole, stellæ minores disparent; ità cætera Febrifuga, è tribu *Amarorum* aut aliâ quavis petita, huic unico locum cedere oportet.

Verum enim verò, cum jam ab omnibus Medicis *Corticis* hujus efficacia comprobata sit, & communi consensu, titulo Febrifugi *æst. Hæc* jure insigniri incipiat; posthabitis reliquis Febrifugis, de hoc unice in posterum sermonem habere lubet, ejus *Naturalem Historiam* succinctim enarrare, rationem efficaciæ ejus Febrifugæ explicare, ejusque justam causam adversus malevolos atque

ignorantes detrectatores suscipere, & denique, modum eum præparandi, eoque utendi varium, unâ cum iustis, & usu probatis Canonibus atque regulis huc spectantibus subijcere.

CAP.

CAP. VII.

*De Cortice Peruviano, seu Chinâ
Chinâ, atque Virtute ejus Febri-
fugâ.*

Locus natalis Arboris, quæ hoc *Cer.* *Historia*
tice obducitur (referente *M. Anton.* *Naturalis*
Bollo Mercatore *Genuensi* in Epistola sua *Corticis*
Italice scriptâ) est Regnum *Quicense*, præter-
tim prope *Loxam* in *Americâ Peruvianâ*.
Arbor non procera est, sed in ramulos in-
signiter divaricata: Folia habet, qualia
sunt *Prunorum* rubescentium, neque minus
patula, neque acuminata, quæ saporem
Aromaticum, bullarens Amarum, quippe
è particulis acerbis & pungentibus con-
flata, in lingua imprimunt. Floribus
albis, & cæruleis, ad instar *Mali Granati*
eximie ornatur. Nullum tamen fructum
parit, ac si in pomam unice cum tantâ
luxuriantium florum copiâ nata fuisset:
At istum defectum abundè compensat
Cortex ejus *Febri-fugus* in sanitatem gen-
tiam, præculdubio, à *Deo Opr. Max.* con-
ditus: Cujus gratiâ *Arbor-Vitæ*, siquæ
aliâ, saltem nobis notâ, jure merito ap-
pellari potest.

Lignum &
Flores non
habent fa-
cultatem
Febrifuga-
gam.

Lignum autem hujus Arboris, atque etiam Flores, uti nullam amaritatem habent, ita (testante Clariss. Hieron. Bardi) nullâ Febrifugâ (seu medicatricæ virtute) donantur. Verùm Resina, quæ è ligno, præsertim verò è Cortice excluditur, atque etiam Semina, quæ Hispanicè *Pipipa de quina* vocantur, atque Semina *Cucurbitæ* plantæ reseruat, virtutem non dissimilem, sed interiorè longè, quàm Cortex ipse, sortiuntur. Unde, evenit quòd Authores, possibilibus cæteris quibuscunque partibus hujus Arboris, Corticem duntaxat pro decantato *Febrifugo* vendunt.

Arborem hanc salutiferam (quam Incolæ *Gannaperide* vocant) ad ipsos Mundj primordj, ibi loci satam, sponte crevisse nullus dubito. Virtutem *Febrifugam*, quæ ejus Cortici à Naturâ, inest, Indis hominibus jam olim innotuisse, refert idem *Botus*. Verùm à quo tempore Horos ille Genentis, *Christophorus Columbus* hanc plagam mundi primum detexerat, usque ad annum salutis millesimum, sexcentissimum quadagesimum, ex odio Indorum erga *Europæos*, præsertim *Hispanos* concepto, magnum hos Remedium de industria celabatur.

Unde Eu-
ropæi in-
notuit.

Quomodo verò, magnum hoc *Febrifugum* Hispanis, cæteri que *Europæi* primum patefactum fuerit, narrat idem Author

thor. fide dignus: Nimirum forte fortuito, in civitate *Limeni* quæ est Metropolis Regni *Peruviani* Usor *Proregis*, qui tunc temporis erat Comes del *Cinchen*, Febre tertianâ fevissimâ (qualis illic loci Epidemia esse solet) correpta funestè decumbere videbatur. Ruinor (uti semper de magnatibus) per urbem divulgatus tandem per finitima loca ad *Loxam* usque pervenit. *Hispanus* illius loci tunc temporis præfectus, per literas *Proregem* monebat, in Arcanis sibi esse Remedium, cujus auxilio *Proreginam* illicò revalituram spondebat: Lubentissimè annuens *Proregina*, Corticem præparatum sumpsit. Quid sit? Scupentibus omnibus, dicto citius convaluit. Hinc fama hujus Arcani titulo *Pulveris Comitiis* insignita, ubique per civitatem *Limensem*, totamque *Americam* Hispanicæ ditioni subiectam, brevi, multum, inclaruit. Disscedente autem *Prorege* ex *Indiâ*, Ubi in *Hispaniam* reversus est, illicò percrebuit ubique rumor de novo hoc *Febrifugo*, quod, post experimenta frequenter facta, votis Agrorum semper & ubique respondebat. Circa annum salutis 1649. famam suam indices magis, magisque provexit, non tantum per *Hispaniam* verum etiam *Italiam*, *Romam* usque, conatibus imprimis *Johannis Cardinalis de Lugo Soc. Jesu*, & cætero-

cæterorum Collegii Jesuitarum Romæ Patrum, qui cum gratis religiosis & pauperibus largiebantur. Unde infausto omine, atque in vulgi Reformati terrorem, ac Scandalum, *Pulvis Patrum* vulgò audit (Anglicè *The Jesuit's Powder*.) Quo nomine plurimos, eoque non sortis gregariæ, in hunc usque diem, ab ejus usu abhorreere contigit, ac si, non naturale remedium fuisset, sed sacritium, diaboli cum, & venenatum arte Jesuitarum paratum, potius quam divinæ Providentiæ donum. Historiam non injeundam huic spectantem refert *Cl. Badus Anast.* lib. ij. Cap. vi. de matronis duabus Londinensibus, quam audiverat ex *Johanne Lucâ Durante* Oratore Reipub. Venetorum ad Carolum Secundum. Quâ de causâ obnixè cupio, ut suo proprio, ac antiquo *Chine Chinæ Chinæ Febris*, *Gentiane Indicæ Pulveris Comitisæ* vel *Peruviani*, aut aliquo altero minùs infami nomine, communi Medicorum consensu, in posterum appelleretur, & à præjudicio, ob Nomen, liberetur.

Quàm celeri gressu fama hujus *Febris* fugi per totam Europam spargebatur, & ipse Cortex ubique gentium à Professoribus serè quibuscunque in usum recipiebatur, facili potest quivis conicere ex ipsius verbis *Clar. Badi* qui lib. primo *Anast.*

Corticis

Corticis Peruviani (quem typis dedit Anno 1663. Cap. 20.) Medicos Londinenses increpat. Quippe *Famâ mendaci*, potius quam propriâ experientiâ instructi, saluberrimam hanc Medicinam respuebant, quum tot alii Medici in omni Europâ, sive in Galliâ, sive Hispaniâ, Germaniâ, Flandriâ, Italiâ eam nedum usurpent, quin & miris laudibus extollant.

Verissimum quidem est, non defuisse nefarios quosdam detractores ubique, præsertim *Londini*, qui dolo malo consilium cepêrunt de hujus Febrifugi famâ præmaturè suppressendam, ne scilicet hæc succinctâ methodo febres obtruncandi, Agrotantium crumænas emulgendi occasio tolleretur; De hæc conspiratione sæpe palam verba habuit Dominus Bertram Pharmacopola jam defunctus; cui fidem in hæc re promptè adhibui; quia nequam quidam & ignavi, quorum nomina honoris causâ sileo; nemet ipsum, iisdem illecebris, in suas partes trahere tentarant. Temere igitur & sine experimentis prius institutis, magnum hoc Remedium condemnarunt, & famam ejus fictis calumniis ubique infectabantur, sese severissimos *Chine-Chinæ* speculatores & judices ultrò constituerunt, si forte fortuito, licet post annum ab ejus usu elapsum, symptoma aliquod minùs solitum supervenerit, Eheu! quot convitiis *Herculeæ* & divina hæc Antidotus extem-

*Consilium
de Cortice
suppressim-
do.*

extemplo jactabatur, ac si quid diabolicum in hoc *Equo Trojano* latuisset: Fæces, nescio quas delaterias, & fermenta morbosa post se in corpore semper reliquisse asseruerunt, unde novæ tragediæ, & funestissima symptomata repullulabant. Hoc modo, siquid mali unquam aliunde subsecutum erat, ad omne Medicaminum ut probum obijciebant, licet symptomata ad morbum primarium, nimis parco corticis usu imperfectè sanatum, reapse pertinerent. Nec minus iniqua mente, ab Amaro & Ecphratico hoc Pharmaco habitum corporis de quo obturatum & obfessum iri pendebant, atque inde, neminem ad septennium ab ejus usu superstitem fore, reclamante experientia universa. Hinc Medici *Londonenses* inexpertis; atque Agrotantes, ab usu hujus *Febrifugi* diu perterriti abstinabant; Interim Medici antiquis methodis longis, còque magis incertis insistentes, famæ & fortunarum suarum: Agroti vero vitæ ipsius dulcissimæ jacturam fecerunt, qui ope *Chinæ-Chinæ*, spatio hujus vel frigidi, sæpiè convalescent.

Insuper, præter hos nefarios detectatores, non desuerunt plures, ceteroquin Viri docti & probi, veteri tamen & crassâ humorum sensibilibus, & qualitatum hypothesi perçæcati, qui de usu *Chinæ-Chinæ* multum assiguitos hærebant, quandoquidem

quidem Febres absque sensibili quâcunque evacuatione curatas ejus ope observassent; Quod quidem gravissimum erat argumentum *Chrysalomi Magnesi* Professoris *Papiesi*, ut in ejus Epistolâ ad *Elieron*, *Bardi* datâ April 9. 1652. patet.

Quamplurimæ etiam futiles & inanes controversiæ, nugæ sanè & triciæ, ex doctrinâ *Humoristarum* ortæ, inter doctissimos viros cum eruditione, specie tenus, & zelo agitatae sunt per decennium & quod excurrit, sc. à primo Corticis in Europam adventu ulque ad æonum salutis 1663. quas enumerare vix operæ pretium duxi. Febrim enim in humoribus qualitate peccantibus locantes, Remedium qualitate contrariâ præditum requirebant. & Hi propter siccitatem, Illi propter Caliditatem, aliæque qualitates manifestas Corticis adscripserunt, ejus usum impugnarunt & apud vulgus suspectum reddiderunt.

Nec minus equidem mihi à scopo errasse videntur, vel jamæ Corticis minus officisse, qui ex calem pharetrâ; manifestarum sc. qualitatum doctrinâ, Argumenta depromperunt, quibus Corticis causam serio tuerentur.

Horum Antesignanum invenio eximium *Vu Febr. Antymum Conygium*, qui efficaciam *Febr. fugæ* non configit in fugam in tenuitate partium Corticis collo-
cat, partium.

eat, unde crassos humores incidit, & causam Febrium tollit; ac si crassum hoc pharmacum cæteris quibuscunque, partium subtilitate præret: aut *Aromatica*, & spirituosâ quæcunque, utpote partibus subtilibus insigniter prædita, eo etiam nomine, Febrifugorum titulum ritè mereantur.

Ne in Caliditate & siccitate manifestâ. Gaudentius Brunacius Romanus forsitan non minus, etsi cum specie magnæ eruditionis, nugatur, dum in libro suo *Venetis* cuso Anno 1661. strenuè contendit, *Chinam* Chinam caliditate ac siccitate suâ manifestâ hasce Febres (quas autoritate *Avicennæ* & *Helmontii* in Frigido & Humido consistere statuit) præpollenter & efficaciter subigere. Ac si *Calida* & *Sicca*, quæ talia, vim Febrifugam sortita essent; atque omne Pharmacum hisce facultatibus imbutum, à de causâ (sicet experientiâ universâ & ratione ubique reclamante) in numerum Febrifugorum asciscendum esset. Verum, ut paucis ex rei ipsius naturâ petitis, velitationem hanc dirimam & absolvam; Sciendum est, Frigus æquè ac Calorem hasce Febres comitari solita; effectus esse potius *Febrii* quam causas; Quorum prius à spirituum oppressione, posterius ab eorum expansione nimia (ut antè demonstravimus) oritur. Causa vero Febrii est venenatum quid, & deleterium,

terium, spiritibus ipsis inimicum, quod propriâ suâ Antidoto (sive calidum vel frigidum vel neutrum fuerit) unicè subigi potest; Atque proinde frustra, eò quod qualitatem aliquam evidentem possideat, vim *Corticis* Febrifugam vel stabilire vel convellere aggredimur; præsertim cum ex testimonio *Petri Aponensis* cap. 45. de *Remediis* veneni, atque *Hieronymi Cardani* libro de Venenis constet, ab esu *Ficum Pharaonis* calidarum & siccarum in *Insula Sardinia* crescentium, quæ inde Febrileræ appellantur, Febres *Tertianas* æquè certò induci, ac à *Cortice* iisdem qualitatibus evidentibus imbuto sanantur.

Porro non defuerunt Medici celebres, *Caliditas & siccitas Corticis non impedit vim febrifugam.* qui vim *Corticis* Febrifugam, ob ejus siccitatem & caliditatem aliaque evidentes qualitates, majori veritatis specie, mortuè atque acriter impugnaverunt: Hoc fecerunt celeberrimi Professores *Placentini* & *Mediolanenses* Anno 1661. ubi res agebatur *Cardinalis Doughi*, Febre *Tertianâ* postea laborantis (referente *Clariss. Bado* lib. 1. cap. xv. *Anastas.*) quin & Medici ipsi *Londinenses* in casu *Johannis Lucæ Duratii* Legati antedicti. Sed agendum, expendamus rationes.

Primum *Christophorus Paravicinus* Med. *Clar.* *Mediolanensis*, ut in *Quartanis Chine* *Chine* usum commendat. In *Biblioth.*

loquitur autem, & Mixta Febribus, ob caliditatem eam improbat, metuens sc. ne, calore humorum inde aucto, Febris etiam adaugescat. Itane vit Clariss? Verum quis Febrim, cujusentique fuerit generis, unquam ab usu Corticis auctam vel duplicatam hactenus observavit? Appello sensum, atque Experientiam universalem. Porro, an non Hippocrates ipse, lib. de Acutis, Vinum febricitantibus concessit? Quinetiam in curatione Febris Tertianæ succum Silphii & semina Trifolii in Vino propinabat? Anton Galenus lib. 1° ad Glauc. c. 10. in Nothis Tertianis Piper ipsum, & in Quartanis Theriacam præscripsit, atque alibi Absinthium, Centaurium minus, Myrrham, Diatr. Piper, &c? Dic fodes! Quis æquus iudex gradum caloris in Cortice magis intentum, quam in hujusmodi medicamentis sensit, vel ratiocinando, vel quidem somniando id hariolari potuit? Verum ut rem ipsam dicam, Nullus dubito, quin in genere Calidorum Febrifuga inveniri possint, quæ, proprietate naturæ, venenatum fomitem in spiritibus latitantem subigendo, Febrim tollere valeant, quandoquidem vera & genuina Febrim Ariologia, non à quacunque humorum qualitate, verum à statu spirituum venenato ritè deducenda sit, ut ante demonstravimus. Atque meher-

mehercule! hæc pariter lætatis sumus, cum viderim perspicacissimum & doctissimum Badam diu abhinc (pag. 139. Anas.) in hanc sententiam hæc ipsissima observatione coactum transivisse.

Clariss. Rochus Casatus in Tertianis puris vel Spuriis, & in ipsis Quartanis, usum Corticis convellit, quia cum Frigida & Narcotica natura esse suspicatur, unde (ut asserit) Spiritus pro tempore quatientus forsitan obdormiscunt, & veluti à succis narcoticis hebetantur, at, post inducias, Paroxysmi vehementiores: & humore peccante inde vel aucto, vel in partes nobiliores transito, vel magis putrescente, dirissimi morbi succedunt. Si Pace tanti Viri liceat proferre quod sentiam, totum hoc gratis dictum est, & merum Authoris commentum, cui experientia refragatur. Quis enim præter illum usquam vel somniando Corticem in elasse Narcoticorum posuit? Quatquam Hippocrates Febris Quareanas Soporiferæ medicamentis feliciter se expugnasse asserat.

Præ cæteris, hostes Corticis accerrimi erant Viri clarissimi Johannes Jacobus Christius & Popiscus Plempius.

Primum Christii argumentum adversus Corticem sumitur à recidivatione Februm post ejus usum? Cui populari objectioni suo loco responsum dabitur.

Dein

Cortex non
est frigidus
& Narcoticus.

Objectiones
Christii
adversus
Corticem.

Prima.

Dein de Corticis caliditate queritur, metuens sc., ne ejus igneo calore (sunt ipsius Chisletii verba) siccet, accendat & torreat

Secunda.

imbecilla præcordia, nativum calorem dissipet, vitæ pabulum depopuletur & nescio quos humores noxios ad partes ab ortu infirmas inde propellat. Bona verba quæso Chisletii! Mehercule? Quæ spectra & terculamenta hic finguntur de calore Corticis prorsus igneo, depopulante, dissipante, torrente, accendente, siccante? Quis unquam causticum hanc & deleteriam vim Corticis, vel actuale, vel potentialem, præter Te vir Clariss. hæcenus expertus est? Pudeat doctum virum Principio precario, & contra sensum, & experientiam universi generis humani ficto, argumentum suum adversus pharmacum salubre industriò suffulcisse: Verùm de calore Febrifugorum satis, paucis licet verbis, priùs diximus.

Tertia.

Pergit Chisletius lib. sui cap. iv. Et tertio jaculo Corticem petit his verbis, Ut ut à resolutione partium humoris subtiliorum ex caliditate Corticis exhibitæ, Paroxysmi tollantur, pars tamen crassior magis incrassatur, & quodammodo lapidescit, indeque post paucas inducias extemplò serocit iterum Febris. Necnon cap. v. ejusdem lib. Inde Bilis flava in suo folliculo nigra in Liene, Pituita salsa in ventriculo & intestinis coquuntur, densantur, immo-

biles

biles sunt, quibus putrescentibus, liquefactis, & in substantiam partium adjacentium imbecillum quaquaversum effusus, ac imbutis, diuturni & exitiales morbi, etsi lentè ac serò pullulare solent. Adèò nihil nisi humores & manietas qualitates crepans, Vir Clariss. toto cælo à verâ & genuinâ Februm Ætiologiâ aberrat! At non sic Hippocrates qui in medicinæ praxi, ad primas hæc medicamentorum qualitates parùm respexit, quippe persuasum ei fuit, omnibus morbis in bilis ineffic, atque perinde in dysenteria, seu primum impetum faciens, extra sphaeram sensuum poni, neque sensibilibus quarumcunque qualitatum potestati subijci. Porro hæc figens, crassescens, lapidescentisque vis Corticis (quam gratis stabilire conatur vir Clariss.) nec demonstratu facilis est, nec docti ac experti cujusvis Medici assensum meretur, adèò magnificum hoc essatum inter quilibet & deliramenta jure merito haberi debet! Denique, ne brevibus pereat sua charta libellis, aut saltem uti aliquo stigmate infamæ Cortex notetur, is ipse Vir Clariss. qui modo ei calorem exurentem & causticum, atque dein nescio quam figentem & crassescentem qualitatem objiciebat, jam cap. vj. Eadem libertate Poëtica, potius quam Philosophicâ, in Febribus curandis suspicam

K

tam

Itam habet *Adstrictionem* ejus, & obstruentem *Stipticitatem*, quippe viarum aperture solummodo *Febres*, *Constrictione* excitantur. Ex eodem Ore calidum & frigidum spiranti, jure merito dolus & fucus olim in *Apologo* objiciebatur. Atque profecto Clariss. *Chiffierius* suam integritatem in *Cortice* impugnando, inde praesertim mihi maximè suspectam reddit, quia positus videtur in contraria causa, & accusationi *Corticis* prevaricatur. Quis enim facile crediderit *Corticem* prorsus igneum & adurentem, suâ Caliditate cogere, aut repellere, aut figere, aut humorem inerasare posse, & ceteros *Frigoris* effectus producere? Quæ etenim sunt calida & sicca (testante *Galeno* Meth. medendi l. 4. c. 7.) quod reliquum est humoris prorsus absumunt. Ast cum reliqua Amara, uti *Absynthium*, *Gentiana*, *Centaureum minus*, *Castoreum*, *Flores Chamæmeli*, atque decantatissimum decoctum amarum ex his factum (quæ ferè omnia *Febrisuga* & *Ecphrasica* habentur, atque proinde, omnium Medicorum consensu, tunc ad *Febres Intermitteutes* curandas adhibentur) ipsum *Corticem* *Astrictione* & Caliditate, sensu iudice, superent vel saltem æquent; quare *Hæc amaro* cæteris vi *Febrisuga* longè præpollenti. *Stipticitas* & *Astrictio* unice objicitur? Fateor equidem

Equidem levem quandam *Astrictionem* sive austeritatem *Cortici* inesse! Atqui inde eo inferciri viscera, vel habitum corporis obstrui vehementer nego. Nonne *Alôe*, *Rhabarbarum* atque ipse *Chalybs* altitragente ac stiptica qualitate, æquè ac calida imbuuntur? Quis autem ea usquam in *Obstruentium* classem hæctenus reduxit? Dic sodes! quare *Cortex* solummodo propter levem suam stipticam acerbicatem in numerum *Obstruentium* illic relegandus sit. Audiamus *Galenum* de *Rubiâ* loquentem, lib. vi. de simp. Medicam. Quandoquæque *Amaritudo* & *Astrictio* in uno medicamento simpliciter concurrunt, possunt hæc qualitates similiter coeuntes fecur & Lienem expurgare, Menses & Urinas sanguinolentas evocare, idque ratione *Amaritudinis*; possunt & eadem *Astrictionis* virtute vasa claudere & adstringere.

Post *Chistetium*, Clariss. *Papiscum Plem* ^{Objectiones Plemii.} audiamus, alterum *Corticis* acerrimum hostem *Chistetio* coæthaneum, quem *Cl. Badus* lib. 2. cap. 8. Anastas. ait maledicendi libidine ductum, ore, dente, lingua, calce, calamo in corticem irruisse. Ille pallium Philosophicum deponens, Historicum agit, Experientiam appellat, atque tela inde acuminata in *Corticem* collimat. Cap. 3. lib. sui anno æræ Christianæ 1655. typis mandati hæc
K 2 habet,

habet, plures 3°. vel 4°. reciderunt (Ad quam popularem objectionem suo loco respondebimus.) Plerique cachectici facti, nonnulli mortui. Item Magnates hujus Aulæ nominare possem, qui ab usu pulveris, extenuati sunt. & ad Phibitionem præcipites facti in usu longo lactis Asinini restituti fuissent. Hæc Plempius.

Quam egregie vero reprehensus fuit & falsi convicius hicce Corticis calumniator à Clariss. Bado in responsione sua Germanicæ typis datâ anno 1656. cui Author nunquam hætenus aliquid regerere ausus est, ipsa Responsio consulatur. Me quod attinet, Ego fidenter dico, idque postquam jam ad 25 annos quotidiano usu, ejus vires explorando expertus sum, me nusquam novisse aliquid mali ab usu Corticis cuiquam evenisse, præter Surditatem aliqualem tempore usûs molestam, quippe, à motu spirituum inordinato & luctâ inter Venenum & Antidotum ortam, quam sponte illico à morbo evicta, vel pulveris omissione cessare semper observavi.

*Surditas
ex usu
Corticis.*

*Cortice non
est causa
Tabis, &c.*

Me hujus remedii nunquam penituit, nunquam aliquem cachecticum, tabidum, aut quocunque alio morbo affectum; multo minus quasi toxico intersectum novi, atque ter tantum (uti olim innui) optato eventu, in Febre Intermitte ope ejus sanandâ, destitutus sum.

Verum

Verum res ipsa loquitur. Quo pacto enim Pharmacum amarum, quod *Menses* ejus, *Obstructiones* aperit, *Ventriculum* atque genus nervosum universum confortat, *Cachexiæ*, vel *Tabis* futuræ, multo magis mortis repentinæ, & inopinatæ fundamenta jiciat, difficilimum est concepi. Fateor equidem (quod etiam Cl. Badius <sup>Non est
quid Venenatum.</sup> innuit) propter antipathiam quandam naturæ adversus hoc medicamentum, ex *Idiosyncrasi* ortam, ejus usus subitas & enormes Vomitiones, Lipothymias, aliæque dira symptomata, quasi à veneno, excitata; supervenire posse. Verum quid inde? Nonne hoc ab usu *Casci*, *Anatis*, aut cujuscunque alius saluberrimi edulii, vel ab aspectu solo, vel præsentâ *Felis* in eodem cubiculo, vel à Pharmacis saluberrimis sæpius evenit? Idem sanè à tantillo *Mellis*, *Syrupo Caryophyllorum* & *Oculis Cancrorum* nonnunquam accidisse meminimus. An inde hæc omnia in censum deteriorum & toxicorum protinus releganda sunt? Porro quoties à nimis parco, vel non satis frequenter repetitò usu Corticis contigerit *Fermentum* venenatum febrile vi suppressum esse, potius quàm penitus tabactum, *Eger* recidivam non raro patitur, & aliquando, ubi fomes venenatus, Cortice quadanteis irritatus & subactus, febrilem patoxy-

K 3

mum haud ampliùs formare possit, in statu valetudinario, cum appetitu prostrato manet, atque saepe symptomata dira, praesertim in genere nervoso, formam & speciem induentia nunc hypothyriarum, nunc ipsarum dolorificorum, aliarumque affectionum id genus, peculiari nomine haud designatarum sustinet, Quae omnia à repetitione & jussu uxi Corticis, absque quacunque alia methodo, sponte cessant. Verùm quid hoc ad *Corticem*? Culpentur Medici qui idem satis copiose non exhibuerunt, aut Acri qui ejus repetitionem respuebant, non verò pharmacum quod insons est.

Corticis, ad decennium praedictis *Vulgi*. & *Professorum* laborantis, vindicias *Rolandus Sturmius* Medicus Clariss. *Delfensis* edidit anno 1659. stylo composito, & perquam eleganti scriptis, sed veterem *Humoristarum* hypothefin sapientes. Is pag. 3a disserit ait, *Febrifugum Peruvianum* haecenus penè sopitum, jam demùm ob experimenta varia ejus praepollentis energia in *Quarantis* prosurgendis, Anno 1658. frequenter habita resuscitari cepisse. Et paulò post de Medicis Coevis hoc modo clarè sententiam suam proleat, *Medicamentum* sc. quod non noverant, ausi sunt non modò alto supercilio despiciere, sed etiam sesquipedalibus verbis idem prosequentes elininare. Post hunc Clariss. *Sebastianus* *Badus*

Badus Medicus *Genuensis*, quippe à *Pompilio Plempio* in libro suo typis dato Anno 1655. ad exequias *Corticis* *Peruviani* vocatus, tandem libro, cui titulus *Anastasis* *Corticis*. Anno 1663 edito, pro virili *Corticis* causam agebat; Quo in libro, utut aliqua superstitionem regionis redolentia Lector inveniat, maximà tamen ex parte, Cl. Authorem sentier in scriptis ubique eruditionem multifariam, ac profundam spirare, atque judicio admodum limato praepollere, quod quidem praesertim liquet, ubi Doctissimum *Chisetium*, *Plempium*, reliquosque *Corticis* hostes accerrimos argumentis verè *Elencticis* redarguit, atque vires *Corticis* salutare plurimis usque amplissimis testimoniis comprobant, & causam *Febrifugi* perè proculcati, & triumphati, doctè adeò & argutè vindicat, ut vix quisquam è turba Medicorum postea adversùs *Corticem* hincere ausus sit. Quin & exinde, de acri, atque purgato hujus magni viri judicio ritè conjectura faciendà est, quippe is ferè primus, pro sagacitate suà, idque jam olim, posthabita humorum & evacuationum sensibilibus, atque qualitatibus manifestarum doctrinà, vires hujus magni remedi *Febrifugas* *Anastasis* lib. 1.º cap. xiiij. ab ejusdem occultis qualitatibus deducere satagebat, atque amplexus est

K 4 illam

illam ipsam Hypothesein, quam nos mox proponere, explicare, atque stabilire conabimur, utur veteri humorum doctrinâ imbutus, atque implicitus, non admodum clarè & congruè sensû sua ubique proferat.

Ita tandem, licet difficillimè, atque multo labore, obstetricantibus plurimis Medicis doctis & probis, qui ex veris vel falsis principiis ejus causam defendebant, Pharmicum hoc dividum, & in plurimis aliis morbis, æquè ac in *Febre Intermittente* proficuum Anno 1663. post varia Abortionis signa, & pericula, feliciter in lucem editum, & suffragio Professorum penè universali, in censum Medicaminum salubrium, atque maximè efficacium adscriptum est, Nec de suo jure apud doctos & probos Viros deceder ante confirmationem sæculorum, utur ex astutia, malitia, temeritate, aut ignorantia non desinant aliqui huc usque obstrepere opinari.

Ex quo Ob-
jectionem.

Verùm agedum, secundò loco expendamus rationes populares contra salubritatem atque utilitatem hujus Remedii, quotquot sunt, quibus vulgus perterritum anceps adhuc, & dubium manet.

Obiectio I.

Primò & præcipuè obijciunt, Febres hoc pacto curatas sæpe in formâ priori, vel deteriori recurrere, indeque potius sup-

suppressas quàm sublatas videri, cum faeces morbi intus adhuc cohibeantur. An igitur *Cortex* eâ de causâ male audiet? Equis præter unicum *Conygium* in salubris hujus *Pharmaci* parte torrefriori portiunculas quasdam deleterias, & febriles, in subtiliori verbò *Febrifugo* delitescere, contra universalem experientiam vel somniando hariolatus est? Febres sanè, *substantiâ Corticis* citius ac certius, quàm quâcunque speciosissimâ ejus *Tincturâ*, *Extracto*, vel *Elixire* fugari, atque fugatas ad recidivationem minùs aptas esse certo certius constat. Non igitur medicamentum, sed Febris indoles in culpâ est, si à perenni humorum fonte enutriatur, & non ab Aerè maligno, aut alio accidente externo; Sive enim Naturâ, sive arte quâvis sanetur, ad revirescentiam valdè proclivis est. Multâ enim experientiâ fretus, fidentèr affirmare audeo Febrem à *Corticis* usu fugatam, & demum recidivantem, licet quâcunque aliâ methodo, vel *Febrifugo*, vel viribus Naturæ subacta fuisset nihilò secius redituram fuisse. Atque hanc sententiam ego eò lubentius amplector, quia *Febres Continentes Inflammatorie*, æquè ac *Intermittentes* hæc Antidoto penitus absque aliquâ recidivatione quotidie evincuntur & extinguuntur. Imò *Intermittentes Febres*, maximè pertinaces,

Cortice

Cortice frequenter repetito, & ad prophylaxin, post debita intervalla, exhibito, absque recrudescentiæ periculo, funditus tollere facillimum est. (uti mox in Methodo exhibendi hoc Pharmacum ostendemus) quod quidem nec aliâ quâvis methodo curationis, nec alio quocunque *Febrifugo* præstare licet. Neque est, cur quisquam multum Corticis usum noxium esse, ac deleterium suspicetur, utut *Phrysis*, *Scarbutus*, *Icterus*, *Hydrops*, atque alii Morbi immanes aliquando Febres Chronicas insequantur; atque affectiones etiam nervosi generis, quoties nimis parco *Febrifugi* usu fermentum supprimitur potius quàm subigitur: Nunquam enim me poenituisse memini, quod Corticem frequenter & copiosè exhibuerim; Inde enim sæpe appetitum magis firmatum, concoctionem alimentorum in ventriculo restitutam, generi nervoso robur adjectum, & habitum corporis, à statu tabido in Athleticum mutatum observavi. Quod ad *Fæces Febris* spectat, quæ in corpore delitescere dicuntur post sublata *Febrem*, illas palam profiteor me penitus ignorare, æquè ac *Fæces* ipsius Pharmacii, quibus *Vulgus* perterritum, post usum *Corticis* Cathartica medicamenta perperam efflagitare solet. Fæx quippe unica, seu sòmes *Febris*, juxta nostram hypo-

thesin

thesin, est venenatus spirituum status, qui inde humorum massam variè agitant; Hoc autem à propriâ Antidoto subactò, humores in statum naturalem sine facibus redeunt. Qui igitur, post victoriam à *Cortice* de veneno reportatam, de fæce morbi adhuc solliciti sunt, mihi videntur *nodum in scirpo querere*, modò absit manifesta *Cachexia* quæ huic veneno primùm ansam præbuerit. Quod quidem rariùs me observasse memini.

Secundò obijcitur, *Corticem* energiam obijctis 2. suam *Febrifugam* exercere *Constringendo Humores* (uti aiunt) unde habitus corporis non possit non *consipari* atque *obstrui* (unde mæsis morborum funestorum ampla, *Hydropum* sc. *Ictericorum*, &c. expectari possit) & vix quenquam ab usu Corticis ad septennium superuisse. Bona verba quæso! Quot ego ipse post quatuor lustra annorum, & quod excurret, ab usu *Corticis* vegetos, atque firmâ valetudine utentes vidi, & magis Athleticos quàm priùs. Fortè illi qui hæc obijciunt vix per septennium ejus vires experti sunt. Quo pacto autem Pharmacum quod more *Cathartici* operari aliquando observatur, quodquæ in *Puerperia* salubriter ministratur, inter *Obstruentia* numerari potest? Veteres isti Philosophastri, qui *Ætiologiam* omnium morborum

ex humoribus & manifestis qualitatibus petendam esse duxerunt, ubi, sine aliquâ evacuatione sensibili, febriles fermentationes, illico à justâ dosi Corticis exhibitâ, sopitas videntur, inde, experientiâ reclamante, & rei ipsius naturâ, nescio quam omnipotentem *Constringendi* & *Obstruendi* facultatem Pharmacum huic inesse cõmentum sunt. At sanè, *Cortex* febriles fermentationes neque facultate obstruente, neque deobstruente sistit, verum vi suâ *Alexipharma*câ, quâ eximie præpoller. Quocirca non est, quòd quisquam hisce terriculamentis, insomniis, & deliramentis Philosophicis ab usu *Polychrestis* hujus Pharmaci terreatur.

objectio 3. Denique Objectionem tertiam contra usum Corticis allatam me planè referre puder, quâ non tantum à Pharmacopœis quibuskum avaris, verum etiam à Professioribus ipsis, istique viris doctis, nonnunquam me petiitum memini, sc. quòd ab hoc brevi & Laconico modo Febris curandi, ars Medicinalis multum detrimenti passura sit, præsertim, si vires hujus Antidoti efficaces atque præpollentes in *Febribus Continuis*, sequè ac jam in *Intermittentibus* prosligandis vulgò passim innotescant. Hinc enim quisvis fiet sibi medicus, & Medicorum lucrum eripietur; Totam enim cantilenam ex hoc perquunt,

ut

ut quàmplurimum lucri faciant. Apagè! Decetne Medicum probum emolumento publico proprium lucrum anteferre, aut Dei munificentissimi dona in sudario abscondere? Longè hoc à Nobis absit; Nec Ars nostra in levamen ærumnarum, & tutamen vitæ instituta, in artem crumenas emulgenti degeneret. Nonne Medicus misericors gemitu, & lacrymis Ægrorum tangitur, cum iis, præ artis nostræ descensu, subvenire haud possit? Quantâ verò læritiâ perfunditur quoties desperata sanitas iis restituatur? Nigro equidem carbone notandi sunt, qui cum possunt, nolunt ægrotantibus manum adjutricem porrigere. Quid? quod in honorem Artis nostræ deceat Medicum ab Orci faucibus quam plurimos liberare, quod qui fecerit, optimè famæ, quin & crumenæ suæ consulit, siquidem omnes Ægrotantes eum accersunt, qui sese citis, tutis, & jucundis curationibus prius insigniverit. Denique, utut certum atque efficax sit hoc Remedium manu experti Medici ministratum, adeo tamen *Proteiformis* est *Febris Intermittens*, & multò magis *Continua*, uti præter ipsius Antidoti exhibitionem, Medici auxilium & præsentia sæpiùs requiratur, ut *Pblebotomia*, *Vesicatoria* aliæque ejusmodi plurimæ præscribantur, quæ non tantum morbus, verum

verum etiam symptomata varia inde sub-
orta, postulant atque exigunt.

*Via Corticis
Febrifuga
nova.* Restat jam tertio loco, pro modulo
nostri ingenii, eruenda & accuratius pen-
sanda *Causa* genuina efficaciar Corticis
Febrifugæ, mirabilis sanè ac stupendæ,
quâ ratione scilicet hæc suas vires in *Fe-
bribus* subigendis tam certò & citò ex-
ercet.

*Non ab e-
vacuatione
humorum
sensibilis.* Hoc non fieri per sensibilem quan-
cunque humorum evacuationem, *Saliva-
tionem*, sc. *Vomitum*, *Seceßum*, *Urinam*,
vel *Sudores*, clamat universalis experien-
tia, Hoc Amici æquè ac Ofiores Corticis
pro confesso habent. Fateor equidem
Vomitum vel *Fluxum* alvi, quin & *Sudo-
rem profusum* (evacuationem autem aliam
sensibilem inde consecutam hæud novè)
ab usâ Corticis aliquando accidere. Nul-
lâtenus verò istæ evacuationes Criticæ,
verum potius symptomaticæ reputandæ
sunt, quippe ex amari hujus Pharmaci
particulis pungentibus, atque membranas
ventriculi & Intestinorum lacerantibus,
maximâ ex parte ortæ; Plurîes verò id-
que certis & felicis absque quâcunque
hujusmodi evacuatione scopus attingi
solet.

*Non à ma-
nifesta qua-
litate.* Equè etiam certum est non ab evi-
denti aliqua Corticis qualitate humores
attenuante Febres sagat, utut *Gaudentius*

Bru-

Brunaccius, lib. sui, cap. 1°. ex princi-
piis gratis stabilitis sese torqueat, ut pro-
bet vim Corticis Febrifugam in Caliditate
& Siccitate contineri. Quam quidem ob
causam doctiss. *Chifletius*, alique, majori
rationis specie, eum prorsus è censu *Fe-
brifugorum* exulare debere putant. Ec-
quis enim sanæ mentis hæc in re *Gauden-
tio* usquam assensum præbere queat, nisi
qui *Spiritum Vini*, vel aliud quodvis
siccissimum & calidissimum Remedium,
eodem jure inter Febrifuga numerandum,
& Cortici præferendum ducat?

Quid sentiendum sit de Clariss. *Casato*,
qui in facultate Corticis narcotici & fi-
gente (gratis sæpè ei adscripta) totam
ejus vim Febrifugam ponit; uti & de
Antymo Conygio, qui in subtilitate ejus
partium egregiam hanc potestatem inesse
opinatus est, ex antedictis satis constat.

Rolandus Sturmii Vir ingenio verè Spa- *Sturmii*
gyrico; hypothesi quadantenus novâ, *Opinio*.
Hanc vim, dissolventi partium Corticis
tenuitati acceperam refer. Ait enim Part.
2. p. 36, 37. libri sui. *Eum separare hu-
morem febrilem, prius massæ sanguineæ*
more continuo, sive contiguo, intimè unitum:
quo, compagè humorum vi Corticis solutâ,
pars febrilis, pro gento & aptitudine sua,
*per omnia Colatoria eliminatur, puri cras-
sior sc. per Intestina, tenuior per Urinam,*
Sudores,

Sudores, & insensibilem Transpirationem. Hypothesis fateror summo ingenii acumine excogitatam esse, & tanto viro dignam: Quæ tamen, pace Cl. Authoris, mihi videtur principiis prorsus precariis inniti: Non obstante enim docto illo, ac acuto sermone de *Naturâ Dissolventium*, atque variis *Dissolutionum* modis. Equis *Corticem* crediderit, quem ille ipse *Seci. 3. p. 46, 47.* verissimè asserit temperamentum moderatè calidum siccum, & amarum, unâ cum reliquis Febrifugis participare, atque nullam extremam qualitatem possidere (cui rei sensus testimonio est) particulis adeo præpollenter pungentibus, & penetrantibus esse referentem, ut humores varios cum sanguine intinuitos, fluxu & refluxu perpetuo agitato, ad instar ignis aut fermenti summe activi, dissolvere queat. Neque facilius demonstrare potest Vir Cl. Evacuationes per *Sedes, Urinam, Sudores* atque *insensibilem transpirationem* semper à *Corticis* usu insequi, quoties vires suas Febrifugas cum optato successu exerceat, quod prius innuimus. Quid? quod tota hæc hypothesis crassa humorum & qualitatum manifestarum doctrinâ innuitur.

Ad *Transpirationem humorum* insensibilem à *Cortice* effectam quod attinet, hoc mihi videtur etiâ gratis dictum, quippe
utur

utur effluvia humorum; eaque copiosa, per poros cutis perpetim avolare lubentissimè concedam, difficile tamen admodum probatu est, ea à *Corticis* usu copiosiora fieri, vel saltem particulas Febriles inde hæc viâ protrudi, quandoquidem id insensibiliter fieri affirmetur: Atqui minime decet Philosophos istos omnificos, qui minutularum quarumcunque rerum rationem sese reddere posse jactitant, atque inde adversus occultas qualitates debacchantur, ad hoc Asylum ignorantie confugere.

Clarissimus atque doctissimus *Sebastia. Badi Senti.*
nus Badus, pensitatis undique, atque demum refutatis variis hisce celeberrimorum Authorum sententiis, *lib. 1.º Anastas. Corticis cap. xij.* à citâ atque subitâ ejus efficaciâ, in omni Sexu, ætate, atque temperamento; Quia non ratione, verum usu atque experientiâ primum inventus, & demum comprobatus erat, aliisque Argumentis verè *Elencticis* probat & promodum demonstrat, non à qualitate quâcunque manifestâ, verum potius ab *Occultâ* *Corticem* singulari hæc efficaciâ præditum esse, quem igitur Antidoti nomine sæpius cohonestavit. Neque est cur quisquam hanc qualitatem esse ignorantæ Asylum Philosopho indignum obiciat (quod sibi vir doctissimus reponi
L posse

posse præsentit) quippe, ubi de Animâ, Spiritibus, eorumque affectionibus, & ægrotationibus, aliique ejusmodi, quæ sensum superant, ratiocinemur; Demonstratio, nisi ab effectu expectanda non est, atque satius est, hoc riu, modeste ignorantiâ consistere, quàm superbe ~~scire~~. Quàm sancti errores ex hypothesi malè formatâ, & in Philosophiâ, falsò sic dictâ, precario fundatâ, in praxi Medicinæ sæpe committantur; à Cortice ipso exemplum peti potest, aduersus cujus salubrem usum Philosophi in doctrinâ Humorû & Qualitatû manifestarum præoccupati strenuè arietantur. Sufficit Medico ad praxin instituendam, si noverit à posteriori seu, effectu, rem ita se habere, licet rō dñi, seu quam ob causam contingat, plane nesciat.

Plurimum lætatus sum, cum in tantâ Medicorû multitudinē uas tandem repperit esset, doctissimus sc. & sagacissimus Protospatarius, qui eandem prope modum nobiscum sententiam amplexus est, Cujus verba hæc sunt. *Melius ergo ad fermenti extinctionem recurrendum, cū potius fermentatâ materiâ augeantur & effervescent. Ad quam ædē! fermenti extinctionem nulla est necessaria subsequens evacuatio, cū sæpe illud in spiritibus velut indivisibilibus consistat. Non enim* *bene*

bene capio humores esse Febris causam: immediatam, nam aliâs omnes homines febrent: Sed potius quid humores agitant & fermentant, in miasmate existens, quo sanè ablato, Natura sese corrigit.

Ut verò Hypothesis nostrâ de vi Corticis *Alexipharma* magis illustretur, pauca in genere de Naturâ, Subjecto, & variis differentiis *Venenorû*, atque *Antidotorum* (quantum res natura patitur) prælibare necessarium duco, quatenus ad naturam & causas *Februm* cognoscendas, easque curandas conducere videantur.

Venenum seu Toxicum est quid deleat ^{Veni De-} *ritum, atque vitæ principio, seu Spiritibus* ^{finis.} *animalibus inimicum, unde Facultas eorû expansionis penitus obruitur, & Flamma vitalis necessariò extinguitur.*

Spiritus animales, tanquam subjectum primarium & immediatum, à veneno affici constat 1°. Quia à minimâ quantitate materiæ peregrinæ citissime afficiantur; quod innuit *Jul. Caesar Scaliger. Exerc. 218. §. 8.* atque etiam *Galenus quinto de Simp. Medicam. cap. 19. & lib. 10. de semine cap. xvi. hisce verbis. Minima portuicula lethalium Venenorum, quæ deleteria appellant, Vbi in animalium corpora ingressa fuerit, totum id momento temporis immutat, sibi quæ simili affectione alterat.*

Equis verò, legnem humorum massam à grano uno vel altero Pharmaci deleterii, id quod evidenti quacunque qualitate præditum est, tam subito, & quasi momento tantas mutationes subire posse facile crederet? Quod autem à *Toxico* exhibito, ante aliquam sensibilem humorum alterationem, Principium vitæ petatur, Animi deliquia frequenter recurrant, Genus Nervosum undiquaque vacillet, atque variis *Spasms* dolorificis tentetur, Intestina torqueantur, Cerebrum *deliret*, & vertigine afficiatur, Oculi *obtenebrentur*, Cor *trepidet*, multaque alia symptomata spirituum animalium morbo affectorum vehementiora accersantur observatu non indignum est. Fateor equidem nonnunquam venenatum hunc fomitem ex abusu longo sex non Naturalium in massa sanguinis intus nasci, atque inibi paratum cum Spiritibus perpetuè commisceri: Hoc tamen unice contendo eum nunquam nomen *Toxici* mereri, nec quidem *Veneri* speciem induere, donec Spiritus eo inquinentur, atque agitentur, & inde totum systema nervosum præmemorata symptomata patiatur. Præterea, à morfu *Viperæ*, vel *Aëre* contagioso inspiratione hausto, ubi procul omni dubio, Spiritus, non massa humorum, primario afficiuntur; æquè certò ac citò tota corporis

Venerum
non agit
primario in
Humoris.

corporis compages Veneno contaminatur.

Quandoquidem autem tota œconomia *Sed Secundu-
dario* sanguinis & humorum, horum spirituum regimini subiecta sit, & vitalis character in humoribus à Spiritibus imprimatur, mirum non est, si ab hoc statu Spirituum Venenato, atque variâ roxundem agitione, illicd (uti solet) tota Machina idem virus participet, ac variis, iisque dirissimis Symptomatis laboret, atque per Corporis Colatoria, pro genio *Veneri* vario, excretiones copiosæ & virulentæ, nonnunquam Colatorii Sphacelationem minitantes, extemplò fiant; Necnon à subactione virosi fermenti, per propriam Antidotum, vel expansionem Spirituum, excretiones sistantur, aut interea temporis, *Lacte*, *Aquâ Pulli*, *Oleo*, aliisque ejusmodi liquoribus Lenientibus humorum excretorum actionum plurimum mitigetur.

Hoc pacto, à Veneno hausto (modò *Veneri* *cf.* præ gradu *Toxici* summe deleterio non *sensus in* contigerit instantanea spirituum extinctio, & subita Mors) Æger illicd Febre mali moris detinetur, variè sese jacitat, immaniter sitit, *Lingua* fœda atque arida evadit, *Algore*, *Horrore*, *Tremore*, atque *Calore*, æternis laborat (prout sc. Spiritus plùs mindis *Veneno* perciti sese expande

incoeperint aut tentaverint) Pulsus fit
celes, *Debilis, Inordinatus*; variis doloribus
horrendis & spasmodicis Patiens hinc in-
de corripitur, *Cutis* ubique rubedine suf-
funditur, vel *Exanthematis*, *Maculis* pur-
poreis, aut *Ulceribus* sparsim fœdatur.
Accedunt *Milii Sanguineae*; atque *Dy-*
suria, velut à *Cantharidibus* devoratis;
Ubi Natura, pro genio Veneni peculiari,
humiores venenatos per *Renes* deturbare
fatagit; Aut *Spasmi* ventriculi, ac In-
testinorum lancinantes, unâ cum *Vomitione*
inimani, *Dejectione* frequenti, vel *Fluore*
Alvi cruento, *Choleram* morbum *Diarrhœ-*
am torminosam, aut *Dysenteriam* simu-
lantibus, ubi venenatus fomes genium
Emeticum, *Catharticum* aut utrumque sa-
piens, humores infectos & colliquatos
per *Ventriculi* & *Intestinorum* glandulas
enormiter protrudit. Quoties autem ve-
nenum de genere *Mercurialium* fuerit, ad
glandulas salivales peculiari modo tendit,
& suffocatione molesta, atque *Ptyalismo*
Ægrum è medio tollit. Quæ quidem
morbosæ humorum excretiones eousque
tantum durant, donec *Venenum* vel ab
Antidoto propria, vel à spirituum expan-
sione subigatur, Atqui, hoc facto, massa
humorum sponte quiescit, & in statum
naturalem & sanum ultro redit.

Quid

Quid autem sit hoc Venenum, quod ^{Modus, quo}
tam subito Principium vitæ adoritur; tot ^{Venena opti-}
tantâque mutationes in totâ Machinâ ef- ^{vaantur, à}
ficat; vel in quo præsertim ejus *Virulentia* ^{posteriori}
consistat, narratu haud ita facile est; neque ^{tantum co-}
quisque id jure merito à nobis exigere po- ^{noscibilis.}
test: Quia, sicut Spiritus quos immediatè
afficit, sensus nostros planè fugit, & à
posteriori duntaxat intelligi potest. Ut
enim vehiculum hujus virulentiae, nempe
Cicuta, *Antimonium*, *Mercurius*, *Arsenicum*,
Cantharides, vel quodcunque sit, sensui
pateat, quippe quid quantitativum, &
palpabile, his, vel illis manifestis qualita-
tibus præditum, virulentia tamen ipsa, in
quo consistat, non ita liquidò apparet;
neque, ut, plurimum, à quavis qualitate
evidenti, *Caliditate*, sc. *Frigiditate*, *Sti-*
citate, *Acrimonia*, &c. dependet, proin-
dèque in Classe Ineffabilium, quippe sensu
non percipibilium, uti *Animæ*, *Spiritus*
animales, aliâque id genus collocanda est:
Satiùs enim est Philosophum sanâ mente
quædam ignorare, quàm insanè nugari &
delirare. Quòd autem reverà *Virulentia* ^{Virulentia}
Toxicorum à sensibilibus eorum qualitati- ^{non consistit}
bus deduci nec possit nec debeat, verum ^{in qualita-}
potiùs à peculiari spirituum animalium ^{tibus ma-}
fabricâ, cui virulentia insensibilissima est, ex-
inde constat; quia nonnuquam saluber-
rimum Pharmacum, aut Alimentum, ra-

L 4

tione

tione *Idiosyncrasias*, *Toxici* partes obtinet. Plurimos novi à Pharmacis aut alimentis ejusmodi in enormes vomitiones atque dejectiones incidisse, ac deliquita perperfos, ac si *Toxico* maxime virulento perciti fuissent; Salubria autem hujusmodi *Pharmaca*, atque *Alimenta*, non, quia sanguis & humores, verum quia *Spiritus* peculiari modo prædispositi sunt, hos effectus producent: Namque quantitas eorum tantis motibus atque alterationibus in mole humorum immensâ ciendis planè impar, licet inopinatè deglutita; Rei odio habitæ conspectus, aut ejusdem *Idea* in *Phantasiâ* fortiter impressa, eos motus excitat, qui ægrè admodum consopijuntur, priusquam *Idea* in *Spiritus* impressa deleta fuerit.

Antidotorum
modus
operandi.

Disquisitione generali peractâ de veneno, ejus causâ, subiecto immediato, atque Differentiis, succinctâ licet; non opus est ut in naturâ, causis, & differentiis variis *Antidotorum*, atque rationibus operandi describendis diu moras traham; *Contraria enim juxta se posita magis elucescunt.* Sufficit nobis modestam Philosophiam unice professis, nosse *en*, sicut venena immediate *Spiritus* afficiunt, ita etiam *Antidoti*, hæc miasmata in *Spiritus* impressa delendo, vires suas *Alexipharmacas* exercent, quamquam *den* seu per quam mani-

manifestam qualitatem id efficiant, nos prorsus nescire ultrò confiteamur. His non contenti, ignorantiam nobis objiciant, si voluerint, atque è Cathedrâ Verbis Selsquipedalibus & alisonis, naturam *Spiritus* eorumque morbos, & curandi rationem, unâ cum reliquis, quæ sensum æquè ac Intellectum longè superant, disertè describendo & dogmaticè definiendo pulmones rumpant; quod ad me attinet, ego non facilem præbebo aurem: De iis, quæ extra sphaeram sensuum posita sunt ratiocinari, quid aliud est quàm eruditè delirare, præsertim, ubi vera *Indicatio* curativa (quæ quidem hîc una tantummodò est, scilicet, ut opportune exhibeatur juxta quantitas *Antidoti* certo usu comprobata) absque his argutiolis innotescat.

Ut vela igitur contraham, totum hunc nostrum sermonem de *Venenis* ac *Antidotis* ad Febres accommodare jam aggredior, Argumentis à rei ipsius naturâ petitis ostensurus, Fermentum Febrile esse quid deleterium in *Spiritibus* delitescens; Atque *Corticem*, more *Antidoti*, virulentiam Febrilem subigere, & vires suas Febrifugas exercere.

Quod ad primum attinet: Quàm facile observatu est, à supremo gradu Fermenti febrilis, *Spiritus* adeo esse oppressos, ut

Fermentum
febrile est
Venerum.

ut ne certamen quidem cum hoste instituere queant (sive fermentum hoc à longo abusu sex non Naturalium intus natum fuerit, sive ab Aëre contagioso, vel frigore externo, Corpori immixtum) Aërum primo insultu prorsus *Argentem*, frequentia animi *deliquia* patientem, tanquam à *Toxico* lethifero propinato Mortem oppetere? Quod quidem in constitutione pestilentiali *Epidemica* (ut olim intuiimus) sæpius evenit.

Quoties autem mitior sit *Veneri* natura, Spiritus vires suas tandem exercent, atque, quæ sequuntur symptomata Febrilia, eadem prorsus sunt cum iis, quæ à *Toxico* quocunque mitiori sese alternatim excipiantia, quotidie producuntur, scil. *Algor*, *Langor*, *Animi deliquium*, *Fatigatio*, *Horror*, *Rigor*, *Obscuratio*, *Pandiculatio*, *Vertigo*, *Dolores Spasmodici*, *Debilis Pulsus*, *Ardor*, *Situs*, *Lingue Ariditas*. Porro massa sanguinis, & humorum à fermento Febrili eadem planè, easque æquè repentinas mutationes subit, ac si Veneno esset inquinata, Quippe, jam pro Febris peculiari genio, per totam cutim *Rubedo* ubique suffunditur; aut in *Labiis*, *Naribus*, & aliis quibuscunque corporis partibus *Exanthemata* varia, *Pustulæ*, atque maculæ *Petechiales*, rubræ, vel purpureæ efflorescunt: vel *Bubones* Alas & Inguina,

Inguina, cæteras partes *Carbunculi*, *Furunculi*, *Tumores*, atque *Ulcera* varii generis obsident.

Denique, à vario hujus virulenti Fermenti genio, non tantum typorum varietatis, sed etiam symptomatum Febrilium inde consequentium ratio, clariùs quàm à quacunque aliâ hypothesi deduci potest (quod à Philosopho non nihili habendum est.) v. g. Ubi Fermentum mite Spiritus exagitat, victoria de Natura non reportatur, verum Spiritus ferè integri, quamvis irritati, vi majori in hostem irruunt, atque, quæ data via, *Secessu*, *Vomitu*, *Sudore* enormi, &c. (pulsu interim forti ac celeri permanente) undique id eliminare satagunt. Inde symptomata vehementia momento quasi suborta virulentiam fermenti mitiorem, ac vires Naturæ magis integras, urus læscitas ostendunt. Ita nonnunquam viginti quatuor horarum spatio, plùs minùs, ab hac extremâ expansione spirituum, virulenti Fermenti activitatem planè subactam videre est, æque Aërum inde in statum *Anteçellus* restitutum, nisi post stas periodos, singulis, æternis, vel quarto quoque die, suo more recrudescat, atque, viribus resarcitis, Naturam de novo læscat.

Symptomata Febrilia Veneri efficitur.

Veneri symptomata in Febre intermittente

Veni-
sym-
ptomata in
Febre Con-
tinente.

Quoties autem, præ gradu Fermenti Febrilis magis deleterio, accidat vires spirituum eò esse perfundatas & labefactas, ut nequeant primâ suâ expansione, de Veneno activo, quo imbuuntur, penitus triumphare, *Febris* suboritur ab Antiquis dictâ, *Συνεχὴς* sive *Continens*, continuâ quidem, at certis ac stasis Paroxysmis, atque Remissionibus interpuncta, Cui etiam congener est *Febris Inflammatoria*, sive *Rheumatica*, *Erysipelatosa*, *Pleuritica*, *Peripneumonica*, &c. Quam quidem Febrem, utut dira aliqua symptomata, *Spasmi* nempe dolorifici in genere nervoso, aut *Diarrhæa*, *Cholera* morbus, *Vomitio*, &c. in Emeticis, ab insultu Naturæ in hostem provenientia, à primordiis ipsis morbi comitari soleant, quia tamen Venenum non summè deleterium est, *Febris* minùs lethalis fit; At unoquoque congressu victoriam (licet non adeo perfectam ac in *Febre* Intermittente) Natura de Morbo reportat. Hinc *Exacerbationes* & *Remissiones*, toto morbi decursu, stasis periodicis sese alternatim excipiunt.

Veni-
Symptomata in
Febre Continua.

Ubi verò, Veneno prævalente, vires spirituum nativæ potiùs delentur, quàm opprimuntur ac irritantur, ab initio, sine violento aliquo symptomate, *Æger* ferè *ἀνίηλος* jacet, cum Urinâ sanâ, pulsû

Pulsû debili, vel saltem moderato, utut celeri ac inordinato, Siti paucâ, Languore virium summo, si non deliquio frequenti detentus, ac madore frigido ubique perfusus, *Febris* uno tenore pergit, sine exacerbationibus & remissionibus periodicis, estque ut plurimum periculosa & *Maligna*, *Æger* autem satis cedit dissimilis symptomatis in genere nervoso confectus, quia Spiritus animales ab initio veneno adeò potenti inquinabantur, ut certamini instituendo impares, Fermentum neque subigere neque minuere valerent.

Quoties Venenum Febrile genii *Emetici* est, Ventriculum petit, per ejus glandulosam tunicam virulentiam suam excernere satagens. (quod in *Febribus Intermittentibus* præsertim videre est.) Quàm enormi Vomitione, vel saltem Nausæ, durante Paroxysmo, ac si ab *Antimoniali* haustu epoto, *Ægrum* perpetim laceratum conspiciamus? Viribus autem veneni in decursu Paroxysmi fractis atque subactis, momento quasi, hæ turbæ sponte compescuntur; donec, recrudescente veneno, massa sanguinis, ac si ab *Emetico* recens propinato, de novo inficiatur. Præterea *Febres Continuas* dictæ *Συνεχὴς* æquè ac *Intermittentes*, durante Paroxysmo, *Diarrhæam* serosam & torminosam, *Dysenteriam* vel *Cholera* morbum

bum simulant; Agri enim fluxu Alvi enormi, aliquando cruento; aut excretionem humorum colliquatorum immani sursum ac deorsum, cum *Spasms* horrendis, quasi à *Collocynthide*, *Arsenico*, vel forti ac deleterio quocunque Pharmaco exhibitò, corripiuntur: Quippe fermentum Febrile naturam *Arsenicalem* vel aliam aliquam ejusmodi deleteriè Cathartica sapiens, Glandulosam Intestinatorum tunicam ultrò petit: Colliquatio verò, finitè exacerbatione, sponte cessat, aut saltem mitigari incipit, atque viribus *Opiatorum* ac *Astringentium* citius longè, & certius cedit, quam vigente Paroxysmo. Porro, in Medicinà Tyrones non possunt non sapientè observasse *Febres Symplicè*, & *Inflammatorias* Continentibus congeneres, præsertim *Autumnales*, atque ab habitu *Scorbutico* oriundas, *Salivatione* legitimè per dies xxi plùs minùs durante, cum *Aphthis*, *Tumoribus* oris, & *Faucium Ulceribus*, cæterisque symptomatis omnibus, præter habitum sætentem, *Mercuriale* pyralissimum comitari solitis sociatè, criticè terminatas: Quippe Fermentum Febrile humores exagitant veneno *Mercuriali* imbutum, si aptè sponte ad fauces, & glandulas salivales tendit. Insuper, sicut in *Febre Diabeticà* symptomaticè, ità in nonnullis aliis *Febribus*, præsertim *Scorbuticis*, copiosam

ferosæ

ferosæ collaviei separationem Criticè fieri per *Reus* nonnunquam conspicimus, à Fermento virulento, procul omni dubio *Cantharidibus* congeneri, vel ejusmodi alieni sine nomine *Toxica*, quod *Reus* præ alià quavis parte petat. Neque multum forsitan à verò aberrare videamur, si statuamus *Febrem* illam *Pestilentialem* Epidemicam, *Sudorem Anglicanum*, à *Polydoro Virgilio* descriptam, & reliquas *Febres* istiusmodi *Colliquativas* malignas, à venenato Fermento peculiari (utut proprium ejus nomen hæcenus non sit designatum) quod virulentiam suam per poros cutis eliminare satagat, ortum ducere. Uti & *Pestem*, aliàsque *Febres* mali moris congeneres, *Anthracibus*, *Carcinomatis*, nigris *Maculis* in cute efflorescentibus, *Crustâ* nigrâ ori & linguæ obductâ, reliquisque ejusmodi symptomatis notatas, à *Sphacelante*, & caustico quodam, seu adurente Fermento oriri: Quippe ipsissima eadem symptomata à *Veneris* *Causicis* intrò sumptis passim proveniunt.

Quamobrem, modò de hisce rebus quæ sensus planè fugiunt ac superant, liceat à Posteriori, seu effectu ratiocinari (quod jure merito negari haud potest) concludendum est hoc Fermentum, *Veneri* reapse semper plus, minùs particeps esse.

Hoc

Cortex Peruvianus est Antidotus Veneni Febrilis.

Hoc concessio, quid opus verbis ut demonstrem *Corticem Peruvianum* vim suam Febrifugam, *Antidotorum* more, exercere, scilicet venenatum hunc fomitem expellendo & subigendo? Ecquis enim hætenus aliquo Remedio Arte parabili, nisi *Antidoto* seu *Alexipharmaco* venenum vincendum esse somniavit? Et quàm inani labore Medicamentis contrariis qualitatibus imbutis, adversus effectus & symptomata morbi militamus, dum ejus Fomes, seu Causa integra & Salva intus maneat? Huic nostræ sententiæ de virtute *Corticis Alexipharmacæ* fidem facit Modus, quo hoc Remedium operatur; Quàm subito enim & inopinatò vires suas exercet, atque in Febris fugandis scopum attingit? *Fracasterius* olim lib. 3. de *Contag. Morb. Curat.* de *Boli Armenæ* vi *Alexipharmacæ* notavit, quòd ea homini intumescenti, & in agone à morsu *Aranæ* posito, exhibitâ, vox statim rediit ac vita. Non autem à manifestâ aliquâ alteratione in humoribus inde effectâ (quam momento fieri posse nemo opinabitur) verùm uti ab *Antidoto*, quæ venenum propriâ suâ substantiâ delet, effectus hic verè mirabilis & stupendus ex improvviso producebatur. Ergo eodem planè jure *China-China* in classem *Antidotorum*, quo *Bolus Armenæ*, adscisci potest.

Porrò

Porrò non minùs hæc spectat *Corticis* efficacia in omni sexu, in ætate senili ac infantili, in puerperio ipso, in quâvis anni tempestate, atque in Temperamentis diversis prorsus, & contrariis: Certâ enim experientiâ comprobatum est, Medicamenta, quæ sensibili quâcunque qualitate humores alterando finem assequuntur, pro vario *Ægri* temporamento, ac causâ morbi variâ, oportere variari, adeò ut quivis Medicus doctus ac expertus, formulas suas in eodem morbo, & eadem personâ curandâ necessario sæpe mutare cogatur. Quæ etiam Empiricum, ac Medico indignum hucusque semper visum est, inter unius *Receptæ*, *Formulæ* vel *Schedulæ* cancellos comprehendi. Observatum etiam dignum est quàm parva quantitas *Corticis* Febrem, quantumvis confirmatam, imò ipsam *Quartanæ* fugare valeat. Licet enim, præ copiâ *Corticis Spuriæ*, *Puridæ* & *Essentiæ*, quæ vulgò venalis prostat, Medicamentum hoc magnum, ab indole suâ nativâ multum degenerasse videatur, & Dosis ejus, cum minùs sincerus sit, incerta, ad ℥j. ij. iij. in os *Ægri* hæuscabundi necessario ingerenda sit, priusquam optatum eventum assequi possimus (de quo jam olim conquerebatur *Cardinalis de Lugo* in in Epistolâ suâ ad *Sebastianum Badum*) At quàm diu genuinus

M

at

ad nos, afferebatur, scil. ab Anno 1649. ad Annum usque 1663. (testante Bado) juxta primam Formulam *Schedula Romanae*, solenni Drachmarum duarum Dosi Febbris quaecunque, *Intermittens*, & *Quartanae* contumacissimae profligari solebant. Imò Cl. *Andreas Nicolaus* in Epistola, ait sese Drachmâ unâ *Quartanas* fugare solere. Alii *Scrupulo uno* vel $\frac{1}{2}$ ss. Febres infantium se se subegisse, affirmant. Atque equidem Ego ipse, ante annum 1678. Cùm circumforaneo *Tabor* non innotuit, nec apud Medicos inserebescere cepit, & Mercatores quidvis putidum ac essatum, proprii lucri causâ, pro Cortice genuino non vendebant, nusquam in Febre curandâ sive *Intermittente* sive *Remittente* 3ij. excedere solebam: Quâ dosi, æquè certò optatum eventum assequerbar ac hodiè Unciâ unâ vel alterâ. Equis autem à tam pusillâ quantitate Medicamenti generosissimi totam molem Sanguinis & Humorum, momento quasi, ad eò mutari posse concipere queat, ut morbus contumax, qualis est Febbris *Quartana*, inde fugari possit? Prætercâ nullâ extremâ qualitate hoc Phærmacum præditum est, quâ humores insigniter alterare valeat, (ut olim observavit Doctiss. *Sturmius*.) & ob eandem causam non ratiocinando inventum, & ad usum medicinale primùm adapt-

adaptatum erat, verùm, sicut aliæ Antidoti, *Cassu* atque *Experientiâ*. Prætercâ (quod prius innotuimus) abiquè quacunque humorum evacuatione: sensibili scopum suum attingere solent.

Dissertatione de Operatione Corticis *Corollaria*. peractâ, quædam exinde *Corollaria* deducemus. Primum ex prædictis Quivis facile concludere poterit, decantatum Febrile Fermentum, sive id, quicquid sit, quo *Archæus* (verbo Helmontiano sit venia) irritatur, atque unde moles Humorum in Febribus variè agitur, non amplius queri debere in massa Sanguinis, ejusve Caliditate, Frigiditate, Siccitate, Humiditate, acrimoniâ, aliâve quacunque Qualitate exuberante, quippe hæc omnes Qualitates manifestè secundariò in Sanguine facereciscit, à Fermento alibi sito, atque proinde medicamentis Contrariâ qualitate imbutis, in Curatione Febrium, unicè fidendum non est. Illud autem *Febrisfugum* certissimum est, quod sive calidum, sive frigidum, Fermentum hoc Humores exagitans atque irritans penitus subigit atque delet.

Secundò: Fermentum hoc, quod Principium vitæ petendo, primùm Spiritus irritat, dein totam massam Sanguinis & Humorum diversimodè conturbat, in Spiritibus animalibus tanquam primo atque

Quomodo
operentur
Remedia
externa in
Febrim
uratione.

immediato suo subjecto delitescere, atque proinde inibi deleri debere. Quam quidem Hypothesin, utut in Apparatu nostro prius palam demonstravimus; haud parum tamen lucis ei insuper accedit ab observatione efficacia Remediorum exterius applicatorum: Quantum enim Cerebrum, atque Genus Nervosum afficiuntur ab *Emplastro de Galbano umbilicali*, & à variis Odoramentis fœdis aut *Moschatis*, ut in *typhleritis* videre est? Quantum à Cataplasmate ex *Allia* plantis pedum applicato, paucarum horarum spatio, Natura patitur ut facile cum hâc damno, quavis in seiplo experiri potest? Quantum denique à *Suppedaneis*, *Pericarpis*, *Pescatoriis*, *Epithematis*, *Cataplasmatibus*, atque *Emplastris* variis Curatio Februm promoveri soleat. Medicis Tyronibus satis notum est. Num autem ab hisce *Externis* massam Sanguinis de repente mutatam atque alteratam esse facile quis credat? Mulco clarius meliore! hujus rei ratio reddi potest ab effluviis horum remediorum exterius applicatorum transmissis per poros cutis ad Spiritus in fibrillis Membrarum hospites, unde Fermentum in partibus nervosis delitescens Inmediatè, Secundariò verò massa sanguinis alterari facile potest; Neque est, cur quisquam dubitet, utrum Spiritus

Spiritus hi, quippe naturam maximè agilem participant, hujusmodi Fermentorum, quæ statim periodis delitescunt, atque iterum revirescunt, possint esse subjectum capax; modò serio secum perpendat in hisce Spiritibus potius quàm legni Humorum mole principium Fermentationis ac motûs cujuscunque, sive continuus sive periodicus fuerit, primum inesse. Tertiò Fermentum hoc Febrile plus minùs esse venenatum ex jam dictis abundè constat. Atque proinde Quartò, *Febri-fugum* propriè ita dictum, quod ad hunc Fomitem subigendum destinatur, oportere esse veram ejus *Antidotum*, Amicissimum spiritibus, verùm Fermento Inimicissimum, Ufu & Experientiâ potius quàm ratione excogitatum; Cujus parva quantitas scopum suum in sugandis *Febribus*, quarum Fermento par est, citò certò, &c. attingit. In morbis *Partium*, *Viscerum* & *Emunctoriorum*, ubi Fomes in Humoribus præter naturam alteratis immediatè latitare videatur, Medici interest causam Morbi ex peculiari humorum Affectu accuratè eruere, quò meliùs instructus Medicamenta qualitatibus evidenter contrariis ad eos impugnandos imbuta, eligere queat. Verùm ad hos morbos *Universales* curandos satis est nôsse Antidotum certo usu comprobata, quæ

Causæ Morbificæ contraria, eam deleat & Morbum penitus diruat. Qui hæc in re altius sapiunt, procul omni dubio in puteum erroris incident, & credulos ac sequeces Discipulos unâ secum abducent.

C A P.

C A P. VIII.

De Corticis Præparatione atque Exhibitione.

AD ultimum sermonis nostri stadium jam demum devenit, ubi *De Corticis Præparatione atque Exhibitione* tractandus est, isque certis Regulis, ac Canonibus usu multo comprobatis comprehendendus. Quod pensum brevi, at pro virili absolvere satagemus.

Arque sanè primo loco, idque accuratissimè cavendum est, ne *Cortex* non sit genuinus & vegetus, Siquidem ubi fortè *Anridorus* ipsa, quâ utimur, putida, effœta, malè electa aut spuria fuerit; nullâ Arte præparandi, nullâ methodo ministrandi, hunc defectum compensare possibile est. At eheu! præ socordi incuriâ, vel sordidâ avaritiâ eorum, quorum interest huic provinciæ diligentius prospicere; quàm sæpe Apothecæ Pharmacopolarum, & Caplæ Mercatorum, adulterino nescio quo *Cortice* implentur, vel *Cortice* genuino, præ ætate autem, vel alio accidente planè effœto, insipido, putido, ligneo, atque proinde nullius pretij? Adcò ut nonnunquam vix decimam ejus partem

M 4

genui-

genuinam, aut saltem vegetam deprehendi. Hoc autem in pollinem redacto, ob veri & vegeti Corticis partem commixtam, fucus non facile percipitur. Ego sanè vix oculis solis, nisi prægustaverim, in Electione Corticis credere soleo, atque equidem, ubi, negotiis impeditus *Corticem* non coram elegi & probavi, anxius ac tremulus eum semper præfero, utut, eo nomine, aliquos adversus me vehementer succensentes atque palam *excitati* descenderent probè noverim; Quocirca *Apotheca publica* lege sancienda, & curæ doctorum ac proborum virorum demandanda multum optanda est, ut Vitæ & Palatis agrotantium, necnon famæ Medicorum & Pharmaci *Polychrestii* consulatur: Dum enim spurium, effertum & putidum nescio quid, loco hujus generosi Medicamenti, indiscriminatum vendatur, nauseabundi Agrotantium Ventriculi immensâ quantitate ingrati Pharmaci inferuntur, & ipsa vita nonnunquam in discrimen adducitur, quia in præcipiti morbi cursu tempus sæpenumerò non datur adeo immensæ Corticis adulterini quantitati deglutientiæ par. Sæpe etiam Medicum ipsum de quantitate Corticis exhibendi incertum manere necesse est, & haud rarò expectationem ejus decipi, unde Ars Medicinalis, Medicus, & præfer-

tim

tim Pharmacum *Polychrestum* non possunt non apud vulgum famam existimationemque armittere. Quam ob causam nemo amplius miretur, si inter plebem adhuc adversus *Corticem* præjudicia fiant, & Medici vires ejusdem minis perspectas habeant, atque nonnulli eorum sententiam minus equam de eo adhuc proferre soleant.

Corticem autem qui prostat in Officinis vernalis, reapse, maximâ ex parte esse spurium, effertum, ac putidum, testes appello Medicos omnes æquos, expertos, quos ego ipse sæpenumerò audivi hæc de re impensius conquerentes. Quin & res ipsa idem clamat: Quare enim dosim solemnem drachmarum duarum Adultis olim præscriptam, hodie in Febribus curandis ad tot uncias augere coacti sumus? Quando primum invaluit *Corticis* usus, scilicet ante Annum 1660. fucum ac neglectum hunc pestiferam à Pharmacopœiæ Collegii Romani jamdudum detectum fuisse constat, ex propriis ejus verbis, quæ hæc non pigebit transcribere. Queritur autem Plurimum ejusmodi ficitium *Corticem Aquâ Aloes lavatum*, quo amarittem concitaret, Romæ tunc temporis advehi, quin & ad alios locos profeminari, indeque Aromatarios, Pharmacopœos, ac Medicos ferò monet, ut sedulo super hæc re animadvertatur,

Quid Corticis Officinarum sit Adultis, &c.

vertatur,

vertatur, ut Cortex, quem emunt, sit germanus, non fucatus. Atque alibi in Epistolâ suâ ad Cl. Badum April 9. 1659. datâ, hisce verbis: *Repeto vestræ Dominationi, quotidie magis observari falsitatem Corticis invehit causâ mercimoni, adeoque nocumto fuit in regione Pedemontanâ duobus, qui post otidium ab ejus sumptione obierunt.* Et postea, Innotuit damnosum istum Corticem non fuisse genuinum, sed adulteratum, cujus viginti capsule Neapolin pervenerunt, & multæ cistellæ Romam. Ipse etiam Cardinalis de Lugo, Cujus industria vis Corticis Febrisfuga Romæ primum innotuit in Epistolâ ad eundem Badum de Cortice scribens ait. *Id autem mali est, quod ob ejus usum frequentiore, jam Romæ incipit deficere, & is qui venum exponi poterit, nescio quamdiu immunis esse poterit à Mangonum periculis, ut in aliis pretiosis & exoticis Medicamentis accidit.* Quid autem jam expectandum est, postquam ejus usus & fama per totam Europam increbuit? Vincentius etiam Protospatarius doctiss. atque Clariss. Medicus Neapolitanus in Epistolâ ad eundem Badum dilectæ, ait, *Sese duplicem observasse Corticem. Alterum illegitimum, cujatem verò nescit, sed, ad mercimoni augmentum, à pestimorum quorundam sorditie invehitum, à pestimorum quorundam sorditie invehitum, nigrescentem, non amarum, non friabilem,*
sed

sed asperum & viscidum quid ex attritamentum exhibentem, sapore non aromaticum, sed insuavendum potius, ac insuavem. A cujus usu D. Alphons. Gaglia Tertianâ affectus, post quadraginta dies summum obiit diem, & Domino Matthæo Sacconi simplex Quartana duplicata fuit.

Lubet igitur Criteria genuina adjicere, ex quibus verum à suppositicio Corticis ^{quini Criteria.} distinguere liceat, quæ Articulis perpauis facile comprehenduntur. Genuinus Cortex colorem Cinnamomi visui refert: Nigricans colorem suum ab Aloë, aut aliquo alio ejusmodi proculdubio mutatus est: Genuinus Sapore satis grato ac aromatico amaro est: Injuvundè Amarus ac intensè Acerbus pro suppositicio habendus est: Genuinus Olfactui odorem spirat peculiari modo Mucidum, attamen suavem, gratum, ac aromaticum; Atque huic Sensui in Corticis genuini sinceritate deprehendendâ, præ cæteris omnibus, ego credere soleo, & Corticem, Cui gratus hic ac peculiari modo Mucidus odor deest, qualemcunque saporem vel colorem referat, semper suspectum habeo. Denique Genuinus dentibus attritus, vel quocunque alio modo fractus, Friabilis est, non viscidus & glutinosus, quem utpote liquore aliquo tenaci imbutum ac saturatum rejiciendum duco: Corticem etiam

etiam male electum sensu facile deprehendimus, num scilicet sit Crassius, & lignosus, quippe *Tenuis* ille, qui à ramulis raditur, est maximè vegetus, quia succo recentis saturatus. *Effetus* ac annosus ferè omni sapore, præsertim *Amaritie* privatur. *Patridus* etiam, modò frangatur, sese palam oculis prodit. Cum multà tamen diligentia hoc scrutinium fieri oportet, quippe ex vafratie & avaritià *Mercatorum* ac *Aromatariorum*, mercimonii causà, sapissimè ad parvam quantitatem genuini ac vegeti *Corticis* pars multò major spiritui, effusæ ac male electi adjicitur, qui succus haud ita facile deprehenditur, ubi in pulverem *Cortex* redigitur.

De modo
Preparandi
Corticem.

Quod ad modum *Preparandi Corticem* spectat, non est quodd diu moras traham in *Tincturarum* inde elicitarum, *Spirituum* destillatorum, *Eluxirum*, *Extractorum* formulis Elegantiorebus describendis, cum multà ac diutinà *Experientià* fretus, palam affirmare audeam *Chinam-Chinam* simplicem, & in substantià, formà *Agro* gratissimà, exhibitam (modò in polleinem seu *Alcohol* arte prius redacta fuerit, ut minori tædio deglutiat, atque ventriculum minus oneret, ac citius per corporis habitum traiciatur) certius ac compendiosius vires suas exercere, atque finem optatum attingere, quàm si multà arte,

arte, aut igne torquesatur, ac nativis viribus spoliata, more pomposissimo, exhibeatur; Aded ut in istis *Præparationibus* Oleum ac opera perdatur. Neque cuiquam author ero ut nugæ hujusmodi captando, atque reapse nihil efficiendo, temporis pretiosissimi jacturam faciat, siquidem uti *Cochleariam*, reliquaque *Antiscorbutica* atque (generaliter loquendo) *Specificà* cætera, quotquot sint, ita *Chinam-Chinam* sechiùs atque compendiosius operari *Experientià* didicimus, quo simplicior & minùs fucata fuerit.

Copià *Formularum* elegantissimarum ^{De modo præscribendi, atque exhibendi Corticis & methodo præscribendi.} præscribendi, atque exhibendi *Corticis* Medicus instructus esse debet, scilicet ut Pharmacum suà naturà non admodum gratum in *Elaxsum*, *Bolus*, *Electuarium*, *Apocema*, aliàmqve quamvis *Agri* Palato gratissimam formam redactum ministretur, & nauseabundi *Ægrotantis* tædium methodo exhibendi honestè decipiat; Et nonnunquam *Ægro* præjudiciùs in *Corticem* præoccupato *Remedium* salutissimum, nihil tale suspicanti ingeratur, æque denique, ut additamentis aliquibus, quæ vel *Medicamenti* ingratum saporem corrigant, vel à symptomate aliquo vehementiori indicantur, locus detur opportunus.

In

In *Schedulâ Romanâ*, *China-China* pulverisata in *Unciis* quatuor *Vini Albi* generosi propinanda primum præscribatur. Quam formulam Medicos diu solenniter atque religiose observasse abunde constat: Nihilominus hodie in haustu *Julapii* ejuscunque temperati, *Cerevisiæ* fortis vel tenuis exhibitam, æquè certò ac tutò eundem effectum producere *Experientiâ* comperimus.

In eadem *Schedulâ* Dosis ʒij præcisè Adultis præscripta erat; jam autem quia *Cortex* adulterinus est, coacti sumus saltem ʒj , nonnunquam ij vel ij ingerere, priusquam scopum attingere possimus. Drachmas duas vix jam sufficere infantium ac puerulorum Febribus fugandis, Coilibet in Medicinâ exercitato notum est.

Tota Dosis præscripta simul unicâ vice exhibebatur; cùm hodiè, ne ventriculus nimium oneretur à tantâ mole confertim ingestâ, Medicis visum sit (ratione ac usu comprobante) partitis vicibus *Corticem* ministrare, scil. drachmam unam terciâ vel quartâ quâque horâ, quousque una vel altera uncia assumpta fuerit.

Solenniter etiam in *Schedulâ* præfatâ sub insultum Paroxyismi Pharmacum ministrandum præscribitur; At hodiè, cum majori ratione, atque successu magis felici,

felici, in *Intervalis* paroxysmorum duntaxat exhibetur, quo tempore uti facilius absque Nauseâ admittitur, certiusque retinetur, ita (quod haudquaquam flocci habendum est) veneno sopito atque delitescente, vires Anridoti magis integre in Corpus transmittuntur, quippe Fermento ventriculi salubri adjutæ.

Secundum eandem *Schedulam*, ante exhibitionem *Corticis* Alvus Medicamentis *Catharticis* sapius subducenda est, licet *Indi*, testante *Bollo*, neque sese purgabant, neque, quocunque alio modo, ante ejus usum præparare solebant; quin & Excellentissimus *Badus Anastas. p. 119.* ait sese æquè certò, atque feliciter sine *Cathartico* (morbo urgente ac suadente) *Febres Cortice* fugasse, ac corpore prius purgato. *Nicolaus Imperialis Vir. doctiss.* & rei Medicinalis scientissimus, jure merito, adversus hos succenset; qui adeò tardè *Corticem* Febricitantibus exhibent, cùm non minus tutò absque specioso hoc apparatu eos curare potuissent. Quin & res ipsa idem clamat: Quid enim *Cathartico* An *Cathar-* cum Antidotis commune est? Vel quis tice usur-

hactenus Corpus purgandum esse ante usum alterius ejuscunque Antidoti duxerit? Certò præterea scimus, à lenissimo quovis *Cathartico* (quia vires *Naturæ* ac Antidoti inde franguntur) *Febrem Cortice* sana-

sanatam repullulare solere. Proinde Purgatio ita necessaria ante Corticis usum estimari non debeat, quæ postea damnoſa ac periculosa esse conspicitur. Verum hic Canon ad Corticis usum spectans ab *Authore Schedulae Romanae, Chiffetio*, ex-gerisque Humoribus, & Qualitatibus manifestarum Patronis primum, procul omni dubio, in errore fundatus erat, & veterem illam doctrinam jam ubique explosam redolere videretur. Me quod attinet, utut, nausæ insolitæ suadente, Ad-nipus Emeticum ante usum Corticis præscribere nonnunquam necessarium duxi-rim; Et in *Flethora*, vel immensi *Dolore Spasmodico*, aut alio Symptomate vehe-mentiori *Phlebotomiam* suaverim, & in *Cachexiâ* insigni *Catharticum* propinave-rim; Nullo modo autem, absque evidenti Indicatione, quicquam horum, præpara-tionis gratiâ, ministrarum Curationi con-ducere multo usui expertus sum. Ad contrâ; cum, ratione symptomatum, li-beriores evacuationes (cujuscunque ge-neris fuerint) instituere coactus sum; eo majorem Corticis copiam præscribi semper necessarium observavi.

Canone alio *Schedulae Romanae* sanc-tum est, ut *Ager* illico à poculo *Febris* fugo propinato, proximis lectum petat, ubi-que stragulis coopertus maneat. Quorsum autem

autem Hæc? Si *Febris* præsentis gratiâ *Ager* in lecto claudatur; quandoquidem sub ingressum paroxyſmi Pharmacum hoc deglutiri debere prius decretum fuerat, mitto. Sin ab insensibili aliqua evacua-tione, aut Sudore inde elicito effectus Medicamenti expectetur; hanc legem non accipio, quia *Febris* in Humoribus pri-mariò sita non est. Præterea *Cortex* in Aëre aprico versantibus, atque solitis munis fungentibus propinatus scopum tam certò attingit, quàm si patiens in-tra lecti cancellos incarceretur. Quo-rum igitur molestis hisce radiis quasi lege sancitis, nullâ necessitate suadente, *Aegros* ultrò laceſsimus? Durante Parox-ysmo, regimen Febricitantibus debitum *Aegro* imperetur; Delitescente autem Veneno, in Paroxysmorum intervallis, sicuti victu quocunque euchymo, carni-bus non exceptis, ad vires resarciendas lautè & copiosè *Agrum* nutrire licet; nec in lecto jacere, nec alias Regiminis regulas observare tenetur: Quippe non *Antidotus*, verùm *Febris* præsens, seu acti-vum Venenum hoc regimen exposcit: Equis autem hætenus in gratiam cujus-cunque Antidoti necessarium duxerit *Agrum* solitâ libertate privare, vel regi-mine aliquo circumſcribere?

Denique, eadem *Schedula* monet, ne

An Cortex
sit in lecto
sumendus
& cum Re-
giminis

quadriduo post Corticis usum, ullum aliud Medicamentum admittatur. Medicamentum hinc loci procul omni dubio *Catharticum*, vel saltem *Evacuans* intelligitur, quippe ab eorum usu vires Naturæ, ac Antidoti franguntur, & venenato Fomite inde repullulante, Febris sæpenu-
mero revivescit, quod vel ab *Enemate Cathartico* non tantum post quatuor dies, verum post tot hebdomadas injecto evenisse sæpius memini. Quocirca, à Corticis usu Ego, nisi evidenti Indicatione coactus, nusquam intra quatuor dies, ne quidem hebdomadas, vel menses, donec ex appropinquante sole tempestas Anni immutetur, solennem evacuationem instituere ausus sum; aut saltem sacri me poenituit, nisi toxies quoties hoc melum repentinà Corticis repetitione averrun-
casssem. Neque duntaxat à *Cathartico* Febrem Cortice fugatam revocari conspiciamus, verum sæpenu-
mero à minimo *Frigore* percepto, vel ultrò, absque Causâ evidenti, cum magno Medici & Medicinæ opprobrio, nisi tempestivâ, ac frequenti Corticis repetitione ei obviam eatur. Quocirca Febre prius Cortice fugatâ, Ego Prophylæos gratiâ (ut Medicum decet) solennem ejusdem repetitionem, post intervallum octo vel decem dierum bis sæpe imperare soleo, scil. do-
nec

neq. Luda stadia sua singula, semel decurrerit, quam statim Carolus sui periodis, vi exsuscitandi Fermenta Morbosa, que in Spiritibus desitescent: (ut in insultibus *Epilepticiis*, præsertim circa *Novilunium* & *Plenilunium* periodicè repullulantibus) maxime pollere conspiciamus. Atque hoc modo Febres *Intermittentes* maxime pertinaces certissimè ut plurimum sanantur, quas utut vigesies Cortice fugatas, posthabito hoc Canone, iterum sese in ordinem recolligere quotidie videre est.

Fasciculum Canonum de Corticis usu, quos mihi ratio ac Praxis suppeditavit, hic adjiciam.

Primum, Medici multum interest (ne Canones de usu Corticis que eo nomine nimis officiosæ sedulitatis incursari debet, ubi vitæ Aëri; & sarnæ propriæ consulit) diligenter prospicere ut Cortex, secundum Criteria prius memorata, sit genuinus: & bene Electus. Deinde, ut in subtilissimum pollinem reducatur, quò facilius deglutiatur, digeri atque per habitum corporis trajici queat. Formulas Elegantiores mihi hæcenus notas mox subjiciam. Adultis præscribendus est, prout plùs minùs genuinus sit, ab ʒss. ad ʒvj. ʒj. ʒjss. ʒij. Infantibus ac pueris pro ratione ætatis à ʒj ad ij. iij. iv. Neque tantam molein unicâ vice ingerere necessarium est, cùm satius sit partitis
N 2 vicibus,

vicibus, 3j. ſeil: 3ſſi 3j. quartâ: quâque horâ, reſpectu ad ſtatem habito; miniſtrare, Non attenti in Paroxyſmo, ob rationem olim redditam, verum potiùs in Intervallis: Neque equidem Præparationis gratiâ, aliâ aliqua Medicamentâ, uti *Vomitoria, Cathartica, &c.* Niſi in Intervallis, ubi aliqua vehementiora Symptomata ea poſſulent, miniſtrari convenit. Hoc autem in caſu, ſi Natura à veneno morbiſico vehementius irritetur, & Ager inde *Cephalalgia*, aut Rheumatico quocûque dolore graviori correptus detineatur (quod nonnunquam accidit) *Phlebotomiâ* ante uſum pulveris, abſente Paroxyſmo, ſpiritus nimis irritatorum furor compeſcendus eſt. Vel ubi, præ *Nauſeâ* in Ventriculo à præcedenti Paroxyſmo relictâ; Impoſſibile fuerit *Febriſugum* niſi diſſiciliter admodum deglutiri aut retineri, non abs re. exit *Poſſetalem* ſolis *Cardui Benedicti* alteratam copioſe propinare, vel *Vomitum Antimoniale* levius exhibere; Aut ſaltem ubi ſigna *Cachexiæ* evidentiâ adſint, *Decoſum Amarum* purgans, *Tincturam Sacram*, vel aliquod ejusmodi lenè Catharticum, in Intervallis, ſemel vel bis præſcribere. Conſuetudinis autem gratiâ ac, abſque Evidenti Indicatione, aliquid, hujusmodi imperare irritum eſſe docet Experienciâ, æquè ac ratio, proindè-

proindèque Empirico, dignum potiùs, quàm Medico quem omnia ſua Mandata ad normam rationis, non propii Arbitrii, dirigere oportet. Æquè etiam abſurdum eſt in Intervallis paroxyſmorum, durante *Cortice*, uſu Agram in lecto, vel cubiculo, vel domo incarcerationi, aut Dietâ parçâ ac tenui ſolamodò nutari, aut quocûque alio Regimine circumſcribi; modò paulò ante paroxyſmum Ventriculus non repletus fuerit alimento, cui digerendo ejus Fermentum mox veneno inſciendum haud pariſit; Atque durante Veneni vigore, parçâ ac tenui Dietâ contentus fuerit Ager, in lecto etiam (Febre id tunc temporis exigente) decumbat. Fugatâ autem à *Cortice* Febre, oportet Medicum attentè proſpicere, ne iterum revireſcat, neque officio ſuo ſatis ſe functum eſſe credat cum Febrem ſuſtulerit, ſi non Agram contra ejusdem Recrudescentiâ ſartum reſum inſuſiverit. Quocirca, jubeat ut Ager ab injuriis Aeris, atque erroribus in Dietâ (quantum liceat) ſeſe incolumem ſervet. Cibo. Eucymo. (tantillo vini etiam quotidie indulto) vires languentes quàm citiſſimè reſarciat, ut Natura Virulentiam deſiſcentem & ſeſe jam, vel *Appetitum* deſiciente, vel *Sadoribus* nocturnis prodentem, prorsus eliminare ac ſubigere queat. Caveat maximè à *Venæſeſſione*,

seditione, absque evidenti necessitate: aut
Cathartico, seu quocunque alio Medica-
 mento, unde Natura fatigata impensus
 virtum majores sustinere cogatur. Ante
 omnia (praesertim si ab Appetitu minus
 vigente recidivationem mox futuram praes-
 agire liceat) saltem ad spatium Lunae
 unius, Intervallo octo vel decem dierum,
 utut firma valetudo videatur, repetatur
 uncia una *Antidysentericus* Drachmam unam
 in Formâ quavis gratissima, ter die, ho-
 ris Medicinalibus Patiens deglutiat, super-
 bibendo post singulas Doses haustum vini
 admodum generosi. Hoc Canone obser-
 vato, haud ita frequenter *Pebrium* Cor-
 tice curatarum recidivationes sanam Medi-
 dici & Remedia minuerent.

Haustus.

Formula Corticis praescribendi Elegan-
 tiores, illius usitatissimae sequuntur. R
Aqu. Cardu. ʒij. *Aqu. Epidem.* Syrup. *Caryoph.* ʒi. *Chini.* ʒi. *Elect.* ʒi. Sub-
 tilissime pulverisat. ʒj. M. F. Haustus, qui,
 absente Paroxysmo, illico propinquitur, re-
 petaturque tertiâ vel quartâ quaque hora
 ad viii. x. vel xii viets. Pulvis hac formâ
 exhibitus, ut plurimum, praebens aut
Electuario arridet, & minori cum mole-
 stia deglutitur, si verò formâ *Boli* aut *Ele-*
ctuarii magis placeat.

R Cortic.

R Cortic. Peruv. Elect. in subtiliss. pul-
 verem redactis ʒj. Syrup. Caryoph. Molliss.
 phyl. aut cujusvisque gratioris q. s. m. f. ^{Bolus.}
Bolus mollis, statim sumendus, repeten-
 dusque tertiâ vel quartâ quaque hora ex-
 tra Paroxysmum ad viii. x. vel xii viets,
 post singulos Bolos superbibendo *Coch-*
lear. iv. v. vel vi. *Julap.* sequentis, de quo
 etiam bibat ad libitum, praesertim vi-
 gente Paroxysmo. R *Aqu. Cardu.* Molliss. ^{Julapium.}
Ceras. nig. *Cinnam. boid.* aa ʒij. *Aqu.*
Epidem. Stephan. Syrup. *Caryoph.* aa ʒij.
 vel (si Egro *Julapium Perlatum* magis
 arridet) *Margar. prepar.* ʒij. *Sacchar.*
albis. ʒv. vel vi. M. F. *Julap.* Vel
 R *Pulv. Peruv. Subtiliss. trit.* ʒi. vel ʒij.
Syrup. & Rob. Ide. (à quo, modo recens
 fuerit, sapor magis gratus Medicamento
 concolitur) q. s. *Balsam. Peruv.* ʒi. vel
 ʒij. M. F. *Electuar.* de quo sumat Egro
 quantitatem nucis Juglandis vel *Moschatae*,
 tertiâ vel quartâ quaque hora extra Pa-
 roxysmum, superbibendo post singulas
 Doses haustum *Julapii* prius praescripti,
 vel cujusvis alterius ejus aemuli. Hac
 formâ pulverem pro pueris preparari
 jobere soleo, ita ut exinde sumant quan-
 titatem Nucis *Moschatae* parvae, vel dimi-
 diatae, solutam in *Cochleari Julapii* supra
 praescripti, superbibendo unum vel alter-
 um; quo modo facile, ac cum minima

Electua-
rium.

Medicamenti jacturā, in os Infantium ac puerulorum ingeri potest; vel si Forma *Pilularum* Agri magis arrideat.

Pilula.

Re. Pulv. *Febrifug.* Elect. & subtiliss. trit. zi. vel. ziſſ. Musilag. Gum. *Tragacanth.* Aqu. *Plantag.* Extract. q. s. M. F. *Pilul.* mediocres; deaurand. quarum viii. x. xii. quartā quāque horā intermissionis deglutiat, & superbibat haustum *Jalapii* supra præscripti. Hæc Formularum copiā instruitus, Agros, honestā fraudē, atque cum proprio suo emolumento, fallere soles; & unius formulæ pertasos, ut Remedium idem novā specie, unā, vel alterā indutum, quamdiu opus fuerit, admittant, facile suadeo.

In eorum gratiam qui ægrè admodum ferunt Pulveris crassiorem substantiam, quācunque formā, sive *Boli* sive *Electuarii* sive *Haustūs* exhibeatur, *Tincturam* sequentem ex ea elicientem, excogitavi. Qui quidem liquor (modo *Cortex*, quo saturatur, genuinus fuerit) est admodum ventriculo gratus, neque Palato injucundus; atque sanè, postquam *Fundamenta* Curationis priùs in aliquot Drachmis pulveris in propriā substantiā ministrati jacta fuerint, facillimè ope hujus *Tinctura* perficitur atque felicissimè absolvitur, *Tinctura* est quæ sequitur.

Tinctura

Re. Cort. *Peruv.* Crassè pulverisat. ziii. Coq.

Coq. Leniter in Aqu. F. Rj. ad demid. part. consumpt. deinde fiat Colatura, atque reliquias decocti eādē Aqu. quantitate recens affusā Coq. & cola iterum; hoc modo repetendo Operationem ad tertiam vicem, vel donec tota *Corticis* Amarisities fuerit extracta. Denud omnes Colaturas commisc. & add. Aqu. Epidem. Syrup *Caryacā* ziv vel v. M. F. Apozem. sive *Tinctura*, de quo sumat Ager ziv, v, vi. quartā quāque horā extra Paroxyfinum, vel sæpius ad libitum.

Si ob laxitatem Alvi nimiam, vel præsentem *Diarrhæam*, quam stimulantī suā *Amaritie* *Cortex* multum promovet, vires suas *Febrifugas* exercere non possē ritè metuetur, utatur Ager Decocto *Albo*, vel *Vino Claretto* cum Aquā commixto, loco *Cerevisiæ*, atque *Opiatum* aliquod *Corticis* addatur (quod ei admodum amicum, atque in eundem scopum quadantenus collimare usu comprobatur) plūs minūs pro Ætate, atque rariùs vel frequentius pro Symptomatis vehementiā. Exempli gratiā.

Primæ Dosi Pulveris, pro iis quorum Alvus fluit (quācunque formā ministratur) & deinceps omni Dosi nocturnæ ad socientur *Laudani* liquidi *Helmonē gutt.* pro Ætate atque *Opii* *Euphorici* iv. viii. xii. xx. vel *Laud.* *Londonens.* à *Semigran.* ad gr. j. gr. jſſ. Urgente autem *Diarrhæā* tormi-

Quomodo
Cortex Ex-
hibendus
fit in Di-
arrhæa.

torminosā (quod non raro accidit) necesse est, ut singulis Dosisbus adiciatur tantillum Laudani, quantum ad Alvi frænandam seu cohibendam sufficit, scil. gut. iv. viii. x. xii. Laudani. Ligat. vel more sequenti Cortex præscribitur.

Pilule in
Dianthe.

℞ Cort. Peruv. Elect. & subtilissimè pulverisat. ʒi. Confect. Fracasor. q. s. M. F. Pil. Mediocres deaurand. quarum viii. vel xii. Ager deglutiat, repetatque quartā quāque horā extra Paroxysmum in lecto decumbens (ne ob Opium commixturæ Vertiginē afficiatur) & superbibat haustum Julapii suprà præscripti post singulas Doses. Hoc modo ab Opio cum Cortice commixto (utut Cortex Amaritie suā Alvi sollicitet) Diarrheam truci lentissimè torminosam etiam curatam semper observavi, quā à Laudano ipso in duplā sicut quantitate per se exhibito; Quippe Fermento Febrili humores exagitant, fundentes, colligantes & per Alvi deturbante à Cortice jam subactō, Diarrhæa ulius sistitur, aut saltem Dosi Opii admodum exiguā frænatur & edhibetur.

Sic Agri Pulmones infarcti fiat, scilicet post extractionem sanguinis liberam, Corticem cum Lubrificantibus atque Incidentibus ministrare more sequenti.

R. Ol.

℞ Ol. Amygd. d. rec. Syrup ex Erysmo Linctus. aa ʒii. Pulv. Peruv. subtiliss. atque Elect. ʒi. Sacchar Chrysal alb. ʒss. M. exactissimè F. Linctus, quem Ager à Paroxysmo liber capiat è Cochleari, repetatque quartā quāque horā superbibendo ʒiv. Apozem. sequenti calid.

℞ Decoct. Pector. optimè depurat. lbjss. Apozema Tinctur. Croc. Aquā Theriac. Extract ʒss. Pectorali. Syrap. è V. Rad. ʒjss. M. F. Apozem. Vel

℞ Chin. Chin. Elect. & subtiliss. pulve. Pilule. rif. ʒss. Ammoniæ. optimè depurat. ʒi. Flor. Benzoin. ʒss. Syrap. Balsam. q. s. M. F. Pil. Mediocres deaurandæ, quarum sex Cap. quartā quāque horā in intervallis Paroxysmorum superbib. ʒiv. Apoc. sequentis calid. ut quædam!

℞ Cortic. Peruv. Elect. crassè trit. ʒii. Apozema. Cochinel. Croci in Acetulo ligat. aa ʒss. Balsam. Tolosan. ʒii. Ingred. Decoct. Pectoral. q. s. Coq. in fuffit. quant. Aqu. Font. ad lbjss. Colaturæ adde Aqu. Epidem. ʒiv. Syr. Balsam. Ex Erysm. aa ʒjss. vel ʒii. M. F. Apozem. turbide propinandum.

C A P.

C A P. IX.

De Proteiformi Intermitte[n]tis Febris genio.

Exempla Februm Intermittentium *Cortice Peruviano* curatarum adungere, irritum planè atque inutile esset, postquam Cl. *Badus*, *Sturmius*, cæterique Remedii hujus Polychrestii Fautores hanc Provinciam jam dudum suscepierat. Et nemo hodie (quod scio) de viribus hujus Remedii Febrifugis dubius hæreat. Quandoquidem autem, ob vehementiam Symptomatum, ubi Natura serè integra, acrius stimulat ad luctam cum veneno hostili instituendam, hæc Febres haud rarò pleròsque alios Morbos, eosque acutissimos simulare soleant. *Cortice* tamen viribus cedant, & si *Cortex* non exhibeatur sæpius funestæ evadant. Operæ præcipi duxi Exempla aliquot hujusmodi Februm, quas nuperrimè observavi, eligere, scriptis mandare, atque publici juris facere. Atque equidem hoc pensum eo lubentiùs aggredior, quia Nemo adhuc (quantum Scio) hoc subjectum tractavit, cujus cultura ad Praxin Medicinalem promoverem maximi momenti mihi esse videtur. Siquidem inter innumera illa sympto-

mata

mata hæc Febres comitari solita, nullum est quod non aliquando adèd vehementer sæviat, ut vita Agri inde in præsens discrimen adducatur, & Typus Febris in variis suis stadiis *Algoris*, *Caloris* & *Sudoris* abscondatur penitus, & opprimatur, ita ut neque ex Urinâ, Temperie, Pulsu, vel alio quocunque solito modo distingu possit; verùm sub larvâ *Algoris* funesti, *Vomitio[n]is* indefinentis, *Diarrhææ* torminose, *Cholera* morbi, *Colicæ* ventriculi, *Hemicrania* periodicæ, *Apoplexiæ*, *Syncopes*, *Rheumatismi*, *Spasmi* universalis, *Pleuritidis*, *Peripneumoniæ*, *Doloris lateris punctorii* vel alterius Morbi securè delitescens, Medicum à scopo suo non rarò abducat. Symptoma quidem interea Remedii propriis, sed incautum, tentatur; Nam, posthabito Fermento Febrili, proximâ effervescentiæ periodo, priora, aut deteriora symptomata inexpectatò recrudescunt, Medicus Sisyphi saxum volvit, atque Ager vitæ dulcissimæ dispendio, aut saltem magno sumptu, ignorantia vel incuria Medici poenas serò luit.

Sic ubi, præ gradu Veneni summè Deleterio, Spiritus adèd percussus sunt, ut à primo ictu sese iterùm nullatenus expandere valeant, *Algor* qui primum horum paroxysmorum insultum, ex institutò Naturæ, comitari solet, eousque protrahitur,

trahitur, donec *Ager Deliquit* frequenter recurrentibus confectus, tandem Fatigis cedat. Interea Remedia intus vel extra ad flammam vitalem resuscitandam inessum applicatur, Febris autem nullo indicio ex Urinâ, Temperie, vel Pulsu, accuratissimo Observatori sese prodit.

Parili modo, ubi in primo Stadio Paroxysmi, Fornes Venenatus Spiritus tantum opprimat, ut non ultra solitam Sphæram sese possint expandere, absque indicio Febris præsentis, de Nauseâ, Aegritudine, & Vomitione *Ager* unice conquiritur, donec Veneno à Cortice Peruviano, vel aliâ Antidoto subacto, Spiritus in nativum statum restituantur.

Nonnunquam Venenum Febrile sub initium Paroxysmi glandulas Intestinalium perit, & Fluxum Alvi torminosum, vel Dysenteriam excitat, At, cum Spiritus diu uno tenore opprimuntur, hæc Symptomata utut continua statis Periodis exacerbantur & periodica evadunt, sine Febris indicio manifestis, & vires Opiatorum & Adstringentium longè superant, donec à Cortice Peruviano cum Laudano commixto, Causa, sc. Fermentum Febrile, Massam colliquans, æquè ac Symptomata inde orta auferantur.

Ubi Venenum *Bmericum* simul ac *Catharticum* naturam paricipat, *Ager* frequenti

quenti vomitione & dejectione derinetur; & nisi Spiritus in primo Paroxysmi Stadio expansione legitimâ virulentiam excutiant, formatur inde Cholera morbus, Febre neque per Pulsum, Urinam vel Temperiem se manifestante. Ventriculo interea, aut Intestinis, aut utriusque simul ab acrimoniâ Humorum intonsillimè venenatâ Sphacelatis, *Ager* brevi Fatigis cedere cogitur, aut saltem post Indicias infidas datas, à veneno, proximo Paroxysmo recrudescente, Symptomata eadem crudelia & funesta revirescent, nisi à tempestivâ Antidoti Febrifuge Exhibitione anteverantur.

A parili gradu Veneni non rarè observavi Agros, præsertim antiquâ & confirmatâ hujusmodi Febre læssitos, denuò (typo Febris legitimæ amisso) perpetuâ Nausea, Aegritudine, Vomitione, Sudore colliquativo, Suffocationibus Hystericis, cæterisque idgenus Symptomatis in Genere Nervoso penè Confectos, atque Animam quasi dorepente efflaturus, quos debita Dosi Corticis (nullâ aliâ arte sanabiles) illicè restitui.

Unicuique etiam in Medicinâ versato notum est horrendos Dolores (& iis qui à Toxico propinato proveniunt non minores) Lumbos & Crura spasmodicè lancinantes, non rarè primos insultus *Februm*

brium Intermittentium legitimarum, præsertim *Quartanarum* comitati solere, durante *Algore & Rigore*, donec Spiritus multo niſu expaſi, ac agitati pares ſint Veneno activo eliminando. Flammâ autem inde accenſâ, *Spasmi* dolorifici ſenſim ceſſant: Verùm, ubi Spiritus vi veneni non tantum deprimentur, ſed etiam in ſtatum Exploſivum univerſim adigantur, nonnunquam deprehendi totum Corporis Systema inde perpetuò algens, idque diù, ac ſine ullâ Febris notâ; totam autem Machinam intereâ Spasimis univerſalibus, iſque horrendis, & verſatilibus hunc inde vellicatam & lancinatam. Nec mirum eſt, ſi *Æger* perpetuâ *Ægitudine*, *Vomitione*, atque *deliquiis* inde confeſtus (ut fieri ſolet) brevi Mortem operat, niſi *Ars* tempeſtivè Naturæ languenti ſuccurrat.

Haud raro etiam Spiritus à nativâ ſua debilitate, vel obſtructione, atque præſertim à Frigore percepto, vel aliâ quâvis cauſâ evidenti anſam præbente, in ſtatum Exploſivum adiguntur, unde partes aliquæ ſingulares, præſertim *Thoracica*, *Pulmones*, ſcil. *Pleura*, *Diaphragma*, aut *Ventriculus* ac *Inteſtina* vellicantur, & Spasimis lancinantur. *Æger*, præ atroci dolore, perpetuò alget, atque *Deliquiis* frequentibus, *Suffocationibus*, & *Vomitionibus*

hinc

bus ſanguat, ſine aliquâ notâ Febris evidenti; *Urinam* claram reddit, & ſine Pulſu Moribundus jacet, quòdque Spiritus veneno iſti *Arte* vel Naturâ expaſi, flammam in Maſſâ denud excitârunt: Morbus autem à *Cholerâ* morbo, *Pleuritide*, ſeu *Peripneumoniâ*, duntaxat ex *Tuſſi*, & Pulſus deſectu, *Vomitionis* & *Doloris* exceſſu, *Deliquiis*, & extremorum *Frigiditate* dignoſcendus eſt.

Sæpe etiam *Ægros* de dolore lateris unius aut alterius punctorio conquerentes novi, in quibus tamen Febris *æritica* deprehendere non potui per plures dies, niſi quòd Pulſus paulò juſto celerior erat, Poſtquam autem *Veneſectione*, & uſu *Laudani* cum *Alexipharmacis* commixti, iſti *Spasmi* mitigabantur, atque inde viſ Spirituum *Elaſtica* nativa aucta fuit, ſigna flammæ in Maſſâ accenſæ, quàm citiſſimè ſeſe prodidérunt; *Urina* tincta eſt & turbata. Pulſui fortitudo ac celeritas pari paſſu acceſſit, *Temperies* univerſim incaluit, ſitis clamorâ evaſit, *Aphthæ* linguam atque Os cooperuérunt. At, ad Flammæ, & doloris *Exacerbationem* ſtatis periodicè recurrentem ſemper, quaſi ad *Cynofuram*, auſpicatò curſum meum dirigens; *Copiâ Corticis Peruviani* cum *Laudano* commixti, & intervallis *Paroxyſmorum* exhibiti, Venenum ſubegi, & *Ægrotan-*

O

tes

tes. à Febri ac dolore penitus liberavi.

Præter cætera omnia Mihi pluriès mirari contigit, post subactionem Veneni Febrilis ab Expansione Spirituum quodantenus effectam, cum ex *Pulsu* forti ac celeri, *Urinâ* intensè rubrà, ac turbatâ, *Temperie* calida, cæterisque Iudiciis, Febris sese palam ostendat; Artus hîcè Doloribus spasmodicis, statim periodicis recurrentibus, & more Rheumatici versatilibus esse affectos, cum Tumore & Ardore partium laborantium, à nisu Spirituum in his partibus sese expandere satagentium. At hosce Dolores adhibita *Vena-sectione* debita, usu *Corticis Peruviani* copioso extra Paroxysmum ministrato feliciter semper prosligavi.

Denique Cerebrum, primo insultu Febris legitimæ affici, non tantum *Vertigine*, à Spiritibus veneno Activo oppressis ac turbatis, verum etiam Dolore *Acuto* vel *Gravativo*, à nisu Spirituum in membranis sese expandere satagentium, cuius Medico notum est. Nonnunquam autem Spiritus hoc tempore Febris actò opprimuntur & turbantur, ut Ægrotans, more Apoplecticorum, durante toto Paroxysmo, sine Febri iudiciis, Mortuo similis jaceat, & eadem Symptomata simul cum Paroxysmo subsequenti sæpe recrudescant: Quibus Symptomatis utut *Vena-sectione*,

sectione, Vescicatoriis, cæterisque ejusmodi *Apoplexiæ* veræ Remediis, jure merito succurrendum sit, Revirescentia tamen eorum sine *Cortice* præcaveri nequit.

Hemicraniam Periodicam etiam observavi, à nisu Spirituum in membranis Cerebri sese expandere conantium, quam spatio bidui, *Vena-sectione* & usu *Corticis* penitus fustuli; licet in hujus Symptomatis Curatione, *Vena-sectione, Vescicatoria, Emetica, Cathartica, Errhina, Masticatoria* ad hebdomadas aliquot spem meam deceperant.

Quò genus Versatilis morbi hujus Proteiformis ad vivum depictus dignoscatur, & ut inde sciatur, quo pacto Naturæ hîcè Symptomatis laboranti, tempestivè succurri possit, *Historia* hûc spectantes hîc subnectam, quibus unam Historiam admodum raram subijcere non pigebit *Febris* à dolore *Nephritico* ortæ, Symptomatis horrendis spasmodicis stipatæ, & Cortice curatæ; uti & efficaciæ nostri *Febrisfugi* priùs memorati, ubi vires Corticis, ob diutinam assuetudinem, vel peculiarem Ægri dispositionem, defecerant.

Historia I.

Mors subita à gradu veni Febrili interfectus quo Spiritus oppressi à primo insultu, nequam sistere expandere potuerunt.

Dominus *Amblar* habitans in *Mile-End*, Vir quinquagenarius. macilentus & quodamtenus valetudinarius, Febrì Intermitteenti contumaci, ac cum vehementibus Symptomatis sociatus, ex levisià quâ Symptomata cunque occasione sæpe antehac obnoxius, Anno 1690. à Frigore vehementi in Aëre pluvioso primùm suscepto, ac à viciatione super *Thamisi* diuini protracto, domum reversus *Rigore & Horrore* humani derepente corripiebatur; quibus successit *Algor* universalis, quo durante, Pulsus vibratio vix percipi potuit: *Remissione*, *Dejectionibus*, & horrentà ventriculi Oppressionem, & *Agritudine* (sicut in *Cholerâ* morbo) assaium lacebatur. *Pharmacopola* advocatus stragulis multis impositis, ac *Bolâ* Cardiacis, atque *Jalapin* Cordialibus exhibitis, Flammam penè extinctam resuscitare, atque reliqua dira Symptomata corrigere totâ Nocte incubum tentavit. Manè epim sequenti Ego accersitus, inveni faciem planè Hippocraticam, totum Corpus instar Glebæ frigidum & madore persusum, *Cuim*, præ Sanguinis Congelatione, nigredine tinctam, vires perpetuâ agritudine, ac evacuatione Bilis diversicoloris per Os, & Cremoris

Cremoris foetidi albescantis per Anum penè exhaustas, Appropinquantem Mortem omnia ostendebant; quippe Principium vitale, seu Spiritus animales à Veneno adeo deprimebantur, ut sese iterum expansuros spes non esset. Ad demulcendam autem malignam humorum Acrimoniam è Glandulosâ Ventriculi & Intestinorum membranâ perpetim excretorum, eaque lacebentiam; iussi, ut *Aqua Pulli* Aëgro copiosè propinaretur, & per Anum Siphone injiceretur; ut Regio Ventriculi assaium *Sacculis* nostris Aromaticis calide foveretur, & *Bolus* summè Cardiacus, & pro Aëri viribus, *Opiatus*, ad Expansionem Spirituum promoven- dam, & Colliquationem humorum præcipitem compescendam, quartâ quaque horâ, cum haustu *Jalapii* Cardiaci & *Alexipharmaci* exhiberetur. A tertio vel quarto *Bolo* deglutito, Pulsus robur plurimum restitutum sensi, nigredinem Cutis evanescentem, Calorem in Extremis Partibus redintegratum, Evacuationes enormes quadantenus suppressas, Sudores Colliquativos diminutos, jactationem minus inquietam, & Somnos, breves licet, tamen minore ærotatione finitos. Quocirca Venenum, durante hac Symptomatum Remissione, *Cortice Peruviano* cum Laudano commixto, quartâ quaque horâ

in formâ Hautûs propinato aggredior, probè sciens vires Agri secundo Prælio non esse pares. Verùm ante tertiam Dosis Corticis, Veneno inexpectatò recru-DESCENTE, Paroxyfmius recens, eum pridè Symptomatis. diris sociatus, atque funestus invasit: Unde miellus Ager spatio xxiv horarum satis cessit.

Historia II.

Altera
F. j. mod.

Filius unicus Mercatoris prædivitis, X. Annos natus, qui etiam jamdiu valetudinarius fuerat, circiter Annum 1676, Febre Tertianâ correptus, in manus Pharmacopœ per tres hebdomadas curandus tradebatur. At quâ methodo, durante hoc spatio, tractabatur, nescio, Tandem à Veneno Febrili intenso Spiritus Animales opprimebantur, & extinguebantur, & Miellus Puer, per triduum ab insultu Paroxyfmi ultimi, continuâ agrotatione, ac Vomitione pressus jacebat; cum Pulsu formicante, inquietus, insomnis, immensè sitiens, & Madore frigido undiquaque perfusus. Die secundo Paroxyfmi Ego advocatus, virulentiam humorum per glandulas ventriculi excretorum copiosâ ingestione *Aqua Pulsi* demulcere satègi, stragulis etiam, Calore externo; *Sacculis* Aromaticis Vino Clareto incoctis & expressis,

pressis, & ad Ventriculum exterius applicatis; nec non Spiritu CC. *Julapii*, *Speciebz & Bolis Cardiacis*, & Vino copiosè propinato, Expansionem Spirituum promovere, & Flammam vitalem penè extinctam resuscitare pro virili conabar, Incassum autem omnia; quippe Spiritus Veneno summè Deleterio, à primo Paroxyfmi insultu, planè extincti fuerunt. Puer autem languens & Algens, tandem sub finem tertii diei Lipothymicè obijt, Toxicò prægrandi proculdubio interemptus.

Historia III.

Nuperrimè accersitus à Dominâ Baker Febris 16. Vetulâ, habitans in vico dicto Fleet, vomitione, à quatruiduo, oppressam, & jam penè confectam; omnia ingesta illico rejicientem, & inde animi Delirium sæpius perpeffam; Pulsu deprehendi celerem & debilem, Temperiem autem, præ Langore & perpetuâ agitudine, mitem, & quadantenus frigidam: Urinam terè sanam. Insomnis jacebat, & tantum non delirabat; De Nauseâ verò & Vomitione unicè conquirebatur: Mihi de singulis diligenter perecontanti narratum est, Fœminam à sex hebdomadis præteritis

ritis valetudinariam fuisse, frigore & calore præternaturali sese excipientibus tentatam, nec non periodis incertis, Nausea & Vomitione frequenter laborasse. Unde, jure merito, conjei cam Veneno Febrili mitiori diu infectam fuisse, quod tandem, ex incuria, eoque prævalebat, ut Spiritus Animalis inde penè extingueretur, Agra, ac si Toxico propinato, Vomitione perpetua laboraret, & brevi fatis cessura esset, nisi veneni viribus, ope *Antidoti*, sine mora fractis, Tonus Spirituum & Crasis Sanguinis illico restitueretur. Igitur postquam præscripseram *Bolum & Julapium Cardiacum*, atque *Vesicatoria* ad Expansionem Spirituum promovendam, & pro potu ordinario, *Aquam Pulli* ad demulcendam Acrimoniam humorum in Ventriculo excretorum, *Julapium Sale Absynthii*, & succo *Limorum* saturatum, ad ventriculum confortandum cochieleat hauriendum; Jussi ut *Cortex Peruvianus* exhiberetur copiose ad venenum Febrile subigendum, in formam *Electuarii* & *Tinctura* redactus, addendo bis vel ter die gut. x vel xij Laudani liquid: Vehementis vomitionis gratia, quæ tam Alimentorum quam Medicamentorum retentionem impediens: Inde spatio unius diei, Aggritudine & Vomitione diminutis, citius succrevant *Aphthæ* albae per totum

tum Os, Urina multa Rubedine tincta & contentis saturata reddebatur, & cætera indicia Expansionis Spirituum & Febrilis Caloris redintegrata aderant, & brevi, Morbus Propriam Formam *Tertianæ* legitime inducebat; Frigus, Calor & Sudores sese alternatim excipiebant, quæ ex continuato usu *Corticis* post circuitum duorum Paroxysmorum profligata sunt, & Agra ab omni Symptomatum satellitio liberata.

Historia IV.

Domina Harcourt Vidua, habitans in *viculo dicto Newgate-street*, postquam per *termitibus* tres hebdomadas Febre Intermitte legitime laborasset, ubi tandem, ob malum regimen, Febris in Continuum degenerasset, Naturâ virulentiam per glandulas Intestinalium & Ventriculi protrudere fatagente, singulis Exacerbationibus, in novum morbum incidisse videbatur, *Diarrhæam* scilicet torminosam ac truculentam, cui adjuncta erat insuper levis ad Vomendum dispositio. Frigore, Calore, cæterisque Febris signis planè evanescentibus, misera Muliercula unice conquerebatur de Fluxu Alvi immo dico atque horrendis *Torminibus*, quibus, durante Paroxysmo, adeo excruciatâ & confecta erat, ut illico mori-

moritura sibi videretur. Ex inspectione autem Urinæ intense rubræ ac turbatæ (qualis Febre Intermitte Laborantium Urina esse solet) atque observatione Exacerbationum hujus Fluxus, & Alvi Torminum, probè novi molesta hæc Symptomata à Venenato Fomite Febris Intermitte ortum suum habuisse. Proindeque suppressionem diuoriorum horum Symptomatum *Laudano*, cæterisque ejusmodi frustra tentandam duxi, nisi Fermentum, horum omnium Symptomatum causa, propriâ Antidoto prius subigeretur; & quamprimum Natura, à recenti veneni vigore, irritata, virulentam materiam, more suo, per Alvum deturbare litum sategerit, Symptomata priora, disruptis ubique repagulis, recursura; aut, si fortè ab *Opiatis* sisterentur, pejora, atque magis funesta, in genere nervoso, in eorum locum successura. Quocirca, quamprimum *Aquâ Pulli*, & *Decocto Albo* in locum potus ordinarii substituitis, atque *Bolo Opiato* Symptomata præsentia compescueram, atque, finitâ exacerbatione, inducias obtinueram, illic *Corticem Peruvianum* absque vel cum *Laudano*, prout Symptomata id requirebant, consentim ingerendum curavi, unde non tantum à *Diarrhæâ*, & Torminibus periodicis, verum etiam à latitante Febre prorsus liberabatur,

tur, Urina etiam in sanum colorem restituebatur, atque appetitus rediit. Indèque *Ægram*, abique alio aliquo præscripto, dimisi, solummodò qd. prophylaxis, *Corticis* post debita intervalia, repetitionem suam, quandoquidem Morbus cum diris suis Symptomatis *Cortice* solo profligatus esset. Hoc Consilio à muliere jam valetudine integrâ utente spreto, quasi officioso & supervacaneò; Totum Genus Nervosum, post duas hebdomadas elapsas, virulentia recrudescente, Univerfali Dolore spasmodico versatili, mirum in modum, excruciebatur, & tandem Morbus prior revirescens, Speciem *Ophthalmiæ* dolorificæ, seu Inflammationis Oculi sinistri induibat. Ego advocatus, ubi observassem Urinam denud reddi intense rubram ac turbatam ut prius, sitim urgentem, Pulsum celerem & fortem, atque ipsam *Ophthalmiam* alternis diebus, statis Periodis, exacerbata, & reliqua indicia Febris primariæ; ritè conjeci Naturam à Fomite venenato iterum lacescitam, nova hæc Symptomata Proteiformia produxisse. Indèque, licet, ad relevationem Symptomatum urgentium, Sanguinem & Vena *Jugulari* extrahi, Alvum bis, terve, diebus alternis, *Decocto Amaro*, *Decocto Sennæ Gereonis* ac *Mannâ*, atque tandem *Decocto Sennæ* cum *Syrupo* de

de Spinâ Cero. Subduci, atque Collyrium anodynum Fotum, ac Cataplasma ad Oculum exterius applicari iusseram; diebus tamen intermediis, Elecluarium è pulvere Corticis Peruv. Confectum, exhibendum præscripsi: Probè sciens hoc Symptoma Medicamentis frustra impugnari, si Causâ ejusdem virulenta propriâ Antidoto non subacta fuisset. Atque, hâc methodo, à Febre, æquè ac Ophthalmiâ, brevi, liberata revalefcebat, atque hæcenus optimâ valetudine utitur.

Historia V.

Alterâ E-
jusmodi.

Domina Hudson vidua, circa Annum Ætatis suæ tricesimumâ mutatione Aëris, ac Frigore inde suscepto, Diarrhœâ terminosâ, & Vomitione adeo atroci corripiebatur, ut in æmâ Paroxyfmi, præ vehementiâ Spasmodum ventriculi ac Intestinorum, animi Deliquium ferè semper instare videretur. Ego, durante vigore Paroxyfmi quinti, mediâ nocte, accersitus, Symptomata urgentia facillimè sustuli. Præscripsi enim Aquam Pulli, & Decoctum Album pro potu ordinario, & gut. xiv. Laudani liquid. in haustu Julapii Histrici, quartâ quâque horâ exhibendas. At post horas xxiv recens lucta instituta est, quo tempore, non obstante regimine præ-

præfato, ac usu Laudani repetito, Symptomata cum priori sævitia recrudescabant; Quod cum semel aut bis observassem, Urinâ intereâ intensè Tinctâ, atque Aëri frigido expositâ sedimentum Colore lateritio deponente; jure meriti suspicatus sum (utut cætera omnia signa Febris Intermitentis Diagnostica hoc Symptomate obscurata disperebant) eruciantem hanc Diarrhœam à Veneno Febrili prodissè, quod, singulis Paroxyfms, ad Intestina protusum, recrudescentiæ dirorum horum Symptomatum ansam præbebat. Indèque utut Laudano Symptomata cederent, revirescentia eorundem, sine subactione Fermenti Febrilis, præcaveri non potuit. Quocirca (annuente Cl. Collegâ D. D. Daniele Cox, qui necum Ægræ salati consulebat) Drachma una pulveris Chin. Chin. cum guttis xii. Laudani liquid. id Paroxyfsmorum intervallis, in formam Haustus redactâ quartâ quâque horâ propinabatur, unde (quamprimum ʒvi vel ʒj. consumpta est) Febre, ac Symptomatis inde ortis jam evictis, Ægra illicò prorsus revalefcebat, Urinâ ac appetitu in statum integrum restituta. Nobis autem nihil amplius agendum restabat, nisi ut, repetitione Pulveris post debita intervalla, revirescentiam Morbi autèverteremus.

Historia

Historia VI.

Febris Intermit. Diarrheam & Phthisin simulans.

Uxor Domini Peck, habitantis sub Insigni Leporis, in vico dicto *Russel-street* in *Covent-Garden*, Anno 1688. Hæstico calore alternis diebus aucto, Tussi importuna, Dyspnœa; ante omnia Nausea & Vomitione, præsertim verò Diarrhœa torminosa correpta, plurimum inde emaciata & viribus spoliata, alium Medicum (Me absente) accessit. Qui, Symptomata suborta, causâ eorum posthabita, aut saltem non probe perspectâ, spatio hebdomadae, variis Remediis incassum impugnavit. Mihi tandem vocato, *Pneumonia* in ultimo Stadio *Phthises* Acutissimæ versari videbatur, donec ex Historia Morbi clarè admodum deprehendi, Fermentum Febrile, Fomiti Intermittentium non dissimile ausam præbuisse huic Symptomatum catervæ, in Pulmonibus, Ventrículo, & Intestinis subortorum. Indeque utut *Venassectione*, *Linctu* & *Apoemate* Pectorali Pulmonibus plurimum infarctis succurrere, atque *Opiatis* & *Adstringentibus* Fluxum Alvi Colliquativum compescere sategerim; Probe tamen sciens Cardinem Curationis in hoc verti, ut usui *Corticis Peruv.* Fermentum Febrile Venenatum subigeretur; & Colliquatione

enitit

enim Humor, eorumque excretionem in Pulmones, Ventrículum atque Intestina hoc modo impeditâ, *Tussis*, *Dyspnœa*, & *Diarrhœa* torminosa non amplius duraret) Unciam unam, vel alteram *Polychræ* hujus *Antidoti* cum *Laudano* ob præsentem *Diarrhœam* commixta, spatio tridui, partitis vicibus, ministrandam jussi, formâ *Egræ* gratissimâ. Quo facto, illico à Febre, *Diarrhœa*, & quædamtenus ab affectionibus Pulmonaribus liberata (Appetitu etiam, ac Urinâ integrè restitutis) multò melius sese habuit, quocirca Eam in Aërem russicanum dimissi, ut Pulmones ab infarctu penitus liberarentur, Atque ibi, viâ *Corticis*, post debita Intervalla, ex meo Consilio bis terve repetito, prorsus revalescebat.

Anno 1690 eadem imprægnata, serè toto Ingravidationis tempore *Diarrhœa torminosa*, incertis periodis recurrenti obnoxia erat, unde, mense puerperium præcedente, aded exoracabatur, ut Operam meam iterum petere coactus sit. Ubi *Opiatis* & *Adstringentibus* hunc Fluxum silere incassum tentassem, qui postea, tempore puerperii, auctus, solitam ac debitam perspirationem penitus impedivit, unde magnum aliquod incommodum subsequaturum, jure merito, suspicari fas erat, tandem memor Historiæ prius narratæ, auspi-

auspicatò judicavi, Diarrhæam hanc torminosam, utut Chronicam, à Fermento Febrili Venenato delitescente subortam fuisse: Indèque *Corticis* ʒj. cum *Diascordio* commixtam, formâ Pilulari, quam *Ægra* elegerat, exhibendam, & quartâ quâque horâ repetendam jussi. Unde, sine cujuscûnque alterius Remedii ope, spatio bidui, *Sudore & Perspiratione* solitis redeuntibus, à *Diarrhæâ & Torminibus* planè liberabatur; Nihilominus (quod apprimè notari dignum est,) Fermento Venenato post unam vel alteram hebdomadam elapsam iterum recrudescente, duos vel tres Paroxysmos *Febris Intermitteis* Legitimæ, Tertiæ, cum nullâ *Diarrhæâ* vel *Torminibus* sociatæ, successivè passâ est: At Febrèm repetitò *Corticis* usu facillimè penitus evici.

Historia VII.

*Febris Intermitteas
Choleram
morbum
simulans.*

Dominus *Atwood*, habitans sub Insigni *Lunæ dimidiatæ*, in vico dicto *Cheapside*, Vir sexagenarius, postquam ad tres vel quatuor dies, statis periodis, jam febricitaret, jam melius se haberet, tandem, quasi in instanti, diis Ventriculi ac Intestinorum Spasms, Vomitionibus & Dejectionibus immanibus *Choleram* morbum referentibus correptus, & penè confectus;

iii

in hoc mortis procinctu stans opem meam efflagitavit. In levamen Symptomatum illicè imperavi (quod mihi in *Cholera* Morbo solenne est.) *Aquam Pulli* copiosè unicèque bibendam; atque etiam ad humores per glandulas Intestinalium excretos demulcendos, *Enema* ex eodem liquore extemplò injiciendum: Tandem, regione ventriculi *Sacculis Aromaticis*, in Vino Clareto & Aquâ Ferratâ coctis & expressis, prius calidè fortâ; Ad Spasmos prorsus sublevandos, guttas xij. xiv. xv. *Laudani* liquidi in Haustulo *Jalapii Carminativi*, singulis vel alternis horis exhibendas, donec, torminibus & evacuationibus diminutis, placidè obdormiscere creperit. Hoc pacto, Paroxysmo soluto, evictisque Symptomatis inde ortis, Vita *Ægri* in vado esse visâ est. Quandoquidem autem ex Urinâ sedimentum colore lateritio præcipitante, aliisque indicis probè noverim dira hæc Symptomata sobolem esse Venenati Februm Intermitterium Fomitis; Indèque eorum revirescentiam die secundo vel tertio ritè expectandam esse; Præservationis gratiâ, præscripti haustum Febri-fugum cum ʒj. *Corticis*. & *Laudan.* liq. gut. x. tertiâ vel quartâ quâque horâ propinandum, ad Fermentum Febrile subigendum, & recrudescentiam dirorum

P

Sym-

Symptomatum antevertebam. Die sequenti autem, antequam Dosis Pulveris sitis larga ingeri posset, deperente, absque evidenti occasione quicumque, Paroxysmus *Febris Tertianæ* Intermittebris legitimus repullulabat, non autem diris Symptomatis, ut antè, lociatus; quandoquidem ab usu *Antidoti*, licet haftenus nimis parè ministrata, vires Venenati Fermenti quadantenus fractæ fuerant. Ex continuato verò usu Haustus, sub finem Paroxysmi repetitorum, absque aliquo alio additamento, planè revalescebat Ager, Uris atque Appetitu in statum pristinum restitutus, atque hinc usque post plurimos Annos superstes manet, optimâ valetudine utens, inde præsertim (ut arbitror) quia Mandatis nostris morem gerens, post *Febrim*, & *Cholera* Morbum fugatas, usum Corticis, bis terte, post statâ ac debita intervalla, Prophylaxeos gratiâ repetebat.

Historia VIII.

Altera Ejusmodi.

Domina *Arris*, postquam diversitata fuisset in Aëte rossicano, ubi tunc temporis *Febris Intermittebris Endemia* grassabatur, Londinum reverti, *Cholera* Morbo deperente corripiebatur acutissimâ; adeo ut de lecto suscitatus primo mane, festinanter-

nanterque accersitus sum ad eam inviscendam: Etenim præ vehementiâ Spasmodum, & Evacuationum supra & infra, vita Agrotantis in summum periculum adducta videbatur. Extrema quippe algebant, Pulsus deficiebat, & inordinatus evaserat, Patientique Agri tudine immensâ, ad deliquium usque, penè confecta erat. A quibus Symptomatis eam brevi restitui, Methodo in priori Historiâ descriptâ. Paroxysmo autem finito, ubi Uris iam intensè rubram, ac lateritio colore, inspekissem; Haustus Febrifugos cum *Laudano*, Prophylaxeos gratiâ, propinandos jussi; quos, cum sese bene habere jam sensit, planè neglexit; quasi Officiosè, atque absque necessitate præscriptos. Hujus autem negligentiae die sequente penas luebat, recrudescente Paroxysmo Febrili, cum diris *Cholera* Morbi Symptomatis ut antè sociato. A quibus Symptomatis ubi sese liberasset ante præscriptâ Methodo; Ipsa ultro à me petebat Haustus Febrifugos Prophylacticos, quos illa jam æquè diligenter deglutiebat, ac Ego libenter præscripseram. Atque, hoc pacto, à Febre ac diris hinc Symptomatis liberata, protinus revalescebat, & usu Pulveris, post debita intervalla, bis terte repetito, haftenus à v. vel vj. Annis Sana manet.

P 2

Historia

Historia IX.

Tertia E.
usmodi.

Ante tres menses accersitus eram ad inviscendum Puerum tres Annos natum, ad Insigne Regii Capitis in *Fetter-Lane*. Inveni eum immensè siccitatem, hebetem ac attonitum; Aderat extremorum frigiditas, & Pueri salus à Parentibus desperabatur. Quippe per horas xii *Cholerà* Morbo acutissimà penè Confectus erat. Ubi eum ab imminente à symptomatis periculo, Methodo prælatà, spatio unius diei liberàstem, ex Urinà lateritià de Fermento Febrili delitescente certior factus, Pulveris *Febrifugi* ℞. cum gut. v. *Laudani* liqui. in Cochleari Julapii Cordialis, quartà. quaque horà exhibendum jussi. Post tres Drachmas hujus *Antidoti* ministratas, virulentia Febrili subactà, vegetus ac sanus Puer evadebat. Appetitu ac Urinà (stupentibus omnibus Amicis) spatio tridui integrè restitutus.

Historia X.

Febria Intermit-
tens in Continuum cum
Synocha, Sudores Colliquativo sociata sint Exacerbationibus & Remissionibus degenerant.

Domina *Fendall*, Matrona generosa sanè ac formosa, Mense *Septembri* Anno Dom. 1672. & Etatis suæ quadragesimo,

Febre

Febre *Quartanà* correpta, Curæ Pharmacopœe sese committebat: Medicamentis autem, nescio quibus, jussu ejus, perperam tractata, & in itatum deploratum inde redacta; medià Bromà, ubi ab unâ vel alterâ hebdomadâ lecto perpetuo, præ languore, affixa esset, quasi animam illicò efflatura; Me accerlebat. Deprehendi Pulsum ejus debilem ac celerem, *Egriitudinem*, ventriculi immensam, ac perpetuam, *Lipothymias* frequentes, *Vigilias* pertinaces, *Nauseam* ac *Vomitum* ineluctabiles, *Sudores* multos & Colliquativos, *Sitim* inextinguibilem, *Sputationem* magnam, continuam Jactationem ac inquietudinem, *Appetitum* summè prostratum, *Suffocationes Hystericas*, cæterâsque ejusmodi affectiones in genere Nervoso; hæcque omnia Symptomata, noctu dièque, sine quâvis Remissione, perpetuò urgentia. Unde *Ægra* indies sese ultimum diem oppetituram rata, recidivationem Febbris primigeniæ obnixè optabat, modò, eâ lege, ab hisce miseriis variis ac perpetuis liberaretur. Ubi applicatione *Emplastri Hysterici* & largâ quantitate *Julapii Cordialis*, & *Cephalicorum*, viribus prostratis, & suffocationibus succurrere incassum tentàram, nec *Opiata* somnum conciliare poterant, nisi quem semper *Ægritudo* immensâ excipiebat, firmiter

P 3

statue-

statuebam Cathartici lenioribus Morbum hunc in pristinam suam formam restitui debere. Quocirca, *Potionem Amaram* cum ʒss. Sennæ duntaxat, ob debilitatem vi-
rium, & lubricitatem alvi solitam, pro-
pinandam, atque per tres dies continuos
repetendam jussi. Dejectiones inde ha-
buit singulis diebus viij. x. xij. Unde,
quamvis debilior quadantenus evaserat,
hoc tamen commodi (prout vota fecera-
mus) reportavit, quod remissiones & ferè
intermissiones Symptomatum urgentium
inde perceperit, & Morbus pristinum ty-
pum resumplerit: In singulis enim Pa-
roxyfimis *Horror, Ardor, & Sudores* co-
piosi sese invicem iterum excipiebant.
Quo observato, à purgatione ulteriori
prorsus abstinui, atque *Pilulas à Cortice*
Peruviano exhibendas quartâ quâque
horâ præscripsi. Spatio bidui, cum pri-
mùm Pulveris Febrifugi ʒss. (qui tunc
temporis vegetus ubique venalis prosta-
bat) devorasset, à Febre atque satellitio
diorum Symptomatum eam comitan-
tium liberabatur, atque hucusque in vivis
est, optimâ valetudine utens, utut recidi-
vationi simplicis *Febris* Intermitentis, ex
sevi quâcunque occasione, sæpius obnoxia
suerit.

Historia

Historia XI.

Domina Thompson circiter Annos 34 ^{Alterâ E-}
nata, vicina Dominae Fendall, ubi ad tres ^{jesmodi.}
Menfes Febre *Quartanâ*, non obstante
Pharmacopolâ, qui ei Medicinam facie-
bat, laborasset, ac jam Symptomatis, ferè
iisdem quibus nuper Domina Fendall, con-
fecta esset, aded ut vix sese in lecto ab
unâ ad alteram partem movere posset
sine deliquio; Cum Vicinam suam subitò
ac inopinatè restitutam esse famâ acce-
pisset, Me etiam accersivit. Ego Hanc
etiam, Methodo, in Historiâ præcedente
descriptâ, brevi restitui: Verùm ob per-
tinaciam morbi, Pulverem Febrifugum
ad ʒjss. in variis formis, exhibere coactus
sum. Inde verò, absque additamento
cujuscunque alterius Medicamenti, præ-
ter spem omnium Amicorum, qui eam
pro deploratâ habuerant, planè conva-
luit, à variis atque horrendis Symptoma-
tis liberata.

Historia XII.

Anno 1682. invisi Juvenem habitan ^{Febris In-}
tem in vico dicto Cow-Cross, quem à Fri- ^{termittent}
gore suscepto inveni derepentè Dolo- ^{Typam Spas-}
miferi universali acutissimo, Rheumatismo Spas- ^{mi univer-}
modicum ^{salis pri-}
mum in-
duntaxat.

P 4

modicum referentē correptum, quo jam ad horas xii. ad minimum, ex cruciatus fuerat; adeo ut præ Doloris vehementiâ & diuturnitate, sine viribus, & anhelus jaceret, ac si illico animam efflaturus. Urinam autem (uti spasmodicè affecti ubique solent) reddebat tenuem, claram & copiosam. Pulsus erat admodum debilis & celer. Dirum hoc Symptoma illico; providi, sublevare fategi, efferratum Spirituum motum primum *Venefestione* (quàm in brachio statim celebrandam jussi) compescendo, dein leni *Vomitório* (quippe vires *Emeticorum* egregias in *Rheumatismo* universali debellando jam sæpius expertus fueram) & denuo, gut. xv. *Laudani liq. Helmont.* quartâ quâque horâ exhibitis, in Haustufo *Julapii* Cordialis, quousque doloris perseverantia id indicaret. Hoc pacto, nisu Spasmodico, seu efferrato Spirituum Orgasmo jam diminuto, manè proximo ex Pulsu in formem & celerem mutato, atque Urinâ contentis saturatâ, & rubedine profundè tinctâ, atque ejusdem cum aëri exponeretur, colore lateritio, æquè ac ex præfenti *Ægri* Temperie, Febrem manifestò deprehendi. Paroxyfmo autem, more solito, subsequētibz copiosis Sudoribus, finito, ut reliquias Febrilis effervescentiæ tollerem, atque Symptomatum dirorum

recru-

recrudescentiâ præcaverem, Venenati Fomitis subactionem largâ quantitate *Corticis* cum *Laudano* commixtu festinanter & cum successu moliebar. *Æger* morigerus spatio xxxvi horarum inde planè in statum *Amplexus* redactus, ex Orci faucibus evasit; Urinâ simul & Appetitu jam integrè restitutis, adeo ut, brevi, muniis solitis, cum firmâ valetudine, fungi potuerit. Utut *Corticem* prophylaxeos gratiâ non repetens, post x. dies clapsos negligentiz poenas luebat, uno vel altero *Febris* Tertianæ legitime Paroxysmo, tunc temporis revirescente, non autem cum diris Symptomatis ut prius sociaro. A quâ *Febre* etiam, repetito usu *Chinæ Chinæ*, statim liberabatur, & hucusque (quantum scio) optimâ valetudine utitur.

Historia XIII.

Dominicus Eruly Juvenis, servus *Do-* *Febris Intermit.*
mini *Wood* habitantis sub insigni *Leporis* *Sporium*
in vico dicto *Pater-Noster-Row*, Post in- *Diaphrag-*
gurgitationem nimiam *Vini Claretii*, cum *matris &*
primum die sequenti Mensis scil. *Augusti* 3. *Respiratio-*
1690. pransus esset, Horrore, Rigore, at- *ni insu-*
que Frigore intensissimo corripiebatur, *entium si-*
urâ cum dolore horrendo regionem *Di-*
phragmatis occupante, unde *Algens*, *mi-lans.*
Anhelus

helus, & Imbecillitate ac Languore confectus, ad plures horas, quasi jamjam moriturus, jacebat. Arterii interim, sensu judice, vix sese vibrantibus. Ego advocatus statim deprehendi Spiritus à Venenato Fermento Febrili non tantum irritatos esse, verum etiam plurimum oppressos; atque eò magis, quia Venxiculum, cum Fermentum Stomachicum activo veneno labefactatum cibo macerando haud par fuit, recens saginaverat. Ideoque, ut Veptrculus à molestâ sarcinâ quam citissime liberaretur, jussi, *Salis Ferrioli* ꝑss. cum *Oxymel. Scillitic.* ꝑss. commiscendam, atque *mixturam* illicò Cochleari exhibendam; liquore *Possети* inter singulas Doses calidè & copiosè ingesto. Ager, finitâ Vomitione, in lecto decumbens, & multis stragulis coopertus Cochlearia iv. vel v. *Julapii* sequentis Cordialis sepiùs ad libitum sumpsit, donec ab expansione Spirituum inde restituta, flamma in massa Sanguinis accendi incœpit: Deinde jussi ut, ad spasmodum solutionem promovendam, ꝑviij. Sanguinis è brachio mitteret, *Bolum ex Theriacâ Andromach.* & *Pulv.* è *Chelis Cancr. Comp.* aa ꝑss. confectum, ad Spiritus refocillandos; Spasmos ulteriores compescendos, & Sudores ciendos devoraret; superbibendo Haustulum *Julapii Cordi-*

Cordialis sequentis. R. *Aqu. Meliss.* Cening. aa ꝑiv. *Aqu. Pæon Comp. Epidem. Syrup. Caryoph.* aa ꝑss. *M. F. Julap.* Die proximâ sc. Aug. 4. ubi observâsem Alvum esse adstrictam, atque Pulsum à remissione Febris quadantenus debilem (ut ut Ager à Spasmis immunis esset) ne ex nimia Spirituum depressione Febris in Malignam mutaretur; post rejectionem *Enematis* è *Decoll.* Emollient. ꝑx. Mell. *Mercur.* & *Sacchar rubr.* aa ꝑij. & *Spec. Hier. Pier.* ꝑij. confecti, jussi illicò ꝑss. *Pulveris* è *Chel. Canc. comp.* è Cochleari *Julapii* exhibendam, & sextâ quaque horâ repetendam; Tria etiam ampla & acria *Vescicatoria* ad *Nucham* scil. & *Carpos* internos supra Pulsus applicanda, & *Bolum Theriacalem*, horâ somni ministrandum. *August 5.* Aegrum fere *convalesc.* invenî, atque omnia (uti Mihi videbatur) in vado. Indèquè duntaxat jussi repetitionem *Julapii Cordialis*; & *Enematis* quintâ *Pomerid.* (si Alvus adstricta id requireret) injiciendi, & *Boli Theriacalis*, horâ somni exhibendi, & ut ꝑiv. *Decoll. Amar.* *Purgant* crastino manè in promptu essent, quo Alvus (si ita visum (sic) leniter subduceretur. Mediâ autem nocte, inexpectatò, Spasmi adeò horrendis iterum corripiebatur, ut plures deliqua inde perpessus sit, atque ad sex horas, ad minimum,

nimum, Algens, & Anhelus, velut illicd
expiraturus jacebat: A quo discrimine
Ægrum haud absque *Laudano* liberare
potui, quod inde manu liberali, repeti-
tisq; vicibus ministrandum jussi. Spas-
mis autem hoc modo solutis, Spiritus
iterum sese expandere incipiebant, &
flamma in Malsâ flagrare: Quocirca ꝓvij.
Sangu. iterum detraxi, & ne Spiritus in-
de labefacti derepente corruerent, *Bolum*
Theriacalet statim à Venæsectione deglu-
tiendum jussi, ut & *Empl. Hystericum*,
Galbano in Margine obductum circa
Umbilicum applicandum, & duas *Pilulas*
ex *Ammoniaco*, *Galbano*, *Assâ Fetidâ*, &
Castoreo confectas tertiâ quâque horâ ex-
hibendas, unâ cum *Cochl.* iv. vel v. *Ju-
lap.* sequentis, quandoquidem genus Ner-
vosum, velut in Hystericis, multum pati
videbatur. R. *Aqu. Meliss.* *Rut.* *Cerâf.*
nigr. aa ꝓij. *Aqu. Pæon.* *Bryon. comp.* aa
ꝓij. *Tinctur. Castor.* ꝓij. *Sp. Sal. Armon.*
ꝓij. *Syr. Pæon. comp.* ꝓij. *M. F. Julap.*
Hisce autem non obstantibus, nocte se-
quenti recrudescerebat Paroxysmus cum
Spasmi *Diaphragmatici* & ceterarum par-
tium Respirationi inservicium horren-
dis, & Deliquis frequenter recurrentibus
sociatus; Quæ Symptomata non sine
largo & repetito usu *Laudani* superare
potuimus. Cum hac tertiâ vice *Spasmos*
perio-

periodicè recurrere observassem, & ab
inspectione Urinæ jam multum tinctæ, &
in eolorem lateritium præcipitata; de-
prehendi Proteiforme Venenum à Fomite
Intermittentium Februm non diversum,
sub hac larvâ delitescens ansam hisce diris
Symptomatis præbuisse. Ad venenatum
igitur hoc seminum penitus eradicandum,
Haustum sequentem Febrifugum illicd ex-
hibendum jussi, & tertiâ quâque horâ ad
xij. vices repetendum, semper addendo
Laudan. Londinens. gr. jss. haustui noctur-
no, ut, tempore Paroxysmi, Spasmi præ-
pedirentur. R. *Aqu. Cardu.* ꝓij. *Pæon*
Comp. Syrup. Caryoph. aa ꝓij. *Pulv. Cor-
tic. Peruv. Subtiliss. trit.* ꝓj. *M. F. Flau-
stus.* His ministratis placè convaluit
Æger, absque quocunque alio Medica-
mento, nisi quod ꝓj. Corticis semel at-
que iterum, post justa intervalla, repe-
tendam jusserim, partitis vicibus mini-
strandam, ut recrudescencia diri hujus
morbi præcaveretur: atque sanè voti
omnia faustè responderunt.

Eadem Æstate, *Fabrum Ferrarium* habi-
tante in vico dicto *Cow-Lane* prope
Smithfield; Aliumque idem mysterium exer-
centem in Plateâ dictâ *St. John's-street*,
eodem fere modo, post *Crapulam* corep-
tos conspexi, diù scil. Algentes, Anhelos,
Imbecillitate virium fere ad *Lipothymi-*
am

am usque confectos, adeo ut præ atroci & ineffabili dolore, regionem *Diaphragmatis & Abdominis* totius occupante, sese illico petituros crederent. At postquam præsentem Orgasum Spirituum, atque Spasmos inde subortos Venæsectione prius cohibuissent; *Bolo Theriacali & Opiato*, atque *Fescatoriis*, Justam Spirituum expansionem promovissimè, Dolor mitigatus est, Flamma (ut ex vibratione Arteriarum & Tincturâ Urinæ apparebat) in sanguine accendebatur; facillimè *Hausibus* nostris Febrifugis Opiatis, quartâ quaque horâ per bideum repetitis, Febris cedebat, integrè & sine alterius Medicamenti auxilio, Ambo sanabantur.

Nuperrime etiam, scil. die instantis *Februarii* decimo sexto, post Meridiem, Pharmacopola diligentissimè me accessit ad invisendum Collegam eximium D. D. *Grear*, qui postquam sese, horis matutinis, injuriis Aëris, post-intensum frigus præcedens mox regelantis, incutitè exposuisset, Spasmi adeo atrocibus & horrendis totam Pulmonum, & Diaphragmatis regionem occupantibus derepentè corripiebatur, uti inde anhelosum, & ad deliquium usque pressum, velut illico animam efflaturum, sedentemque cum inveniret; Decumbere etenim nullatenus potuerat: Extrema frigebant: Urina erat

renuis,

tenuis, & clara; Vibratio Arteriarum tarda & oppressa, atque per plura momenta nedum explorando perceptibilis: Ferè per quadrantem horæ antonitus, stertore quasi Apoplectico afficiebatur. Accersito igitur Chyurgo, *xxiv Sang.* illico è Brachio detrahendas iussit; *Pilulam* item ex *Ammoniaci, Galbano, Castoreo & Assâ Fœtidâ* confectam unâ cum haustu *Jalapii Cephalici Spir. Salis Armon. Tincturâ Castor. &c.* saturati sepiùs exhibendam: Atque Frontem, tempora; & extremos Artus *Spir. Sal. Armon.* imbutos, frictionibus asperis agitandos. Quamprimum autem Spasmi, horum usu, ex parte sublevati fuerunt, quo decumbere poterit, cum in lecto prius calefacto positum. Stragulis operiendum imperavi, Unde sæviens dolor, post trihorium quadantenus mitigari cepit: Pulsus, oppressus licet, Ordinatio fuit: Virès aliquatenus resarcitæ, Respiratio liberior. Indèque (aconuentibus Eruditiss. Collegis D. D. *Martin*, & D. D. *Haavers* quos in hoc præcipui casu accersendos duxeram) ad reliquias excruciantium Spasmodum potius tollendas, post Emetics rejectionem (quod jam in promptu erat) Haustus Paregoricos cum *zjj. Syr. de Mecon.* gutt. *xiv.* Laud. liqu. & gr. *v.* Salis Volatil. C. C. illico propinabatur: Quin & quartâ quaque horâ, ad orgas-

mus

num Spirituum nimium prorsus compescendum; repetebatur: Ne Spiritibus autem inde præter modum depressis & irretitis, Febris in Malignam fortè degeneraret, Veficatorium insuper amplum & acre ad Nucham applicandum iussimus. Quid sit? Mane sequenti invenimus Cl. Virum, à Spasmodicis dolorificis; deliquis juxta, ac anhelosâ respiracione liberatum, atque Sudore (uti in fine Paroxyismi Febrilis) undique persufum: Pulsum verò citatiorem ac fortioiem: Et Urinam intensè rubram, & frigido aëri expositam colorem lateritium referentem: Unde ritè conjectantes, catervam hanc Symptomatum dirorum, à Febrili Fermento delitescente profectam, atque brevi (si venenum Antidoto exhibitâ non maturè subactum fuerit) repullulaturam; Iussinus 3j. *China-China* illicò formâ Haustûs exhibendam, & quartâ quâque horâ repetendam; addendo Haustui nocturno Laud. Lond. gr. j. Die Morbi Tertio, Veneno recrudescente, spasmodico dolore in cruribus, ad modum Rheumatismi levioris, afficiebatur: Ex continuato autem Corticis usu, quarto die convulvit, à dolore penitus liberatus: Quin ex inde Appetitus rediit, atque sanum planè colorem Urinâ induit. Post verò spatium Tridui elapsam, absque evidenti quâcun-

que

que Causâ, recidivam passus est, Spasmodicis Thoracis, licet non adeò truculentis ut prius denuò correptus est. Urinâ primùm clarè & pallidè redditâ, demùm verò intensâ Rubedine Saturatâ. Nullo autem alio indicio Febris præsentis ex Pulsu, vel siti, apparente; Ab hac Exacerbatione verò, spatio bidui, ex repetitâ Venæsectione, usu Laudani & Corticis restitutus, per quatuor dies iterum convulvit; Tum demùm, ex Veneno recrudescente, levem quandam Spasmodicorum revirescentiam iterum in Pectore sensit; à quâ, Venæsectione & Bolo ex *Theriac. Androm. & Pulv. Goan.* aa 3ss. & Laudan. Lond. gr. j. confecto ac exhibito; spatio unius noctis, Sudoribus undiquâque Scatens penitus liberabatur; Urinâ, quæ nocte præcedenti clara & tenuis apparebat, manè sequenti colorem lateritium referente; Tertio autem die, ab usu Corticis sanâ planè apparente; Ideoque consului, ad tuturam horum Paroxysmorum Sextanorum recrudescentiam antevertendam; ut quarto quoque die Unciam unam Corticis, Electi, Formâ sibi gratissimâ, devorarat ad tres vel quatuor vices.

Q. 1. 1. Historia

Historia XIV.

Febris Intermit-
tens in Infantibus
Consultans famu-
lans.

Filia Domini Sayers Procuratoris in
Doctors Commons, Menfes xij. nata, nu-
perrimè à veneno Febrili Spiritus depri-
miente, ad unum vel alterum diem ja-
cebat pallidula, attonita, suspiriosa, ac anhe-
losa, tanquam illicò moritùra (quippe Ce-
rebrum & Pulmones plurimùm opprime-
bantur) & eo prorsus modo quo Infantes
Spasms Obnoxii, in Paroxysmorum
Intervallis, afflita: Verùm Febris præ-
sens ex Temperie vel Pulsu dignoscenda
non erat. Ego advocatus jussit ad Spiri-
tus excitandos Emplast. Cephalicæ. cum
Euphorb. ad plantas Pedum, atque Res-
toratoria ad Nucham & Carpos internos,
Linimentum etiam ex Oleo Amygd. d. rer. Syrup
ex Erysim. & Sacchar. Cant. alb. Confe-
ctum, & in Decocto Pectorale solutum,
Cochleatum, idque sæpius exhibendum:
Linimentum etiam ex æqualibus partibus
Unguent. Dialthe. & Ol. Nucis, pectori
externis illiendum, atque igs. vj. Pulv.
in Chel. Caner. Comp. cum æquali quan-
titate Pulv. de Guttes. commixta, quartà
quaque horà è Cochleari Julapii Cepha-
lici exhibenda. Horum usù Infantula,
die sequenti, à prædictis Symptomatis
plurimùm liberata est: Febris (Spiritus
jam

jam sese expandere incipientibus) mani-
festa apparuit, atque Typum primò Quo-
tidianæ, dein Tertianæ induit, à quâ
Pulv. Petru. ʒss. soluta in Cochleari Ju-
lapii Cephalici, & quartâ quaque horâ
repetita, spatio quinque dierum, Infan-
tulam liberavit.

Historia XV.

Eadem Hebdomadâ accersebar, ut idem *Altera E.*
viserem Filiolam Domini Melvin habitau-
tis in vico dicto *Little St. Hellens*, viæ
xij. hebdomas natam, quæ ad quadriduum,
singulis diebus, Paroxysmum octo horas
durantem perpessa erat. Tempore Parox-
ysmi, Clausis oculis perpetuò jacebat, pal-
lidula, attonita; frigus extremas partes oc-
cupabat, tanquam illicò esset moritùra,
neque vagire valebat, ne quidem respi-
rare, (quanquam non aderat evidens Spas-
mus partium Respirationi Interventium);
quippe Pectus simul ac Cerebrum oppri-
mebatur. Ad resuscitandos Spiritus Pe-
ficatoria ʒij. ad Nucham & Carpos illicò
applicanda jussi, & ad Respirationem re-
levandam, totum Pectus Linimento in
præcedente Historia memorato illinon-
dum; atque, durante Paroxysmo, Lin-
dum pectoralem ex Oleo Amygd. d. & Sy-
rup. ex Erysim. & Julapium Cephalicum
Q 2 sæpius

ſæpius Cochleatim ingerendum, extra Paroxyſmum vero Pulv. Peruv. ꝯſſ. cum Pulv. de Gutta. gr. ij. commixtum in Cochleari ejuſdem Julapii miniſtrandum: A quorundem uſu, ſpatio bidui, à Febre ac Spasmiſ liberata (ſupentibus, quotquot aderant) revaluit, & hinculque valer.

Februar. 21. 1690. acciſſus inviſi Filium Domini Congo habitantis in Bull and Mouth Street, Menſes xij. natum, Gravidine periodicâ Cerebri & Pectoris correptum. Durante Paroxyſmo, quaſi attonitus jacebat. Poſt applicationem Veſicatoriorum ad Carpos, Bolum Theriacalem ad expansionem ſpirituum promovendam exhibitum, & Linthum Pectoralem miniſtratum, xij. Corticis Peruv. Particis, vicibus è Cochleari Julapii, Cephalici propinatis, Puſtulum ſpatio bidui (Deo favente) perfecte reſtitui.

Hiſtoria XVI.

Tertiana Domina Kirk. quadragenaria, Mulier proba ac honeſta, quartâ die Aprilis 1689. Frigore ex mutatione aëris ſuſcepto, de repente immenſa Vomitione, ac Spasmiſ Ventriculi adedò atrocibus ac eruculentis corripiebatur, ut toto curſu Paroxyſmi (qui ad octo horas durabat, atque demum Sudore ſubſequenti ſinebatur) continuum

Tertiana
Col. can.
Ventriculi
ſnuſans, in
Opſthalmi-
ac. digent.
tari.

tinuum ſerè Deliquium pateretur, ac ſi, quovis momento, animam eſſlatura: Die uno interpoſito, iterum, eadem ſerè horâ, recrudescibat Paroxyſmus, & Symptomata priora, ſed gradu auſta. Ego igitur ſeſſionanter accerſebar, ne forſe, ante adventum meum, ſubito periret. Agram inveni Vomitione, Dolo ac Langore penè conſectam, Pulſus inſuper erat celer ac inordinatus, extremâque frigebant: Urina autem intenſè rubra ac contentis ſaturata, qualis redditur à Febre Intermitente laborantibus. Colore Urinæ, ac ſpaſmodicorum Paroxyſmorum revireſcentiâ periodicâ obſervatis, ritè conjiciebam hoſce Spasmos à Fomite Febris Intermitentis ortum ſuum duxiſſe, humoribus inde venenatis, per unicam Ventriculi Glanduloſam ſecretionem & excretionem ſui moliri ſatagentibus. Indèque, ubi largâ quantitate Aqua Pulli pro potu ordinario, & Opiato, præſentis Paroxyſmi ſolutionem, atque Symptomatum inde dependentium allevationem tentâſſem; ut Paroxyſmi recrudescentiam anteverterem, Corticis largam quantitatem, formâ Hauſtus exhibendam, ad Fomitum venehatum ſubigendum præſcripſi: ſingulis etiam hauſtibus nocturnis Laudani Lond. gr. j. commiſcendum juſſi, ut Spirituum Elatiſcitas aliquatenus tolleretur;

Q3

&

& paulò ante Paroxysmum expectatum Pericarpia ex aeq. part. *Oliban. ac Terebinth.* commistis applicanda, ut ab intrâ ac ab extrâ recrudescencia morbi diri ac atrociis prævertiretur. Die octavo, ubi nullus novus paroxysmus invalerat, resolutionem *Curtiss.* prophylaxeos gratiâ ante Plenilunium & Novilunium præscripsi, & Agram dimisi. Venenato autem Fomites, die decimo tertio, præter expectationem revirescente, Agra Febricula *Ophthalmica* admodum dolorificâ illic torripiebatur (quod olim etiam sibi contigisse affirmabat ante recrudescentiam *Febris Intermitteñtis Cortice Peruviano*, consilio Medici rustici, curata, quam ob causam huic methodo ægræ jam consentiebat.) Quocirca *℞.* Sanguinis illic è brachio detrahendas jussu, & postridie *℥iv.* Decollæ *Amari cum dupl. Sennæ* propinandas, unde patet admodum deieciat. Igitur, ut somnum, in levamen virium dolore Ophthalmico plurimum exhaustarum, conciliarem; atque deturbationem Alvi citatiorem ac copiosiore premoverem (siquidem à restitutione *Febris genuinæ Ophthalmicæ* hæc admodum molestata erit prosliganda duxi) nocte sequenti *℞.* *Pisul. Stromach. cum Gum. & Laudan. Lond.* *℥ss.* exhibui, atque ita hie proximo Potionem *Amaram* ut prius.

Die

Die decimo quinto, *Collyrium* ex *Aqu. Plantag. Troch. alb. Rhus. sine Opio, & Sacchar. Chrysal. alb.* ad dolorem mitigandum. Oculis sæpius instillandum, & *Hansulum Paregoricum* horâ somni propinandum præscripsi: Febre Intermitteñte, hæc Evacuationibus peractis, in propriam suam formam, abique prioribus *Spasmi* restitutâ, sponte denuò evanuit gravis hæc *Ophthalmia*. *Febrem* autem Intermitteñtem post hæc evacuationes recrudescentem, usu *Corticis* repetito illic penitus sanavi.

Historia XVII.

Uxor Vicini mei Domini *Wilson*, habitantis sub insigni Septem Stellarum, in vico dicto *Newgate-street*, nuperrimè correpta erat *Spasmi Intestinelorum* adeò atrocibus & excruciantibus, unâ cum Vomitionibus immanibus, & continuâ ventriculi *Nauseâ* & ægritudine, uti, præ vehementiâ Symptomatum, ad plures horas, extrema frigererant, & illic animam expiratura videretur. Collega noster *Ch. D. D. Ceorlus Goodall*, morbum hunc *Colicam* genuinam esse opinatus, præscripsit *Linimentum* anodynum, partibus affectis calidè applicandum, atque *Pisul. ex 3ß. Extract. Rud. & Laudan. Lond. gr. jss.*

Q 4

con-

confectas statim exhibendas; & *Chylerem Carminativum* (si opus foret) injiciendum; unde cum bombis copiosè defectiones fequebantur, Tormina & Vomitus cessabant, Femina revalescere videbatur. Die tertiâ verò, recrudebat Paroxysmus, eadem ferè horâ, sine evidenti occasione, cum Symptomatis priùs memoratis sociatus, qui usu *Opiatorum* cum *Catharticiis* commixtorum, iterùm, spatio xxiv horarum, Sudore copioso exceptus, finiebatur. Inde ex præscripto Collegæ Clariss. ad recrudescentiam *Colicæ* antevertendam *Aquæ Minerales* Catharticæ Coctæ, & Lacte alteratæ, primo mane calidè propinabantur. Paroxysmo autem inopinatò revirescente; Intestina Spasmodicis torminosis recens vellicata nihil deciebant, cuncta autem ingesta, inter horrendam & continuam ægritudinem, Vomitione rejecta sunt. Agra per plures horas, frequentes Lipothymias perpessa est, atque extremorum Frigore terriâ, sese illicò morituram credebatur. Collegâ vero alibi occupato, Ego incunctanter accersabar, Colorem verò Urinæ lateritio, recrudescentiâ Paroxysmorum periodicâ, & Pulsûs celeritate pensitatis, ritè conjectabam hanc Colicam (utrum nullum Febrilem calorem deprehendere possem, & totum Corpus ingesceret) esse Symptomaticam

maticam è venenato Febris Intermittentis Fermento ortam. Indèque ad Spasmos compescendos, & reliqua Symptomata vehementia inde succrescentia sublevanda, *Chylerem Carminativum* statim injiciendum, atque Pilul. ex *Extract. Rud. & Laudan.* repetendas, atque totum Abdomen Panno Wallico Linimento ex *Unguent. Dialib. Ol. Lil. alb. & Laterit.* prius illito, calidè fovendum jussi. Unde, sub Vesperam, Alvo iterùm cum bombis copiosè subductâ, Agra Sudore universalî perfusa, placidè dormiebat. Mane sequenti verò, ad præcavendam revirescentiam Paroxysmi futuri (annuente Clar. Collegâ) ʒj. *Pulv. Peruv.* tertiâ quâque horâ in formâ *Hauftus* incunctanter exhibendam jussi, donec ʒj. Pulveris absumeretur. Quo facto, sine quocùnque alio Remedio revaluit, neque ullam aliam Morbi recrudescentiam passa est. *Cortex* autem, ex communi nostro consilio, post debita intervalla, iterum iterùmque repetebatur.

Historia XVIII.

Dominus Johnson, habitans in London-
Houfe-Tard, Spiritibus à venenato Fer-
mento Febrili plurimùm jam laceratis, ^{Intermittens}
irritatis atque demum in statum Explo- ^{sub initium}
sivum ^{Colicam} ^{horrendam} ^{simulans.}

sivum adactis, dolore Intestinalium spasmodico primū leviori, verū per tri-
dium continuato, corripiebatur, qui tan-
dem quarto die adeo favire cœpit, uti
præ horrendis *Spasms*, *Convulsionibus* &
Deliquiis frequentibus, in summo discri-
mine versari videretur, Indèque Medi-
cum magni nominis accersiri curavit;
Qui, postquam *Enemate Cathartico*, Fotu
externo & *Laudano* copiose ac frequenter
exhibito, Aërum, spatio xxiv horarum
à Symptomatis hisce diris liberasset, nul-
lo respectu ad Febrile Fermentum habito,
ei, quasi in sanum statum integrè restituo,
valedixit. At post inducias xxiv ho-
rarum infidas, Veneno recrudescente at-
que pro gradu virulentæ aucto, Spiritus
jam potius subigente quàm irritante;
Ager, à Febre in *Malignam* jam mutatā,
frequentibus *Lipothymis*, nullis autem
Spasms dolorificis affectus, sese illico ani-
mam missurum credebatur; Indèque Me-
primo mano festinanter advocari ius-
sit. Ego ab Urinâ rabedine tinctâ, Pulsu
celeri, utut debili; *Aphthis* in gutture
succrescere incipientibus, ac *Deliquiis* fre-
quenter recurrentibus, cum nullo dolore
sociatis, monitus, clarè peripexi Vene-
num sub initium morbi mitius (quale
est Fermentum Februm Intermittentium
& Remittentium) in magis malignum dege-

degenerasse, ex vi Spirituum *Laudano* multo
obrutâ & oppressâ; dum intercâ Fer-
mentum Venenatum planè negligenterur.
Igitur *Vesicatoria* frequentia illico appli-
canda iussi, ut Spiritus exagitarentur, &
flamma in massâ sanguinis denud exul-
citaretur, & in eundem finem *Bolum* ex
Theriac. Androm. Confect. Alchem. & Pulv.
à *Chel. Canc. Comp.* aâ ʒi. confectum,
unâ cum haustu *Julapii* Cardiaci, sextâ
quâque horâ exhibendam. Unde, die se-
quenti, Pulsus fortiozem, Deliquia verò,
cæterâque Symptomata minora depre-
hendi; Ager placidè dormiebat; Paroxys-
mus intereâ, cum levioribus deliquiis con-
iunctus, alternis noctibus recurrebat, &
Aphthæ cum inflammatione, salivatione
& levi singultu (uti assolet) conjunctæ,
per totum Os serpebant. *Tincturam* igitur
Corticis sæpius & copiosius exhibendam,
Gargarismos, cæterâque pro re natâ præ-
scripti: Ufu verò *Bolorum Alexipharma-*
corum & *Julapiorum* Cardiacorum conti-
nuato, tandem, spatio sex dierum, mirum
in modum misellus Ager revalescebat.
At quia Paroxysmus, tempore solito, ad-
huc recurrebat, cum magno successu *Corti-*
cis substantiam exhibendam, & quartâ
quâque horâ repetendam iussi modo se-
quenti. & *Aqu. Cardu.* ʒij. *Epidem. Sy-*
mp. Caryoph. aâ ʒij. *Cortic. Peru.* *Elect.* ʒi

Et Subtiliss. pulverisat. ℞j. Theriac. Androm. ℞j. M. F. Haustus. Cum ab his serè in statum *ἀνωγέλιος* redigi videretur, insigni & perpetuà *Salvatione* Natura per ductus salivales virulentiam, quasi Criticè, propellere moliebatur. Quocirca ad delitescentes Veneni reliquias penitus subigendas, Haustus Febrifugos bis scil. vel ter in die, ad spatium bidui, adhuc, reperendos duxi, unde Ager, Urinà, Pulsu, Temperie, & Appetitu, integrè restitutus, ex Orci faucibus liberatus, plaudentibus & mirantibus Amicis, convaleuit.

Historia XIX.

Febri Intermit-
tens
Spasmos
Lumborum
& Abdominis,
& dolores
parvis si-
mulans.

Uxor Domini Gamble, habitantis in Platcà dictà Foster-Lane, die Januar. 24. 1690. quinto ingravidationis suæ Menſe, immani dolore Lumborum primum correpta, dein Spasms dolorificis quasi circumcincta, utut Alvum, more solito, quotidie deiceret, Vomitione tamen affecta, ingesta quæcunque, illicò rejecit, atque, præ vehementi Spasmodum, serè perpetuò ad modum parturientis, gemens vociferabatur. Post triduum hiæ Symptomatis penè confecta, Obstetricem accersivit, ex cujus consilio, ad Abortionem præveniendam, ℥vij Sanguinis è brachio misit, Dolo-

Dolore autem nullatenus inde mitigato, Ego die 28. suadente Obstetricæ, advocatus sum: Ubi autem ex Pulsu, Temperie, Lingua, & Urinà Febrem præsentem fecerim, & ab Astantibus narratum sit, dira hæc Symptomata, à primo morbi insultu, alternis diebus, more Paroxyſmorum, repullulasse, & Obstetrix, exploratione factà, Os uteri internum strictissimè clausum esse affirmaverit, nec guttula una Sanguinis menstrui effluxisset, Jure meritò opinatus sum Spasmodicos hosce dolores non esse uterinos, & Abortionem præſagientes, verum Intestinales, Spiritibus à Fermento Febrili irritatis, & sese in hiæ partibus expandere conantibus. Indèque Venesectione, ad efferum hunc motum Spirituum compescendum, celebratà, Haustum Febrifugum illicò, cum Pulv. Corticis 3j. propinandum jussi, atque tertià vel quartà quaque horà repetendum, ad Fermentum venenatum eliminandum; singulis Dosibus addendo Laud. liqu. Helmont. gutt. xiv. ut, Spasms inde sedatis, Remedium, suapte naturà ingratum, in ventriculo nauseabundo & vomituriente melius retineretur. Postridie Agram inveni serè *ἀνωγέρως*, atque à Spasms dolorificis prorsus liberatam. Quandoquidem verbò tædio Pulveris in proprià substantià exhibiti jam afficiebatur,

tur, *Tincturam* nostram *Corticis* in ejus locum substitui, cum *Laudano* quartâ quâque horâ repetendam ut prius. Die autem sequenti, recrudescente *Paroxysmo*, quadantenus febricitare cepit, non autem *Spasmi* dolorificis & Vomitione uti antea afflicta. Quocirca repetitionem *Hauftuum* Febrifugorum ad sex vias iterum præscripsi, adjiciendo alternis *Hauftibus* tantillum *Laudani*, nè fortè revirescerent *Spasmi*. His autem absumptis, sine additamento cujuslibetque alterius Remedii, prorsus revaleuit *Ægra*, *Appetitus*, & *Urina* integrè restituebantur, nec minimum *Abortus* Symptoma apparebat.

Uxorem Domini *Moodey* habitantem in Plateâ dictâ *Fanchurch-street* iisdem Symptomatis, & animi insuper Deliquis laborantem, à septimo mense gravidam, hoc ipso Anno, eadem ferè Methodo liberavi; Quæ machenta licet, *clombis* & *valerudinaria* fuerit, tandem, tempore debito, vivum infantem peperit, & hucusque benè valet.

Historia

Historia XX.

Domina *Hannus* sexagenaria, habitans *Febris Intermit.*
in vico dicto *Bail-and-Mouth-street* (cum *sub leviâ*
jam per multos retroactos annos, *Tussi* & *doloris*
Pulmonum infarctui, *Colicæ* ventriculi, ac *punctorii*
Milero frequenter recurrentibus, ex obstu- *lateralis*
ctione Hepatis obnoxia, valetudinariò ad- *Cirasse*
modum degisset) postquam per v. vel vi- *Roromati-*
dies dolore punctorio *Hypochondrium* *ticis* alu-
dextrum occupante afflicta fuisset, die *latitans.*
Martii 26. 1690. à Me opem petiit, de
hoc Symptomate duntaxat conquerens:
Ubi autem observâsem eam more solito
vestitam, carnibus vescentem, & in cubi-
culo obambulantem, neque ullo insigni
indicio, ex *Tussi*, *Respiratione*, *Pulsu*,
Lingua, vel *Temperie Febris*, *Pleuriti-*
dem, vel *Peripneumoniam* diagnosticare vale-
rem; *Urinam* autem multam tinctam,
& in colorent latentium præcipitatum
vidissem, vitus hoc Symptoma ab He-
patis Affectione oriundam, ad *Milero* An-
travissè viam, jussi ut 3x. Sanguinis istud è Co-
hibito dextro detraherentur; & Cochleare
novum *Lintibus* sequentis cum 3iv. *Ap-*
temur calidi quantâ quâque horâ exhibe-
retur. R. Ol. Amygd. d. rec. Symp. ex
Erysim. aa ʒss. Sacchar. Crystall. alb. ʒij.
M. exactissimè. F. *Lintus.* R. Rad. Pe-
troelin.

trofelin. Fœnicul. Gramin. Asparag. Cichor.
 aa ʒij. *Rad. Curcum. Cortic. interior.*
Berber. aa ʒj. Uvar. Corinthis. ʒij. Ra-
sur. C. C. Ebor. aa ʒʒss. Croci in nodulo li-
gat. ʒʒs. Sem. Anis. ʒj. Coq. in Aqu. F. q. s.
ad ʒijj. Sub finem ebullitionis addendo
Vin. Alb. ʒviij. Colaturæ adde Aqu. Lum-
bric. Mag. Syrup. è V. Radic. aa ʒijj. M. F.
Apozema. Die autem 27. quum ex diffi-
 cili Respiratione Pulmones etiam affe-
 ctos esse, simul ac Hepar suspicarer, jussi
 tres *Pilular. seq. horis medicinalibus de-*
glutindas è Cochleari Linctus, superbi-
bendo haustum Apozematis, & pannum
Wallicum linimento sequenti imbutum
calidè ad partes affectas applicandum.
R. Milleped. præpar. ʒijʒ. Ammoniac. de-
purat. ʒij. Flor. Benzoin. ʒʒs. Extract. Croc.
Balsam. Peruv. aa gr. v. Balsam Sulph.
Terebinthinat. q. s. M. F. Pil. medio-
res deaurand. R. Unguent. Dialib. ʒʒs.
Ol. Lil. alb. Lateris. aa ʒijj. M. F. Li-
nimento. Die autem 28. Cum ex Dysp-
 næa cum dolore conjuncta suspicatus sim
 obstructionem Bronchiorum à phlegmate
 viscido Symptomati huic pertinaci anam
 dedisse, *Apozema* sequens præscripti co-
 piose propinandum. *R. Decoct. Pectoral.*
depurat. ʒijʒ. Tinctur. Croci. ʒj. Syrup. è
V. Rad. ʒʒss. M. F. Apozema. Vigiliis
etiam, & Febriculâ præsentî indicantibus,

Bolum

Bolum sequentem. unâ cum haustu *Apo-*
zematis Pectoralis, horâ somni degluti-
 dum jussi: *R. Thoriac. Androm. ʒʒs. Pulv.*
è Chel. Canc. Comp. gr. xxv. Syrup. Ca-
ryoph. q. s. F. Bolum. Die 29. ad lubri-
 canda Bronchia, Alvi adstrictionem tol-
 lendam, & inde dolorem mitigandam præ-
 scripsi *Cochl. ʒj. Ol. Lini* recens sine igne
 extracti, secundâ quâque horâ, unâ cum
 haustu *Apozematis* Pectoralis ministrandas;
 & horâ somni, Febriculæ gratiâ & *Vigi-*
liarum, Bolum Theriacalem repetendum.
 Die 30. quum tædio *Olei Lini* affecta fu-
 isset, atque gradus *Dyspnœæ* ferè in *Asthma*,
 forsân à *Bolo Theriacali* exhibitò & repe-
 tito auctus id requireret, lenem Vomi-
 tionem cum *Oxymel scillitic. & Aqu. Cinam.*
fort. aa ʒj. ciendam, & Linctum unâ cum
Apozemate Pectorale continuandum jussi,
 atque inde Respiratione multum liberi-
 factâ, eandem *Mixturam Emeticam*, ipsâ
 Aegrâ petente, die 31. repetendam, &
 Fluxu Alvi nimio jam suadente, *Bolum*
Theriacalem iterum horâ somni præscripti
 sumendum. Die 1. *Aprilis*, ubi Languo-
 rem senseram unâ cum Febre ancium,
Cochlearia iv. vel v. *Julapii Cordialis*
 sequentis ad libitum propinanda jussi.
R. Aqu. Meliss. Ceras. nigr. aa ʒiv. Aqu.
Cinnam. bord. Epidem. aa ʒij. Marg. præ-
parat. ʒʒss. Sacchar. alb. 3v. M. F. Julap.

R

San-

Sanguinis etiam *zviij.* illud ē brachio detrahendas: Et ad infarctionem Pulmonum misuendam *Rad. Ireas. Enul. Campan. aa ʒss.* Angredicaturus *Apocem.* Potioralis adiciendam; atque *ʒls.* Pulveris Aquentis quartā quāque horā in Cochleari *fulapi* exhibendam; R *Coral. Rub. Marg. præparati Pulv. ē. Chel. Canc. Comp. Sals. Franc. aa ʒls. M. pro iv.* Chartulis, & denique, in subsidium generis Nervosi, (quod jam laborare incipiebat) Vesicatoria duo anapla & acria ad interna brachia applicanda. Die secundo *Aprili*, phlegma glutinosum Pulmonibus inpaetum copiosā *Apocemasi* sequentis exhibitione diluere, & temperare tentavi. R *Rad. Scorzoner. Elipson. ʒij. Liquir. rase ʒls. Zivar. Carint. bte. ʒij. Cog. in Aqu. Ford. q. s. ad ʒiiv.* Colaturæ addē *Syrup. ex Ascofitate Cetri P'ol. Balsamic. aa ʒls. M. F. Apocem.* In subsidium autem Tussis & Vigiliarum (quæ jam urgebant) Botum sequentem horā summi præscripsi. R *Iberia. Androm. Balsam. Lyuar. aa ʒls. Conserv. fruct. Cynosbat. ʒj. M. F. Bolus.* Hoc pacto, dolore & ægitudine delirans, quippe saluā principia ponens, & apparentibus Symptomatis deceptus. Ægram, Febre, Vigiliis, Delirio ac dolore penē confectam ad Orci fauces duxeram, donec Febre, quotidianis & statis periodicis Paroxyimis

toxyimis jam tandem typum ac genium suum palam prodente, fuscipatus sum Fermentum Febrile Venenatum delirascens, & Spiritibus implicitum, Symptomati huic dolorifico admodum molesto, ansam præbuisse. Quocirca (annuente Cl. Collegā D.D. *Hulsi*, qui necum in consilium vocatus est) ad nulum Spirituum efferum (quem causam esse doloris deprehendi) minuendum, die tertio *Aprili*, Venæsectionem iterum in brachio celebrandam iussi; & ad seminio venenatum delendum, *ʒxij.* Cortic. Peruv. cum æqualibus partibus Sacchari albi commixti, partitis vicibus, sc. *ʒij.* quartā quāque horā exhibendas, & Pannum Wallicum Oleo Palmis illitum ad partem affectam calidē applicandum: Et in Langoris elevationem Coch. iv. vel v. *fulapi* sequentis ad libitum sumenda. R *Aqu. Meliss. Ceras. nigr. aa ʒiv. Epidem. ʒij. Confell. Alchem. S. Moscho ʒij. Pol. Aur. n° j. Syrup. Caryoph. ʒj. M. F. Fulap.* Hæc finitis, die quinto, præter speciem Amicorum, aut meam, conspexi Ægram emersitā, placide dormientem, hilarem, vegetam, à Symptomatis universis, & dolore ipso penē liberatam; Ideoque duntaxat repetitionem *Linthur* ad expectorationem promovendam præscripsi, & *Bol. Balsamici* hora summi exhibendi. Die

sexto autem, Ubi gradum Febrilis caloris quendam leviorē jam restantem, atque cum Tussi conjunctum observāsem, jussi *ziv. Tincturæ Corticis. l.* Apozematis nostri Febrifugi, ad reliquias venenati Fermenti delendas, quartā quāque horā exhibendas & *Bolum Balsamicum* horā somni ministrandum. Die septimo Febre jam planē profligatā, *Pilulas* narcoticas sequentes præscribere jam ausus sum, horā somni sumendas, ut Spasmi & reliquia Doloris lateralis inde penitus tollerentur. *R Pilul. è Cynogloss. gr. viii. Exeract. Croc. gr. ij. M. R. Pil. ij* deaurand. Nē autem Pulmones inde lætēti quiescam detrimēti paterentur, *Linctum* Pectoralem repetendum, eumque sæpius Coctileatim exhibendum jussi. Die octavo, quia *Pilulæ* nocte præcedenti præscriptæ ex sententiā successerant, eas iterum horā somni repetendas duxi; et die nōno, quando quidem venenati Fermenti revirescentiam jam futuram suspicabar, *Bolum* sequentem ter die deglutiendum jussi. *R Pulv. Subtiliss. Cort. Peruv. Elect. 3j. Sacchar. alb. 3ls. Ol. Amyg. d. rec. q. l. M. F. Bolum*, addendo semper dosi nocturnæ *Laudan. liq. Helmont. gutt. xiv.* Decimo autem die, ubi Agram, more Hystricarium, strangulatione quādam levi affectam observāsem, duas *Pilulas* sequentes, quartā quāque

quāque horā exhibendas præscripsi, una cum *ziv. vel v.* Apozematis. *R Ammoniac. Gum. Galban. aa 3ls. M. F. Pilul. xiv.* deaurand. *R Rad. Scorzonæ Hispan. 3ls. Uvar. Corinthiac. 3ij. Liquir. 3 s. Cog. in Aqu. Hord. 15ij. ad 15jls. Colatūq; adde Tinctur. Croc. 3j. Syrup. de Erysim. 3ij. M. F. Apozema.* Insarctione autem Pulmonum, ac diminuto appetitu id suadentibus, die xii^a. Agram in aërem rusticianum dimissi, hāc lege, ut, quamdiu, ob *Tussis* & *Dyspnœæ* gradum leviorē adhuc restantem necesse foret, tres *Pilul. sequentes*, omni mane deglutiret. *R Ammoniac. depurat. Flor. Benzoin. aa 3ls. Bals. Sulphur. Anisat. q. l. M. F. Pilulæ* mediocres deaurandæ. Atque omni nocte gr. viij. *Pilul. è Cynogloss.* Et denique ad revirescentiam venenati Fermenti prævenendam, post x dies *Pulver. Febrifug.* 3vi. repeteret partitis vicibus; *Emplastrum* etiam *Paracels.* & de *Minio* aa p. æqu. commixt. partibus diuturno dolore labefactatis superimponi jussi. Unde, brevi, præter spem Amicorum, integrè restituta est, & hucūque optimā valetudine utitur.

Historia XXI.

Febria Intermit. primo infatu Peripneumoniam acutissimam sympt.
lani. Faber Lignarius habitans in vico dicto *Currier's Alley*; circiter Annum Dom. 1684. horis matutinis, Horrore, Frigore, & inde, Doloze lateris sinistri adeo excruciantē corripiebatur, ut sub vesperam ejusdem diei, præ vehementiâ Spasmodum, univetsim algens, imbecillitate confectus, & more *Peripneumonicorum*, penè suffocatus, Me diligenter accersiri jussit, singulis momentis sese animam efflaturum credens: Ex *Tussi* autem inani (cùm advenissem) suppressâ, & anhelosâ respiratione, Proclivitate ad vomendum, & dolore intensissimo regionem *Pulmonum* & *Pleuræ* occupante, probè intellexi cuncta hæc Symptomata dirissima, & præsertim spasmodicam *Pleuræ* & *Pulmonum* constrictionem, ortum duxisse de veneno Febrili cum Spiritibus implicito. Indèque, post *Enemata* Carniatiivi rejctionem, Sanguinis è brachio lateris dolentis ad impetum Spirituum demulcentium ꝑ. detrachendas jussi; Spasmi dolentis, Madore frigido & Pulsu Agri tormentante non obstantibus. Ad solutionem Spasmodum ulteriùs promovendam *Forum* præscripti ex *Rad. Petrosefin. Fœnic. Semin. Lin. Fœuigr. Flor. Chamamel.*
 &

& *Moliloti in Aqu.* Coctis conficiendum, atque in Vesiçâ Bubulâ sumptuâ calidè ad partes affectas applicandum, & in ejus locum (quoties eum amovere visum fuerit) *Pannum Wallicam* calidè litum *Linimento* ex *Unguent. Dialth. Ol. Lil. alb.* & *lateris*, aâ p. æqu. substituendum; Et dein ad Orgasimum Spirituum ampliùs compescendum gutt. xv. *Laudan. liq.* in *Hautu Julapii Cordialis* exhibendas. & quartâ quâque horâ (si dolor perseveraret) repetendas. Ad lubricandas autem fistulas Pulmonares, quò facilius phlegma bronchiis impadum rejiceretur, jussi, ut *Lintia* ex *Ol. Amygd. d. rec. Syrup. Capil. Ven.* aâ ꝑ. *Sacchar. Crystal. alb.* ꝑ. *Cochlearia* degluriretur quartâ quâque horâ, superbibendo *ziv.* Apozematis calid. ex *lijs. Decalt. Pectoral. deprat. Tinctur. Croc. ꝑ. & Syrup. Capill. Ven.* ꝑ. Effero Spirituum omni inde sedato, & solutis *Spasmi*, Pulsus statim augebatur; Eger à Doloze liberatus universim incalefcere, & ab expansione Spirituum evidenter Febricitare incepit, unde tandem post mediam noctem Sudore calido persusus, Respiratione allevatâ, & viribus instauratis, finito Paroxysmo, obdormivit. Inspecçtâ autem Urinâ die sequenti multum tinctâ & lateritiâ, illiç *Hautum Febrifugum Cortice*
 R 4. im.

imprægnatum iussu exhibendum, ad recrudescentiam Paroxyismi expectati antea vertendam: & quartâ quâque horâ repetendum (addendo semper Haustu nocturno *Laudan. Londinens. gr. j.*) donec Urina (quod spatio bidui evenire observavi) tandem colorem naturalem recuperaret & contentis debitis saturata redederetur. Quo pacto, Agrum quarto die, sine quâvis morbi revirescentiâ planè convalescentem, cibo Euchymo nutriendum Adstantium curæ tradidi, nec quicquam ampliùs præscripti præter Corticem post decem dies repetendum, ut venenati Fomitis recrudescentiâ anteverteretur. Hoc verò Consilio posthabito, pœnas post duas hebdomadas luebat, recidivatione. Febris Tertiæ legitimæ, cum diris verò Symptomatis, ut prius, non sociatæ, quam repetitione *Corticis* faciliè admodum & perfectè curavi; Et Ager hucusque (quantum scio) firmâ valetudine utitur. Eâdem planè methodo insuper *Vitriarium* habitantem in Burgo dicto *Southwark*, & *Viduum* in Parochiâ *Sanctæ Helenæ minoris*, & plerisque alios (quos recensere nimium esset) Symptomatis horrendis *Peripneumoniz* acutissimæ correptos, usque diù, in Febrium Intermittentium igitis, potens, feliciter, atque spatio brevissimo curavi.

Historia

Historia XXII.

Tindor Panorum in vico dicto *White-Febris Inter-*
Cross-street, à frigore sæpiùs suscepto, ^{termittens}
dolo^{re Rheumatico} ferè universali, per ^{Rheumatif-}
omnes artus hinc inde versatili correptus, ^{mum simu-}
lans.
Ubi præ gradu doloris Spasmodici *Deliquitum* sæpenumerò perpe^{l-}sus, de vitâ desperare cœpisset, tandem Me advocavit. Cum autem observâsem Urinam profundâ rubedine tinctam, aëri expositam sedimentum lateritium deposuisse; Atque ab Adstantibus narratum esset, Dolores statis periodis, singulis scil. vel alternis diebus, augeri solere, atque summâ Âgritudine concomitante exacerbari (ut ex Pulsu vel Temperamento certa indicia Febris, præ Symptomate vehementi, deprehendere haud potuerim) ritè decrevi *Spasmos* hosce dolorificos ortum suum duxisse ex venenato *Febris Intermittentis* Fomite Spiritum animale adedò irritante, ut ad gradum usque Explosionis adversùs venenum, præsertim in Paroxysmo, sese expandere moliretur. Quocirca in præsens dolorum levamen ℥xii. Sanguinis è brachio illicò detrahendas iussi, atque post intervallum sex horarum *Vomitum Antimoniale* mitius propinandum; Quo pacto *Spasmi* derepenè minui

minui cœperunt: Ut autem Morbi fundamenta penitus eruerem 3j. *Corticis* cum guttis aliquot *Laudani liquidi* tertiâ vel quartâ quâque horâ exhibendas iussi; eo modo subactionem Veneni morbifici moliens, nè *Spiritus* inde recedens irritati novum Paroxysmum reducerent. Postquam sequequinciam *Corticis* (qui genuinus eo tempore erat ac *Vegetus*) devorâsset, illic, absque quocunque alio Remedio ministrato, à *Febre* ac *Spasmis Rheumaticis* liberatus, Urinâ ac Appetitu derepentē restitutus, revaluit *Æger*, nisi quod hebes & quadantēdis attonitus per triiduum manebat, *Spiriticibus* animalibus à *Laudano*, plus quam à Fermento Febrili depressis. A quo Symptomate, applicatione *Vesicatoriorum*, prorsus liberabatur, licet post xiv dies elapsos, quamprimum scil. energia *Corticis* deficere cœperat, deinde recidivationem *Rheumatismi* perpessus sit, quæ æquē faciliē *Cortice*, post *Phlebotomiam*, repetito (nullo alio Medicamento exhibito) brevī sanata erat, uti ijs accidere solet, qui Febris Intermitte[n]tis revirescētiâ afficiuntur.

Historiam Domine *Lane* congenerem notavi in *Pothistologia nostra*, lib. 3. cap. xi. Verūnī nimius Lectori videret, si recensere[m] singulas Historias quas observavi huc spectantes, quæ penē innumerae sunt.

sunt. Plures autem ejusmodi, posthâc Graphicē descriptas inveniet Lector sub Titulo Febris *Svevici*, ac Rheumaticæ comprehensas.

Historia XXIII.

Dominus *Dun* Tinctor Sericorum, ha-
bitans in vico dicto *Noble-street*, Vir qua-
dragenarius, à Frigore frequenter suscep-
to, demum Mensis *Maii* die 7°. 1690. ac si à Toxico quodam sumpto Venenatus, vehementi Aggritudine, immani Vomitione ac Dejectione, Torminibus im-
mensis, ac universali *Rheumatismo*, sive
Spasmis totum Corporis habitum cruci-
antibus illic corripiebatur, Cutis rube-
dine intensâ ubique perfundeabatur, Urina
erat non tantum rubra sed etiam con-
tentis saturata; Paroxysmus ferè ad ho-
ras x durabat, atque tandem Sudore copio-
sio exceptus finiebatur, utat absque
evidenti quocunque Algore, Horrore,
Oscitatione, cæterisque Febris Intermit-
tentis Symptomatis usitatis invasisset.
Die nono, eadem fere horâ diei, inexpectatò
recrudescēbat Morbus, cum prioribus
Symptomatis adeo vehementibus ut illic
sele animam expiraturum fore crederet
Æger, indeque nē protinus advocari jus-
sit. Ad Spirituum explosionem nimiam
com-

compescendam, ac dolorem vehementem inde auctum leniendum ꝑ. Sanguinis è Cubito mox detrahendas curavi; Atque deinde *Bolum* sequentem ad Sudores ciendos exhibendum (quo citius præsens Paroxysmus finiretur), unà cum *Julapio* temperato, de quo post *Bolum*, atque etiam ad libitum Coch. iv. vel v. sumeret, & ut, durante Paroxysmo, à cerevisiâ abstineret, contentus *Aquâ Pulli*, *Decocto Albi*, &c. R. *Theriac. Androm.* ꝑ. *Pulv.* è *Chel. Cancer. comp.* aa ꝑj. *Syr. Caryoph.* q. s. *M. F. Bolus.* R. *Aqu. Meliss. Ceras. nigr.* aa ꝑiv. *Epidem.* ꝑij. *Syrup. Caryoph.* ꝑx. *M. F. Julap.* Finito autem Paroxysmo, ad Fomitem Venenatum subigendum (ut recrudescencia morbi præcaveretur) Haustum Febrifugum sequentem horâ somni propinandum præscripsi, repetendumque, Aurorâ sequenti, atque deinceps quatrâ quâque horâ, semper addeendo Haustui nocturno *Laudan. Londinens.* gr. j. ad cohibendum Spirituum Orgasum, & præcavendum dolorem ventriculi ac Intestinatorum Spasmodicum, modò Paroxysmus reverteretur. R. *Aqu. Card.* ꝑij. *Aqu. Epidem. Syrup. Caryoph.* aa ꝑij. *Pulv. Subtiliss. Cortic. Peruv. Elect.* ꝑj. *M. F. Haustus.*

Verum quia *Cortex*, quem Pharmacopola paraverat, fuit minùs vegetus
nc

ne dicam planè effectus, Die undecimo, eadè m. fere horâ diei, novum Paroxysmum *Æger* perpeffus est, non autem tamdiu protràctum, neque equidem Symptomatis ità vehementibus stipatum ut priùs. Indèque *Julapium* sequens, durante Paroxysmo sæpiùs propinandum præscripsi. R. *Aqu. Meliss. Ceras. nigr.* aa ꝑiv. *Epidem. Cinnam. Elord.* ꝑij. *Pæon. comp.* ꝑ. *Marg. præparat.* ꝑ. *Sacch. alb.* ꝑv. *M. F. Julapium.* Jussi etiam *Corticem* magis vegetum à Pharmacopœio parandum, atque ut *Æger* in ejus usû, durante Paroxysmorum intervallo, diligentissimè persisteret ut priùs. *Maii* vero 13°: à Paroxysmis prorsùs liberabatur; atque planè convalescit, ut ut ob neglectam repetitionem *Corticis*, quam præscripseram, post duas hebdomadas, recrudescente Febre Intermitente, licet non ita diris Symptomatis stipatâ, probè senserit sese pœnas hujus negligentia, jure merito dedisse. Repetito autem deinde Cursu *Corticis* bis terte, post debita intervalla, firmam valetudinem recuperavit, & eâ adhuc (quantum ego scio) utitur.

Historia

Historia XXIV.

*Febris Intermit-
tens sub larvâ
Febris
Scarlatine
& Vomiti-
onis diu
latians.*

• Dominus Langley habitans prope Hospitium dictum *Bridewell*, Ubi à Frigore suscepto, valedudinariò ad unam vel alteram hebdomadam degisset, tandem *Nauseâ*, Agitudine & Vomitione per quadri-
duum continuatâ affectus, atque etiam *Efflorescentiâ*, per horas quatuor à primo decubitu, singulis noctibus recurrente, & *Febrem Scarlatinam* simulante, per totam Cutim sparsâ, unâ cum *Pruritu*, ac Calore inflammatorio admodum molesto afflictus, à Me superrimè opem petiit. Symptomatis autem seriò pensitatis, præsertim ubi Urinam multâ rubedine tinctam & contentis saturatam inspexeram, Fermentum Febrile Fomitis Intermittentium amulum percepi. Indôque ad demulcendam irritationem Spirituum præternaturalem à veneno inflammatorio ortam, & massæ Sanguinis communicatam, ut xiii. Sanguis à brachio illic extraheretur, iussi, utque alvus mane sequenti *Æiv*. Decoct. *Anni* & *Æss*. Syrup. de *Spin. Cerru*. subduceretur. Ne autem Spiritus ab hisce evacuationibus depressi, Veneno eliminando prorsus impares red-derentur, & Morbus inde in Malignum mutaretur; *Bolum Cardiacum* præscripti è

Theriac:

Theriac. Androm. & Pulv. & Chel. Cavc. comp. Æss. confectum, horâ somni, post *Vena-sectionem* exhibendum, itidèmq; post *purgationem* repetendum, & *Tulapium* Cordiale temperatum ad libitum propinandum. Denique posthæc Vacuâ unâ *Corticis Peruv.* dormâ Agro gratissimâ, partitis vicibus, ad spatium xxiv horarum, Fermentum Febrile aggressus sum. Ager verò à *Nauseâ*, Vomitione, *Eructu*, cæterisque Symptomatis molestis liberatus, Urinâ ac Appetitu resituitis, spatio tridui integrè revalescebat.

Historia XXV.

Accersitus Anno Dom. 1680. ad iuv. *Febris Intermit-
tens*
D.D. Reverendissimum admodum *Apoplexi-
am simu-
lans*
Fowler, nunc Episcopi Gloucesterensis, Puerum circiter annos xii natum; Eum observavi summo stupore correptum, stercentem, cæterisque *Apoplexiâ* fortissimè Symptomatis afflictum: Et à somno illo profundo, *Phlebotomiâ* in Venâ Jugulari celebratâ; applicatione *Cucurbitularum* intra Scapulas cum Scarificatione profundâ, Iniectione *Enematis* acris, exhibitione *Potionis Catharticae*, *Vesicatoria* frequentibus, *Sternutatoriis* aliisque ejusmodi Remediis evacuatisque ac Stimulantibus Puerum excitare satègi. Die sequenti eum inveni (mirum

(mirum dictu) non tantum expergescitum, verum etiam, absque minima hebetudine, erectum in lecto sedentem, atque cum locis ludentem, à Febre perfecte liberatum, ac victum petentem. Postridie autem, eadem ferè horà diei, advocatus, ubi eum *Apoplexiâ* iterum, ut prius, laborantem observassem, Methodo prius memoratâ Apoplectica Symptomata sustuli. Observatione hac bis factâ, nullus dubitabam Fermentum *Febris Intermitentis* sub Proteiformi hac larvâ delitescens, Apoplecticis hisce Symptomatis ansam dedisse, neque absque venenati hujus Fomitis subactione, revirescentiam *Apoplexia* præcaveri posse. Quocirca (annuente Collegâ meo eximio D.D. *Daniele Cox*, qui jam mecum in consilium adhibitus erat.) Statutum est, Prophylaxeos gratiâ, *Corticem Peruvianum* in Paroxysmi intervallo copiose ministrandum esse. Quo exhibitos, *Apoplexia* nunquam iterum rediit, utre Puer, post unam vel alteram hebdomadam clapsam, Paroxysmos aliquot *Febris Intermitentis*, primùm *Tertianâ*, dein *Simplicis Quotidianâ* perpassus sit; à quibus, repetito usu *Corticis*, facillimè liberabatur.

Historias ejusmodi plures sub finem Capitis de Febre Apoplectica & Paralytica videre est.

Historia

Historia XXVI.

Circa Annum 1683, nuntiatum est, Altera & Avunculum meum Dominum *Izatt* (qui ferè per annos xv. retractos obesius, hebes & somnolentus fuerat, & jam annum Aetatis sexagesimum quartum agebat) post triduum valetudinariò translatum, demùm *Apoplexiâ* correptum, fuisse in Domo meâ rusticana, cum ibi loci Febres Intermitentes, constitutione aeris conspirante, Epidemicè grassarentur: Ego quippe multis negotiis *Londini* implicitus, impetravi à Fratre meo dilectissimo atque Collegâ Cl. D. D. *Tyson* ut eum inviseret, quod libenter fecit, instructus prius Laticeblâ ad extrahendum sanguinem (si visum fuisset) *Vesicatoriis*, *Jalapio Cephalicis*, *Pilulis Catharticis*, *Sternutatoriis*, aliisque ejusmodi Medicamentis in curatione *Apoplexiae* necessariis. Insuper Me suadente, Unciam unam *Corticis Peruviani* secum tulit, quem (cæteris omnibus posthabitis) jugiter ingerendum consilui, modò, ex spontanea Symptomatum Apoplecticorum remissione id fieri posset. Ritè etenim conjiciebam, ex Constitutione tunc temporis Epidemicâ, atque Apparâtû *Apoplexiam* præcedente, gravem hunc Morbum potius Symptomaticum esse ac

à Fermento Febrili ortum, quàm primarium atque genuinum; Proindeque deficiente Paroxysmò, inducias ultrò concessurum esse. Uti e. contrà, si Morbus fuisset primarius, ob Ætatem Agri proveciorem, atque stuporem solum, & habitualem, planè sanctum fore, atque supra Medicinæ Sphæram positum. Clariss. D. D. (itinerè jam peracto) ubi, ob omnium Symptomatum remissionem, observasset Agrum quadantenus à somno ac stupore ultrò resiliuntum, atque sensus, hebetioris licet, compositum, indeque Pulveri deglutiendo parem; spatio sex horarum 3j. Corticis ei ministrari curavit (cæteris omnibus ad Apoplexiam spectantibus posthabitis) unde, licet post bihoriutn, Paroxysmum Febris Intermittentis legitimum perpeffus sit Ager, nullis Symptomatis Apoplecticis denudatus est, atque eundem in posterum, absque exhibitione cujuscunque alterius Remedii, per tres vel quatuor Hebdomadas à Febre liber mansit, utut per totam hyemem insequentem, recidivationi Febris Intermittentis simplicis, jam Quotidianæ vel Tertianæ, jam Quartanæ sæpenuerò obnoxius fuerit. A quâ tandem, vernâ tempestate sequenti, pñ Corticis perfecte liberatus optimâ valetudine per plures annos utebatur, multò minus hebes ac somnolentus quàm prius.

Historia

Historia XXVII.

Anno 1690. à Frigore suscepto, Ego Hemici-
ipse, ad quatrduum, insolito faciei calore
periodico, præsertim à pastu, affectus
sum: Dein per tres vel quatuor dies con-
tinuos Hemicraniam molestant, sinistram
capitis partem occupantem, ab octavâ
horâ matutinâ ad quintam usque Vesper-
tinam protensam, quotidie patiebar:
Quoad cætèra firmè valebam, & cum
appetitù integro, muniis solitisungebar.
Quandoquidem autem hunc Morbum,
ante hac in aliis, non obstante repetitâ
Venesectione, applicatione Vescicatoriorum,
Cucurbitularum, Potuum, Errhinorum, Masti-
catoriorum, & exhibitione methodicâ Ca-
tharticatorum, Emeticorum, cæterorumque
idgenus, ad mentem Veterum, valde Chro-
nicum & contumacem sæpiùs observâsem;
atque molestum hoc Symptoma à Fer-
mento Febrili delitescente subortum esse,
suspiciatus essem utut nulla Febris præ-
sentis indicia apparerent. Post extra-
ctionem 3xii. Sanguinis è brachio fini-
stro, Pulveris Febrifugi 3j. spatio bidui
devoravi. Postquam Corticis 3v. ab-
sumpsissem, dolorem multò mitiorem,
die sequenti (periodicè licet & designato
tempore recurrentem) passus sum. Penso

S 2

vero

vero absoluto, die proximo prorsus liberatus sum. Post tres autem hebdomadas recrudescere dolor (sicuti in Febre Cortice curata solet) quem non sine *China-China* ʒiſs. jam superare potui, quippe Vegetam & genuinam penes me tunc temporis non habui. Repetito autem Cortice post duas hebdomadas, Prophylaxeos gratia, hucusque, sine quocunque alio Medicamento exhibito, optimam valetudinem uror.

Ad Dominam Bodington habitantem in vico dicto *Lothbury*, *Hemicraniam* periodicam per tres hebdomadas, eodem fere modo affectam, nisi quod, ex morâ Paroxysmorum longiori, tandem quadantenus Ebrietas inceperit, accessit sum. Corticis autem ʒj. exhibita, post detractionem Sanguinis, applicationem Vescicatorii ad *Nucham*, & *Bolum Theriacalem* prius ministratum, spatium bidui Patiens plane convaluit.

Historia XXVIII.

Febri Intermit-
tens
cum dolore
Nephritico
Mephitico.

Dominâ Fox Vidua elegans & robusta, quæ à multis retroactis annis affectione *Hysterica* atque etiam *Nephritica* post longa intervalia recurrentes perpessa fuerat, & Calculos plures e Renibus excreverat: Et Anno Etatis quadragesimo, fere

fere ad duodecim Mensium spatium, menstruarum purgationum solitarum omnimodâ suppressione laborasset, demum lumborum dolore atroci correpta, incertis Spasmis, verum ut plurimum quotidie revertentibus excruciebatur. Plurimis, ipsique maximi nominis Medicis (qui variis methodis, jam ut *Nephriticam*, jam ut Menstruis purgationibus destitutam eam tractarent) per spatium trimestre incassum consultis; dehuo, ubi dolores penè continui facti sunt, atque adeo exacerbati, uti extremæ partes inde algerent, atque præ Spasmodum vehementiam, Mulier fere perpetuò Lipothymica jaceret, nostram opem petiit. Post rejectionem *Emetici* Carminativi (Spasmi vehementionibus id Indicantibus) Venam lateris affecti in Brachio tundendam, atque Sanguinis ʒviij. illico detrahendas jussi; Partes affectas etiam, coram luculento igne, Linimento ex Unguent. *Dialth. Ol. Lil. alb. laterit.* aa p. æqu. confecto, illinendas; & demum *Extract. Rud. ʒſs.* cum *Laudan. Lond. gr. iſs.* commixtam, formâ Pilulari in lecto deglutiendam præscripsi; atque *Apozema* nostrum *Nephriticum* ex *Semin. Malv. Alib. Sec.* liberè propinandum; *Jalapum* etiam *Hystericum* *Spiritu Salis Armon.* Saturatum sæpius exhibendum jussi. Incassum autem

hæc omnia, quamprimum enim vis *Laudani* anodyna deficere incipiebat, Vomitus, Algor extremorum, Lipothymia, & Spasmi horrendi, ut prius recrudecebant, quos allevare non potui absque quantitate *Laudani* addo largâ & frequenter repetitâ, ut miscella *Ægra*, inde perpetuo delirans, stupida ac attonita jaceret. Ubi autem die tertio observâsem, Urinam multâ rubedine tinctam, contentis saturatam, aq. in colorem lateritium præcipitatam, clarè perspexi Fermentum febrile (utut ex vehementia Spasmodum extrema jam frigerent) sub hisce Spasmodis delitescere: Indèque *Hausium* nostrum Febrisugum *Corticis* ʒj. & *Laudani* liquid. gutt. xx. saturatum statim propinandum, & quartâ q. aque horâ repetendum duxi. Unde post horas xxx. restituta jam Urinâ in colorem naturalem, atque dispositione ad vomendum præteritum evictâ. Dolor multò magis allevabatur, quàm ubi longè majori *Laudani* Dosi *Ægra* hebetabatur: Appetitu insuper restituito, caribus vescabatur, atque magis vegeta ac vivax quàm antea apparebat. Quandoquidem autem à Spasmodis dolorificis immunis non erat, nisi quamdiu *Laudano* repetito Renes sensu privati narcosi afficiebantur, eam, per spatium duarum hebdomadarum, omni die à purgatione libero, in

Balneum

Balneum artificiale ex *Aque* & *Lactis* aa p. æqu. confectum; Herbis, cæterisque ingredientibus lubricantibus saturatum, quotidie immittendum duxi, ut, lubricatis meatibus urinariis, *Calculi* Renibus aut Ureteribus impasti, facilius deturbarentur; & in eundem finem, tertio vel quarto quoque die, *Alyum Bolo Cathartico Lenitivo*, horâ somni exhibitio, & *Aquis Mineralibus* coctis, cum vel sine *Manna*, prout opus fuit, mane proximo subducendam iussi; antè & post singulas purgationes & Balneationes Dosis *Laudani* satis largam ministrando. Unde dolores & Spasmi adeò allevabantur, uti *Fœmina*, quæ prius ob acutos & vehementes dolores vix à Lipothymiis, vel in lecto, immunis esse potuit, jam non tantum in cubiculo obambulare, sed etiam foras exiret, atque frequenter (me jubente) Currum, ad extrusionem calculorum promovendam, conscenderet, licet omni nocte dosin *Laudani* largam, ad acutos Spasmos antevertendos, repetendam jussim; atque Alvum, post debita intervalla, *Pharmaco Cathartico* leniendam; ne ex ejus constrictione dolor Nephriticus (ut solet) adaugeretur; *Cerevisiam* insuper ordinariam, sacculo Ingredientium *Antiscorbuticorum* alterandam, atque *Hausium* ex *Vini Chalybeati* &

S 4

Decocti

Decocti Amari sine purgantibus aa. ℥iſſ. omni mane à purgatione libero propinandum iuſſi. Quippe ex Diatheli manifeſto Scorbuticâ & Hypochondriacâ menſtruis purgationibus ſuppreſſis, æquè ac à *Calculus* in Reſes aut Ureteres impactis, hinc *Spasmi* dubitos eſſe jam ſuſpicari ceperam. Hâc methodo *Menſibus* de- raum reſtitutis, & calculis plurimis ma- joribus exercitis, prorsus convaluit, & huc uſque à dolore omni libera, plauden- tibus Amicis, optimâ valetudine utitur, & hilaris ac vivax munis ſolitis fungi- tur.

Eâdem ſerè Methodo Coquum habi- tantem in vico dicto *The Old Change* li- beravi ab horrendis *Spasmi* Calculoſis cum Febre conjunctis.

Hiſtoria XXIX.

Febris In-
termittens
Febris ſaga
noſtro cu-
rata cum
vires Cor-
ticis deſe-
runt.

Domina *Rayſon*, Vetula clumbis ac Paralytica, circiter Annum Dom. 1678. & Etatis ſuæ 67. Febre Intermittente *tertiana*, tempore verno, correpta, Cujus Paroxyſmi adeo protenſis atque cum di- ris admodum Symptomatis ſociatis ubi vires ſuas haud parès ſufferendis ſenſit, ſeſe in manus Medici conſueti atque Col- legæ mei Clariff. curandam dedit. Ille autem, utut ſenax, atque exercitatiſſimus in

in arte Medicinali, quandoquidem vires *Corticis* Febrifugas haud ſæpe explorâſſet, ab ejus uſu planè abhorruit, atque potius *Venaſectione*, lenibus *Catharticis*, *Emeticis*, *Pericarpis*, atque longo uſu *Decocti A- mari* ſine purgantibus, cæterorumque ejusmodi Febrifugorum fallacium ac in- certorum, curationem perſiciendam duxit. Inde, ſpatio Lunæ unius, viribus *Ægræ* plurimum attritis, præſertim à Febre jam typum ſuum in *Duplicem Tertianam* mu- tante; univerſa Symptomata cum ſubito virium collapſu in pejor ruebant; Ego igitur à perterritis adſtantibus etiam ac- cerſebar, ut unâ cum Clariff. Collegâ de novâ curationis methodo inſituendâ con- ſulerem. Ego autem, experienciâ virium *Corticis* multiſariâ ſerens, animum dedi Cl. Collegæ, ut lubentiſſimè vires ejus in hâc *Vetula* experiretur, non obſtante pro- vectiori ejus *Ætate* ac *Paralyticâ* affectione, quas ob rationes hætenus eum præſcri- bere non auſus fuerat. *Cortice* autem ad 3vi. ſpatio tridui exhibitæ ac devorato, planè convaluit *Ægra*, quocirâ, ne offi- cioſus viderer, Memet ultrò ſubduxi, atque *Ægram* in Cl. Collegæ manu reliqui, poſtquam eum clâm monuiſſem utram *Corticis*, ad recidivationem anteverten- dam, poſt debita intervalla repetendum eſſe. Verùm hoc ſano Conſilio (utrum

Ægræ

Agræ: vel Medici culpa nescio) posthabito, sæpius, scil. post intervalla unius, duorum, vel trium Mensium, ad spatium sciquanai recurrat Morbus, toties à *Cortice* profligatus, quoties eum revirescere contigerat: At seminium penitus hucusque deletum non erat. Unde Anno 1679, mediâ hyeme, Ego solus à Vetulâ perterritâ, attritâ & imbecillitate penè confectâ advocor, ubi vix ulla spes revalescentiæ affulsit, unoquoque Paroxysmo cum diris Symptomatis sociato, & jam singulis diebus revirescente, atque ad spatium horarum xvij. vel xx. protenso, Invenio Mulierem præjudicio adveſtus *Corticem* præoccupatam, quippe duasies libras, ad minimum, nullo cum fructu sese devorasse affirmabat, & ego ipse observaveram ab uncia unâ *Corticis* vix unum Paroxysmum differri potuisse, adeo sese Vetula huic Remedio assuefecerat. Statutum est igitur in gratiam Mulieris, utut Vetule, tamen vix amantissimæ, Vires Febrifugas alterius *Specifici* experiri, cujus efficaciam ante multos annos, priusquam *Cortex* mihi notus fuisset, in debellandis hujusmodi Febrisbus sæpius comprobaram. Quandoquidem autem Pharmacum erat admodum ingratum in formam Pilularem redactum, ut ejus Sapor Vomitionem minis provocaret, modo sequenti

sequenti exhibendum præscripsi. R. *Pulu. Flor. Chamamel. Subtiliff. trit. 3j. Antimon. Diaphoret. Salis Absynth. aa 3ss. Mucilag. Gum. Tragac. q. s. M. F. Pilul.* mediocres deaurandæ, quarum quatuor capiat quamprimum unâ cum Haustu *Julapii Cordialis* quod in promptu est, repetatque sextâ quaque horâ. Unde, spatio bidui, præter spem Adstantium, à Febre, brumali tempestate, & concreſcente ubique gelu, penitus liberabatur, neque postea unquam unquam revirescentiam passa est. Nec non (quod equidem notatu dignissimum est) appetitum integrum, & firmam valetudinem, brevi, consecuta, quasi iterum juvenescere quadantenus visa est, & jam, ubi octuagesimum Etatis annum penè attigerit, vultu vivaciori, ac animo hilariori prædita est. Corpore magis erecto, & gressu magis cito ac firmo incedit, quam ante Febrem. Quod meherculè multo & diutino *Corticis* usui maxime acceptum referendum duoque, præsertim, quia nonnullos alios etiam, à multo hujus Pharmaci usu, è statu valetudinario, in habitum corporis magis Athleticum & robustum quam prius, restitutos sæpius vidi. Quocirca, hoc vitum ac præclarum exemplar ob oculos eorum ponere soleo, præsertim seniorum, qui opinione nescio quâ præoccupati, ab

usu hujus Remedii timent. Siquidem mihi jam multâ experientiâ fretò persuasum est, nihil inauspicatè ab hujus Pharmaci usu unquam eventurum esse (modò infelix *Idionegia* abstit) ubi man sat liberali fuerit exhibitum.

Historia XXX.

*Febris Intermit-
tens
specifico
nostro cu-
rata ubi
Cortex ab-
Egri Idio-
sincrasiâ
irritus red-
debatur.*

Circiter Annum 1685 accersitus, in-
visi Filiolum Domini Barnard Jurisperiti,
vix duos annos natum, quem inveni plu-
rimùm Febricitantem, atque, more In-
fantium denturientium, Pulmonum infar-
ctu, Cerebri oppressione, ac hebetu-
dine laborantem, unde Spasmos mox
subsecuturos, jure merito suspicabar. Quo-
circa ad Spiritus resuscitandos, *Suppeda-
nea* acriter ad plantas pedum; & *Vesicato-
ria* ad *Nucham* & *Carpos* applicanda jussi;
quinetiam *Julapium Cephalicum* ad libi-
tum pitissandum, & *Pulv. è Chel. Canc.*
comp. gr. vj. cum *Pulv. de Guttet. gr. iv.*
commixta, sextâ quâque horâ exhibenda.
Unde plurimùm à Symptomatis prædi-
ctis liberatus videbatur. Febrili autem
Paroxysmo, iisdemque Symptomatis,
unoquoque die, atque eadem ferè horâ,
iterùm atque iterùm periodicè recurren-
tibus, nullus dubitabam recrudescentiam
Symptomatum, unâ cum Febrè, *Cortice*
tollendam

tollendam esse. Cùm autem Pueri *Idio-
negia* spem meam frustrata esset,
postquam spatio v. dierum propè zvi.
Pulveris Peruv. nullo cum fructu, illi
ministrâram, vitâ Pueri in maximo disci-
mine jam versante, gr. xv. *Pulv. Nostri*
Febrisfugi è *Cochlear. Julapii Cephalici*
exhibenda jussi, & sextâ quâque horâ
repetenda. Unde spatio bidui, à Febrè
atque omnibus Symptomatis liberatus re-
convalescebat Puer, & adhuc valet.

Hoc etiam Remedio Domina *Gumley*
Febrè Tertianâ, quæ ob Fœminæ *Idionegia*
vires Corticis superaverat, correpta,
brevi liberata est.

Exerci.

Exercitatio Secunda.

De Febris Continuis, præsertim Remittentibus *Συνεχώς* scilicet Continentibus.

CAP. I.

De Febris Continuis in genere.

De Febris Continuis in genere.

IN priori Exercitatione generalem Februm, rationem & Continentem earum causam, in Venenato Fermento Spiritibus Animalibus implicito consistere docuimus, & Symptomata multifaria, quæ Febricitantibus accidunt, inde dependere demonstravimus: Februm etiam Intermittentium Aetiologiam, Pathologiam atque Indicationes curativas ab hoc fonte clarè & perspicuè deduximus. Restat jam, ut ad hanc Cynosuram Theoria Februm Continuarum *συνεχώς* scilicet simplicium & mixtarum, Inflammatoriarum, Colliquativarum, & *Συνδυασμ.* quæ superest excolenda, dirigatur; Indicationes curativæ eliciantur, & denique methodus

meden-

Cap. I. Continuis in genere.

medendi cum ratione ac experientiâ congruentior stabiliatur, quàm ea quæ olim Humorum & Qualitatum evidentium doctrinâ innitebatur.

Ante omnia, hic loci notandum venit, Fermenta Venena in genere, seu Fermenta Febrilia, Febrilia à se invicem quorquor sint, eandem ipsissimam naturam sortita esse, atque, ut jam vi Emendatâ, jam Catharticâ, &c. eximie prædita sit, unde vehementia; eaque admodum multiplicia Symptomata proferre apta nata sunt; in quantum tamen species Februm discriminant in Intermittentes, Remittentes, Continuas vel Malignas, ab invicem gradu solummodo differre; prout plus minus principium vitæ, seu Spiritus Animales obruunt aut delent; indeque mutationes in massâ Sanguinis, ac Symptomata in genere Nervoso variantia producant. Exempli gratiâ, Quoties Spiritus robore nativo pollentes, & miri Veneno obfessi, adeò firmi ac constantes sunt, uti spatio xxiv horarum victoriam reportare valeant; licet delitescens Fomes statim periodis nunc his, nunc aliis, ad recrudescendum aptus sit; Febris inde formatur verè Intermittens, de quâ in priori Exercitatione sat superque sermonem habuimus. A proximo Veneni gradu Spiritus quadantenus fracti, licet perciti & irritati, toto suo nisu & conamine hostem unius

unius vel alterius diei spatio: excutere nequeunt: Hinc formatur *Febris Continua*, ubi Ager continuo Febricitat; exacerbationes tamen & remissiones, statis periodicis sentit: Licet enim Natura in unoquoque certamine, quotidie superior evadat, quia tamen victoriam admodum diminutam, ob deficientem Spirituum expansionem, semper reportat; nusquam, in statu prorsus *amplexa*, de hoste triumphat: Si gradus Veneni sit adhuc intensior, & Spirituum expansio non tantum valde deficiat, verum etiam cum multo nisa & labore ad metam Elasticitatis, quam assequitur, pertingat; Spiritus inde exardescentes in statum explosivum adiunguntur, varios dolores in universo Systemate, vel parte aliqua singulari excitantes, aliquando Vomitus, vel secessus enormis, vel utroque simul efficientes: Febris hinc orta, pro diversitate Symptomatum vehementium, nunc *Inflammatoria*, nunc *Coliquativa* seu Glandulosa; jure merito denominatur, & Typum Rheumatismi universalis vel particularis, Pleuritidis, Peripneumoniae, Erysipelatis, Anginae, Ophthalmiae, Febris Scarlatinae, Variolae Morbillosae, Diarreae, Dysenteriae, Cholerae morbi, Colicae Ventriculi vel Intestinorum, &c. pro genio Fermenti vario, & partis affectae debilitate simulat; Exacerbatio insuper,

insuper, & Remissio periodica ex huius Symptomatis clarius quam à calore Febrili aucto vel diminuto dignoscitur: Calor enim, ferviente Symptomate, praesentius mitescit, remittente, augetur, & evidentiùs se prodit. A gradu Veneni intensissimo suboritur, *Febris Continua*, ubi, utur initia sub initium cuncta appareant Symptomata; quia Spiritus primo ictu mortificati, lucra instituendae impares redduntur; *Febris* tamen plus minus Maligna est: Spiritibus enim mortificatis, *Antidotus Febrifuga* nullius usus est, donec Arte vel Naturâ Venenum quadantenus subigatur, & Febris typum Benignae, seu *Continuae*, induere incipiat.

Varia hæc Venenata Fermenta (utur *Febris Benigna*) Febres inde orae typo, Symptomatis, & Methodo Curationis toto caelo dissent, non specie, sed gradu tantum, ab invicem differre ulteriùs constat; quia non tantum Febres Remittentes, verum etiam nonnunquam Intermittentes, ex malâ Praxi, in verè Continuas, Malignas, & Peccilenciales mutari contingit; Et è contra Malignas (praesertim Autumnales) non raro in Remittentes vel Intermittentes terminari. Nec non facile observatum est Febres summè Malignas, idque in constitutione Epidemica (ubi Venenum ab

T

extra

Febris Peccilencialis in principio sunt Copiosiores.

extra admissum, vi deleteria, si quod aliud, maxime præpollere videatur) primo, insultu typum *Febris Suroxæ*, induere, atque tertio die, si non etiam quinto, & septimo, inducias dare, cum evidenti Diaphoresi ac Remissione conjunctas; A quo tempore, gradu Veneni jam aucto, & morbo ad Statum properante, in *Suroxæ* degenerant, & *Petechiæ*, *Eruptio Miliaris*, vel aliæ aliquæ Malignitatis notæ quam citissime efflorescunt. Ex adverso, Febres *Petechiales*, *Purpureæ*, & ipsæ Pestilenciales, prope Crisin (quoties eam contingit esse salutarem) Veneno quadantenus subacto, & Spiritibus prius implicitis sese expandere incipientibus, in *Benignas* & *Suroxæ*, Putridas dictas, transeunt, Sudore, singulis vel alternis diebus, statâ horâ, pro ratione Paroxysmi antecedentis, plus minus copiose excipiuntur, quem sequitur somnus placidus, *Delirii*, cæterorumque id genus Symptomatum Remissio; Aliæque Naturæ vitæ indicia ab Urinâ, Pulsu, & Temperie desumenda; donec, tandem Ager, totâ materiâ Febrili deslagratâ, & Veneno penitus subacto, Spiritibus inde pristinam expansionem recuperantibus, sensim in statum *amplexæ* restituatur. Insuper, Febres *Suroxæ*, Præsertim Infantum, uno tenore per quadriduum progredientes,

MON

non raro observavi, quinto vel sexto die, Veneno ex regimine debito quadantenus diminuto, in *Suroxæ*, vel ipsas *Intermittentes* terminari. Imò nuperrimè in familiâ Vicini mei Domini *Man* (ubi octo ad minimum simul decumbabant, uno eodémque modo primum correpti) sex, quos invisi ante tertium diem Morbi, scil. priusquam venenum ex morâ exaltaretur, merâ *Corticis* exhibitione, cum, vel sine *Venesectiōe*, pro ratione Symptomatum, spatio bidui vel tridui integrè restitui: Dominum vero ipsum, atque ejus conjugem (qui opem Medicam ad diem septimum vel octavum distulerunt) ex Orci faucibus, non nisi spatio Lunæ integræ, idque difficulter admodum, usu frequentium *Vescicatoriorum*, *Alexipharmacorum*, cæterorumque ejusmodi *Antipestilentialium* Remediorum liberare potui. *Cortex* hic nihil valebat; Delirabant enim, Lipothymia, subsultibus Tendinum, cæterisque diris in genere Nervoso Symptomatis afficiebantur Patientes; *Petechiis* etiam, atque *Eruptione Miliari* quaquaversum interspersâ notabantur.

Hoc concessio, Theoria Febrium Continuarum generalis facile & breviter explicari potest. Venenum enim Spiritibus implicitum (quod Naturam ad certamen irritando, hisce Febribus ansam præbet)

T 2

bet) *vis* vel *Debilis*, vel *Fortius*, vel *Æquale* est: Modò *Debilis* sit, *Natura*, unoquòque certamine, quadantenus superior evadit, indeque oritur *Febris Continua Benigna*, dicta *Συνεχής* seu *Putrida*; ab evidenti *Paroxysmo* ac *Remissione*, singulis, vel alternis diebus periodicè recurrente, dignoscenda. Si verò *Æquale* sit, multò magis si fortius, *Febris* insequitur *Συνεχής*, unum tenorem servans.

Febris Συνεχής non est letalis.

Hinc sequitur *Febrem Συνεχήν simplicem*, quā talem, & quamdiu talem, nunquam esse funestam: Quippe *Natura* quovis certamine victoriam reportat, imperfectam licet: Quoties autem à gradu *Veneri* aucto *lethalis* evadit; paulò ante funestum diem, typum suum mutando, in *Malignam* transit: *Simplicem* inquam *Συνεχήν*; Namque à *nisu* & *luctu* *Spirituum* haud rarò funestum aliquod *Symptoma* suboritur, *Rheumaticum*, *Pleuriticum*, *Peripneumonicum*, *Erysipelatodes*, *Dysentericum*, vel *Cholera Morbus*, *Diarrhæa* *Torminosa*, *Colica* *Ventriculi* aut *Intestinarum* *Symptomata*, unde *Agger* interimatur, utur *Febris* fuerit, uti aiunt, *Putrida* & *Benigna*, & *Venenum* unoquòque certamine quadantenus domitum. E contrà, affirmo, *Febrē* quancūque *Συνεχήν* semper alicujus *Malignitatis* participem esse, quia *Venenum Spiritibus* superius,

superius, vel saltem æquale est; nec unquam posse sanari, donec à subactione *Veneri*, & expansionis *Spirituum* restitutione, *Typum* suum mutet, ac fiat *Συνεχής* seu *Benigna*. Quo igitur *Febris* plus minus accedit ad naturam *Συνεχέως*, vel *Συνεχέως*, hoc est, pro ratione expansionis *Spirituum*, *Prognosticon* ritè faciendum est, vel funestum vel salutare, atque *Methodus Curationis* (durante cursu unius ejusdemque morbi) jure merito varianda. Siquidem, quamdiu *Febris* *Methodus* speciem *Continuam* induerit, *Spirituum* *Curandi in uno eodemque Morbo* robur superest, quod sufficiat ad vires *Antidoti* in actum deducendas, cujus exhibitio ad *Veneri* reliquias frangendas apprime necessaria est, *Cortic. scil. Peruviani*, cujus vires in hæc, æquè certò & citò efficaces, ac in *Intermittente* curandā, multo usu, & communi *Medicorum* consensu comprobantur: Ubi autem *Venenum* magis deleterium est, & *Spiritus* non sine multo *nisu* & conamine sese expandere valent, unde varii *Spasmi*, & prægrandes *Excretiones*, præsertim sub initium uniuscujusque *Paroxysmi* excitantur, utur *Febris* sit reverà *Συνεχής*, speciem tamen exhibet alterius *Febris Inflammatoriae* scil. *Colligativæ*, &c. Unde fit, quòd hæc *Febris*, licet in se salutaris, & viribus *Corticis* victricibus, (quas *Spirituum*

rituum robur ac vivacitas hæcenus sup-
perstes regere, ac in actum deducere va-
let) cessura; Propter Symptomata tamen
vehementia à nifu hoc & luctu difficili
orta, ex accidente, lethalis sæpius evadat.
Quapropter, præter subactionem Fer-
menti venenati Febrilis, multa alia Indi-
cantur à nifu Spirituum & parte affectâ,
quibus (posthabita generali Indicatione)
Medicus quivis sese prius satisfacere de-
bere noverit. Febris *Συνοχὴς* unam tan-
tum generalem Indicationem suppeditat,
scil. ut expansione Spirituum promotâ,
Æger in extremo discrimine versans &
quasi gradu quodam Mortuus, ab Orci
faucibus liberetur. A *Cortice Peruv.* vel
aliâ quâcunque Antidoto nihil opis om-
nino jam expectandum est, donec Spi-
ritus *Antidoti* vires regere possint, & à ve-
neno sopiti *Cardiacis, Alexipharmacis, &c.*
exsuscitentur, & munis suis iterum fun-
gantur. Quo facto, Febris genium suum
non mutare, & in *Συνοχῇ* Benignam tran-
sire non potest, ejusque mutationis spe-
cimen exhibere in Exacerbationibus &
Remissionibus periodicis, singulis vel al-
ternis diebus recurrentibus, & pro ra-
tione victoriæ partæ plus minus manifestis.

Quan-

Quandoquidem hæc Febres indole ad-
modum diversæ sint, indeque Prognostica
diversa suppeditent, & Methodum Cura-
tionis variam postulent, & eadem ipsa
Febris, brevi temporis spatio, genium
suum sæpius mutare solet, Medici in-
terest, ante omnia, Febrem curandam
ex certis Criteriis posse cognoscere, scil.
num *Benigna, Maligna,* vel *Mixta* sit, &
varias Metamorphoses, quas eadem *Fe-
bris* subit, animadvertere; ut inde, tan-
quam Cynosurâ ductus, non temerariò &
more Empiricorum *Febres* omniigenas,
vel eandem ipsam, in diversis suis Stadiis,
heu quantum mutata! unâ methodo,
absque discrimine tractare; Verùm pro
ratione Veneni aucti, vel diminuti, & ex-
pansivâ Spirituum facultate inde plus mi-
nus læsâ, ad normam rationis, *Progno-
stica* sua dirigere, & methodum Cura-
tionis, pro re natâ, multiplicem institu-
ere valeat. Exempli gratiâ, si Febris à
primò insultu, mali Moris sit, & Mors
quasi ab initio præ foribus adstet; Pro-
gnosticon funestum faciendum est, Indi-
catur verò expansio Spirituum, ab ipso
initio, *Alexipharmacis, Pepsicatoris, &c.*
promovenda. Sin Spiritus, qui primò
prævalebant, ex malâ praxi, vel alio
quovis accidente, durante certamine, de-
ficiant; & venenum prope statum Morbi

T 4

Spiri-

Spiritus superius evadat; *Febris*, quæ primùm fuerat *Συνεχὴς* in *Malignam* transit, fatale Prognosticon suggerit, & Methodum Curationis mutandam postulat. Sin Artis vel Naturæ ope, Spiritus, instante morbi Statu, extremo nisu, quantum possunt, sese expandant, Veneno inde quadantenus subacto, *Febris* quæ priùs erat *Maligna* & *Συνεχὴς*, mutatur in Benignam *Συνεχὴς*, evidentibus Exacerbationibus & Remissionibus inter punctam, & faustum eventum prælagientem; præsertim quia Antidotis specificis utendi occasio datur, unde citò, ac certò, Venenum Febrile subigi potest: Quocirca tam Prognosticon, quàm Methodus medendi, pro præsentì Morbi genio, jure merito variari debet.

Ideam harum Februm Graphicè depingere, ita ut certis quibusdam Criteriis ab invicem, & à cæteris morbis congeneribus discriminentur & dignoscantur; Fontes etiam variorum Prognosticòrum ad normam rationis adaptatos ostendere; nec non methodum Curationis ad diversas hæc Febres accommodatam rationi innixam stabilire, quæ in variis hujus morbi versatilis Stadiis, Symptomata diversa sublevari possint, est pensum illud, quod adhuc superest filo sermonis jam texendo absolvendum; Id autem à *Febribus*

ribus Συνεχῆς sive Continentibus consultò auspicamur; quoniam illæ *Intermittentibus* magis affines videntur, quam *Malignæ*, vel *Inflammatoriæ* aut *Glandulosæ* seu *Colligativæ*, quæ à Fermento magis Deleterio, vel saltè magis irritante originem suam trahunt.

CAP. II.

De Febribus Continuis Remittentibus, ab Antiquis $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\lambda\alpha$ dictis, itaque tam simplicibus, quam spiritibus; earumque Naturâ, Causâ Continentente, ac Typo Vario.

*Febribus Continuis de-
scriptio.*

FEbrem illam *Remittentem*, seu $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\lambda\alpha$ voco, quæ licet Continua sit, manifestò tamen, atque ut plurimum periodicè, exacerbatur & remittit. Hæc Febbris vel est *Simplex* & pura, vel *Sputria* seu Mixta, vehementi quippe aliquo Symptomate stipata.

*Typus
Sanguinis.*

$\Sigma\upsilon\upsilon\chi\lambda\alpha$ *Puræ & Simplicis* Typus, ex manifestâ Exacerbatione & Remissione, singulis ut plurimum, vel alternis diebus, statâ & certâ horâ, Periodicè recurrentibus facillimè dignosci potest: Atque equidem, ab *Intermittente*, inde duntaxat discriminatur, quòd Calor Febrilis in Intervallis hujus Febbris nunquam penitus extinguatur; & primus solummodò Paroxysmus cum soleanni *Algore*, *Horrore* & *Rigore* incipiat. Unde operæ pretium vix erit, in hujus morbi Criteriis, sive signis Diagnosticiis diù morari, postquam Typum ejus Graphicè descriperimus.

Cùm

Cùm primùm Spiritus, ex improvîso, ^{*Typus Febribus*} aurâ Venenatâ inficiuntur & obruuntur, ^{*Typus*} tota Machina *Algore* universalî corripitur, eòisque durante, donec sese expandere iterùm nitentes, hostem adoriri incipiant; Quod sine *Horrore*, *Rigore*, *Oscitatione* frequenti, *Pandiculatione*, *Vertigine*, cæterisque id genus levioribus Spirituum oppressorum & confusorum Symptomatis (quæ in primo uniuscujusque Febbris limine molesta sunt) fieri non potest. *Urina* etiam tenuis, pallida, & copiosa redditur, atque *Pulsus* in Celerem, verum debilem & suppressum mutatur (veluti in *Hystericis*, cæterisque affectibus Nervosis accidere solet) donec Spiritus nîsi, & motu nonnunquam vehementi excandescentes, atque inde præter solum expansum, flammam Febrilem in Sanguine accendant: Totâ autem massâ jam flagrante, *Temperies* illicò mutatur in fervidam & æstuosâ, *Pulsus* in celerem fortem & magnum, *Urina* multâ rubedine tingi, & Colliquatione factâ, Contentis saturari incipit: Poris à calore insolito contractis, *Cutis* arefcit; accedit *Sitis* ingens, & Linguæ summa ariditas; & quia Fermentum Ventriculi à massâ Sanguinis flagrante seernitur, ipse Ventriculus *Dyspepsiâ*, *Ægritudine*, *Nauseâ* & proclivitate ad vomendum derepenitè afficitur:

afficitur : Cerebrum, à Veneno non adhuc penitus excusso, *Gravitate* molestâ laborat; & Artus *Lassitudine* premuntur : A motu Spirituum inordinato sese ulterius expandere contendunt, *Vigiliae* pertinaces oriuntur, atque jactatio Corporis inquieta : A Fibrarum Membranaearum distensione *Dolor* Capitis prægrandis, & *Lassitudo* Ulcerosâ totius Corporis; præsertim verò prope exitum Nervorum è Spinâ, insignis *Lumbago*, hanc Febrem ferè semper comitari solita, ortum suum ducit. Atque omnia hæc Symptomata vigent, & crescunt, donec Spiritus, expansivam suam vim exercendo, Venenum quadantenus subegerint, postquam ad spatium unius vel alterius diei acriter certaverint : Tunc tandem Febris (subortis sudoribus) mitior evadit, *Jactatio*, *Vigiliae*, *Agritudo*, *Situs*, *Cephalalgia*, *Lassitudo*, cæteraque omnia Symptomata sensim atque ultrò decreverunt, donec Venenum, vi potius suppressum quàm subactum, novas vires resummat, & certamen de novo instituat, quod jam sine solenni *Algore*, *Horrore*, & *Rigore* incipit, quippe Spiritus, durante remissione, ultra solitum expansi, ex improviso non admodò deprimi possunt. Quamdiu Febris hunc typum servet, jure merito *Exercitata* seu *Continens* audit : Ubi verò

vene-

venenato Fermento aucto sponte, vel ab *Evacuationibus*, vel *Opiatis*, perperam & in largâ nimis quantitate exhibitis, vel quocunque alio accidente, *Febris* typum suum mutet, & uno tenore progrediatur, illicò *Maligna* fit, Prognostica diversa ministrat, & Methodum Curationis admodum diversam postulat. At de *Malignâ Febre Exercitata*. quintâ uberius loquemur.

C A P.

CAP. III.

De Febris Continentis Signis Diagnosticiis.

*Spuria
signa Dia-
gnostica.*

Criteria Febris *Spuria* simplicis Diagnostica à quatuor fontibus potissimum petenda sunt. 1°. scil. à manifestâ Symptomatum exacerbatione & remissione, singulis vel alternis diebus periodicè revertente; Quò autem magis evidens sit Exacerbatio & Remissio; quòve magis certa sit harum exacerbationum & remissionum periodus, eò genius *Spuria* clarior se se prodit. 2°. à Pulsu, qui utitur, durante remissione, mitis sit, vigente Paroxysmo augeri solet, & mutari in fortem, magnum ac celerem, æquali & constanti tenore, pro vigore Spirituum insuorum, pergentem; Quò propriis autem Pulsus ad hoc exemplar accedit, *Spuria* eò magis simplex & pura est. 3°. Ab Urinâ, quæ post primum insultum, durante Paroxysmo, rubedine multâ perpetuò tingitur, & contentis copiosis saturatur, durante vero Remissione hypostasim laudabilem ut plurimum deponit. 4°. à Sudoribus periodicis, quibus sub fine cujuscunque Paroxysmi Eger perfunditur.

Spuriam

Spuriam autem *Spuria* non adeò facile est ad vivum depingere, ut non adhuc ingenia doctissimorum & exercitissimorum Medicorum, in eâ explorandâ & dignoscendâ, torqueantur; Nam, urgente Symptomate, quodcunque illud fuerit, haud rarò Criteria *Febris* prius memorata plurimum desiderantur; siquidem à nisu violentiori, Spiritus in statum explosivum quadantenus adiguntur; Unde Symptomata in genere Nervoso suboriuntur, *Dolores* in musculis, tendinibus & membranis *Rheumatismum*, *Pleuritidem*, *Colicam*, cæterisque id genus morbos inflammatorios & Spasmodicos simulantia, & è partibus Glandulosis enormes subsequuntur humorum Excretiones, *Vomitio* sc. immodica, *Cholera Morbus*, *Diarrhæa*, *Dysenteria*, Unde Natura jam prorsus languens, in veneno adoriendo, intra cancellos solitos sese circumscribere nequit, indeque typus *Spuria* spurie multum obscuratur, neque facile è notis prius descriptis dignosci potest, siquidem, præ vehementiâ Doloris, Inflammationis, vel Evacuationis comitantis, Spiritus; ut ut adhuc contendere, persistent, multum tamen obruuntur, atque Natura inde labefactata plurimum deficit, adeò ut donec Symptomata allevetur, & Spiritus sese iterum expandere incipiant, Calor Febrilis

uno

uno tenore pergens (extremis jam ferè semper frigentibus) remissus & mitis sentiatur, Pulsus sit debilis ac celer, Urina pallida, tenuis & copiosa (sicut in Febribus *Malignis*) Typo Febre genuino ex periodicis Exacerbationibus & Remissionibus dignoscendo, planè exulante: Vel ubi Symptomata (quod sæpe fit) alternatim exacerbantur & remittunt, Paroxyfmi periodici inde incertò, & nunquam sæpius eodem die recurrere solent, scil. Evacuatione, vel dolore aucto, Calor & Pulsus minuuntur: His autem diminutis, illi augentur. Donec hæc Symptomata releventur, non, sine maximâ difficultate, experto & exercitato Medico typum & genus Febre hauriri licet; Quocirca, ut jam necesse est Methodo quadantentis diversâ, quæ scil. Symptomata vehementiora adjuncta, æquè ac morbum ipsum respiciat, Febre curationem feliciter absolvere; Ita non minus ex aliis fontibus, quam ex typo ipsius Febre signa ejus verè Diagnostica petenda sunt; præsertim scil. à Symptomatis vehementioribus, quæ, si ejusmodi fuerint, quæ robur Spirituum, utat jam obrutorum, aut saltem forte conamen arguant, & si cum magnâ violentiâ invadentia, Febrem *Inflammatoriam* vel *Coliquativam* denuntient, præsertim, si hæc Sympto-

Symptomata observentur post Periodos certas recurrere; atque, saltem durante Remissione, Urina reddatur, qualis in *Æmplexu* genuinâ reddi solet; & Pulsus etiam congruat; admodum verisimile est hancce Febrem (qualiscunque sit ejus typus) esse de genere *Æmplexu*, atque ejus Curationem usu *Corticis Peruviani* ritè ministrati, respectu scil. ad Symptomata urgentia habito, feliciter absolvendam. Ex gr. Ubi Febre (quomodocunque typus ejus natus à Symptomatis suppressus obscuretur) insolitâ & intensâ Nauseâ, vel Vomitione stipetur, adeò ut *Æger* vix quicquam Medicamenti vel Alimentari retinere, vel suscipere queat, quin illic Vomitione fursum id rejiciat; Vel, Ubi fluxus Alvi immodicus adsit; nã ut omnia ingesta confertim deorsum ejiciantur; Vel Ubi, sicut in *Cholerâ* Morbo leviori, fursum æ deorsum propellantur; Vel ubi prægrandi aliquo & Spasmodico Capitis, Artuum, vel cujuscunque partis dolore, *Colico*, *Pleuritico*, *Rheumatico*, &c. Patiens torqueatur, & de Symptomatis vehementiâ duntaxat conqueratur; Expansione Spirituum, unde Febre typus sese aliàs palam ostendisset, jam præpeditâ; Vel denique, Ubi circa *Nares*, *Labia*, aut aliam quamvis partem *Efflorescentia* quasi *Erysipelatosa* (quæ ferè semper Fe-

brem Intermittentem genuinam comitatur) in Cute appareat; præsertim verò, si hæc Symptomata singulis vel alternis diebus, post certas Periodos, revirescere & declinare observentur; atque, saltem durante declinatione, Urina & Pulsus sese habeant, ut in Febre *Συνεχῆ*; Febrem hæc in classem *Συνεχῶν* quæ viribus *Corticis* rite ministrati iugari solent, jure merito ascribere licet. Atque sanè, ab hisce Criticis, rarissimè, si unquam Memet deceptum memini, in genio hujusce Febre dignoscendo, quomodocunque typus ejus à typo simplicis & puræ *Συνεχῆ* differabat: Vires etiam *Corticis* æquè efficaces hic etiam ut plurimum sensi, ac in *Continente* simplici, vel ipsâ *Intermittente*, modò Methodo ad variantia Symptomata accommodatâ exhibitus fuerit; quam Methodum, proprio loco, sub hujus libri finem explicabo.

C A P.

C A P. IV.

De Febre Continentis Causâ Evidenti.

REstat jam, ut de Causâ harum Febrium *Procatartica* sermonem habeamus, quæ cum sit ut plurimum *Atmosphæra*, Sententia nostra de Causâ harum Febrium continente non parùm stabilitur, quandoquidem Spiritus multò facilius & clariùs ab ambientis *Aeris* impuritatibus, & injuriis infici possè ac turbari, quàm humorum segnem molem, ab omnibus libenter conceditur.

Ambientem autem *Ærem* reapse hisce Febribus primùm ansam dare solere, exinde constat, quia ubique ferè *Endemice* sunt in *Aere Palustri*, *Maritimo* vel *Arboribus* plurimùm obdito, qui heterogeneis particulis refertus & minùs perflatus, mirum in modum, non rarò stagneat & putrefcit: Atque quovis fere loco Epidemicæ sunt, tempestate Autumnali, cum, Sole recedente, *Aeris* Temperies admodum inæqualis redditur, mane scilicet & Vespere gelida, meridie autem intensè fervida. Unde incauti, & eodem modo semper vestiti, postquam medio die æstuarent

& sudarunt, non possunt horis matutinis; præsertim verò vespertinis, in poros Cutis, præcedente Calore apertos, frigus non suscipere, unde Spiritus derepentè Argentes, & à naturali Temperie recedentes, ex improvísò conturbantur; Et Calor in massa Sanguinis ab hoc motu accenditur, saltem Ephemerus, & pro ratione cacoehymiae priùs congestæ, plus minùs ad repullulandum proclivis.

CAP.

CAP. V.

De Febris Continentis signis Prognosticis.

EX hæc Febris Remittentis Aetiologià *Prognostica* sequentia verissimè de-^{scribitur.} sumuntur. 1°. Febris *Συνεχὴς* simplex, quæ talis, & quamdiu talis, rarè admodum, si unquam, funesta est. 2°. Simplex *Συνεχὴς*, priusquam exitialis evadat, typum ac genitum suum mutat, ac transit in *Συνεχὴς* Malignam. 3°. Febris hæc Benigna propè statum morbi (veneno vel spontè, vel ex malà Praxi aucto, & Spiritus obruente) in Malignam facillimè transit; Unde Methodus curandi admodum diversà requiritur, & eventus vel dubius vel funestus prædicendus est. 4°. Ex temerarià & incautà Symptomatum *Συνεχὴς* Spuriarum comitantium sublevatione, sive ex nimio *Evacuantium* & *Opiatorum* usu, sive *Venæsectione* perperam & prodigè ministratà, læpissimò contingit, quovis Morbi tempore, Naturam adeò pessundari, & Spiritus inde labefactari, uti hæc Febris, naturaliter Benigna, momento quasi, Malignæ speciem induat; Quod Febris *Erysipelatosis* à

frequenti & nimia Sanguinis detractio-
 ne; & aliis cum doloribus, Spasmodicis vel
 fluxu Alvi nimio lociatis, à profusa Lau-
 dani exhibitione contigit. Sæpius memi-
 ni. Quocirca, uti cautela maxima in
 horum usu rite requiritur, ita, admissio
 hoc errore, qui ex subita Pulsus muta-
 tione apprimè dignosci potest, Naturæ lan-
 guenti inconstanter & assidue *Medicaphar-*
macorum & *Pestatoriorum* usui recurren-
 dum est, ut vis Spirituum expansiva suffi-
 ciatà jam demùm, iterum promoveatur:
 Prognosticon etiàm de eventu morbi à
 priori diversum faciendum est. 5°. Quo
 plura malignitatis indicia cum hæc Febre
 conjungantur, eò periculosior est, & even-
 tus ejus incertior: Quo autem pauciora,
 eò major spes affulget; præsertim, quia
 Venenarum Fermentum, *Cortice* vel al-
 terius cujuscunque Antidoti vires non ita
 promptè eludere potest. 6°. Spirituum
 robur, ex Pulsu ante omnia certissimè ex-
 plorandum est; Modus enim influxus
 Spirituum, atque expansionis eorum gra-
 dus, ac Venenati Fermenti vis major aut
 minor, hæc vià, maxime sese produnt:
 Indèque Pulsus fortis utro tempore pergens,
 utut Deliria, Tremores, Tendinum subful-
 tus, cæteræque dira in genere Nervoso
 Symptomata subitam ruinam minari vi-
 deantur, semper bene prælagit: E contra
 verò,

verò, Pulsus celer, debilis ac vacillans,
 Mortem præ foribus adstantem indubi-
 tanter prædicat, utut reliqua Symptoma-
 ta adblandiantur. Quamobrem Medi-
 cus, qui ad hanc Cynosuram sua Progno-
 stica dirigit, rarissimè à scopo aberrabit,
 & quascunque fuerit eventus, sese ip-
 sum & Artem Medicam honestabit.
 7°. *Swexis spuria* sive *Mixta*, utut in se
 minus funesta sit, ope tamen Sympto-
 matum adjunctorum Agrotantes haud
 raro è vivis tollit. Quocirca, primò om-
 nium ea Symptomata auferenda sunt.
 8°. Quòd plura, vehementiora, & curatu
 difficiliora sint hæc Symptomata, eò ma-
 gis funesta (ex accidenti licet): rite ha-
 benda est ipsa Febri. 9°. Febri primo
 instanti *Swexis* & Maligna, si salutaris
 Crisis contingat, alioquin *Swexis* transit,
 & bonum Prognosticon suggerit; Et quòd
 Paroxysmorum & Remissionum alterna-
 tio conspiciatur fuerit, eò periodi certæ
 observantior, eò melius. 10. *Swexis*
 nonnunquam, post Statum Morbi, in *Inter-*
mittentem transire solet. Febri au-
 tem hujusmodi *Intermittens*, uti præ ce-
 teris curatu difficilior, ita ad recidivatio-
 nem, præ cæteris, proclivis est. 11. Ju-
 dicatio Febri *Swexis*, utut mitis ac Be-
 nignæ, viribus Naturæ solummodò facta,
 admodum longa ac incerta est; Quippe,
 V 4 Veneno

Veneno circa Morbi Statum aucto, Natura sæpiſſimè ſuccumbit; Unde Febris facillimè in *Malignam* tranſit: *Cortex* autem certius, atque citius, ſine dierum Criticorum expectatione, victoriam reportare ſolet. 12. Quo Exacerbationes & Remiſſiones diei horà magis certà redeant, & quo Remiſſiones magis ſunt protenſæ, eò melius: è contra incerti Paroxyſmi ſæpiùs in die recurrentes, atque Remiſſiones obſcuriores Prognosticon pejus, vel ſaltem magis dubium miniſtrant: Nàmque vel malignum quid deliteſcit, vel Natura vehementiori aliquo Symptomate opprimitur. 13. *Febris* ſimplex viribus *Corticis* æquè certò cedit, ac ipſa *Intermittens*; quippe gradus Veneni in utrâque ferè idem eſt. 14. Efficacia *Corticis* Febrifuga in *Febris Spuria* debellandà eſt propemodum æquè certa ac in ſimplici (modo ritè miniſtretur, reſpectu ad Symptomata vehementia habito) non autem adeò cita eſt; Quia, uti Venenum Febrile in hac intenſius eſt quàm in priori, ità parili modo, non niſi exhibitione ejuſdem Antidoti in quantitate longè majori, ſubigi poteſt. Indèque, utut ſimplex *Febris* uncia *Corticis* genuini & vegeti unâ, æquè certò ſubigitur ac ipſa *Intermittens*; *Rheumatica* tamen, *Eryſipelatoſa*, *Dyſenterica*, vel quæcunque alia

alia Inflammatoria, aut Colliquativa, à Veneno intenſiori orta, haud rarò quantitatem duplè majorem irritam reddit. 15. *Febris* Simplex vel Spuria, ſolius Naturæ ope ſanata rariſſimè recidivam habet; *Cortex* autem, vel alià quavis Antidoto ſubacta, non rariùs quàm ipſa *Intermittens* recrudescit (ſemper autem ſpeciem *Intermittentis* ſimulat) ſi repetito ejuſdem Specifici uſu non præveniat. Verùm, hoc non obſtante, hic modus curandi propter certitudinem & celeritatem, cuiſcunque alteri, jure merito, longè præferendus eſt. 16. Curatio *Febris*, quæ *Cortice*, vel alià (ſiqua ſit) Antidoto perſecitur, ſicuti, quocunque Morbi tempore, Principio ſcil. Augmento, Statu, vel Declinatione, ſine longà dierum Criticorum expectatione ad umbilicum ducitur; Ità *Veficatoria* & multa alia excruciantia, minùsque grata Remedia ſupervacanea reddit, nec non Agrotantem, brevifſimo tempore, ad priſtinum Statum, vel forſan magis Athleticum certiffimè reſtituit; Quo nomine omnibus aliis Methodis curandi, jure merito, antecellit. 17. *Febris* *Cortice* curata rarè admodum cum evidenti aliquà Criſi terminatur: Siqua vero Criſis per ſalvationem, & inde ſuccreſcentes *Aphthas* albas contingit, Veneno eviſto, ſponte ac citò ſolet

termini-

terminari. 18. Evacuaciones in *ἑνὶ* à Naturâ institutæ, scil. Hemorrhagia, Vomitus, & Fluxus Alvi, sæpe semper sunt insidæ, atque ut plurimum Symptomaticæ, quippe à nimia irritatione ortæ. Evacuatio Critica & salutaris fit solummodo per Sudores, vel *Salvationem Aphthas* albas comitantes. Prior quidem est magis cûta & acuta, paucarum eorum horarum spatio finitur, arguitque præsentem Spirituum expansionem vegetiorem; Altera verò est æquè certa, licet tarda & molesta à robore Spirituum minus vegeto orta. 19. *ἑνὶ* Simplex (Ubi Curatio vi expansivâ Spirituum solummodo perficitur) sæpenumero longa est, & Crisis ejus nonnunquam tarda, cum molestâ salivatione, *Aphthâ*, & singultu pertinaci conjuncta: Quæ Symptomata durant, donec à Venenati Fermenti subactione Massâ in statum integrum restituantur; Salivâ inde & sanguine restitutis, spontè ac citò cessant: *Spuria* verò, ob Naturæ impensas, & Symptomata vehementiora, magis acuta est; imò, pro ratione Symptomatum, præsertim si fiat de genere Spasmodico vel inflammatorio, & imitentur *Pleuritidem*; *Peripneumoniam*, *Colicam*, *Choleram* Morbum, &c. peracuta; sin *Diarrhæam* *Pomitionem*, &c. simulent, non aded acuta.

20. Crisis

20. Crisis Febre *ἑνὶ*, Ubi Materia colliquativa per plures portas eliminatur, (utrum id simul, vel successivè fiat) tardius procedit, quàm ubi unicâ viâ extruditur; & copia materiæ peccantis hinc arguitur, virumque defectus; unde Spiritus massam non aded constanter tenore, eodémque modo regere & disponere valent. 21. Febre *ἑνὶ*, ubi solis Naturæ viribus curatio perficitur, post Statum morbi mutata in *ἑνὶ*, ut plurimùm, sub secundi Paroxysmi finem, Criticis Sudoribus perfectè terminatur; Indèque dies iste *Ludicatorius* habetur, in quo prima Remissio contingit, & *Crisis*, in quo secunda. 22. Febre, *ἑνὶ* speciem referens in primo morbi lumine, scil. ad triduum vel quadriduum, priusquam venenum valdè auctum sit, facillimè ab *Enemate* injecto, & *Venaesctione* moderatâ inde eplebratâ, atque *Bolo Alexipharmaco* & *Theriacali* demum exhibitio in *ἑνὶ* mutari potest; unde occasio *Criticam* exhibendi datur, eoque Curacionem perficiendi & accelerandi. 23. Durante Morbi Augmento, præsertim prope Statum, pessimum signum est, si Urina rubra & contentorum copiâ saturata, sensim in tenuem & pallidam mutetur; Si Pulsus magis celer, debilis ac vacillans evadat, multò magis si subsultus Tendum,

num, loquacitas, Insomnia terribilia, & Phantasmata inusitata accedant, quippe jam *Coma*, *Vigilia*, *Deliria*, ceteraque pessima *Febri* in *Malignam* transeuntis Symptomata, jure merito, expectanda sunt, quibus *Cortex* impar est. Atque hoc Antiqui Practici, Humorum Patroni percepērunt, dum materiam in Cerebrum transferri asserebant: E contrā, Pulsus fortis & constans, Urina rubedine multum tincta & contentis saturata, multo magis quæ hypostasim laudabilem deponit ubi Morbus ad Statum pervenerit; uti Febrem genium suum primum Benignum servaturam cum Paroxysmorum & Remissionum alternatione significant, ita eventum faustum ac prosperum brevi expectandum prænuntiant, utut reliqua Syptomata contrarium prælagire videantur. 24. Omnis Febri *Epidemia*, *Autumnalis*, & *Castrensis*, quando primum invadit, est ut plurimum *simplex*, Simplex scil. vel *Spuria*: utut, quovis morbi tempore, ex malo regimine, vel prope Statum, suapte sponte ad degenerandum in Malignam mirum in modum apta sit.

CAP.

CAP. VI.

De Febri Continentis Indicationibus Curativis.

QUO pacto hæc Febri sive *Simplex*, sive *Spuria*, tollenda sit, & quæ sint *Indicationes* Curativæ in hoc Morbo, restat inquirendum. In genere unice Indicatur Deletio Fermenti Venenati, quod Naturam ad certamen irritat atque provocat: Hoc enim sublato, lucta Febrilis sponte cessat; Spiritus enim non amplius laessiti tonum naturalem illico recuperant, atque massa Humorum sponte quiescit, indeque nulla Paroxysmorum revirescentia expectanda est.

Ubi verò Spiritus veneno graviore iritati, à nisu suo immodico in explosionem adiguntur; aut humores inde Colliquati è Glandulis immodicè excernuntur, plures, eaque, pro ratione Symptomatum, admodum diverse *Indicationes* subministrantur, quas Medicum apprime respicere oportet; Quippe ab his Symptomatis, haud raro, vita Aegri in præsens discrimen adducitur, plus quàm à Veneno primario. Quo pacto hoc fieri debeat mox in Methodo curatiōis explicabimus.

Deletur

Deletur Venenatum Fermentum, vel à naturali Spirituum expansione sapiùs repetitâ, donec ad extremam activitatis suæ Sphæram sensim perveniant; Vel *Cortice Peruviano*, aut alterâ (si qua sit) Antidoto incunctanter exhibitâ, quæ, cum Spiritus adhuc vivaces sint, quocûnque Morbi tempore illud Venenum subigere valet. Prior Methodus magis incerta est: Atque, Febre jam in *Inflammatoriam* vel *Colligativam* mutatâ, Eger incendio intestino, vel evacuatione immodicâ confectus haud rarò perit: Jam à Spirituum nimis depressione *Febri*, nullo non tempore, præsertim prope *Crisin*, in *Malignam* & fœtensam facillimè transit; Medicus interea Naturæ tantum ancillatur, regimen universum ritè imperando, atque Spiritus, ubi depressiores Febrem in *Malignam* transcurram indicant, *Pescatoriis*, *Alexipharmacis*, cæterisque id genus stimulantibus excitando; Aut *Venesectione*, *Emmatis*, *Catharticis* Benignis, *Emulsionibus*, *Apozematibus*, *Julapibus* contemperantibus, fervorem ac *Orgasum* eorundem minuendo, quoties æstum, ac *Diathezin* inflammatoriam molit humorem impertiant, unde dolores *Spasmodici*, & *Rheumatici*, & reliqua id genus dira Symptomata non rarò produciuntur: Vel denique *Opiatis* Spirituum motum

motum compescendo, quoties *Vomitio* enormis, *Diarrhœa*, aut alia quævis excretio *Colligativa* inordinata ac Symptomatica id requirat. Medicum hæc Methodo utentem oportet esse cautum admodum, atque sagacem; nihilque temerè aut officiosè moliri; neque unam semper viam in Febribus sanandis pertinaciter calcare; verum, pro ratione Symptomatum variâ, atque præsentî *Febri* generis, in unum vel alterum extremum tendentis, Methodum suam sæpius atque incunctanter, quoties opus fuerit, tum ratione mutare. Omnibus verò hisce Canonibus diligentissimè observatis, Eheu! quot à Symptomatis ex improvîso subortis, vel Egrotantis *Idiomægestis*, antè non perceptâ, hæc methodo, Arte Medicinali ad Orcum demittuntur, quanquam fidei exercitatisimorum Medicorum commissi, qui sæpissimè *Scyllam* evitantes in *Charybdin* incidunt? Tanta est Ingeniorum acutissimorum hebetudo, atque in morbis indagandis vel tollendis vacillatio, tamque fallax & lubrica est rationalis Febres curandi Methodus! Utut verò hæc se habeant; in eorum gratiam, qui à modo Febres curandi compendiario, ex præconceptâ opinione, abhorrent, lubet primùm, pro virili, juxta nostram hypothesein, methodum Curationis rationalem

lem certam ac perfectam, multo usu mihi comprobata delineare: Siquidem, licet hac ratione non cum æquali certitudine optatum eventum consequatur Medicus, nunquam tamen, in toto morbi curriculo, Empirici partes sustinere cogitur, vel dubitanter Artem suam exercere; Ratio enim docet quid agendum sit, utut scopum assequi sæpius non deatur, atque meherculè animus noster haud parum oblectamenti capit (qualiscunque fuerit eventus) quoties conscius sumus nos ritè, atque ad normam rationis, unoquoque morbi tempore, quod nostrum est, præstitisse, *ἐδὴν δὴν ἔδδν πρᾶξασθαι*.

CAP.

CAP. VII.

De Methodo curandi Febrem Continentem rationali.

UT Methodus hæcce rationalis Fe- Methodos
Curandi
Febrem
Zoripæ
rationalis.
brem curandi clariùs innotescat, necessum duco, de variis hujus morbi Stadiis, cum Naturæ soli committitur, atque Phænomenon inde succrescentium diveasà indole aliquid præfari. Quamdiu Spiritus veneno contaminati & depressi vigorem naturalem recuperare nist quodam moliantur, *Augmentum* morbi durat; atque interea omnia Symptomata Febrilia, *Dolor* scil. *Lassitudo* *Ulcerosa*, *Augmen-
tum Febris.*
Ægritudo, *Jaçtatio*, *Vigiliæ*, *Calor intensus*, *Sitis*, *Celeritas* & *Fortitudo* Pulsus, *Tinctura* & *Contenta* Urinæ, *Ariditas* oris, &c. juxta Naturæ leges, indies augentur; Paroxysmi magis protensi; Remissiones autem minus sensibiles observantur; Atque equidem hoc Symptomatum Incrementum ritè expectandum & optandum est. Natura hoc Stadium non uno eodemque temporis spatio perficit, verum quo mitius Venenum est, & Spiritus vegetiores, eo citiùs percurrit, ante quintum scil. septimum vel nonum diem: quo gravius autem, & à veneno magis Deleterio pessundentur Spiritus, eò diutius hoc morbi Stadium (modò eventus salubris fuerit)

Status.

rus sit) prostrabitur, nimirum ad xi. vel xiv. diem. Quamprimum Spiritus ad activitatis suæ *apex* perveniant, ultra quam sese amplius expandere haud valent, illico fit *Status* morbi, in quo usque ad Causam instantem, Paroxysmi & Remissiones uno eodemque tenore ferè ad amussim procedunt; Urina, Pulsus, & Lingua planè eodem modo se habent: eadem Symptomata, idem Symptomatum gradus fixus manet, præter *Lassitudinem* Utericam, *Cephalalgiam*, cæterisque dolores, siue fixos, siue versatiles, qui lege Naturæ jam sensum declinare incipiunt, qualescunque futurus sit eventus; Nisi enim Spirituum sese expandere molientium jam sponte finito, Fibrillæ Membrarum, Musculorum, & Tendinum non diutius lacerantur, convelluntur aut distenduntur. Hoc etiam Stadium (sicut de priori dictum est) spatio temporis determinato, quasi cancellis circumscribere haud fas est; siquidem, pro ratione Spirituum plus minus vigentium, atque Venæ primarii magis minùve Deleterii, citius vel seriùs finitur; Cum enim Spiritus ad extremam expansionis suæ Sphæram exalati, venæ longè superiores evadant, *Status* morbi æquè brevis & imperceptibilis redditur, ut, hypostasi, laudabili prænuñcia sese in Urinâ prodente, Spiritus illico summè effera-

effertur, & hostem adorientes, Jactationem inquietam, varios dolores extemplo revirescentes, oculorum scintillationem, Pruritum narium, tensionem Hypochondriorum summam producant, & perfectâ *Crisi* venenum eliminent. Luctâ, victoriâ jam parâ, cessante, Calor sponte mitescit, & Lympha in præcedenti agone Colliquata, ubique per poros tuis excernitur, & ductibus salivalibus à præternaturali constrictione liberatis, Os scætet salivâ; sitis extinguitur, & Spiritibus haud ampliùs laceratis, somnus placidus. Egnum invadit, *Jactatio*, *Delirium* (& si qua sint alia Symptomata graviora) penitus remittunt, & Febris finitur die septimo, nono, vel ad summum undecimo; Jamque Declinationem sensibilem frustra expectamus, cum uno ictu Critico, & perfecto, bellum decernitur. Parili modo, ubi Spiritus, in statu morbi, ad ultimum *Spanso* Venenum sponte, vel ex malâ Praxi, aut quocunque alio accidente longè superet; *Status* morbi quamcivissimè, tuncesse terminatur, cum *Pulsus* scil. admodum debili & celeri, *Urina* pallida & tenui, *Lingua* nigra & arida, subito *Virium* collapsu, subfultu *Tendinum*, *Comate*, *Vigiliis*, *Deliriis*, cæterisque id genus Vacillantium & Enecatorum Spirituum indicis sociatur, Febre jam perpetim in *Malignam* transiente, idque non

raro ante diem Morbi decimum, vel xii. At, ubi parile est virium & Veneni Robur (quod ut plurimum fit) & æquali propè Marte dimicatur, in æquilibrio res diu pendet; atque proinde *Stasis* Morbi diutius protrahitur ad xvij. xxv. diem & ultra, de victoriâ intereâque ambigitur: Quo spatio, Febris media esse inter *Συεψη* & *Συνοχην* videtur. Quin etiam ipsa *Crisis*, quæ hoc Morbi Stadium à tergo sequitur, sit æquè tarda ac infida, non raro per dies vj. viij. x. xij. protrahitur, quippe Natura non unâ dimicatione; verum Prælio sæpius instaurato, sensim & cum difficultate, victoriam jam reportat; Nec non *Crisis*, hoc modo feliciter cepta, sæpius ex improvîso interrumpitur, ac funestè terminatur. Lympha insuper Colliquata, non per unam portam confertim protruditur, verum, pro diverso Veneni Febris genio, nunc hanc, nunc illam; nunc per *Transpirationem* insensibilem; nunc per *Sadotes* paucos & periodicos; jam per *Hæmorrhagiam* sæpius recurrentem, jam per *Fluxum Alvi* lentum & periodicum & Membranâ Intestinalium Glandulosa deturbatur; præsertim verò, ubi Venenum sit de genere *Mercurialium*, Lympha, in tardâ huiusmodi *Crisi*, sæpius in vado, Pulsus atque totam Membranam Os, œsophagus

gum & ventriculum invellentem petit: Unde nova; eâque satis molesta Symptomata hoc Morbi Stadium, ab initio usque ad finem comitantur: scil. *Salivatio*, eâque interdum adeò copiosa atque diutina, ut rivulus acris & venenatæ Lymphæ ad tres hebdomadas continuè scaturiat; Et *Aphthæ* Albæ, sive ulcuscula totam Membranam oris, Linguae, œsophagi; & nonnunquam ventriculi Glandulosam occupantia, ab acrimoniâ Lymphæ ex his partibus exeretæ orta, quæ continuè succrescunt & revirescunt, donec veneno; *Crisi* perfectâ, penitus subacto, tota Massa deferbuerit; Denique *Singultus* horrendus, isque ferè perpetuus, atque cum præfocativâ strangulatione conjunctus, quamdiu scil. in Ventriculorum Lympha hæc Venenata exeretæ, hanc partem inflammæ atque exulceret.

Ubi *Salæbris* & fida, futura est *Crisis* *Declinatio*. huiusmodi tarda, Febris ad Stadium suum ultimum, *Declinationem* scil. sensim pervenit, atque inde Remissiones redduntur longiores ac magis conspicuæ, Paroxysmi verò indies breviores & minus atroces; donec Ager tandem prorsus *emergeat*, evadat, vel saltem Febris Typum suum mutet, ac speciem verè *Intermittentis* referat. Tunc omnia sunt in vado, Pulsus magis constans ac vegetus sit, Urina

rubedine facis tingitur, ac hypostasin vel saltem, Enaxorema præcipitat: *Aphthæ* magis Albæ, ac deciduæ, neque amplius ad reviviscendum aptæ sunt, Vigiliæ, Deliria, sicut una cum reliquis id genus Symptomatis indices decrevunt.

Ubi vero è contrâ, Febris jam fiat serè *Continua*, Urina sensim à rubrà & turbatâ mutata, primùm hypostasin levem, vel Enaxorema ostendat, dein verò in claram & pellucidam transeat, Pulsus magis celer, debilis ac vacillans fiat, *Aphthæ* nigrescere incipiant & minùs inflammari, atque, deciduæ licet, iterùm repullulare; Lingua fiat tremula, arida vel scabiosa; salivatio derepente sistatur, accedentibus subfultu *Tendinum*, *Gomate*, *Delirio* cæterisque id genus Febris, Malignæ Symptomatis: Procul omni dubio, venenum in ultimo agone, de Spiritibus victoriam reportavit, atque, utut Natura languens Crisim, molatur, nullam tamen assequitur nisi assidam & imperfectam, quam Mors, brevi, exceptura, est, si, assiduo *Alexipharmacorum Vesicatoriorum* cætero- rumque Maligoniæ Remediorum usu, id non possit evitari.

Ideâ hujuscæ Febris, ex rei ipsius Naturâ, hoc modo ritè formata, facile admodùm quavis in Medicinâ mediocriter versatus, veram atque genuinam eam curandi Methodum,

thodum, ratiocinando assequi potest, & cæterorum Practicorum errores convellere.

Antequam igitur ulteriùs progrediamur, errores illorum, in Praxi admodùm perniciosos levi Censurâ perstringere: lubet, qui Humorum ac qualitatum evidentium doctrinæ fidem dantes, in Provinciam ipsius Naturæ verè latricam sese audacter, intrinittentes, atque propriæ *Methodi*, *diætetici*, nescio quas Methodos hæc Febris, sine Antidoto aliquâ, curandi, easque, pro ingeniorum suorum luxuriantium modulo, multiplices perperam excogitârunt, ad Phænomena, ac Symptomata non vulgaria in humoribus orta duntaxat accommodatas; nec iam Naturæ Morborum medicatrici suppensas adferre; quàm ipsius *Nices* agere gloriôsè venditant: Siquidem hi *Galeni* Sectatores. Calidum & Siccum, Frigido & Humido regimini, lego contrariorum, ritè subigendum ducunt, nescientes mehercule, *ad idem*, seu Venenatum illud Fermentum sensus nostros longè superans, quod *Hippocrates* asserit Morbis infusa, & Calorem illum siccum & Febrilem, à luctu Spirituum adversus Venenum Febrile ortum suum ducere; Quem, nisi fortè justos cancellos transgrediatur, & totius Machinæ ruinam & incendium minetur,

Venesedione profusâ, *Opiatis*, *Catharticis*, vel *Emulsiõibus*, *Julapiis* & *Apozematibus* refrigerantibus officiosè minuere, durante *Augmento*, præsertim verò *Morbi Statu*, vel *Crisi* haud impunè licet, ne *Febris* inde, à nimia *Spirituum* dissipatione in *Malignam* & *funestam* degeneret. Illi verò, nescio cui *Hypothesi* innixâ, igne ignem extinguiere moliuntur, dum paginam utramque in *Curatione* *Februm* (cujuscunque fuerint generis): non exceptis *Inflammatoriis*, *Cardiacis*, *Alexipharmacis*, atque *Vescicatoriis* indiscriminatim adhibitis, complent, ac si oleo flamma esset suppressenda; Unde *Ægri* incendio *Intestino* & atque *Sympromatis* inde succrescentibus, haud rarò confecti, miserrimè pereunt; qui forsân debito regimine imperato, absque hac officiosâ sedulitate prorsus evasisent. Alii, cæterequinveruditi, quippe *Spagiricâ* Doctrinâ imbuti, atque *Chymiz* nimium dediti, nil præter *Salem fixum*, *Acidum*, *Volatilem*, *Alcali*, *Sulphur*, cæteraque id genus *Chymica* crepant, atque ex diversis horum mixturis & effervescentiis in *Sanguine* factis, *Universam* *Februm* rationem explicant, atque inde *Curationem* instituunt; Cum equidem prædicta *salia*, &c. Formaliter *Sanguinis* massæ inesse, atque inhiberi *varias* hujusmodi effervescentias

tias excitare, quales exterius *Arte* sunt, gratis admodum asserant; & licet forsân aliquid analogum, in *Sanguine* etiam sanorum semper reperiatur; Verùm, Ubi hæc *Principia* justum modum excedant, indeque morbofo condimento massam imbuunt, *Spiritus Venenati* omnino in causâ sunt. Unde *Sisyphi* Saxum volvere mihi videntur, quorquor hîc *Principiis* innixi, posthabito *Veneno* in *Spiritibus* delitescente, *Humores* alterare solummodò moliuntur, atque methodum *Febrilium* inde conflare. Sæpissimè etiam *Pharmacopœi*, *Chyruurgi* aliisque nonnulli indocti, qui in messem alienam falcem audacter intrudentes, atque *Artem* *Medicinalem* modo *Empirico* exercentes, quique *Febres* quascunque sine delectu, eodem planè modo, curare satagunt, non rarò in primo *Curationis* limine, sive negligentia, sive officiosâ sedulitate, *Febres* hæc reapse *Benignas*, *Pharmacis* *Emeticis*, *Catharticis*, *Veneseditionibus*; præsertim autem *Opiatis* (quæ, ad subitanæam *Symptomatum* molestorum *relevationem*, & opinionem vulgi inde captandam profusè perperam exhibent) depressis *Spiritibus*, in *Malignas* citissimè immutant. (Quod ex subsultu *Tendinum*; cæteris, que id genus indicis immediatè consequentibus liquidissimè constat:) Aut, ex æquè

æquè intempestivo ac exuberanti *Cardiacorum, Alexipharmacorum, Vescicatoriorum* usu, Spiritus nimium incitant, & has Febres in *Inflammatorias* aut *Colliquativas* adigunt. Neque mehercule! Medicus Exercitissimus, serius advocatus (ut solet) hos Empiricorum errores facile corrigere potest, quorum poenas Ager vitæ suæ, Medicus verò samæ dispendio tandem luere solet. Utut enim, pro ratione Spirituum iusto plus minus expanforum, in Curatione Febris *Suxxi*, præsertim *Spuræ*, locum nonnunquam habeant *Emetica, Cathartica, Pensectiones* æque repetitæ, *Opiata, Emulsiones, Apozemata, & Julapia* attemperantia, vel eundem *Alexipharmaca, Salia Volatilia & Vescicatoria*; non tamen, nisi ratione Symptomatum vehementiorum, unde Spiritus multum & diu læcessuntur, in Naturæ Medicantis auxilium ea ministrari oportet: Raro enim aliquid huiusmodi officiosè committitur & impune. Methodum autem certam Febrifugam & Constantem, his principis innoientem instituerè, sive hanc, sive illam, planè deterrare est: Siquidem Methodus Febrifuga rationalis univèrsa duobus articulis comprehenditur; scil. Ut imperetur regimen iustum; & ut Naturæ variis Methodis recohilletur, prout opus fuerit; Natura

nimi-

nimirum Medici partes hæc sustinet, Medicus ipse duxtaxat ancillatur.

Quod ad *Regimen* spectat, Oportet *Æ-Regimen* grotantem stragulis moderatis coopertum, in loco tenebricoso, in lecto sese continere, inibique, sine Amicorum Colloquiis, vel Interpellationibus, somnum, quantum potest, captare. Siquidem ab erecto Corporis situ, multo magis à motu & exercitiis; à stragulis multis ad Sudores elicendos perperam impositis, ab Aëre luculento, & Adstantium confabulationibus, Spiritus ultro sese expandere molientes, cum Agrotantis damno evidenti, & læcessentis alicujus Symptomatis superinductione, plus debito irritati facillimè exandescunt.

Victus, licet ad Spiritus refocillandos, *Alimentum* sapius ministrari oporteat; unoquoque tamen Pastu sit parcus admodum, ilque tenuissimus, maximè præsentè exacerbatione, atque duranti Febre Augmento; Veluti *Avenacea, Panatella, Hordeacea, Liquor Posseticus Salvis alteratus, Cerevisia* tenuis pane tosto calefacta, *Ala ciata, Pisana, &c.* Ne Fermentum ventriculi Veneno prius pellundatum, ab Alimenti copiâ, & sarcinâ Chyli crudi ac indigesti jam prorsus obruat, atque Ager Nauçæ & Vomitione inde provenientibus, simul ac Veneno Febrili conflicetur. In statu Morbi, præsertim prope

prope Crisin; plurimum confectis. Victus manu liberiori, atque quadantenus laetior, uti *Jusculum Pulli*, *Vinum Lymphatum*, vel ipsum *Merum* concedi potest, ne, in ultimo agone, Spiritus prius contracti & dissipati, præ languore, prius succumbant. Atque equidem Regimine, à primo morbi insultu, hoc modo imperato, quamplurimas Febres Benigniores ab ipsa Naturâ curatas, pluries novi sine Remedio quocunque Officiali, multo magis absque apparatu Medicamentum potissimo, quod ceteros etiam Exercitatos Medicos vix puto latere; E contra verò ab officiosa, repetita & profusa *Venesectione*, à *Fulapris*, *Apozematis*, & *Emulsionibus* refrigerantibus, præsertim verò ab *Emetico*, *Cathartico* & *Opiatis* perperam exhibitis, Febres hæc mitiores jugiter in Malignas degenerasse, & à *Cardiaco*, *Alexipharmaco* & *Vescicatoriis* officiosis ministratis, eas in *Inflammatorias* perpetim mutatas sæpius deprehendi.

Quandoquidem autem à mole *Fæcum* in Intestinis congesta, Calor præternaturalis frustra augetur, explosio statuum prædicitur, & Agrotans inde molestâ sensatione afficitur; In hoc Statu, Alvus adstricta, singulis vel alternis diebus lubricetur *Enemate* è *Lacte Saccharato*, *Floribus Chamæmelis* alterato. Vel R. *Decoct.* *Emol-*

*In Alvi
Adstricti-
ont.*

Emollient. 3x. *Sacchar. rubr.* *Mell.* *Mercurial.* aa ʒj. *M. F. Enema.* Ubi Alvus admodum difficulter sese reddit, insuper addi potest *Electuar.* *Lenitiv.* *Diacathol.* vel *Cassie* ʒß. & ad *Fæcum* induratum lubricationem, *Ol. Oliv.* *Violæ.* *Amygd. d.* ʒj. si opus fuerit. In alvo laxiori; Ubi fluxus nimius ab *Enemate* infecutus ritè metuetur, sufficit *Glans ex Spec. Elter.* *Picr.* ʒß. *Alumin.* *Mell.* aa p. æq. in debitam consistentiam concoctis Confectus, qui Oleo prius illitus, horâ opportuna, durante scil. Remissione, intrudatur. Imò, Ubi ob constipationem Alvi insolitam, Fæces neque Glande intruso, nec *Enemate* educi queant, *Decoctum Amarum* cum *Dup. Sen.* extra tempus Paroxyismi propinare licet.

Quoties verò *Fluxus Alvi*, præsertim *In Fluxu Alvi Symptomato* torminosus supervenerit, qui non raro à primo Morbi insultu invadit Symptomate, & cum maximo Agrotantis damno (Spiritus enim inde multum dissipatis, & à iustâ expansione prædeditis, Febris facile in Malignam degenerat) necessaria est abstinencia omnimoda à *Cerevisiâ*, *Alla Cruda* vel *Coctâ*, imò liquore *Possético*, vel alio quocunque *Floribus Cerevisiæ* fermentato, qui Colliquativam hanc *Diarrhæam*, præ omnibus aliis, vi peculiari promovere solent; Illorum verò loco, ad situm moderandam, propinetur *Tinctura Rosarum*

Rosarum Saccharo albis grate edulcorat. *Pinum Claretum* multâ aquâ dilutum, præ reliquis autem *Decoctum Album*, copiosè, & ad libitum, calidiusculè verò hauriendum, quod non tantum ad humorum fervorem compescendum, & sitim minuendam grate conducit, at insuper ex præpotenti *Alcali C. C. C.* quo saturatur, acorem lymphæ stimulantem plurimum obtundit. In eundem usum *Tessacea* omnia, & *Alcalizata* hic locum sibi vendicant, quæ (modò largâ Dosi & sæpius repetitâ exhibeantur) Acrimoniam tundendo, *Opiati* partes felicissimè sustinent; Atque *Tormina* simul ac *Alvi Fluxum*, sine ullo *Agrotantis* damno, sistunt. Quo Arcano palàm facto *Clariss. noster Collega D. D. Harris*, pro Candore suo, in libro nuper Editò *De Morbis Infantum Acutis* facultatem nostram adauxit. Quo nomine gratias illi jam lubens refero. Ex. gr. *R. Ocul. Cancr. præparat. Pulv. è Chel. Cancror. Simp. Comp. Coral. rub. præparat. aa. zj. Margarit. præparat. zij. M.* pro Chartulis quatuor quarum unam capiat sextâ quæque horâ, unâ cum Cochlear. v. vel vj. *Julap.* sequent. de quo etiam bibat ad libitum, *R. Aqu. Lact. Alexitor. zvjij. Aqu. Cinnam. Ebordeat. Epidem. aa. zij. Syrup. Caryoph. zjss. M. F. Julap.* Sin hoc modo *Fluxus Alvi* non sistatur, ad ipsâ *Opiata* con-

confugiendum est, quæ tamen parâ manu, & repetitis vicibus ministrari debent, atque cum *Alexipharmacis* & *Alcalizatis*, quæ simul *Spirituum expansionem* sustinent ac promovent, commixta; Nè, *Spiritibus* inde obrutis, *Febris* jugiter in *Malignam* transeat. Ex. gr. *R. Theriac. Androm. Pulv. è Chel. Cancror. Comp. aa. zss. Coral. rub. præparat. gr. xv. Syrup. Caryoph. q. s. M. F. Bolus*, illicò fumen- dus, & sextâ quæque horâ (si opus fuerit) repetendus, superbibendo post singulos Bolos *Coch. iv. vel v. Julap.* sequentis, de quo etiam, ad *Spiritus* resocilandos *Æger* bibat ad libitum, *R. Aqu. Meliss. Ceras. nigr. aa. ziv. Aqu. Cinnam. Ford. Epidem. aa. zj. Syrup. Caryoph. 3x. M. F. Julap.* Nec non (modò *Fluxus*, præsertim verò *Tormina* adhuc urgeant) nocturno Bolo addantur *Laudan. Ligu. Helm. gut. xij. vel Laudan. Lond. gr. j.* Insuper *Enema* sequens ad *Excreticem* *Intestinatorum* Facultatem sopiendam, & tonum eorundem confirmandum, semel in die injiciatur. *R. Lactis Chalybeat. Flor. Ros. rub. Saturat. zvj. Diaçcord. vel Theriac. Androm. zss. M. & Cola* pro usu.

In Vomitione.

Cùm à *Crapulâ*, vel Alimento aliquo *disortita* *Febris* ortum suum duxerit, unde *Ventriculus* *Sarcinâ Chyli* crudi, & inani *Vomitione* jugiter lacessitur, curatio à leni

à leni Vomitorio ritè aſpicienda eſt. v. g. Liquore Poſſetico, foliis *Card. Benediſt.* alterato copioſè ingeſto, addendo inter vomendum (modò opus fuerit) bis, tèrve 3ß. *Salis Pitrioli*, vel *Oxymel. Scyllitiſ.* Cochleare unum vel alterum Solut. in Hauſtu liquoris. Religioſè autem ab *Emericis*, *Antimonialibus*, cæteriſque ejuſmodi violentioribus abſtinendum eſt, ne in hâc Crâſi humorum Venenatâ evacuatione nimia inde excitetur, unde, Spiritibus jam multùm diſſipatis & oppreſſis, Febris in Malignæ ſpeciem facilè degenerare poſteſt. Ubi verò Venenum Febrile ſit de genere Emeticorum, ſponte petit Ventericulum, atque copioſè humores Colliquatos inibi excernit, unde adedò enormes & continuatæ Vomitiones Bilioſæ & di-verſicolores excitantur, ut Ægrotans vix quicquam vel Medicamenti vel Alimenti retinere valeat; Hanc evacuationem, quippe Symptomaticam, vel minimo quidem *Emetico* promoverè haud fa eſt. Verùm potiùs *Aquâ Pulli*, loco Cereviſiæ copioſè propinandâ, Venenatum & laceſſentem humorum acrimoniam demulceri convenit, atque Remediis appropriatis, quæ etiam quadantenùs Febriliſuga ſint, tonum Ventriculi jam nimium laxatum firmari. Ex. gr. R. Succ. Limon. ʒvj. *Salis Abſynth.* ʒiſſ. M. Sumat. Cochli. ij. ſingulis horis.

horis. Delicatulis, Cochli. vi. vel vj. Julap. ſequentis ſingulis vel alternis horis propinentur. R. *Aqu. Montb. Ctmam. Flor.* aa ʒiij. *Aqu. Stephan.* ʒj. *Sal Abſynth.* ʒij. *Syrup. Limon.* ʒiſſ. M. Imò, ad compenſendam hunc ventriculi Spasmodicum motum, ut ſaltem aliquam partem *Remediorum* & *Alimentorum* retinere valeat, *Laud. liquid. gutt. xij.* (modò Æger *Laudanum* cum *Empoſta* toleret, atque eidem jam aſſueverit) in Hauſtulo Julapii convenientis, ſextâ quâque horâ concedantur, & Regio ventriculi *Sacculis Aromaticis* in Vino Clareto & Aquâ ferratâ coctis, & calidè expreſſis, bis in die foveatur.

Sin dolor Capitis, *Lumborum* vel *Artuum* prægrandis, à primo Morbi inſultu, vel durante ejus Augmento, Ægrotantem plus ſolito affligat, & ſimul ad ſint *ſuſcitatio* Corporis, & *Vigilia* pertinentes, & à nimio Spirituum in ſeiſpis expandendis niſu, Febris genitum Inflammatorium ac Rheumaticum quadantenſis fortiri videatur; apprime convenit (modò cætera id ſerant) in ipſo exacerbationis articulo, poſt rejectionem *Enematis* (ſi hoc indicetur) *Venam* tundi, atque Sanguinem ad ʒviij, x, xij. pro gradu doloris, reliquorùmque Symptomatum exigentiâ, & præſenti *Plethorico*, vel *Athletico* Ægrotantis Statu, è *Vena* In dolore Capitis & Lumborum inſultu.

X Jugu-

Jugulari, vel Brachii Lateris maxime affecti detrahi, ut hæc Symptomata vehementia diminuantur. Quinetiam, durante Morbi Augmento, Venæsectionem, in subsequētibz Paroxysmis, iterum, iteūmque celebrandam esse nonnunquam eadem ratio suadet; Cautè tamen admodum, atque, non sine urgenti necessitate, operatio hæc primùm institienda, multò minùs iterum repetenda est; unde scil. non Febris curatio, vel Symptomatum sublatio, sed eorum tantum sublevatio expectetur; Nullatenùs verò in *Statu*, aut propè Morbi *Crisin*, nisi, ob Symptomatum excessum, Vitalis Indicatio id necessarium fecerit, Siquidem à detractione Sanguinis officiosa, vel debito sæpiùs celebratà, præsertim prope Morbi *Crisin*, haud ratò vis Spirituum Elastica adeò præpeditur, ut, Febre inde in Malignam transeunte, Spiritus in posterum planè succumbant, neque amplius debito modo se expandere valeant, & Agrotans *Vigiliis*, *Deliriis*, tendinum *Subsultibus*, &c. inde consequētibz confectus, cum magno Artis nostræ opprobrio, potius occidi, quàm sponte mori videatur. Ehen! quam sæpe Medici temeritatis pœnas luit infellex Ager? Quàm circumspicè autem, & quantà cum abimi applicatione oportet Medicum Sagacem, Pulsu præstè diligē-

gentissimè explorato, cæterisque Agrotantis circumstantiis seriò pensatis, hanc sui muneris partem obire, eūm Agri vita vel mors sæpenumerò à cuspide lanceolæ pendeat. Officiosè, temerè, atque sine evidentī necessitate Venam jam tundere, ac prodigam purpurei liquoris jacturam facere, quid aliud est nisi in Corio humano ludere, atque lanionis partes agere? Venæsectione autem hoc modo peractà, æquum est, toties quoties, ope *Cardiacorum* & *Alexipharmacorum* Elasticiatati justè Spirituum sustentandæ prospicere, ne delitescens Venenum, datà hæc occasione, in eos grassetur. Tantillum etiam *Opiat* ad demulcendos Spiritus, & Sudores eliciendos adicere jam licet, modo sequenti. *R. Theriac. Androm. Pulv. è Chel. Canc. Comp. vel Goân. aa ʒß. Syrup. Caryoph. q. s. M. F. Bolus mollis* horà somni, post Venæsectionem, deglutendus, superbibend. *Cochl. iv. vel v. Julap. sequentis de quo bibat Ager ad libitum. R. Aqu. Meliss. Ceras. nigr. aa ʒiv. Aqu. Epidem. ʒij. Syrup. Caryoph. ʒx. M. F. Julap. Vel R. Aqu. Cardu. Bened. Laetis Alexiter. aa ʒiv. Cinnam. Hord. ʒij. Pæon. Comp. Epidem. aa ʒj. Margar. præparat. ʒjß. Sacchar. Alb. ʒvj. M. F. Julap. de quo bibat Cochl. v. vel vj. (agitatà phialà) tertià vel quartà quaque horà.*

In Statu
Spiritus
Explosivi.

Sin ob genium Veneni admodum la-
cessentem & stimulantem, Spiritus ad-
huc multo robore pollentes, à nifu, quo
sese expandere moluntur, in motus adeò
efferos adigantur, ut partes aliquas, præ-
sertim Præcordia, reliquasque vicinas re-
spirationi inservientes, tempore exacer-
bationis, Spasmi horrendis torqueri ac
convelli contingat: Extremis jam præ-
atroci dolore frigentibus, atque Pulsuum
vibratione depressâ, adeò ut vita Agro-
tantis in præsens discrimen inde adduci
videatur. Necessè est, in ipsâ exacerba-
tione, ad nifum hunc Spirituum insolitum
minuendum, ut non tantum Vena tun-
datur, & Sanguis liberali manu, toties
quoties, detrahatur, verum etiam, ut co-
pioso ac repetito Laudani ulu, effusus hic
Spiritus motus compescatur. Ex gr.
Tertiâ vel quartâ quâque horâ (quemdiu
opus fuerit) exhibeantur guttæ xv. vel
xx. Laudan. liq. Helmont. in. Haustu
Fulapii Antispasmodici sequentis. R. Aqu.
Flor. Chamæmel. Card. Benedict. Rut. aa
ʒiij. Aqu. Pæon. Bryon. Comp. aa ʒss. Tin-
dus. Castor. ʒi. Spirit. Sal. Armon. ʒss. Sy-
mp. Pæon. comp. ʒss. M. F. Fulap. Spas-
mus autem hoc modo solutus. Bolus A-
lexipharmacum autè præscriptum, vel
quodcunque aliud viribus isdem prædi-
tum, ad expansionem Spirituum reno-
vandam

vandam exhiberi convenit; ut illi Opiatus
prius irretiti liberentur, atque Paroxys-
mus, Sudoribus, more solito, finiatur;
ne Febris; à nimia & diutina Spirituum
depressionè (exulante omni Remissione
& Exacerbatione) in continuum & Ma-
lignam degeneret.

Ubi autem (ut in Febre Ardente) ^{In Incendio}
Sanguis æstro Spirituum flagrantium per-
citus atque agiratus, plus justo ebulliat,
& ab Incendio, magis quàm à Veneno
Febrili vita Agrotantis in discrimen du-
ci videatur; Præter Venæsectionem libe-
ralem & repetitam (quæ jam apprime
necessaria est) nimius Massæ fervor &
Ebullitio copiosum ac frequentem usum
Fulapiorum, Apozematum, Emulsionum,
cæterorumque id genus attemperantium
postulat. Ex. gr. R. C. C. ʒj. Crustæ
Panis alb. ʒiij. Macis ʒj. Sacchar. albiss.
ʒjss. Coq. leniter in Aqu. F. thiv. ad ij.
Liquorem absque expressione colatum bi-
bat Ager copiose ad libitum. Vel, R. Sem.
Melon. Pepon. ʒa ʒij. Sem. Papav. alb. ʒss.
Amygd. d. decorticat. n. vii. His sen-
sim affund. in Mortario Marmor. conti-
nuò agitando, Aqu. Fjord. thjss. F. Emul-
sio C. a. Cui add. Aqu. Ros. rub. ʒij. Sac-
char. alb. ʒjss. Bibat Ager Haustum præ-
largum subrepide, saltem tertiâ vel quar-
tâ quâque horâ. Vel, R. Rad. Scorzon.
Hispan.

Hispan. ꝑij. *Rasur.* ꝐC. *Ebor.* aa ꝑß. *Fel. Lajul. Salv.* aa Mj. *Flor. Borag. Bugloss* aa Mß. *Quar. Corinthiac.* ꝑij. *Cog. in Aqu. F. vel Fjord. purificat.* q. f. ad ꝑij. sub finem Ebullitionis addendo *Glycyz.*
Hispan. ꝑß. *Colaturæ album:* Ovi clarificat. add. *Aqu. Theriacal. Stil.* ꝑij. *Sacchar. Cant. alb.* ꝑß. Vel *Syrup. ex Acetos. Citr. Violac.* aa ꝑß. M. F. *Apozema,* Cujus cap. ꝑiv. calidiusculè tertià quaque horâ, vel sæpius ad libitum. Vel R *Aqu. Lactis Alexiter.* ꝑvii. *Aqu. Cord. frig. Saxon. Cinnam. Hord.* aa ꝑij. *Marg. præparat.* ꝑij. *Sacchar. alb.* ꝑvj. M. F. *Julap.* de quo bibat Æger *Cochl.* vij. vel viij. (agitatâ phialâ) ad libitum. Apprimè autem cavendum est, ne, ex nimia attemperatione, Spiritus Elasticitate suâ plus justo orbentur, & ansâ præbeatur Venenati Fermenti Augmento, unde Febris Ardens inopinatè in *Malignam* mutetur. Quocirca, si ex intumescentiâ aut Angustis *Hypochondriorum,* vel quocunque ejusmodi criterio, fas sit hunc eventum suspicari, Medicus vel ab id genus attemperantibus prorsus absteineat, vel eorum usum parciorè imperet, & *Julapio Perlato; Aqu. Epidem.* ꝑij. adjiciat; *Apozemati* vero sub finem coctionis, *Vini Albi* vel *Rhenan.* ꝑß. Et *Emulsiõni Aqu. Cinnam. Fjord.* ꝑij. vel iv. Insuper, saltem

saltem singulis noctibus, Bolum sequentem ministret. R *Theriac. Androm. Pulv. Goan.* vel è *Chel. Cancr. comp.* aa ꝑß. *Syrup. Caryoph.* q. f. M. F. Bolus mollis. Post singulos Bolos superbibat Æger *Coch.* v. vel vj. *Julapii* sequentis, atque etiam inter singulos *Apozematis* vel *Emulsiõnis* Haustus, aut sæpius ad libitum. R *Aqu. Meliss.* *Ceras. nigr.* aa ꝑiv. *Aqu. Puleg. Epidem. Pæon. comp.* aa ꝑij. *Syrup. Caryoph. ꝑß.* M. F. *Julap.* Vel; R *Aqu. Card. Benedic.* *Ceras. nigr.* aa ꝑiv. *Epidem.* ꝑij. *Pulv. è Chel. Cancr. comp.* Lap. *Contrayerv.* aa ꝑij. *Sacchar. alb.* ꝑvj. M. F. *Julap.* Sumat exinde Æger *Cochl.* v. vel vj. (agitatâ phialâ) quartâ quaque horâ.

Denique, ubi ex Elasticitate Spirituum, à vi Veni, sponte suâ, vel aliquo accidente audi, multum depressâ, Febris *Exacerbationibus* & *Remissionibus* exulare jam incipientibus, restâ viâ tendit ad *Stroph.*, Methodus medendi prius tradita, pro gradu mutationis, plus minùs alteranda est, donec ab usu repetito *Alexipharmacorum Alcalium, Salium Volatilium, Vesicatoriorum,* cæterorumque, Curationis utramque paginam in *Febre Malignâ* complementum, Spirituum expansio iterum instauretur, idque incunctanter & sine morâ, priusquam Spiritus, vi veneni intensioris, in Statum *Sphaeculatum*

latum (quod quam citissime fieri solet) adigantur; Tunc enim de vitâ Agrotantis penè conelamatum est: Quippe totum negotium extra Artis nostræ Sphæram ponitur, ubi Linguae nigrities, tenuitas & pallor Urinæ, mentis vacillatio, subsultus tendinum, cæteraque id genus funesta Symptomata sensim succrescentia hanc Spirituum ^{vix potius} palam prodant. Atque ob hanc causam necesse est, ut Medicus sæpius in die Agrotantem inviset, præsertim Statu Morbi durante, & Crisi; Et, unoquoque congressu, summâ cum animi applicatione Pullum Patientis exploret, varias Urinæ alterationes seriò pensitet, atque Adstantium relationes animadvertat, ut Naturæ, pro gradu languoris, tempestive succurri queat: Hoc etenim in casu, si ulquam aliâ *Quod cido fit, bis fit.*

*Ulfus Al-
calium.*

Ubi à debilitate Pulsus primum animadversâ, Paroxysmorum protensione, & Remissionum incertitudine ac brevitate hanc Febris degenerationem suspicari liceat, ne prorsus corrumpat Spiritus, *Alcalia*, quotquot sunt, in auxilium adsciscantur, quæ, licet nullo calore sensibili prædita sunt, ex consuetu tamen, quem cum particulis Acidis in ventriculo & Sanguine delitescentsbus instituunt, effervescentiam in Malsâ recens excitant, atque inde Spiritum

rituum expansionem resuscitant ac promoveant. Ex. gr. Infantibus sæpius præpinentur Cochl. iij. vel iv. *Julapii* speciebus *Alcalisatis* saturati, quod commate priori jamjam descripsimus. Adultis autem hujusmodi *Testaceorum Algalium* Aloësis largior exhibeatur, & quartâ quaque horâ repetatur. Ex. gr. R *Pulv. è Chel. Canc. comp. vel Pulv. Goan. ʒss. Sumat.* Ager è Cochl. Julap. sequentis superbibendo iv. vel v. repetatque quartâ vel sextâ quaque horâ. R *Aqu. Meliss. Ceras. nigr. Scord. comp. aa ʒij. Aqu. Epidem. Pæon. Comp. Symp. Caryoph. aa ʒiss. Confect. Alkerm. ʒiss. M. F. Julap. de quo bibat ad libitum. Vel, R Ocul. Canc. præparat. Pulv. è Chel. Canc. Simp. Comp. aa ʒiss. Lap. Contrayerv. ʒj. Coral. rub. præparat. ʒss. M. pro Chartulis sex, quarum unam capiat sextâ quaque horâ ut prius, Vel R Coral. rub. præparat. ʒij. Margar. præparat. Spec. Confect. de Hyacinth. aa ʒiss. Bezoar. Oriental. ʒj. M. pro Chartulis sex vel octo, sumendis ut antea. In eundem usum Julap. Perlatum admodum gratum more sequenti parari potest, sumendum ad libitum (agitata phialâ) R *Aqu. Laët. Alexiter. Cardu. Benedict. Cinnam. Fjord. aa ʒiv. Aqu. Epidem. Pæon. Comp. aa ʒiss. Margar. præparat. ʒij. Sacchar. alb. ʒj. M. F. Julap. Post singulas autem hujusmo-**

hujusmodi Doses, & Julapii Perlati singulos Haustus, Eger Os & fauces gargarisando colluat lotionē aliquā absterfivā, vel saltem Cerevisiā tenui, ne ex adhesionē Pulveris ad partes oris exsiccataz sitis augeatur, atque rigiditas ingrata ac molesta partibus deglutioni inservientibus superveniat.

Usus Vescicatoriorum.

Vescicatoria plurimum in hunc usum conducunt, non ob copiam Lymphæ quam eliciunt, quæ non magis morbosa mihi videtur, quàm Urina, & reliqua Colluvies serosa insensibili transpiratione aut Sudoribus per poros cutis continuò excreta; Verùm idè præsertim quòd partes subjectas corrodant ac inflamment, atque consequenter Diathesin inflammatoriam Massæ humorum impertiant; Spiritus autem ab hac inflammatione artificiali non possunt non pro tempore expandi & excitari, indèquē à vacillatione immunes, robore iis Arte Conciliato, conservari; Adèò ut Deliria, subsultus Tendinum, reliquæ ejusmodi Symptomata antevertantur, & jam suborta certius curentur, quàm à quocunque alio Remedio intùs vel extrà adhibito. Ex quo constat magnum hoc Remedium perperam à vulgo Medicorum in quibuscunque Febris indifferminatim adhiberi, Siquidem in *Inflammatoriis*, nisi cum suapte sponte

in *Malignas* degeneraturæ sint, aut à profusis Venæsectionibus præcedentibus, vel aliis evacuationibus nimis, vel Saltem usu Laudani immodico Spiritus profligati imbelles reddantur; plurimum noceat ac, flammam flammæ adjiciendo, Curationi officiant. Neque equidem in quacunque Febre, præter *Æmoxov Malignam*, aut quæ hac tendit, ubi à Veneno, plus quàm ab incendio Ægrotans in discrimine versatur, reapse indicantur. Neque in *Malignis* ipsis, ad Medici arbitrium, absque evidenti necessitate, fas est Ægrem imbellem ac confectum denuò iterùm, iterùmque *Epispasticorum* torturâ Lancinari, verùm pro exigentiâ Naturæ, & Spirituum majori, vel minori vacillatione, eorum applicatio primùm imperanda est; Medicus autem eorum numerum definiat, & magnitudinem, & durante cursu Morbi, recentem eorum applicationem ad partes quascunque opportunas imperet V. G. ad *Nucham*, *Brachia interna*, *Carpos* supra *Pulsus*, pone *aures*, ad interna *Femora* & denique (si opus fuerit) ad *Tibias* internas: Ad partes autem à corde remotas ac dependentes, ultimo loco, nec absque evidenti necessitate *Vescicatoria* adhibere soleo; sicuti enim seriùs, ac cum minori certitudine *Epispatica* in hisce partibus, à Fonte vitæ longius distantibus

Scopum suum assequuntur; Itā, in hisce Artibus dependentibus, haud raro, à Venenato humore trajecto, Ulcera Maligna ac curatu admodum difficilia, & ipsæ Gangrænae, præsertim in senioribus, oriuntur, unde misellus Agrotans, à Medico manumissus in Chirurgorum ditionem redigitur, quod gloriæ victoriæ Arte Medicinali prius partæ haud parùm obscurat.

*Usus Sup-
pidanto-
rum, &c.*

In eundem finem etiam *Suppedanea* acria & stimulantia, vel Spiritus fomentia ac instaurantia, ad plantas Pedum, vel ad Pedes totos applicari convenit; Si quidem hæc Cutis pars, præ cæteris, quippe ex filamentis nervorum extremis conflata, sensu pollet egregio, unde ad fibrillas cæterarum Membranarum & Musculorum, & exinde ad Nervos ipsos, & tandem, continuitate quadam, ad Cerebrum, per hos poros cutaneos particula activæ facillimè trajiciuntur. Unde Spiritus vel stimulat, vel confortati sese recolligunt, ac demùm expandunt, indeque, cum majori robore ac constantia, in partes subiectas insuunt. Horum formulas mihi familiares hic loci adicere non pigebit. Ex. gr. Ubi à Comatoso affectu Spiritus ad gradum *vagendorum*, seu stuporis deprimuntur, sequentia applicentur ad plantas pedum. R. *Empl. Cephalicæ*, cum dup. *Euphorbæ*. *Galban.* aa q. f. *Ol. Succin.* gut. iv. M. &

M. & extend. super alutam. F. *Suppedanea* duo. Vel, R. *Fol. Rut. Mij. Rad. recent. Tormentill. Aristoloch. Long.* aa ʒss. *Fæcul. Bryon. alb. ʒjss. Sapon. nig. q. f. M.* & contund. in mortario, F. Cataplasma quo toti pedes calidè involvantur, Renovando applicationem semel vel bis in die, quoties scil. ob calorem partis, massa ficescere incipiat. Vel, R. *Fol. Rut. Chelidon. maj.* aa Mj. *Rad. Raphan. rusticana. Contus. ʒij. Carnem. Halec. muriat.* no j. *Sapon. nig. Salis Marin.* aa ʒss. *N. M. sciss.* no j. *Ferment. acru. Acet. acerrim.* aa q. f. Contund. & F. Cataplasma quo toti pedes calidè involvantur.

Ubi verò, non tam extincti & dissipati, quam agitati & explosivi fuerint Spiritus, unde ab æstro, quo perciti ac irritati sunt, tota Machina Spasmi variis hinc inde versatilibus torquetur ac convellitur (quod Phreneticis post pertinaçias, Vigiliæ accidere solet,) *Partes Animalium vivas*, cæteraque ejusmodi, quæ; particulas congenere ac amicas potius quam acuantes aut irritantes communicando, Spiritus demulcere atque resicillare queant, ad hæc, partes applicanda, censco; Ex quibus somnum placidum febricitantibus, post pertinaçias *Vigiliæ, Spasmos, ac Deliria* sæpissimè conciliatum memini. Vegetus autem *Pullorum Columbinorum* calor

calor Medicos suavit, quasi uno consensu, eos in hunc finem cæteris omnibus Animalibus antepone: Utat fiat, qui ex applicatione *Offæ bovinæ* calefactæ, aceto irroratæ, ac demum Pulvere N. M. aspersæ eundem scopum sese sapius affectus esse gloriantur. Procul omni dubio, Cerebrum etiam vires Anodynas *Pulmonum Agnorum, Vervecinorum* vel *Vitulinorum* recens Extractorum, atque, dum adhuc naturaliter calent, ad plantas pedum applicatorum multò facilius ac commodius, atque cum minore frigoris inde exterius fulciendi periculo percipit, quàm cum ex iussu Medicorum solenni (quod fieri solet) Capiti eum molestia prius raso imponantur. Omnia autem huiusmodi sive *Animalia*, sive *Animalium partes*, sicuti naturali calore prædita ritè applicanda sunt, ita sæpius scilicet sextà vel octavà quaque horâ renovari postulant, ne ex putrefactione contractâ Spiritibus Animalibus potius officiant quàm prosint: Ex. gr. Applicentur ad plantas pedum *Pulli* duo *Columbini* recens mactati, atque per Spinam scissi, amputatis prius Capite, Alis & Cruribus, & renoventur octavà quaque horâ: Vel tori pedes involvantur calidis *Pulmonibus Agni, Vituli*, aut *Verveci* recens mactati, Renovando applicationem saltem ter in die. Vel *Offæ* duæ

Bovinæ

Bovinæ recentes ad plantas pedum alligentur bis terte in die. *Cataplasma* etiam è *Theriaca Londinensi* recens Confectâ, cum pannis lineis duplicatis totis, pedibus superinductum in hunc usum, scilicet ad irritatos Spiritus compescendos atque demulcendos plurimum confert.

Sin ab hisce tam intus quam exterius ^{*Ufus Alexipharmacorum.*} exhibitis, Spirituum expansio, atque junctæ in Massâ flammæ exfuscitatio illic non promoveatur, nè à Spiritibus penitus obrutis, atque inde quâdam ~~vexatiora~~ affectis, *Febris Continua* prorsum in *Malignam, Pestilentialem* ac funestam mutetur, Spirituum Elasticitatem, Alimentis & Medicamentis generoso calore imbutis, *Alexipharmacis* dictis, veluti *Vino* generoso, *Sp. C. C. Diascord. Mithridat. Theriac. Androm.* cæterisque id genus confectionibus, quin & ipsâ radice *Serpentariæ Virginianæ*, excitare necesse est. Siquidem jam non ab incendio, sed à Veneno Deleterio & Sphacelante metuendum est. Ex. gr. Concedatur Agro sæpius jusculum *Pulli*, vel *Vini* generosum, idque *Sp. C. C.* saturatum: *Alexipharmaca* etiam bis, ter, quaterve in die cum *Alcalifatis* commista. Ex. gr. & *Theriaca Androm. Mithridat. vel Diascord.* ʒss. ʒij. *Pulu. è Cbel. Cancr. comp.* ʒss. *Syrup. Caryoph.* q. f. M. F. Bolus mollis horâ somni unâ cum

cum Haustu Julapii exhibendus atque mane sequenti repetendus, vel sæpius scil. octavâ vel sextâ quâque horâ, prout gradus Veneni Deleterius atque Sphacelatio Spirituum requirat. Imò, ubi linguæ nigrities, subsultus Tendinum exterâque præsentis Spirituum Sphacelationis indicia exigant, gr. viij. x. xij. *Radic. Serpentar. Virgin.* Vel *Eleâuarii de Ovo* ad singulos Bolos adjiciantur; Quo pacto plurimos ab ipsius Orci faucibus liberatos memini. Phlogôsi autem Spirituum ac Sanguinis hoc ritu restitutâ, ne incendium funestum inde suboriatur, prorsus ab hujusmodi calidiorum usu tempestivè abstinere oportet, aut saltem eorum Dos minucenda; & sæpius repetenda est. De hisce autem sermonem fusius habituri sumus in quintâ *Puretologia* nostrâ, Exercitatione ubi ex professo de Febribus Continuis *Malignis & Pestilentialibus* tractaturi sumus.

*Opiatorum
Ufus.*

Crisi Febris peractâ (quocunque modo eam fieri contigerit) *Opiata*, utut sub initium, in Statu, aut instante Crisi, noxia esse, atque lethifera (ubi nullum vehemens Symptoma eorum usum indicat) sæpissimè observentur, quia Elasticitatem Spirituum justam ac debitam præpediunt, haud rarò, admodum proficua sunt, & Symptomata quædam molesta, *Tussim* scil.

scil. *Diarrhæam & Vigiliis* immodicas compescunt. Imò, ab Haustu sequenti, vel alio congenere Agrotantem prius hisce Symptomatis plurimum lacessitum atque confectum, spatio unius noctis, mirum in modum restitutum sæpius novit. R. *Aq. Paraphys. Ceras. nig. aa ʒiſs. Aqu. Epidem. ʒiij. Syrup. de Mecon. ʒvj. ʒj. M. F.* Haustus.

Denique, quamprimùm à perfectâ *Febr. Cathart-*
bris judicatione vires Agrotantis & *Ap-*
petitus resarciri incipiant, apprimè necesse
sarium est saburram humorum effectorum
in præcedentibus agonibus colligatorum,
atque jam in in habitu Corporis delitescen-
centium *Cathartics* repetitis, primum le-
nioribus, deinde acrioribus per alvum
subducere atque deturbare, ne ex iis diu-
tius in habitu Corporis congestis *Cachexia*
suboriatur, quæ *Tumores Artuum adema-*
tosos, Scorbaticam vel *Hypochondriacam*
affectionem; aut gravio rem aliquem Mor-
bum *Chronicum* (ut sæpe fit) producat;
& missellus Ager novo morbo multatus,
potius quàm sanatus videatur. Formu-
las mihi usu comprobatas adjicere lubet.
R. *Fol. Senn. Optim. ʒij. Cassiæ cum cannis*
confract. ʒiſs. zvi. Semin. Anis. Coriand.
præparat. Cinnam. aut. aa ʒiſs. Coq. in
Aqu. Hord. ʒxii. ad viij. In Colaturâ dis-
solve Manna selectissimâ ʒj. vel ʒiſs. M. F.
Z Potio

Potio larga, cujus partem dimidiam summat Ager calidiusculè primo mane, reliquam post bihorium (si opus fuerit.)
 Vel R. Pil. Ruff. Alapbang. Aloes rosat.
 à Succin. Stomach. cum Gum. Dj. vel Zfs.
 Ol. Cinnam. Chym. vel Opobalsam gut. iij.
 M. F. Pil. iij. vel iv. deaurand. quas summat horà somni, mane sequenti bibendo
 tbiv. Aqu. Mineral. purgant. ad tbij. coct. &
 ffs. Lactis alterat. Vel R. Decoct. Sennæ
 Geron. Ziiij. Aqu. Cinnam. Hord. Zfs. Syrup.
 Cickor. cum Rheo Zj. vel Mann. Zvi.
 vel Syrup. de Rhamno Solutiv. Zfs. M. F.
 Potio. Vel R. Mass. Pil. fetid. Coch. min.
 aa Zfs. Satio Tartar. gr. iv. Ol. Juniper.
 Chym. gut. iij. M. F. Pil. viij. deaurand.
 quas summat mane, vel à primo somno
 cum Regimine. Vel pro delicatulis, R.
 Elect. Lenitiv. Zfs. zvi. Pulv. Semin. Anis.
 Zfs. Opobals. gut. iv. M. F. Bolus post
 mediam noctem exhibendus. Vel R. Cassia
 recens à Cammis extract. Zfs. zvi. cum
 Sacchar. aspers. F. Bolus, horà somni deglutendus
 cum liberâ custodiâ. Junioribus Pulverem sequentem à Cochleari
 Lactis frigidi mane ministrandum, repetendūque
 semel in hebdomadâ cum regimine præscribere soleo,
 quippe minori cum tædio in os ingerendum, atque
 Vermibus (quibus Juniores obnoxii sunt) inimicum,
 unde post unam vel alteram Vom-

Vomitionem, copiosè atque cum *apocrypho* de-
 jecere solent. R. Calomelan. Diagryd.
 Sulphurat. aa gr. v. vj. viij. viij. vel Zfs.
 pro ætate, M. F. Pulvis.

Quod spectat ad reliqua Symptomata particularia, & magis accidentalia, quæ varia hujus Morbi Stadia comitantur, quo pacto scilicet tractanda sunt, *Paretiologia* nostræ Exereitationem sextam, ubi de Febrium Symptomatis *fortis* locuturi sumus, consulat Lector.

Ego (siceat sine iactatione profiteri) hæc methodo rationali innixus, Naturæ hæc Febres Medicasti sæpius feliciter ancillatus sum, atque penes me habeo plures hujusmodi Curationum Historias, quas consuldè omitto; Siquidem probè novi quas moras hæc methodus trahat, atque quam dolorifico Remediorum Apparatu miselli Ægrotautes inde affligantur, ac quanto cum discrimine ac incertitudine optatum eventum tandem assequantur; dum ex relationibus Adstantium incertis Medicorum perspicacissimorum observationes ut plurimum pendeant, atque ex incertis istis conjecturis Methodus medendi primum instituitur, dein vario mutetur. His addatur lubrica hujusce Febris indoles, quæ suprà sponte; vel à minimâ Medici hallucinatione, aut quocūque alio accidente, unde Venenum augeatur, præ-

fertim propè Crisim, in Continuum Magnam facillimè degenerat, quam in primum suum Statum & magis Benignum redigere (si non primo instanti obvium eatur) difficillimum est; Atque insuper, inadvertentia & hallucinatio, cui Medici Exercitatissimi, quippe multis negotiis impliciti, in ratiocinando sæpenumero obnoxii sunt, unde vitæ Agrotantium ab eorum calamo dependeant. Hæc (inquam) pensitatis, à multis retroactis annis; scil. à quo tempore vires Corticis in hæc Febribus, æquè ac in *Intermittentibus* debellandis certas atque efficaces multò usu comprobaveram; in hæc Febribus tam *Spuriis* quam *Genuinis* curandis totus me contuli ad usum Polychrestæ hujus Antidoti; Et cum felicissimo successu, in omni ætate, sexu ac temperamento citò ac tutò, si non jucundè eas profligavi. Idque facio Conscientiæ causâ, utut ex præconceptâ opinione reclamet Amici, Medici, vel ipsi Agrotantes; Quorsum enim Natura dubio Marte Venenum aggradiatur, cum penes nos sit Herculeæ Antidotus divinitus concessa, quæ vires ejus certò & citò frangere valet? Quantum dedecet probum ac misericordem Medicum adeò in Corio humano ludere, Artem nostram in Lanienam, frequenti *Epispasticorum* applicatione, convertere, atque

atque tandem Agrotantis vitam incertis atque hallucinantibus, ratiocinationibus nostris temere subjicere, quarum pœnas *Æger*, Crumenæ ac vitæ suæ dispendio, non rarò luit?

CAP. VIII.

*Methodus Exhibendi Corticem in
Curatione Febris Continentis.*

*Methodus
Exhibendi
Corticem
in Febre
Zozym
Simplex.*

QUocirca, missa hac Methodo rationali curandi Febrem Zozym, quippe longâ ac incertâ; totus me demum accingam ad modum exhibendi Corticis, in Zozym tam Spuriâ quam Legitimâ, describendum. Unde earum Causa, Venenatum scil. Fermentum, modo magis compendiaro turâ ac citò subigitur & deletur. Quid opus autem multis verborum ambage, ubi Naturâ potius quam Arte res agenda sit? Siquidem *Antidotum* quocunque modo exhibitâ (modò exhibeatur) Venenum delet. Fomite autem subtracto, flamma sponte exinguitur, atque, ubi Natura à Venenato Fermento non amplius lacescit, lubens quiescit. Ut otiam rem paucis absolvam, *Simplex* hujusce Febris Natura nihil præter *Antidotum*, formâ Agrotanti gratissimâ exhibendum exigit, idque partitis vicibus, & durante Remissione, ut Spirituum regimini magis subiecta vires suas felicius exerceat. Indèque, quotiescunque ad Ægrum advocor, simplici Zozym laborantem,

tem; ubi nullum insolitum Symptoma, aut gradum Symptomatis solito vehementiorem deprehendo, si Exacerbationes & Remissiones statim ac certis periodis sese invicem excipiant, absque pomposo quocunque apparatû præcedenti, Primâ scil. Remissione opportunâ, illicô *Cortic. Peru. Elect. in Subtilissimum Alcohol* rediit. ʒj. ʒs. ʒj. ʒs. pro ætate, formâ *Boli, Haustus, Pilul. vel Electuarii* (prout Æger ipse maluerit) exhibendum jubeo, repetendûmq; tertiâ vel quartâ quâque horâ extra paroxysmum, dum opus fuerit. Atque, ut verum dicam, vix aut ne vix unquam memini Simplicem Zozym post ʒj. Antidoti exhibitam, supersitum fuisse.

Sin adventus meus differatur, donec in Zozym *Spuriâ*. Febris hæc in Augmento suo adeo provehat, ut in Continuum jam vergat, & Paroxysmi fere aboliti fuerint; aut saltem periodos suas certas ac statas, ob *Cephalalgiam, Lassitudinem ulcerosam*, aut Symptoma aliquod aliud solito vehementius subortum penè amiserit; post *Clysteris* (modò indicetur) rejectionem, Sanguinis ʒvj. viij. x. pro ætate, & Symptomatum exigentiâ, in ipsâ exacerbatione, illicô è brachio detrahendas jubeo, atque deinde *Bolum Theriacalem* cum haustu *Jalapii Cordialis* exhibendum,

qui ad libitum repetatur, ad Spirituum Elasticitatem resuscitandam: Et *Vescicatorium* unum vel alterum, in eundem finem, ad *Nucham* vel *Carpos* internos applicandum præscribo; unde, uti *Vigiliarum*, *Dolorum*, cæterorumque Symptomatum diminutionem ferè semper subsecutam esse memini, ita insuper inducias Remissionum, magis certas ac protensas observavi; quâ occasione datâ, Antidotum incunctanter exhibeo, atque ejus repetitionem, durantibus Remissionibus, jugiter renovandam, cum felici successu & opato eventu impero. Quid quod spatio bidui, scil. quam primum *Corticis* ʒvj. vel ʒj. Ager devoraverit, Eam *Duragatâ* fere tempore inveni.

In Vomitione.

Sin, ob præsentem *Vomitionem*, hæc gustui parum grata *Antidotus* ægè admodum in ventriculo retineatur, necesse est vel lenè Vomitorium dare, vel Tonum Ventriculi corroborare, atque Fermenti ejus acrimoniam prius demulcere mixtura è *Sale Absynthii* & succo *Limonum*, coctileatim & sæpius exhibita; Aquâ Pulli in locum potus ordinarii substituta, atq; *Bolo Cardiaco*, et Opiato horâ somni ministrato, cæterisque Cap. ij. Exercitationis ivæ memorandis; ubi ex professo de hoc Symptomate tractaturi sumus. Quinetiam singulis vel alternis *Corticis* dosibus

bus tantillum *Laudani* adjici convenit, ut, Spasmi Ventriculi inde sopitis, *Antidotus* eò facilius retineri queat, donec, à Veneno inde subactò, Massa Sanguinis, & consequenter Ventriculi fermentum in pristinum statum statum reducantur, & hoc Symptoma unâ cum Febre dometur.

Ubi verò, ob solitam Alvi lubricitatem, *In Fluxu Alvi*, aut præsentem ejus fluxum nimium, ritè metuendum sit, ne *Antidotus* stimulant amariæ Prædita, Symptoma in *Diarrheam* vel *Dysenteriam* exaltet, & non tantum Remedium ipsum festinanter unâ cum sæcibus deturbatum, Intestina, reinfestâ, præterlabatur; verum etiam, Aegro Torminibus, cæterisque diris Symptomatis inde provenientibus, confecto, Febris in *Malignam* transeat, apprimè necesse est, *Bolo Theriacali* prius exhibitò, & *Electuario* adstringente, & *Opiato* partitis vicibus, sæpius ministrato, *Enemate* adstringente injectò, *Decoctio* albo in locum potus ordinarii substituto, cæterisque in Cap. ij. Exercitationis ivæ memorandis levitatem Intestinorum quadantepus corrigere, atque liquoris glandulosi ex iis excreti acrimoniam demulcere; & singulis vel alternis Pulveris dosibus *Laudan. Lig.* gutt. xxij. xiv. pro ætate & Symptomatis vehementiâ addere; donec Veneno usu

Anti-

*In Fluxu
Alvi cum
Vomitione
conjuncto.*

Antidoti delecto, Colliquatio inde sensim minuatur, & *Diarrhœa* unâ cum Febre jam demum auferatur.

Sin à veneno (pro genio suo peculiari) Ventriculū simul ac Intestina petente, ac utrobique humores Colliquatos eliminante, *Vomitiones* enormes & *Dejectiones* cum *Spasmi* horrendis, velut in *Cholerâ* morbo, adsint; Oportet prius humorum Venenatorum in Ventriculū & Intestina Excretorum acrimoniam copiam *Aquæ Pulli* in locum potius ordinarii substituat, atque *Enemate* ex eadem demulceri; Ventriculū *Potu aromatico* externe calidè refocillari, atque *Spasmos* & evacuationes per os & anum frangari *Laudan.* *Liqu.* gutt. xij. xiv. xvj. singulis vel alternis horis in haustu Julappii accommodati propinatis; dein verb singulis vel alternis dosibus *Antidoti* (prout opus fuerit) tantillum *Laudani* adjici. Quo pacto, Veneno febrili delecto, molesta hæc Symptomata, quæ ab hoc fermento solummodò dependent, unâ cum Febre illicò corruunt, neque in posterum (modò repetitione Antidoti post debita intervalla præcaverentur) recrudescunt. Verùm de hoc Symptomate fusiùs atque ex professo tractabimus Cap. Quinto Exercitationis quartæ.

Quoties,

Quoties, ob Spirituum in suis expansionibus exandescentiam ac risum, hæc Febre propè accedat ad Inflammatoriam (sive Inflammatio more *Rheumatismi* versatilis totam machinam hîc inde afficiat, sive *Pleuram*, *Palmones*, *Oculos*, *Mammæ*, *Testes* sive aliam aliquam partem singularem præ cæteris occupet, atque itidem Paroxysmis & Remissionibus, certis aut incertis periodis recurrentibus insigniatur, in primo Curationis limine, *Doloris* atque *Inflammationis* allevatio *Enematis*, *Vena-sectionibus* in ipsâ Exacerbatione celebratis, & (si opus fuerit) repetitis, atque reliquo apparatu (quem pro texturâ partis affectæ singulari, admodum varium esse, ex terciâ Exercitatione abunde constabit) molienda est. In primâ autem Remissione, atque deinceps, quoties subsequens Remissio occasionem ministret opportunitatem, Antidotus partitis vicibus jugiter ingerenda est, usquedum à Veneno inde subacto Lucta finiatur, & Febre diro hoc satellitio stipata sponte exulet. Venenum autem, quod Spiritus in motus adeo efferos adigit, rariùs ab unâ uncia *Corticis* deletur, sæpiùs duplam, tripam quantitatem superat, & Medicus, priùsqvam scopum hoc modo assequi queat, detractione sanguinis iterum, iterumque celebratâ, orgasmum Spirituum

*In statu
Sanguinis
Inflamma-
torio.*

com-

compescere, nonnunquam etiam *Cathartica* Lenia, & ipsa *Emetica* in justis Intervallis adsciscere cogitur.

In statu Spirituum vult Spasmodico.

Ubi autem Venenum, præter modum, Spiritus velut æstro laceffit, & in statum Spasmodicum adigit, unde *Ventriculus*, *Intestina*, *Præcordia*, *Diaphragma*, cæteræque partes Cordi vicinæ adeo Lancinantur & torquentur, ut *Ager*, vacillante jam Pulsu, atque extremis frigentibus, suffocatus vel lipothymicus periturus illic videatur (Quæ Symptomata *Æmæ* spuriam haud raro comitantur, & speciem *Colicæ Ventriculi* vel *Intestini*, aut Spasmi Thoracis & Abdominis universalem simulant) necesse est, primò loco, efferum hunc Spirituum orasum tollere, atque nisum minuere, *Enematis*, detractioe Sanguinis copiosa (utut Symptomata contraindicare videantur) atque liberali & repetito *Laudani* usu, Cujus dosin duplo vel triplo majorem, ob præsentem Spirituum *Æmæ*, *Ager* cum *Æmæ* tolerat, quàm quocunque alio tempore ubi Spiritus quiescentes Elasticitate duntaxat naturali pollent. Turbis autem hoc modo sedatis, *Ager*, quamprimum scil. urinam rubedine tinctam reddat, atque Cutis sudoribus scateat, & induciæ à morbo im-

petratæ

petratæ sint, incunctanter *Corticem Peruv.* partitis vicibus jugiter deglutiat: Cujus singulis dosibus tantillum *Laudani*, ad revirescentiam Spasmodorum anteverendam, adicere fas est. A cuius usu Venenato fomite deleto, Febris exultat, nec in posterum repullulatio dirorum horum Symptomatum amplius expectanda est.

Ubi denique, Venenum sponte, vel ex quocunque accidente adeo increverit, ut, spiritibus jam succumbentibus, Febris degenerare in Continuum incipiat, & æquali tenore pergat, utut æquum sit in usu Antidoti ad vires Veneni frangendas (quantum *Ægrotans* ferre potest) pertinaciter persistere, Expansionem tamen Spirituum, ut vires *Corticis* inde deprimantur & regantur, omnimodè Medicum promovere oportet *Epispasticorum* frequentium applicatione, commixtione *Alcalium* cum singulis *Corticis* dosibus, vel exhibitione *Boli Alexipharmacici*, atque ejusdem repetitione bis, ter, quaterve in die, prout gradus Veneni & Spirituum obrutorum imbecillitas Indicat.

Verùm quandoquidem multifaria hæc res melius Exemplis quàm Regulis diiudicatur, non pigebit, è multis, præsertim nuperrimis, quas Mihi observasse contigit,

Ubi Sympt. incipit in Æmæ transire.

git, paucas Historias huc spectantes seligere, easque graphicè depingere, tam ad Theoriæ nostræ ex rei ipsius naturâ petitæ illustrationem promovendam, quàm ad divinæ Antidoti multiplicem efficaciam confirmandam,

C A P.

C A P. IX.

*De Proteiformi Febris Continentis
Genio.**Historia I.*

Uxor Domini Blackerby Jurisperiti ^{Febris Re-} habitantis in vico dicto *Chancery* ^{mittens sub} *Lane*, Anno. 1690. a Suppressione Pur- ^{lervâ Vo-} gationum menstruarum ad unam, vel al- ^{mitious &} teram Lunam perseverante, Nauseâ & ^{Nausea diu} proclivitate ad Vomendum per quinque ^{latitans.} ferè hebdomodas continuatâ molestè afficiebatur. Symptomata pro signis in- gravidationis habita primum æquo animo ferebat *Ægra*, donec tandem adeò prævalerent, uti Appetitus inde prorsus prosterneretur, ac, Digestione eversâ, Ventriculus ingesta quæcunque, illicò rejiceret; unde, præ ægitudine, & languore, lecto perpetuò affixa jacebat debilis & insomnis, funestum eventum indies expectans. Ego ab exitio Collegâ D. D. *Goodall* consultus, licet, primo adventu, nullum, præsentis Febris Criterium in Urinâ, Linguâ, Pulsu, vel Temperie deprehendere potuerim, à diuturnitate tamen & vehementia Symptomatum (quod sæpius in aliis Me-

ob-

observasse memineram) multum suspicabar Venenatum Febrile fermentum delitescens Vomitioni & aegritudini ansam dedisse, atque, præ gradu Veneni intensio, Spiritus haud jam satis ad Paroxysmos legitimos formandos sese expandere potuisse. Indèque, irritum duxi adversus Symptomata militare, neglectâ Causâ, Veneno scil. Febrili, quo à propriâ suâ Antidoto subacto, & Sanguine inde in statum pristinum redacto, Fermentum Ventriculi non posset non naturalem suum vigorem sponte recuperare, & Symptomata urgentia illic sublevari, Ideoque, ut *Cortex Peruv.* in hunc usum jugiter ministraretur, suasi. Quandoquidem, autem Agra, & Agra Amici ab usu hujus Pharmaci planè abhorrent, impræsentiarum, frequenti exhibitione *Salis Absynthii* & succi *Limonum* Symptomata saltem diminuerentur, atque *Aquâ Pulsi* in locum potùs ordinarii substitutâ venenatam acrimoniam humoris bilioli, flavi & æuginosi, in ventriculo excreti demulcere; *Sacculis* etiam aromaticis ac *Emplastris* tonum Stomachi confortare, & tandem frequenti exhibitione *Antimonii Diaphoretici* (ut pote Febrifugi non ingrati) Febrile fermentum aggressi sumus. Ab horum usu, humor vomitione rejectus, post tres vel quatuor dies,

dies, non fuit æruginosus & flavus ut priùs; Spiritus etiam, ut ex Temperie, Pulsu, Linguâ & Tincturâ Urinæ liquidum erat, liberius sese expandere cœperunt. Quocirca, Lenè Vomitorium è *Sale Vitrioli* & *Oxymelitt. Scyllitico* ministravimus, quod cum *Uropia* ferebatur; dein 3vij. Sanguinis è Brachio detrahendas jussimus. At Agra, Nausea, Vomitionis, cæterorumque Symptomatum vehementiâ, ac diuturnitate pressâ, ac tandem à *Corticis* usu non amplius abhorrente, Eum præscripsimus; singulis dosibus *Eudanium*; Qui jam diu assueverat, addendo, ad præsentem Vomitionem sistendam, unde spatio tridui, ex Orci faucibus planè eripiebatur; à Febre, vomitione, Aegritudine, cæterisque horrendis Symptomatis prorsus liberata, Appetitu & Digestione jam demùm integrè restituit.

Historia II.

Febris Re-
mittens
Diarrhæam
terminantem
in puerperâ
similans.

Advocatus Ego à Cl. Collegâ D. D. *Carolo Goodall*, inveni Mulierem *Diarrhæâ terminantem* in puerperio exereciatam, ac penè jam confectam. A colore Urinæ lateritio, atque à periodicâ *Diarrhæâ & Terminum* exacerbatione, illic deprehendi Fermentum Febris Intermittentis, aut saltem Remittentis delitescens, hujus Symptomatis usum dedisse, ut ut Indicia Febris præsentis aequè *Ægræ* ipsi, neque Adstantibus prius perspecta fuissent. Ideoque misella Mulier, debito licet Dietæ regimine instituto, Dosisbus *Laudani* largis & frequenter repetitis, hebetata languebat, ac Madore frigido perfundebatur, mente vacillabat, Pulsu interea tremulè ac inordinatè vibrato, tanquam in articulo Mortis. Statis attamen periodis, scil. tempore Paroxysmorum, *Terminibus*, ac *Fluxu Alvi* immani torquebatur, quasi nihil *Opii* sumpsisset, vel debitum regimen adhibitum non fuisset: Aut cum Alvus arte supprimeretur, prægrandem Ventriculi agritudinem, usque ad deliquium, perpetiebatur. Siquidem *Opiatorum, Adstringentium* cæterorumque *Diarrhæâ terminantem* debitorum usu, prius contra Symptomata urgentia pugnatum fuerat; Morbo

Morbo ipso autem, seu causâ morbi integrâ adhuc intus manente, quamprimum Fermentum virosum, sequenti Paroxysmo, recens invigorari contingeret, non potuerunt *Fluxus Alvi, Termina*, cæterâque congenera Symptomata non inde illic revirescere; Naturâ per glandulas, & glandulosam Intestinorum Tunicam iterum satagente virulentæ reliquias excernere, & uti sarcinam molestatam, more solito deponere. Quam ob causam seridè monui, uti, durante Paroxysmi remissione, *Hausus* cum drachmâ unâ *Pulv. Chin. Chin.* tertiâ quâque horâ, *Ægræ* propineretur, addendo singulis Haustibus, gutt. xij. *Laudani liq. Helmont.* ad compellendum Fluxum Alvi præsentem, uti simul Symptomati urgenti, & ejus causæ, Fermento scil. febrili, in singulis Paroxysmis humores colliquatos versûs Intestina detrudenti prospiceretur. Indèque, spatium xxx. horarum, quamprimum scil. usque una *Corticis* hoc modo exhibitâ fuit, *Ægræ*, venenato Fermento subacta, à Paroxysmis *Febrilibus, Diarrhæâ, Terminibus*, reliquisque ejusmodi Symptomatis periculosissimis integrè liberabatur, atque adhuc Superstes ac sana manet; licet, duplò majori *Laudani* Dosi prius præscriptâ *Fluxus Alvi & Termina* cohiberi non poterint.

Historia III.

Alteri ejus
modi.

Domina Brent, habitans in Burgo dicto
Snowbark, Vidua sanè proba ac elegans,
 ante sexennium, tempore Autumnali, an-
 no ætatis suæ tricésimo, *Diarrhæa* tormi-
 nosâ corripiebatur adeò atroci, ac con-
 tumaci, ut Fluxu enormi & Spasimis ex-
 ercitantibus confecta, lecto perpetuò
 affigeretur, non obstante debito regimine,
 ac multo apparatu Medicaminum *Ad-
 stringentium* & *Opiatorum* à Clariss. Col-
 lega, D. D. *Blackmore* imperato, & ad
 plures dies continuato: Quippe contra
 Symptoma adhuc duntaxat militatum
 erat, Fomite venenato febrili, qui Colli-
 quationem effecerat, interea non animad-
 verso quandoquidem à Languore ex hoc
 Symptomate vehementi orto nullum
 Caloris febrilis evidens indicium sese pro-
 debar. Ego autem nono, vel decimo
 morbi die advocatus; ex Pulsu celeri. Urinâ
 rubrâ ac contentis saturatâ, & Lingvæ
 ariditate morbum primarium illud depre-
 hendi, *Febrem* scilicet de genere *Remittenti-
 um*, quippe Fluxus Alvi inde ortus quoti-
 diè statâ diei horâ, manifestò exacerbaba-
 tur, indeque Consilium dedi, ut Bolus è
Cortice Peruv. quartâ quâque horâ, du-
 rante Remissione, jugiter exhiberetur,
 unâ

unâ cum gutt. x. vel xij. *Laudani Liquid.*
 ut inde *Diarrhææ*, ac Fermento febrili
 Collocationis causæ, simul prospiceretur:
 Siquidem ab Opiatis & *Adstringentibus*
 solis Fluxus enormis non ita cohiberi po-
 terat, quin proximâ Exacerbatione recrudes-
 ceret, cum causa ejus integra intus
 maneret, atque licet multo *Laudano Spi-
 ritus* sopiti fuissent, & Fluxus fortè fortui-
 tò cohibitus, *Febre* tamen intactâ, atque
 intus, delitescente, *Ægra* diris Sympto-
 matis in genere nervoso male multata ni-
 hilo secius peritura esset. Consensit Col-
 lega Cl. & *Ægra*, licet Remedii sapo-
 rem molestè ferens, mandata nostra
 strenuè executâ est cum optato eventu.
 Spatio enim Bidui, postquam xvj. *Corticis*
 in varias Formulas sedactas devorâset,
 multò melius sese habuit, utut *Aphthe*
 albæ & benignæ sub fidem Febris sup-
 pullarent; Tertio autem die, à *Febre*,
 dirisque ejusdem Symptomatis, ac *Aph-
 this* nuper soboris penitus liberatâ re-
 valuit.

Historia IV.

Servus Domini Hall, Pharmacopolæ, in vico dicto *Pye-corner*, die 4° Maii, 1691. (Die præcedenti levem Brachii contusionem perpeſſus, quâ ratione, eodem ipſo die, Sanguinem è Brachio opoſito detrahendum curaverat) horis tribus à prandio, Spasmo Intestinarum immaniter dolorifico, & Vomitione bilis. diverſicoloris, enormi corripiebatur; Quam ob cauſam mane ſequenti ſcil. die 5° Maii ꝑ. *Extract. Rud.* cum gr. j. *Laudan. Lond.* commixt. ſibi ipſi miniſtravit; unde *Diarrhæa* torminoſa, & levi *Singultu* à ſpasmis ventriculi ſuborto totâ nocte ſequenti continuò laeſſebatur. Die 6°. Collega Cl. D. D. *Torleſſe* accerſebatur, qui *Enema* ſequens illico injiciendum imperabat, & *Decoſt. Commun.* ꝑ. *Electuar. lenitiv.* ꝑ. è *Baccia Laur.* ꝑ. *Ol. Chamæm. Chym.* ꝑ. M. Deinde ꝑ. *Julap.* ſequentis tertîâ quâque horâ propinavit, & *Aqu. Hord. lbij.* *Conſect. Fracaſtor.* ꝑ. Coq. ad ſbj. Colaturæ add. *Aqu. Epidem.* ꝑ. *Syrup. Violac.* è *Succo Lujul.* ꝑ. ꝑ. *Sp. Sulph.* per *Campan.* ꝑ. M. F. *Julap.* Bolum etiam ſequentem cum Hauſtu horâ ſomni exhibendum curavit, & *Diſcord.* ꝑ. *Mithridat.* ꝑ. Pulv. è *Chel. Canc. Comp.* ꝑ. *Syrup. Caryoph.* q. f. M. F. Bolus. & *Aqu. Ceraſ. nig.* ꝑ. *Epidem.*

Torleſſe
Enema
Morbum
ſimulant,
cum Spasmo
Thoracis
Abdominis

dem. ꝑ. *Syrup. Cardiac.* ꝑ. M. F. Hauſtus. Ad moleſti *Singultus* levamen cochl. ij vel iij. *Julap.* ſequentis, præ re natâ, miniſtranda juſſit. & *Julap. Roſat.* ꝑ. *Sacch. Cant.* ꝑ. *Aqu. Cardu.* ꝑ. *Mojch.* *Odorat.* gr. ij. *Amb. griſ.* gr. j. *Croc. in nodulo ligat.* ꝑ. M. F. *Julap.* A quo *Singultus* quadantenſus allevabatur; *Diarrhæa* verò immaniter ſæviebat, cum horrendis totius Abdominis Spasmis ſociata; quocirca uſus ante præſcriptorum repetebatur; atque totum Abdomen, ad exercitantes Spasmos ſublevandos, Fotu ſequenti calidè fovebatur: & *Flor. Chamæm.* Mij. Coq. in *Spir. Vin. tenuior.* q. f. pro uſu. Abhinc materiâ (ut loqui amant) in Cerebrum tranſlatâ, illic *Eger* delirabat, indeque, de dolore Abdominis non conquerebatur; ſub vespèram ejuſdem dei, ad revulſionem materiæ à Cerebro, *Veficatoria* ad Brachia & Tibias internas, atque *Emplaſt. Cephalic.* ad plantas pedum applicabantur, & Bolus cum Hauſtu *Julap.* ſequentis exhibebatur, & *Rad. Serpentar.* *Virg.* ꝑ. Pulv. è *Chel. Canc. Comp.* ꝑ. *Syrup. Caryoph.* q. f. M. F. Bolus. & *Aqu. Cord. Saxon.* ꝑ. *Epidem.* ꝑ. *Syrup. Rub. Idæ.* ꝑ. M. Cap. *Cochl. viſ.* ad libitum, Maii 8° & 9° cum *Singultus*, Vomitione *Diarrhæa*, & *Tormina* plurimùm pravaſerent; *Aqu. Dullageſ.* pro potu ordinario ſubſtituebatur; atque *Alcalium*

Testaceorum. Dosis larga 6^a. quæque Horâ ministrabatur, unde die decimo (quo Ego primum advocatus sum) utut Diarrhæa sublata videretur, & Alvus potius contracta, Mens tamen adhuc vacillabat, Tortina Ventriculû & Intestina dirissimè excruciant, atque vomitio porracei nigricantisque liquoris immanis, & fere perpetua aderat cum Nausea, ægritudine & singultu, conjuncta. Ubi autem, ex Pulsûs celeritate, colore Urinæ lateritio, siti urgenti, & Linguae mucositate Febrem deprehenderam, quam periodicæ Symptomatum Remissiones & Exacerbationes, comitabantur: Conjiciebam Vomitionem, Diarrhæam, reliquæque omnia Symptomata, ab eodém venenato fomite ortum, duxisse, atque incassum Remediis nescio quibus tractanda esse, dum venenum Febrile, hujus stragis fons & origo, integrum & intactum in ijs remaneret. Indèque (annuente Cl. Collegâ) post Enematis rejectionem, ob præsentem Alvi constipationem, & *Aquam Pulli* ob Vomitionem enormem in locum potius ordinarii substitutam, Bolus ex *Pulv. Cort. Peru. Subtiliss. ðij. Ocul. Cancr. pp. ðj. & Syrup. Caryoph. q. f.* præscribatur illicò exhibendus, & jugiter repetendus quartâ quæque horâ, addendo gutt. xij. *Laud. Lig. Helmont.* unicuique Bolo, tam

tam ad Spasmos cohibendos, quam ut, inde sopito ventriculi motu, Pharmacum cò melius retineri possit. Die undecimo, postquam Æger 3vj. *Chin. Chin.* hoc modo devorâset, Symptomata omnia sedabantur, Urina minùs rubebat, & hypostasim laudabilem deponebat, ideòque cum Æger Bolorum tædio affectus esset, reliquam Curationem perficiendam duxi. Apozemate in fine *Tractatûs* nostri de *Cortice Peruv.* descripto: addendo Haustuî nocturno gutt. xij. *Laud. Liquid.* vel sæpiùs, si opus foret: Undè, idque brevî, integrè revaluit.

Historia V.

Domina *Maschall*, Juvenula, Pathematis animi gravioribus diu exagitata, ^{*Zorob. febilaris*} ubi jam fere ad quatuor hebdomadas, à ^{*Lienteria,*} Fermento venenato delitescente multa, di- ^{*Colica, V. p.*} ræque Symptomata sese invicem excepientia, ^{*mitiis delitescens.*} *Diarrhæam* scil. torminosam, *Lienteriam*, *Vomitum*, *Colicam*, &c. perpessa esset; & quamquam ab eximio: Doctore *Watson Landanum, Carthartica*, & reliqua remedia à Symptomatis indicata, ministrata essent, non tam sanitatem recuperavit, quam unum morbum pro alio commutavit, & continuatâ ægrotatione coniecta est. Ego superrimè accersitus ut cum

Col.

Collegâ de *Ægrâ* consulere; Eam inveni in lecto decumbentem, perpetuâ Suffocatione, ac Vomitione, Spasms ventriculi & Intestinelorum horrendis, & fere Animi deliquium inducentibus laborantem, ac frigido madore ubique perfusam; Arteriæ insuper debiliter admodum & inordinatè sese vibrabant; Urina verò intensè rubescebat, & sedimentum late-ritium præcipitabat. Cùm verò ab Assistentibus certiores facti sumus omnia hæc dira Symptomata quotidie, licet non horâ certâ ac statâ, exacerbari, Venenum febrile ab indole fermenti Remittentium Febrium non diversum huic funestorum Symptomatum catervâ ansam dedisse non dubitavi. Ideoque primùm *Enemate* injecto, *Aquâ Pulli* in locum Potûs ordinarii substitutâ, frequenti *Jalapii Hyssericæ* exhibitione, & Dosi *Laudan.* sæpius repetitâ, mitigationem Symptomatum auspiciatò tentavimus, quâ potiti, incunctanter jussimus 3j. *Corticis* cùm *Laud.* liq. gutt. xij. in formam *Boli* vel *Hauftus* redactam, exhibendam, atque deinde tertiâ vel quartâ horâ repetendam: *Unciam* unam *Corticis*, utpote efferti atque omni amaritie privati incasum devoravit *Ægra*; Quam primùm autem vegeta ac vera *China China*, ad Spatium bidui, ministrata esset; A Febre ac diris omnibus Sympto-

Symptomatis liberata revaluit; utre-
cidivationem aliqualem iterum, iterum-
que perpetueretur, quam, repetito *Corticis*
usu, facile superavit, atque jam super-
stes optimâ valetudine utitur.

Historia VI.

Uxor Domini *Thornburg* Mercatoris in ^{Londonæ}
Tower-hill, ad triduum à puerperio, ^{Colicam si-}
Spasmi dolorificis laborans, atque Vomi- ^{mulans in}
tionibus adeò atrocebus correpta, ut lan- ^{Puerperâ.}
guore ac Suffocatione inde confecta, illiud
Animam efflatura videretur, Me nu-
perimè accersivit, ut cum Medico suo
ordinario Collegâ meo Cl. D. D. *Tyson*
consulere de sublevandis diris hæc Sym-
ptomatis, quæ, utut ab usu *Enematum*, O-
piatorum cæterorumque à Collegâ Erudi-
tissimo excogitatorum sæpius obtunde-
rentur, quotidie tamen recrudescebant,
& indes magis, magisque sæviebant, spes
que revalescentiæ vix jam affulgebat.
Cùm primùm advenerim, *Ægra* summè
languebat, madore frigido perfundebatur,
Strangulatione fere suffocabatur, totum
Abdomen diris doloribus torquebatur;
Pulsus erat admodum debilis & celer.
Urina verò multum tincta & Contentis
saturata; Unde Febrile Fermentum, à
Fermento *Euxeræ* non diversum, sub
horum

horum Symptomatum larvâ delitescere, jure merito, suspicabar. Quocirca, postquam ab *Enematis* repetitis, atque Dosi *Landani* sæpius exhibitâ, Symptomata inducias dederant, Haustum Febrinûgum è ʒj. *Cortic. Peru.* & gutt. xij. *Laudan. Liqu.* confect. statim propinandum præscripsimus, repetendûmque quartâ quâque horâ, ad revirescentiam Symptomatum antevertendam; Die Sequenti Exacerbatio, sed levior, invadebat, 3° tamen, quâprimûm scil. ʒj. vel ʒx. *Corticis* in varias formas redactas *Agra* devorâssent, sine cujuscunque alterius Remedii ope prorsus revaluit, atque eâdem Antidoto, post debita intervalla, repetitâ, à recrudescentiâ Febris ac Symptomatum immunis in posterum manebat.

Historia

Historia VII.

Collega Cl. D. D. *Carolus Goodall*, ^{Scythæ} Maii 28. 1691. accersiebatur ad invisen- ^{Vomitio-} dam filiam Domini *Thatcher* in vico dicto ^{nim imma-} *Pater-noster-Row*, circiter annos xvj. na- ^{nim, Spas-} tam, juvenculam sanè elegantem, ac ^{mos Thora-} optimo ingenio præditam; indeque Pa- ^{cis ac Ab-} rentibus & Amicis jure optimo charissi- ^{dominis, &} mam, quæ jam ad triduum Febre *Scythæ* ^{Strangula-} laborans, & à Pharmacopolâ curata, de- ^{tionem si-} mûm Vomitione immani, Doloribus, cæ- ^{mulans.} terisque id genus diris Symptomatis adeo opprimebatur, ut Temperies non amplius indicia Febris proderet. Jussit Clariss. Medicus *Vesicatorium* amplum ad *Nucham* statim esse applicandum, & gr. xv. *Pulv. è Chel. Canc. Comp. è Cochl.* Julap. Seq. exhibenda. (R. *Agu. Meliss.* ʒvj. *Protheriac.* ʒij. *Syrup. Caryoph.* ʒj. M.F. Julap. de quo bibat ad libitum. *Cortic.* etiam *Peruv.* ʒj. in formam Boli cum *Syrup. Caryoph.* redact. 6^a. quâque horâ deglutendam præscripsit. Maii verò 29. ob enormem vomitionem, gr. xv. *Salis Apyruth.* 6^a. quâque horâ è *Cochl.* j. *Succ. Limon.* exhibenda curavit; & singulis vicibus Haustulâ sequentem propinavit. R. *Decoct. Cortic. Peru.* ʒss. *Aga. Protheriac Gentian. Comp.* aa ʒij. *Syrup. Caryoph.*

Caryoph. ꝑ. M. Maii 30°. Duo *Vestigatoria* ad interiora Brachia recens applicabantur, *Decoctum* album in locum Porus ordinarii substituebatur, de *Julap. Ferlas.* ad libitum bibeat, *Hiansus* Febrifugos interea non omisit. Maii 30°, sub vesperam, Ego in Consilium vocatus, miseram Agram Vomitione perpetua penè confectam, atque præ Spasms Thoracis, & Abdominis horrendis, perpetuo ejulantem, & tantum non suffocatum deprehendi; Febre jam, præ vehementia Symptomatum, vix ullo modo sese prodeunte: Urina etenim (ut in Spasms vehementioribus solet) erat clara ac tenuis, Temperies mitis, Extrema frigescebant, Pulsus erat celer, sed debilis & inordinatus. Ad Spasms hocce universales compescendos *Emericum ex Vin. Benedict.* ꝑ. *Oxymel. Scyllis.* ꝑ. *Agu. Card. Benedict.* ꝑ. illico exhibendum præscripsimus; Liquorem *Posseticum* copiosè bibendum inter vomendum, &c, (si opus foret) *Vitriol. alb. deparat.* ꝑ. in Haustu Liquoris Possetici solvendam; Finita vomitione *Aquam Pulli* tenuissimam pro potu ordinario propinavimus; Bolum sequentem horà somni Agra deglutiebat cum *Cochl. iij.* vel *iv.* *Julap.* sequentis de qua etiam bibir ad libitum, R. *Theriac. Androm.* ꝑ. Pulv. è *Chel. Cancr.* *Comp.* ꝑ. *Syrup.*

Syrup. Caryoph. q. l. M. F. Bolus. R. Aqu. Laſi. Meliss. aa ꝑ. *Cinnam. bord. Epidem.* aa ꝑ. *Sal. Absynth. gr. xij.* *Syrup.* è *Succo Limon.* ꝑ. M. F. *Julap.* Vomebat Agra cum *ipoc.*, atque à Bolo deglutito somnum placidè capessibat, à Vomitione & Spasms dolorificis liberata: Jam demum verò, in hac Symptomatum Remissione, Urinam reddebat rubram ac in colorem lateritium præcipitatum, unde Fermentum febrile subesse rite suspicabar, atque inde repullationem Symptomatum brevi futuram. Ne autem, ingratum Remedium (quale est *Cortex*) præproperè ingerendo, Vomitioni & Spasms (quæ Symptomata sponse recurſura expectavimus) ansam dedisse videremur, præscripsimus solummodò pulverem sequentem ad acrimoniam Humoris Ventriculi obtundendam, tertià quaque horà repetendum, cum haustu *Apozematis* sequentis, R. *Margar. pp. Ocul. Cancr. pp. Pulv. è Chel. Cancr. Simp.* aa ꝑ. *Coral. rub. pp. ꝑ. M. R. Decoct. Alb.* ꝑ. *Agu. Cinnam. bord.* ꝑ. *Ceraf. nig. ꝑ. Sacch. alb.* ꝑ. Tertià horà pomeridianà, sine evidenti causà ultrò recrudescabant Symptomata, & plus quàm die præcedenti fieiebant; Miſella virgo suffocata penè ac delira, præ atroci dolore totam Thoracis & Abdominis regionem occupante, sese jactabat & per-

perpetuò vociferabatur, Nec interea Vomitus cessabat: Indèque sub vesperam, ad dira hæc Symptomata minuenda, Sanguinis ʒviij. è brachio, post rejectionem Enematis sequentis, detrahendas iussimus: R. Decoct. commun. pro Clyst. ʒx. Elect. è Bacc. Laur. ʒss. Ol. Chamæm. Chym. cum frustulo Sacchar. Solut. ʒj. Sacch. rub. Mell. Mercurial. aa ʒijss. M. F. Enema. Exacerbatione Symptomatum hoc pacto diminutâ, Haustum febrifugum sequentem statim exhibuimus, qui repotebatur quartâ quâque horâ, Primo haustui addebantur. Laudan. liq. gutt. xij. Imperavimus etiam ut persisteret in usu Decocti albi, Julap. Perlat. & Aqu. Pulli. Haustus febrifugus erat huiusmodi, R. Aqu. Cardu. ʒij. Aqu. Pæon. Comp. Syrup. Caryoph. aa ʒij. Pulv. Peruv. ʒj. M. Junii 1° mane, (delirio id postulante) Vescicatoria duo ad internas tibias applicabantur, & Suppedanea ex Emplastr. Cephalic. cum dup. Euphorbio & Galban. in Acet. Solut. & Colat. aa p. æq. ad plantas pedum; Et gutt. xij. Sp. C.C. in unoquoque haustu potius præscripti exhibebantur; & haustus febrifugi 4ⁱ. quâque horâ non omittebantur. Exacerbatione verò Spasmodorum, reliquorumque Symptomatum post meridiem iterum, horâ solitâ, reerudescente, sub vesperam præscripti-

mus

mus Haustum sequentem anodynum, ad Symptomata allevanda, illicò propinandum, repetendumque post tres horas, si dolores adhuc urgerent; si verò sedarentur, Haustus febrifugus repetendos iussimus. Haustus anodymus erat huiusmodi R. Aqu. Ceras. nigr. Rut. Melliss. Pæon. comp. aa ʒfs. Sp. Castor. gutt. xij. Laud. liq. gutt. xij. Syrup. Pæon. Comp. ʒij. Totos pedes Cataplasmati è Rad. Bryon. alb. Fol. Rut. Sapon. nig. & Sale marin. confectis, calidè involvendo curavimus; & nodulum ex Ass. Fetid. Galban. Castor. incis. confectum, & aceto irroratum, de collo suspendendum. Junii 2°. Urina reddebatur laudabilis, atque Symptomata plurimum levabantur; nihilominus Haustum anodynum in promptu esse iussimus; si paroxysmus recrudesceret, post meridiem ministrandum, & extra paroxysmos, Haustus febrifugus repetendos. Exacerbatione autem horâ solitâ recrudescente, utur minus jam sevierint Symptomata, sub vesperam Pulv. è Cbel. Cancr. Comp. Lap. Goan. aa gr. xij. Salis Prunel. Sacch. alb. aa gr. iv. Sumpsit, è Cochl. primo Haustus anodyni, reliquum superbibendo; Unde sudore universali & calido persusa, placidè dormiit, à Sympto-

B b

matis

matie prorsus liberata, quæ die sequenti ut prius non revirescebant; Urinâ verò & appetitû integrè restitutus, quasi ex Orci faucibus erepta convaluit. Quocirca postquam Emulsionem ex Sem. Papav. Melan. aa ʒss. Sem. Papav. alb. ʒij. Amyg. d. n. v. Aqu. Flor. thys. Aqu. Ros. rub. ʒij. & Sacch. alb. ʒj. confect. præscripsissemus, & repetitionem Corticis ter, quaterve in die ad triduum; Ei valediximus; atque equidem huc usque optimâ valetudine utitur, nisi quod, ex præmaturâ Aëris mutatione ante usum Corticis, post v. vel vj. dies, levem priorum Symptomatum revirescentiam passa est, quæ exhibitione Decocti amari purg. & repetitione Corticis facili proligabatur.

Historia

Historia VIII.

Dominus Stradwick, Vir quadragenarius, Amicus meus integerrimus, habitans ad insigne Alvearis in Plattâ dictâ ²⁰⁷²² ^{Pleuriti-} ^{dem simu-} ^{lans.} Snow-Hill, qui à multis retrò annis, ab Hepatis imbecillitate sæpius in Iterum inciderat, & cujus Pulmones Phlegmate viscido quadantenus infarciebantur, sub initium Junii 1691. à Frigore suscepto Febricitare incipiens, dolore Lateris admodum molesto corripiebatur, & post multa incassum à muliereculis intus & extrâ ad dolorem allevandum tentata, sese Pleuritide laborare credens, Junii tertio ʒxj. vel xiv. Sanguinis è cubito detrahendas jussit, dein horâ somni, Haustum Aquæ Theriacalis seu Epidemice à seipso peculiari modo paratæ (quam semper laudibus tanquam Panacæam efferre solebat) deglutiit. Ubi autem Junii 4°. omnia in pectus ruerent, me accersebat. Adveniens, eum inveni vestitum, obambulantem in arâ domûs, nullo Regimine Dietæ circumscriptum. Temperies mitis, Pulsus verò erat celer, & Urina intense rubra atque in colorem lateritium præcipitata; Noctes cum multâ jactatione insomnes transigebat, de Doloze Lateris, Infarctione Pulmonum, & Tussi

B b 2 dun-

duxtaxat conquerebatur; Sed *Febris Sive Spuria*, cujus Exacerbationes nocte recrudesciebant (ut mihi ex Pulsu, & Urinâ liquidò constabat) erat primarius Morbus, atque *Tussis, Infarctio Pulmonum* insolita, ac *Dolor Lateris* ab hac *Sive Rheumaticâ* ortum suum trahebant. Ideoque, ne *Febris*, ob Regiminis neglectum, & celebratam Venæsectionem Spiritibus pessundatis, in *Malignam* degeneraret Bolum ex *Theriac. Androm. & Pulv. Gascon.* aa ʒss. confect. horâ somni exhibendum jussi, cum *Cochl. iv. vel. v. Julapii* sequentis, quod etiam ad libitum propinabatur. R. *Aqu. Meliss. Ceras. nigr.* aa ʒiv. *Epidem. ʒij. Syrup. Caryoph. 3x. M. F. Julap.* Mane sequenti ʒj. *Pulv. Peruv.* in formam Haustus redactam præscripsi, quartâ quâque horâ repetendam; Ut Phlegma viscidum facilius è Bronchiis educeretur; *Linctum* Cochleatim ad libitum sumpsit. Die sequenti, Julii sc. 5°. à domo suâ rusticânâ in Urbem reverius, Collegam meum Eximium D. D. *Carolum Goodall*, ut necum consuleret advocavit, qui, totâ re auditâ, libentissimè mecum consentiebat *Cortice Peruv.* fomitem Venenatum esse delendum, nec dubitavimus, quin Symptomata inde orta vel sponte exularent, vel Remediis propriis faciliè cederent; Quandoquidem verò Ægrum

jam

jam Haustum tædebat, idem Remedium in Pilulas redactum exhibuimus modo sequenti. R. *Cortic. Peruv. Subtiss. Pulverisat. ʒss. Mucilag. Gum. Tragac. q. f. M. F. Pilul. xlvij.* deaurand. quarum xij. Cap. quartâ quâque horâ, superbibendo Haustum Julap. prius præscripti. Ad diluendum Phlegma Bronchiis impactum, *Apozema* sequens copiosè propinandum jussimus. R. *Aqu. Hord. cum Rad. Scorzon. Hispan. ʒiss. incoct. ʒij. Syrup. Violac. & Succo Limon aa ʒiss. M. F. Apozema.* Ad linguam emolliendam *Cochl. unum Mucilag.* sequentis sæpius in ore tenendum jussimus. R. *Mucilag. Sem. Cydon. Aquâ Plantag. Extract. ʒvj. Diamor. ʒvj. M. Junii 6°.* Urgente adhuc dolore Lateris, Sanguinis ʒix. illic è Brachio deträhebantur, atque *Pulvis Peruv.* in formam Boli cum *Antipleuriticis* sequentibus redactus ministrabatur, horâ unâ à Venæsectione, & repetebatur mediâ nocte, & crastino mane, cum *Haustu Julapii* prius præscripti. R. *Cortic. Peruv. Elect. Subtiss. Pulverisat. ʒij. Mandib. Lucii. Dent. Aprug. aa gr. v. Syrup. Capil. Vener. q. f. M. F. Bolus mollis.* Sumpsit etiam *Cochl. ix. Apozematis* sequentis calidè quartâ quâque horâ. R. *Decoct. Pectoral. depurat. ʒij. Syrup. è v. Rad. è Succ. Citri, Capil. Ven. aa ʒss. M. F. Apozema. Pannus*
Bb 3 Wallicus

Wallicus insuper, oleo *Palmitis* calidè imbutus ad partes dolentes applicabatur, & Illinitiones bis in diè reperebantur. Junii 7°. Urinam copiosam cum laudabili hypostasi innatante reddidit, atque melius sese habuit, cunctis Symptomatis jam sensim decreascentibus: Idcoque Bolus ex *3ss. Pulv. Peruv.* ad Venenum penitus tollendum, quartà quaque horà ministrandum iussimus, & *Cochl.* unum vel alterum *Syrup.* sequentium in Haustu largo Aquæ *Hordei* solutorum sæpius propinandum, ad expectorationem facilitandam. R *Syrup. e Succ. Citr. Violac. e v. Rad. aa ʒij. M.* Præscripsimus insuper *Cochl.* iv. vel v. *Jalap.* sequentis in Languoribus ad libitum iumenda. R *Aqu. Meliss. Lactis Alexiter. aa ʒiv. Cinnam. Ford. Epidem. aa ʒiʒ. Marg. præparat. ʒiʒs. Sacchar. alb. ʒls. M.* Junii 8°. reversi, cum jam Agram Bolorum, Pylularum, & Haustum tæderet; Apoze-matis Febrifugi sequentis *Cochl.* ix. quartà quaque horà ad Curationem complendam præscripsimus. R *Cortic. Peruv. Elecl. ʒij. Aqu. F. ʒxij. Coq. lento igne ad dimid. & Cola.* repetendo Colaturam & coctionem ad omnimodam amaritudinis è Cortice extractionem; Colaturis simul mixtis & depuratis add. *Syrup. Capil. Pen. e v. Rad. aa ʒiʒs. M. F.* Apozema.

zema. Sub noctis ingressum, ab Haustu Aquæ suæ Theriacalis Epoto, Sudoribus Universalibus, quasi Criticis persusus. Ager placidè dormiit, Mane sequenti cum invenimus *ἀναγεγόν*, à Dolorè, Tussi, Dyspnœa, reliquisque Symptomatis planè liberatum, Urina etià integè restituebatur; Quocirca ei valediximus, postquam in mandatis ei dederamus, ut *ʒj. Corticis*, Prophylaxeos gratià, post interallum octo dierum, in formam sibi gratissimam redactam repeteret. A quo tempore, hucusque optimà valetudinè utitur.

Historia IX.

Dominus Gumley, habitans ad Insigne *Febris R. cærulei Apri* in Plateà dictà *Le-Strand* mittens sub Vir quinquagenarius, quadantenus obectus, larvâ Doloris intermittens (resp. se Rheumatiz) diu latitans. etque à multis retroactis annis nonnihil Asthmaticus, ubi jam per quadriduum ad minimum, dolore Punctorio, regionem inter Hypochondrium & ileum sinistrum sitam occupante laboraret, nostram opem petiit, de hoc molesto Symptomate unice querens. Alvum dejeceit, & Urinam morè solito reddidit, nèque Nausea, vel Vomitione afficiebatur, adeò ut Colicam vel Nephriticam affectionem jure merito suspicari non liceret; Neque Tussis, aut

Dyspnoea aliqua insolita *Pleuritidis*, vel *Peripneumoniae* suspicionem fecerit: Néque equidem locus affectus huic conjecturae minimè favebat: Cùm autem in spexissem Urinam multà rubedine tinctam, & turbatam, Febrile & Venenatum Fermentum Spiritibus implicitum (utur. neque à Pulsu, Siti, Lingvâ vel Temperie Febrem præsentem dignoscere potuerim) Causam doloris esse deprehendi, dum Spiritus, in hisce partibus præsertim, depressi, nisu quodam sese expandere moliebantur. Cui sententiæ Exacerbatio doloris Periodica multum favebat. Indèque ad efferrum & Spasmodicum Spirituum motum compescendum ꝑxij. Sanguinis à cubito lateris dolentis die Decemb. 29. 1689. illicò detrahendas jussi, atque nocte sequenti Bolum è *Theriaca Andromæ & Pulv. è Chel. Canc. comp.* aa ʒß. confectum, deglutendum, & *Julapium Cardiacum* temperatum ad libitum bibendum, quo vis Spirituum Elasticâ post Venæsectionem promoveretur. Die tricesimo reversus, inveni Ægrum Sudore persusum, placidè dormientem, neque Spasmis adeo horrendis ut priùs lacinatum, Urina verò adhuc erat planè Febrilis. Quo- circa, *Linctum* pectoralem ex *Ol. Amyg. d. rec. Syrup. ex Erysim.* aa ʒiſs. *Sacchar. Crystal. alb.* ʒiſs. confectum, ad expecto- rationem

rationem Phlegmatis Bronchiis impacti promovendam præscripsi Cochleatim sumendum, atque *Hauftum* Febrifugum cum ʒj. *Pulveris Peruv.* quartâ quaque horâ repetendum ad septimam usque vicem, ut inde seminium Venenatum Febrile Spasmos jam efficiens, & deteriora Symptomata denuntians, penitus dele- retur. Die Januarii primo, quandoquidem Æger tædio Hauſtuum afficiebatur, ʒiij. *Pulveris Febrifug.* jussi in *Pilulis* ʒ6 redigendas, atque earum sex, quartâ quaque horâ, exhibendas. Januarii Secundo Ægrum præter spem inveni evidenter Febricitantem, inter somniandum variis Phantasmatis territum, atque penè delirantem. Indèque, ubi de viribus *Corticis* hoc in casu dubitare inceperam, & Methodum tritam Antiquorum experiri, vacillante licet animo, decreveram; *Bolum Diaphoreticum*, unâ cum Hauſtu Cordiali, horâ somni repetendum duxi, atque Alvim ʒiv. *Decocti* Amari cum dup. Sennæ, mane sequenti, leniter subducendam. Die tertio, purgatione jam finitâ, *Bolum Theriacalem* iterum repetendum jussi, atque *Emplaſtrum Cephalicum cum Dup. Euphorb.* Ad plantas Pedum applicandum. Cùm autem die quarto, ab hac leni evacuatione Dolorem lateris nullo modo relevatum, Cerebrum autem vacillans,

cillans, Tendines subfultu tremulo affectos, Pulsûmque debilem, aliâque triumphantæ Naturæ, & Malignitatis indicia observâsem; multùm dolebat Mihi Animus de Amico meo integerrimo ac antiquo, qui jam fere per viginti annos opem Medicam à Me unice petere solebat. Quum autem mente seriò revolvisssem Methodum, cui in posterum insistere Me oporteret; tandem, accersito Pharmacopœo, jussi, ut portionem aliquam Corticis Peruv. qui in Officinâ tunc prostabat venalis, mihi adferret. Quo factò, clarè perspexi Ægrum non ex errore Medici, verùm Pharmacopœi infortiâ vel incuriâ, in periculo versari. Bone Deus! qualem Corticem? Spurium, effœtum, insipidum cariosum; Vix inter tres libras totidem uncias veri & vegeti Corticis inveni. Utcunque, amicitia ergò, ex hoc sterquilinio tres vel quatuor uncias selectissimi Corticis, gustando, ac oculis explorando, separavi, atque in manus Pharmacopœi, in usum Ægrotantis, ad Apozemata & Bolos conficiendos (quippe Haustus & Pilulas jam fastidiebat) tradidi, ita ut ʒss. in formam Boli cum Syrup. Caryoph. redacta, unâ cum ʒiv. Apozematis Febrifugi, quartâ quâque horâ ministraretur. Vescicatoria etiam duo ad expansionem Spirituum promovendam, atque

atque genus Nervosum inde sublevandum, ad internos Carpos applicanda curavi; Quâ ratione, die sexto, in vado res erat; Febris & Dolor fere exulabant, Appetitus & Urina integrè restituebantur. Ideoque, ad reliquias Febrilis Fermenti eradicanas, duntaxat ʒij. Corticis in Bolos vel Pilulas redigendas (sicut Ægrotanti maximè placeret) unâ cum ʒij. Apozematis ʒiss. Corticis saturati, partitis vicibus, spatio bidui exhibendas jussi; & ad firmandas partes dolore Spasmodico jam diu labefactatas Pannum Wallicum imbutum Linimento ex Unguento Dialb. Ol. Lil. alb. & Laterit. confecto, applicandum, atque sæpiùs renovandum. Die nono; ubi Ægrum integrâ valetudine utentem observâsem, ei valedixi, postquam usum uncia: unius Pulveris ad recrudescentiâ Fermenti Febrilis antevertendam, die 14. & 27. repetendum præscripsissem, atque etiam eum seriò monuissem, uti primo instanti Me certiores faceret, si fortè unquam posthac hinc Symptomatis sese correptum sentiret. Hujus sani consilii memor, die 19 Martii sequentis, scil. quamprimùm, à frigore suscepto, sese ejusmodi Spasmo dolorifico in latere correptum sensisset, Me advocavit; Quandoquidem verò nullum Symptoma Febrile ex Pulsu, Temperie, Lingua, vel quidem

dem Urinâ ipsâ (quam claram & copiosam reddidit) deprehendere potui; ad efferum & dolorificum Spirituum motum compescendum ꝑ. Sanguinis illic è brachio extrahendas jussu, & Julapium Cordiale, ad Spiritus refocillandos pro libitu sumendum præscripsi: Atque insuper *Pil. Stomach. cum Gum. 3ss. cum Laudan. Lond. gr. jss. commixtam, horâ somni deglutendam*; & tñiv. *Aquar. Mineral. purgantium ad tñij. Coct. & tñss. Lactis alterat. manè sequenti bibendas.* Die autem vigesimo, ubi observâsem Urinam multâ rubedine tinctam (utut nulla alia indicia Febris præsentis apparuerint) Fermentum prius venenatum recrudescens huic dolori ansam dedisse jure merito sospicatus sum: Ideoque, ut seminum hoc Morbi deleteretur, Haustum Febrifugum cum ꝑ. *Corticis selessij.* illicò propinandum, & quartâ quâque horâ ad octavam vicem repetendum jussi. Unde die 22°, sine quocunque alio Remedio ministrato, à dolore penitus liberatus convaluit, Urinâ, & Appetitu jam iterum integrè restitutus: Neque quidem hâc vice, vel in lecto decumbebat, aut quocunque aliud Febris sensibile Symptoma patiebatur: Præscripsi autem ad prophylaxin *Potionem Amaram* die 30°. Martii propinandam, & 15 Aprilis repetendam, atque post unamquam-

quâque purgationem ꝑ. Corticis partitis vicibus sumendam. Die Junii undecimo 1690. (postquam ad triduum sese eodem dolore Spasmodico affectum senserat) iterum Me advocavit; ubi jam ex Urinâ & Pulsu indicia Febris præsentis sese prodiderunt; Venæsectione autem, & applicatione *Linimenti cum Ol. Lateris.* &c. atque exhibitione Haustum Febrifugorum n^o. xvij. (*Bolo Theriacali nocte 15^a. 17^a. & 18^a. quoties scil. Spirituum oppressio id requirebat, non omisso*) spatio septem dierum planè convaluit: Quocirca cum iterum dimissi, postquam Portionem Amaram die 25°. sumendam, & Julii 6°. repetendam jussissem, atque ꝑ. Corticis post singulas purgationes partitis vicibus exhibendam. Decimo quinto Novembris 1690. eodem dolore correptus iterum decubuit, Febre etiam evidenti, atque Tussi & Anhelitu, ab infarctione Bronchiorum plus quam antea affectus. Ideoque, post detractiorem ꝑ. Sanguinis è Cubito lateris affecti, & usum *Linimenti anodynî,* præscripsi *Haustus xiv. Febrifugos cum Pulv. Peruv. & Linctum Pectoralem* ad libitum sumendam. Dein die xvij. *Linctum* Febrifugum, ex ꝑ. Cortic. Pulverisat. Ol. Amygd.d. ꝑ. & Sacch. Cant. alb. ꝑ. conficiendum jussi, quartâ quâque horâ Coch-

leatim

leatim fumendum unâ cum Haustu *Apozem. Febrifugi*, & *Emplastr. Cephalic.* ad plantas pedum applicandum. Die vicesimo *Jalap. Perlat.* & *Bolo Theriacali* Spiritus oppressos refuscitare moliebar. Die 21 & 22. Haustum Febrifugum mane & vespere repetendum imperavi, & *Apozema Febrifugum* horis intermediis; Unde à Doloze, ac Febre penitus liberabatur; Neque quicquam aliud præscripti præter repetitionem *Haustum Febrifugorum* die 22 Novembris, & die primo Decembris sequentis, Prophylaxeos gratiâ. A quo tempore huc usque convaleuit, nisi quod nuperrimè eodem dolore stringeretur, ac primo fere momento, ex meo consilio, unciam unam *Corticis* devorabat partitis vicibus, & iterum illico convaleuit.

Eodem modo Dominus *Inimus* habitans prope *Templum Suecum* in vico dicto *Little Trinity-Lane*, hoc ipso Anno, acutissimo dolore Hypochondrium sinistrum occupante correptus, præ vehementiâ Symptomatis ejulans, & penè ad deliquium usque oppressus (trigentibus etiam extremis) tandem à Me opem petiit. Celebratâ Venesectione, *Bolo Theriacali*, *Jalapio Cordiali* & *Linfu Pectorali* exhibitis, & *Linimento Anodyno* applicato, motu Spirituum effero exinde quadantenus sedato, multò meliùs sese habuit. Nul-

lum

lum indicium Febris in Temperie, Linguâ vel Pulsu se prodebat, Urinam verò multâ rubedine tinctam, & in lateritium colorem præcipitatum reddebat. Quocirca, *Pulverem Febrifugum* in Formam Haustum, Bolorum, Apozematum, & Pilularum redactum, per plures dies præscripsi; Venesectione etiam repetitâ sepius, pro re natâ, atque Alvo tandem, post debita intervalla, iterum iterumque subductâ; unde tandem, post *Aphthas* in Gutture & Ore succrescentes (licet vix aliud indicium Febris evidens adfuerit) Doloze inter Latus sinistrum & Scapulam dextram diu versatili, plurimum licet astenuatus & debilitatus, liberatus demùm reconvalecebat.

Historia X.

Uxor Domini *Patchin Vitriarii* habi-^{Swegge}
tantis in vico dicto *Broad-street*, nuper,^{Rheumati-}
scil. sub initium Aprilis 1691. cum An-^{ca in Ma-}
num *Ætatis* suæ circiter trigessimum sep-^{lignam de-}
timum ageret, à frigore in puerperio sus-^{mon mu-}
cepto Febricitans, dolore primùm Max-^{tata.}
illæ, dein Lateris Spasmodico, horrendo ac atroci corripiebatur. Unde Medicus ejus ordinarius D. D. *Crell*, eam pro Pleuriticâ curavit; Indèque *Æviij.* Sanguinis è cubito detraxit, *Linimento ex Ol. Scorpionum* partem affectam illinendam, atque *Linfum ex Ol. Amygd. dulc. rec. Syrup. Capil.*

Capit. Ven. & Sacch. Cryſtal. alb. confe-
ctum, Cochleatum ſæpius exhibendum juſ-
ſit. Doloꝛe autem inde à Laterẽ ad Max-
illam, & Aũrem dextram ruſſus tranſla-
to, Sanguinis ꝑviij. vel x. iterũ detra-
hebantur, &, ad doloꝛem ſedandum, ꝑſs.
Syrup. de Mecon. miniſtrabatur. Unde
Maxillã & Aũre quadantenũ relevis,
doloꝛ in Latere recrudẽſcens unã cum Fe-
bꝛe ſæviebat ut priũs; Vires autem lan-
guentes & laceſſitæ, à repetitis Venæſe-
ctionibus, Doloꝛe & Febꝛe plurimũ pro-
ſternebantur; Siquidem mulier erat e-
lumbis, & Systemate Nervolo admodũ
debili, licet ingenij acumine maximo
prædita. Die 5°. Aprilis, Ego acceſſitus
ut de ſalute Fœminæ cum D.D. Crell con-
ſilium caperem, Vires deprehendi multũ
depreſſas, Pulſum debilem & celeretũ,
Temperiem mitem, Faciem & Manus ma-
dore frigido perſuſas, Urinam verò multũ
rinctam, & ſedimentum lateritium depo-
nentem; Doloꝛes, utut acerbos, verſatiles
tamen, ac periodicè recurrentes; Unde ritè
*conjeci Febꝛem propriè eſſe *Συνεχὴν* *Spu-**
riam ac Inflammatoriam, Rheumaticam ve-
rò potiũ quàm Pleuriticam; à repetitã
autem Venæſectione in Malignam mox
tranſituram; Siquidem Venenum inde
auctũ vim Spirituum Elasticũ pluri-
mũ obruiffe videbatur. Quam ob
cauſam

cauſam, utut doloꝛ Lateris excrucians ur-
 geret, Sanguinem non ampliũ detrahẽ
 auctus ſum, verũ Fotu exteꝛno, & uſu
Laudani interno niſum Spiritum nimi-
 um, & Spasmos dolorificos inde conſe-
 quentes compellere felici cũ eventu
 ſategimus; donec Venenum, cauſam Fe-
 bris, & Spasmodicorum, Cortice ſubigendi
 occaſio daretur, modo ſequenti. R Rad.
Petroſel. Fœnic. aa ꝑij. Sem. Lin. Fœnu-
græc. aa ꝑj. Flor. Chamæm. Melilor. aa
Mij. Coq. in Aq. F. q. f. Reponatur Co-
latura in Veſicã bubulã recenti ſemi-
plenã, & calidè ad partem affectam ad-
moveatur. Annotã Veſicã, pannus la-
næus mollis Linimento ſequenti calidè il-
litus applicetur. R Unguent. Dialth. ꝑl.
Ol. Lil. alb. Laterit. aa ꝑij. M. F. Lini-
ment. R Aqu. Cardu. ꝑj. Epidem. Syrup.
Caryoph. aa ꝑj. Pulv. Subtilif. Cortic. Pe-
rur. Eleſt. ꝑj. Laud. Lond. gr. ꝑ. M. F.
 Hauſtus ſtatim ab uſu Fotũs ꝑopinandus,
 repetendũque deinceps abique *Laudano*,
 quãtã quãque horã ad iv. vices. Junii 6°.
 invenimus Ægram à doloꝛe Lateris Spaſ-
 modico liberatam; Urina verò multã ru-
 bedine tingeatur, & ſedimentum late-
 ritium deponebat, Aderant etiam alia
Συνεχέας præſentis indicia. Indeque juſ-
 ſimus, ut perſiſteret in uſu *Hauſtum Fe-*
brisfugorum adhuc ad iv. vices, &, ut al-
 C c ternis

ternis Haustibus adderetur *Laudani Lond.* gr. j. ad revirescentiam Spasmodum antevertebam. *Decoctum album* etiam pro potu ordinario præscripsimus, ob nimiam Alvi lubricitatem. Junii 7°. Febris profligata videbatur; Urina ferè in sanum colorem restituebatur, Pulsus tamen erat languidus, atque Agra insomnis jacebat, perterrita, & quasi delira, unde facile deprehendi Spirituum Animalium vacillationem & imbecillitatem à debilitate Systematis Nervosi ortam; Indèque in subsidium Cerebri & generis Nervosi *Emplastr. Cephalic.* cum dup. *Euphorb.* ad plantas Pedum, *Epispastica* ad Brachia & Tibias internas, *Hystericum* cum *Galbana* in margine, ad regionem Uteri applicabantur. *Nodus* ex *Sem. Rut. Pulv. Castor. Galban. & Ass. Fætid.* confectus, & Aceto uroratus parabatur, quem sæpius offecit, aut ejus loco, *Spirit. Castor. & Sal. Armon.* in phialâ collo recto & oblongo præditâ. Insuper, Frons & Tempora sæpius illinebantur Manu frigida *Linimento* ex *Unguent. Popul. & Ass. Sam. Luc. Ag. & Ol. Ros.* aa ʒj. Denique iv. Pilularum sequentium quartâ quâque horâ Agra deglutit, superbibendo *Cochl. iij.* vel iv. *Julap.* R. *Pulv. Chin. Chin. ʒij. Castor. Gum. Galban. aa ʒss. Ass. Fætid. ʒss. Mithridat. q. f. M. F. Pil. medicocres.* deaurand.

deaurand: R. *Aqu. Ceras. nigr. Flor. Paralyf. aa ʒij. Pæon. comp. ʒj. Tinctur. Castor. ʒij. Sacch. Perlat. ʒss. Syrup. Flor. Paralyf. ʒss. M. F. Julap.* Quandoquidem verò nihil profecerimus, Junii 8°. ad Spiritus excitandos imperavimus, ut toti Pedes calidè involverentur *Cataplasmate* ex *Fol. Rut. Sapon. nig. & Sale Commun. confusis* confecto; Et ad fervorem Cerebri in quietum temperandum, Ut Frons & Tempora sæpe frigide illinerentur *Linimento* sequenti. R. *Camphor. ʒij. Sacch. Saturn. ʒss. Aqu. Ol. Nymph. Acer. Sam. Luc. aa tantillum. M. & terantur in formam Linimenti*; Insuper, ut *Bolus* ex *Ent. Venetâ* (cujus vires in Hypochondriacorum & Hystericorum Vigilis & Deliriis temperandis efficaces sæpius expertus sum) gr. vij. & *Conserv. Flor. Borag. ʒss.* confectus, bis tervè in die exhiberetur cum Haustu prælongo *Julapii* sequentis. R. *Aqu. Flor. Paralyf. Papav. Rhæad. aa ʒss. Aqu. Pæon. Bryon. comp. aa ʒj. Tinctur. Castor. Sp. Sal. Armon. aa ʒss. Syrup. Flor. Paralyf. ʒij. M. F. Julap.* Sub vesperam ejusdem diei hæc Symptomata, non tam à debilitate Systematis Nervosi, quàm à gradu veneni aucto ortum suum duxisse suspicati sumus, *Szovezét*, sc. Febre à repetitâ Venæsectione, & usu *Laudani* in *Malignam Szovezét* mutatâ; *Bolum* igitur

tur *Alexipharmacum* ex *Theriaca* *Androm.*
Pulv. & *Chel. Cancr. comp.* & *tantill. Sy-*
rup. Caryoph. confectum, horâ somni exhi-
 bendum iussimus, ad expansionem Spi-
 rituum promovendam, idque cum operto
 eventu. Somnum enim magis placidum
 inde capescebat *Agrâ*, à *Delirio* & *Lipo-*
thymia plurimum liberata. Quocirca
 eundem Bolum Junii 9°. ter in die repe-
 tendum duximus, unicuique Bolo addendo
Rad. Serpentar. Virgin. gr. vij. Insuper,
 2. *Pilul. sequentium*, in subsidium generis
Nervosi vacillantis, sextâ quâque horâ ex-
 hibuimus unâ cum *Cochl.* iv. vel v. *Ju-*
lap. frequentis, quod etiam ad libitum bi-
 bendum erat. R *Gum. Galban. Ammoniac.*
 aa 3ss. *Castor. Ass. Fœtid.* aa gr. xv. *M.F.*
Pil. xxiv. optimè deaurandæ. R *Aqu.*
Rat. Meliss. Cinnam. Hord. aa ʒij. *Epidem.*
Ræon. comp. aa ʒiſs. *Confect. Alchem.* ʒiſs.
Syrup. Caryoph. ʒj. M. Repetebatur *Cata-*
plasma. Die 10°. eisdem Bolos ter repe-
 tendos iussimus, iidemque undecimo, quo
 die *Glans* ex *Melle* & *Alumine* coctis, ob
 Alvi Constipationem, intrudebatur. Die
 duodecimo repetebantur *Boli* ut prius;
 Insuper, ad expansionem Spirituum ulte-
 rius promovendam *Vescicatoria* duo pone
 Aures applicabantur. & *Suppedanea* ex
Gum. Galban. & *Emplastr. Cephalico.* Die 13°. *Urina*
 rubescere iterum capit, & contin-
 tis

tiſ saturati, atque *Agrâ* multò meliùs se
 habere. Ideoque Bolum *Alexipharmacum*
 tantum bis in die exhibendum iussimus,
 atque (ob Alvi adstrictionem) *Glandem*
 ex *Hiérâ Pier. Alum.* & *Melle* simul co-
 ctis intrudendum. Cum sensim indies
 revalescere videretur, die 14. & sic de-
 incept usque ad decimum novum, Bolum
Alexipharmacum horâ somni duntaxat de-
 glutierendū præscripsimus, Decimo nono
 autem *Rad. Serpentar* à Bolo detraxi-
 mus, & *Pilul. Hysterica* repetendis ius-
 simus: Omisso autem Bolo, nocte vige-
 simâ multum conquerebatur de Cerebri
 vacillatione & Spirituum languore, adeo
 ut Bolum horâ somni exhibendum ite-
 rum præscribere coacti essemus, & *Glan-*
dem recens intrudendam, nec non *Epispa-*
sticum ad *Nucham* de novo applicandum.
 Vigesimo tertio verò, cum *Sympt.* legi-
 tima cum Paroxysmis, & Remissionibus
 periodicis sociata revireretur, ʒj. *Corticis*
 ter in die, ad triduum exhibendam ius-
 simus, atque Bolum *Alexipharmacum* manè
 & vesperti. A quo tempore planè conva-
 luit, multâ Artis nostræ ope, eâque diu
 continuatâ, difficulter admodum ab *Orei*
 faucibus liberata. In aëre rusticano qui-
 dem, semel, vel bis levem Recidivationem,
 intra spatium duorum mensium perpessa
 est, illic verò repetitò *Corticis* usâ libera-
 batur.

Historia XI.

Zurige
Spuria
Rheumat.
ca.

Dominus Guttar Ludi-Magister, habitans prope *Hospitium Ecclesie Christi*, Vir habitu cedematoso, à frigore capius suscepto Anno 1690. subito Algore, Rigore ac Horrore, deinde flagranti Astu correptus, Jactatione, Vigilis, Siti immensa, Respiratione anhelosa, Hypochondriorum oppressione gravativa, Vomitione immuni, Dolore horrendo ac Inflammatorio, ab uno Artu in alterum versatili, reliquisque Febris verè Rheumaticæ & Inflammatoriæ Symptomatis laborans, tertio Morbi die sub vespere Me accersivit. Cum advenissem, Pulsum deprehendi sortem ac colerem, Urinam multâ rubedine tinctam ac in colorem lateritium præcipitatum; Symptomatum autem vehementiâ Egrotans adeò confectus erat, & madore Colliquativo persusus, ut lacrymantes Amici de sanitate ejus recuperandâ desperarent. Ab Astantibus autem probè intellexi Exacerbationem horum ditorum Symptomatum quâvis nocte crudescere solere, unde de spe, quam matutinis horis conceperat, sub noctis ingressum decidebat, & vix sese ad matutinam sequentem superstitem fore putabat. Præterea, in unoquoque Paroxysmo, Dolor Inflamm.

Inflammatoriûs intactum adhuc Arum indices corripere solebat, addo ut manibus pedibusque mancus, præ dolore ferè continuo ejularet, ac vociferaretur. Ad effertum hunc ritum & Orgasimum demulcendum, post *Emetis* rejectionem, Sanguinem copiosè ad 3xij. vel xiv. illico Paroxysmi tempore detrahendas jussi. *Tincturam Rosarum* ad Sitim relevandam, Haustum Hypnoticum cum 3j. *Syrup. de Mecon.* ad Spiritus ulteriùs compescendos, & *Julapium Perlatum* temperatum ad vires resocillandas ad libitum pitissandum præscripsi. Quò pacto, post somnum hoc modo concillatum, mane sequenti, (cùm Sanguinem planè mucosum vidissem,) Remissionem evidentioremactus, Haustum Febrifugum cum 3j. Corticis ad Veneni extirpationem, quod Spiritus stimulo, eos in hos tumultus adeggerat, & prælium indices instaurando, idem in posterum sine fine facturum esset, tertîâ quâque horâ ministrandum sine morâ jussi: Paroxysmo pro more suo recrudescente, Omnia Symptomata iterum exacerbari cepèrunt; & aliud Membrium dolore & tumore inflammatorio recens invadente, immanitèr excruciabatur. Has Exacerbationis vices ad triduum æquo animo tulit Egrotans, siquidem Curationem se brevi consecuturum hæc Methodo expecta.

expectavit; atque interea temporis probè novit Me (quantum poteram) Symptomata sublevasse. Cum autem post tertium Paroxysmum, atque Zij . Corticis in variis formas redacti deglutitam, nihil levaminis sensisset, atque dira Symptomata, statò Exacerbationis tempore, indies potius auferentur, Animo despondebat; Neque minùs Ego ipse erubescens atque dolens, demùm anceps hæsitabam. Denuò autem exploratione diligentiori factà, incitiam vel incuriam Pharmacopœi culpandam novi, qui Corticem nescio quâ ingrata amaritie tinctum, viscidum, & plurimùm effectum ministraverat. Quocirca, Sanguinis Zxij . iterùm è brachio detrahendas jussi, atque Zij . vegeti ac veri Corticis Peruv. partitis vicibus extra Paroxysmum ministrandas curavi; Unde Ager à Febre prorsus liberabatur; Et dolores Rheumatici indies decrecebant. Pomite autem Febrili hoc modo subacto, cum vita Aagri in vado esset, neque amplius à futura recrudescentiâ metuerem, Humores colliguatos, Artus debilitantes Decollo Amaro & Syrup. de Spir. Cerv. per Alvim xxij . emicant subduxi semel in hebdomadâ, post singulas purgationes usum Corticis iterùm imperando, ne Fomes febrilis inde resuscitaretur. Quo pacto, spatio trium hebdomadarum, à reliquo

reliquo versatili dolore liberatus (Artibus sensim indies restitutus) convaluit, atque hucusque sine Recidivatione valet, nec adeò cœdematoso Corporis habitu est, ut prius.

Historia XII.

Dominus Glascock, Presbyter Reverend^{Alitra iussu modi}, Vir valetudinarius, & Systemate Nervoso admodum debili, habitans in Le. Strand, à frigore, durante usu Aquarum Mineralium Chalybeatarum, suscepto, Febre ac Doloze inflammatorio, hinc inde in Artibus versatili correptus, Junii 18. 1691. à Me opem petiit. Pulsus, exploratione factà, deprehendi celerem & quadantenus fortem, Urinam rubram & contentis saturatam. Appetitus erat prostratus, Ventriculus Nauseâ & proclivitate ad vomendum affectus: Noctes transigebat insomnes & inquietas, copioso madore semper in lecto persusus, Exacerbationem quippe sub vespèram quotidie perpetiebatur. Quocirca, in subsidium virium perpetuis vigiliis languentium, Curationem, ab Haustu Paregorico sequenti, horâ somni propinando aulpicatus sum. R. Aqu. Meliss. Ceras. nig. aa Zij . Epidem. Zij . Syrup. de Mecon. 3vj . M. f. Haustus. Mane sequenti Zvij . vel ix. Sanguinis (qui

(qui admodum gelatinosus erat.) detrahendas jussi, atque dein 3j. *Pulv. Subtil. Peruv.* quartâ quâque horâ ad viij. victus exhibendam ē Cochli. *Julap.* sequentis, superbibendo ejusdem Haustum. R. *Agu. Meliss. Ceras. nigr. aa 3iv. Epidem. Pæon. comp. Syrup. Caryoph. aa 3iss. M. F. Julap.* Junii 20. Pulveris *Chin. Chin.* sex novas Doses imperavi; Ad sedandam Sitim, *Thusturam Rôfarum Saccharo* albisimo edulcoratam, ad libitum bibendam concessi, atque ante vesperam, si Alvus prius non solveretur, *Enema Lactis Sacch. Flor. Chamemel.* alterat. injiciendum præscripsi. Junii autem 26. Ager à Febre liberabatur ac Doloribus; Urinam reddidit colore & quantitate sanæ similem, Appetitus verò non integrè restitutus erat, quocirca tres Haustus adhuc repetendos duxi ut prius; atque iterum, octo diebus elapsis, post exhibitionem 3iv. *Decocti Amari cum dup. Sen. & 3is. Syrup. de Rhamno solut.* ad reliquias Humoris colliquati, & in habitu Corporis congesti subducendas, 3j. *Chin. Chin.* ter in die ad triduum, prophylaxeos gratiâ, in Haustu cerevisiæ ministrandam. Die Junii 29. à Concione, priusquam vires resarcitæ fuissent, habitâ, atque frigore inde in poros Cutis suscepto, illico reerudit *Febris*, ac Dolores Artuum inflammatorii & versatiles; Urinam intense rubram

rubram Ager iterum reddidit, Pulsus in celerem & quadagentis fortem mutabatur. Appetitus prosternebatur, Ventriculus Nausea, Agripidine & Vomitione afficiebatur, Sitis adeo ingens, Vigilia & Sudores Colliquativi, tempore Exacerbationis, sc. per totam noctem durabant; & reliqua Febris Inflammatoriae & Rheumaticæ Symptomata: Ideoque Junii 30. 3viii. Sanguinis è Crure vel Brachio lateris maxime affecti iterum detrahendas jubeo, atque x *Pilularum* sequentium (quia tædio Haustuum Ager afficiebatur) quartâ quâque horâ, cum Haustu *Julap.* prius præscripti exhibendas. R. *Cars. Peruv. Subtilis. Pulveris. 3vj. Mucilag. Gum. Tragac. q. s. M. F. Pilul.* mediocres deaurandæ. Julii 4°. ob Nauseam immensam, & Dolores mobiles in toto Corpore, Emeticum sequens sub vesperam cum Regimine exhibendum impero, & Vomitione finita, Haustum Paregoricum sequentem; Die verò proximo 3iij. *Corticis* in Pilulas redacti. R. *Agu. Cardu. Vin. Benedicti. aa 3j. Syrup. Fiol. M. F.* Potio Emetica. R. *Agu. Flor. Parahys. 3ij. Epidem. 3iss. Syrup. de Mecon. 3vj. M. F.* Haustus. Julii 7°. reversus, inveni Agram planè *amertum*, atque à doloribus immunem, licet ab humore Colliquato congesto Artus adhuc rigiditate & Tu-

more

more afficerentur; Ideoque ad Humores demulcendos Decoctum *Sarsæ* sequens præscripti pro potu ordinario. R *Sars. Opt. 3vj. Rad. Chin. 3ij. Raf. CC. Ebor. Santal. Rub. aa 3ss. Passul. maj. Exacinat. 3iij. Glycyz. raf. 3ss. Coq. in Aqu. F. Itxij. ad vj. & cola pro usu. Post vj. dies elapsos, saburram humorum Decocto *Amaro cum dup. Senn.* per Alvum subduxi, atque dein, ter in die Pilulas Febrifugas n°. xij. quotidie exhibui, donec 3j. *Corticis* absu-
mebatur; Idem *Catharticum*, atque postea *Pilulas*, post intervallum octo dierum, prophylaxeos gratiâ, iterum præscripti; Interea temporis admonui Patientem, ut à concionando, & omni alio vehementiori Exercitio protinus abstineret. Cui sano consilio morem gerens prorsus revaluit, & hæctenus optimâ valetudine utitur.*

Domini *Blakey* Clericum admodum Reverendum, qui à multis retrò annis, ex causâ levissimâ *Rheumatismo* inflammatorio sæpius obnoxius fuerat, eodem ferè modo, à tribus Febris Rheumaticis, spatio trium Annorum, recurrentibus, sine quocunque alio Remedio, brevi, atque integrè restitui.

Historia

Historia XIII.

Domini *Semyr*, habitans in vico dicto *Tertia E. St. Thomas Apostole*, Vir quadragenarius, ^{infradi.} à frigore in poros Cutis sæpius suscepto, dolore tandem versatili dextram maximè Corporis partem occupante affectus, & in lecto ad tres septimanas detentus, Maii 15°. 1690. Cum Me accersivit, præ dolore, vix aut ne vix sese ab uno Latere in alterum commovere poterat, Sudore perfundebatur, Urinam reddebat intensissimè rubram, ac lateritiâ, Lingua erat sœda ac arida; Sitis ingens, Pulsus Celer, Vigiliæ pertinaces, Temperies vero adeò mitis, ut nec Ager, nec Pharmacopola Febrem suspicaretur. Ager Febre laborarat *Συνεχῆς Spuriâ Rheumaticâ*, Cujus Exacerbationes nocte quavis recrudescabant; Tumor cum hoc dolore, ut in vero Rheumatismo, non conjungebatur, quia Spiritus irretiti ac impliciti, licet continuo lacerati, ultimum expansionis suæ gradum non assecuti sunt: Unde etiam Febris se minùs prodebat.

Postquam *Cortex* ad aliquot vices exhibitus fuerat, respectu habito ad Symptomata vehementiâ, die 25°. Ager à doloribus ac Febre penè liberabatur, Pulsus fortis, ac tardus, Temperies mitis evasit,

evafit, Sitis penè extinguebatur, Appetitus rediit, Lingua tamen quadantenus arefcebat, & Urina plus juſto rubefcebat, unde conjeçi rem eſſe in vado, atque Naturam veneni reliquias ſponte deleturam. Quid fit? Spatio unius hebdomadæ *Aphthæ* quaſi Criticæ cum Salivatione conjunctæ Morbum terminabant, qui ſolito contumaciore erat, vel quia à Veneno intenſiori producebatur, vel quia Ager nauſeabundus vix dimidiam partem Remedii præſcripti deglutiebat: Vel quia *Cortex* parùm vegetus miniſtrabatur.

Hiſtoria XIV.

Quarta
Ejſjmodi.

Dominus *Kemp*, Mercator Londinenſis; habitans in vico diſto *Fenchurchſtreet*, Maſi 14to. 1660. Mè accerſivit. Agrotaverat per triduum; Horis ante-meridianis è lecto ſurgebat, non multùm ſtiebat vel febricitabat, verùm adeo Hebes erat ac Mente captus, atque Arteriarum vibratio adeò vacillabat, ut licet Urina eſſet ruberrima & Lateritia, Apoplexiam vel ſimile aliquod Symptoma à veneno Febrili ſuboriturum ſuſpicarer. Ager de Languore ſolo, ac Animi perturbatione conquerebatur. In tutamen Cerebri (ut Mihi videbatur) præcipuè obſeſſi, Sanguinis 3x. aut xij. illic de-

trahebantur

trahebantur è brachio, Veficatoria applicabantur, *Boli & Julapia*, ad Spirituum; Expansionem promovendam cum optato eventu exhibebantur; Die autem 15to. Hebetudo dimiſſa eſt, Pulſus factus eſt æqualis, licet celer, Urina adhuc intenſè rubefcebat, ac turbabatur, Dolor moleſtus ac Rheumaticus genu ac pedem finiſtrum occupârunt à niſſu Spirituum Venenum adorientium ſubortus. Sanguis iterùm educitur (qui admodùm gelatinofus erat) deinde *Cortex* illic exhibetur, cum *Laudano* commixtus; cum *Dolor & Vigilæ* id poſtulerent. Quia Femur & Crus dolens grandi Tumore cedematoloſo afficiebantur, ſequenti *Linimento* bis in die calidè inungebantur. & Unguent. *Dialth. 3ſs. Ol. Lil. alb. Laterit. aa p. æq. M.* Die 21to. Febris, Dolor, ac Tumor Femoris evanueſcunt; Agerque de Doloſe Humeri conquerebatur. Reperebatur: *Cortex & Venæſectio*, & die proximo nempe 22to. Agrum dimiſi perfecte ſanatum. *Corticem* duntaxat, prophylaxeos gratiâ, præſcripti.

Verùm, ſi ſingulas Hiſtorias reſenſerem *Συνέχειν* non tantùm Legitimarum verum etiam Spuriarum, quas nuperrimè, ſpatio ſc. unius Menſis, hoc pacto feliciffimè ſanavi, in ſenili vel infantili ætate, atque in ipſo puerperio, nimius eſſem.

Fateor

Fateor equidem, ubi Spirituum Elasticitas à Veneno ita opprimitur; ut vires Antidoti regi & in actum deduci inde non possint, & Συμψηδς in Συμψυχον Malignam degeneret, Me haud raro sortem cæterorum Medicorum participasse, & restitutionem Elasticitatis Spirituum Encælatorum ferè, & spæcelatorum, Methodo quæcunque, sæpe incertè, sæpe incassum tentasse. Palàm autem affirmo Me multò plures hujusmodi Agrotantes, Deliriis, Subsultibus Tendinum, cæterisque id genus Symptomatis Malignis obfessos, ab Orci faucibus Arte liberasse, ubi Antidoti usus Curationem auspicabatur, quàm cum ab initio, alià quæcunque Methodo uteretur; modò cum accersitus primò essem, umbra aliqua Remissionum & Exacerbationum superesset. Fundamentum Curationis in Cortice semper jacio; Postea pro modulo ingenii, juxta Normam Artis, quod à Symptomatis indicatur officio, atque haud rarò cum optato successu Curationem ad umbilicum duco; Coronidis loco, unum vel alterum hujusmodi Curationum exemplum hæc addam.

Historia

Historia XV.

Dominus Shakell Stannarius, habitans in Plateâ dictâ Faneburch-street, Vir quadragenarius, obeso quadantenus Habitu, & Pulmonibus infarctis, qui jam per quadriennium, scil. à quo tempore Rheumatismo universalî correptus, perperam Emplastris è Limacibus Contusis ferè ad totum Corpus frigidè applicatis, cæterisque ejusmodi, à Medico suo ordinario præscriptis, Cerebri & Systematis Nervosi tantâ debilitate laboravit, ut sæpius in die, præsertim cum esset cogitabundus, attonitus remissentia omni planè orbatus sit; qui insuper ter, quaterve insultus Apoplethicos leves aut saltem Epilepticos passus est; Cum ad bihorium, Algore, Rigore, & Horrore adeo vehementi corripereetur, ut mane toto in Lecto decumbere cogereetur, Morbum aliquem novum, ac insolitum in genere Nervoso expectans; Junii 15°. 1691. Me accersebat. Eum autem (prælude Paroxysmi finito) intensissimè febricitantem inveni, immensè sitientem, in Hypochondriis inflatum, anhelosâ respiratione oppressum: Sese inquietè è loco in locum jactabat; facies, quasi ex strangulatione, rubedine perfundeabatur; Urina erat sanæ similis, quia Flamma in Sanguine vix dum accendebatur; vibrationem

tionem Arteriarum (exploratione factâ) citissimam; constantem verò, ac fortem deprehendi: De genio igitur Febris hæsitans, utcunque ab insolita debilitate Cerebri suâsus, in ejusdem tutamen, durante hæc effervescentiâ, ꝑ. Sanguinis è Brachio illico detrahendas jussi: Ne autem Venenum inde, de Spiritibus prius debilibus victoriam reportaret, Cochl. iv. vel v. *Julap.* sequentis, ad eorum expansionem promovendam, quartâ quâque horâ exhibenda duxi. R. *Agu. Meliss. Ceras. nig.* aa ꝑ. iv. *Epidem.* ꝑ. j. *Pulu. è Chel. Canc. comp. Lap. Contrayerv.* aa ꝑ. s. *Syrup. Caryoph.* 3ss. M. *Bolum* etiam sequentem horâ somni deglutendum unâ cum Haustu *Julap.* præscripsi, atque tam ad præsentem Alvi fluxum sistendum, quàm ad fervorem Sanguinis moderandum *Decoctum album Sacchar. albiss.* gratè edulcoratum in locum potûs ordinarii substitui. R. *Theriac. Androm. Pulu. è Chel. Canc. comp.* aa gr. xv. *Syrup. Caryoph.* q. s. M. F. *Bolus.* Cum die sequenti scil. xvjo. reverius essem, Ager Sudore levi persundebatur, atque Calor post somnum nocturnum remissior erat, Pulsus non ita celeriter ut prius, constanter verò, ac fortiter vibrabatur, Urina multâ rubedine tingebatur, & contentis saturabatur, Alvus adstringebatur. Idcoque, Exacer-

batione

batione finitâ, Enema sequens injiciabatur. R. *Decoct. Emollient.* ꝑ. x. *Mel. Mercur. Sacchar. rub.* aa ꝑ. j. M. Atque dein *Bolus Cardiacus* repetebatur cum Haustu *Julap.* sequentis, quod etiam Agro ad libitum propinabatur, agitatâ phialâ. R. *Agu. Laq. Alexiter. Itj. Epidem. Cinnam. Furd.* aa ꝑ. j. *Sacch. Perlat.* ꝑ. j. M. Ager *Decoctum album*, loco potûs ordinarii, adhuc hauriebat; Quippe à multis annis, ex consilio prioris Medici, ab usu Cerevisiæ prorsus abstinerat. *Suppedanea* ex *Emplast. Cephalic.* cum *Dup. Euphorb.* in Cerebri tutamen, ad plantas pedum applicabantur: Sub noctem ejusdem diei reversus, Agram observavi post Exacerbationem, quæ eodem die recrudescibat, rursus Sudore persufum; Cerebrum autem, ut ab Astantibus didiceram, durante Exacerbatione, quadantenus confundeatur; Idcoque *Bolum Cardiacum* horâ somni repetendum duxi, atque *Pescicatoria* duo ampla & acria ad internos Carpos supra Pulsus applicanda, & *Julap.* cum speciebus denuò repetendum, & quartâ quâque horâ exhibendum. Die xvjo. manè, cum manifestior adesset Remissio, *Haustum Febrifugum* cum *Pulu. Peruv.* ꝑ. j. illico propinandum jussi, atque quartâ quâque horâ repetendam, donec Exacerbatio redintegrari inciperet, & *Julap. Perlat.* repetendum.

D d 2

Sub

Sub vesperam reversus, Remissionem nactus Paroxysmi, qui eodem die iterum recrudescibat, Haustus Febrifugos quartâ quâque horâ repetendos iussi, nec non *Bolum Cardiacum* horâ somni exhibendum, & *Decoctum album* pro potu ordinario hauriendum. Die xvij. ob *Dysuriam*, quam *Vesicatoria* effecerant *ziv. Emulsio* sequentis, quartâ quâque horâ propinavi. R. Sem. iv. frig. maj. aa ʒj. Sem. Papav. alb. ʒss. Amygd. d. decorticat. n°. ix. cum *Aqu. Florid. puriss. th̄ss. F. Emulsio*, cui add. *Sacchar. alb. ʒj. Aqu. Ros. ʒij. M.* Persistebat Ager in usu *Decocti Albi* & *Julapii*; Atque *Julapium* cum Speciebus, quartâ quâque horâ Exacerbationis exhibebatur, durante verò Remissione Haustus Febrifugos Ager quartâ quâque horâ repetebat: Sub vesperam, ob Dolorem Lateris Spasmodicum, *Pannum Wallicum Ol. Palmic.* illicum ad Regionem Pulmonum applicandum iussi, nec non *Bolum Cardiacum* horâ somni, & Haustum Febrifugum quartâ quâque horâ exhibendum. Die sequenti, scil. xix. Exacerbatio per totum diem non recruduit, Ager Urinam reddidit copiosam, Urinæ sanorum ferè similem, ac laudabili hypostasi donatam, Dolor Lateris etiam obtundebatur: Attamen Phlegma Pulmonibus impactum Agre admodum egerebatur. Ideoque

Cochl.

Cochl. j. *Linſtūs* sequentis unâ cum *ziv. Apozem. subrepid.* quartâ quâque horâ ministrandum iussi. R. Ol. Amyg. d. rec. *Syrup. Cap. Ven. aa ʒss. Sacch. Cryſtal. alb. ʒss. M.* R. *Decoct. Pector. opt. depurat. th̄ss. Tinctur. Croc. ʒss. Syrup. de Erysim. ʒss. M.* Duos etiam Haustus Febrifugos tempore diurno exhibendos curavi. Sub vesperam Pulsus, Urina, &c. eodem ferè modo, quo manè sese habebant: A mentis autem levi vacillatione, & Linguae seditate ac ariditate auctâ, suspicatus sum à veneno Spiritus æquante Febrem in primum Malignitatis gradum transiisse, ideoque præter usum Haustum Febrifugorum, *Julapii* cum Speciebus, & *Decocti Albi*, *Bolum Alexipharmacum ex Theriac. Androm. Pulv. Gascôn. aa ʒss. & rantillo Syrup. Caryoph. confectum*, horâ somni ministrandum iussi; nec non *Vesicatorium* amplum & acre ad Nucham applicandum, & Os Gargarismo sequenti sæpius colluendum. R. *Aqu. Plantag. ʒvj. Diamor. ʒj. Mell. Ros. Colat. ʒss. M.* Die 20°. (Cl. Collegâ D. D. Goodall advocato) cōmuni consensu præscriptus repetitiōem Haustum Febrifugorum sextâ quâque horâ, nec non *Linſtūs, Lini-menti, Apozematis Pectoral. Julapii Perlati & Decocti albi*, atque insuper (ratione Doloris Lateralis) *ʒix. Sanguinis ē*

D d 3

Brachio

Brachio Lateris affecti detrahimus. Junii 21°. *Enema* manē repetendum iussimus, ut prius; nec non *Vesicatoria* duo ampla & acria ad interna Brachia applicanda, & *℞ij. Tincturæ seu Decolli Corticis* quartā quāque horā exhibendas: Sub vesp̄eram *Bolum* ex *Theriac. Androm. & Pulv.* ē *Chel. Cancr. comp.* aa *℥ss.* cūm tantillo *Syrup. Caryoph.* confectū, horā somni exhibuimus, unā cūm *Hauftu Julap. Perlat.* atque, post Sudores finitos, *Bolum* ē *Cortic. Peruv. ℥ss.* & *Syrup. Caryoph. q. s.* post mediā noctem & quintā & octavā matutinā repetendum, cūm *Hauftu Decolli Corticis* antē præs̄cripti; Quippe *Febris* adhuc aliquo modo exacerbabatur, & remittebat. Atque *Cochl.* unum *Mucilaginis* ad Linguam emolliendam sæpius in Ore tenendum, præs̄ertim antē & post *Bolum* exhibitum; Et quoniam *Ægrum* tandem *Julapii Perlati* tæderet, aliud substituiimus, nempe. *℞ Aqu. Meliss. Ceras. nigr. aa ℥iv. Cinnam. Fjord. ℥ij. Pæon. comp. ℥ij. Syrup. Caryoph. 3x. M. F. Julap.* de quo bibat *Cochl. iij.* vel *iv.* ad libitum. Die 22°. reversi, *Ægrum* invenimus ferē *diuresētem*, Urinæ rubedinem iterū reducem, Pulsū fortem & regularem, & Temperiem mitem: Placide insuper dormiverat, sed efflorescentia *Miliaris* satis vivida & rubra per collum, & pectus

undi-

undiquāque sp̄argebatur. Indēque, ut efflorescentia hæc Critica promoveretur, vires Spirituum sustentavimus *Alcalibus & Alexipharmacis* modo sequenti. *℞ Pulv. & Chel. Canc. comp. ℥j. Sal. Prunel. ℥ss. Sacch. alb. gr. xv. M. F. Pulv. Sumend. & Cochl. uno Julap. Cord.* superbibendō ejusdem *Cochl. iij.* repetendūsq̄ quartā pomeridianā. Horā somni *Bolum Theriacalem* repetendum iussimus, horā tertiā & octavā matutinā *Hauftum Apozematis Febrifugi* ministravimus. Persistebat *Æger* in usu *Linctūs, Apozematis, Julapii Cordialis, & Mucilaginis*. Die 23°. *Pulverem Cardiacum* decimā matutinā & tertiā pomeridianā repetendum iussimus, & *Bolum Theriacalem* horā somni exhibuimus, nec non *Linctum, Apozema Pectorale, Julapium Cordiale & Mucilaginem* prius præs̄cripta ad infarctionem Pulmonum tollendā. Die 24°. discedente jam Collegā, Ego solus præs̄cripti *Pulverem* statim repetendum, & *Bolum Theriacalem* horā somni cūm gutt. viij. *Laudani liq̄.* ob dolorem Lateris Rheumaticum, de quo solummodo jam conquirebatur. Die 25°. ad dolorem Lateris tollendum, quo adhuc, præs̄ertim inter tussendum angebatur, præs̄cripti *Fotum* sequentem unā cūn *Linento* antē præs̄cripto ad partem affectam applicandum, atque *Cochl.* unum

D d 4

Olei

Olei Lini recens sine igne extract. secundâ vel tertiâ quâque horâ cum Haustu *Apocematis Pectoralis* exhibendum, Cujus vires anodynas, & deterfivas jam sæpius expertus eram. R. *Rad. Petrosel. Fœvic. Semin. Lin. Fenugræc.* aa ʒij. *Flor. Chamem. Melilot.* aa ʒiij. Coq. in Aqu. f. q. f. Colatura reponatur in Vesicâ bubulâ recenti, ita ut semiplena sit, & tepidè ad Latus affectum applicetur, ad. horæ vel semihoræ spatium; Amorâ Vesicâ, applicetur. *Pannus Wallicus* calidè illitus *Lini-mento* antè præscripto. *Bolus Iberiaca-* lem horâ somni, & Haustum *Julapii* repetendum jussi. Junii 26. præscripti *Cochl.* unum vel alterum *Mixtura* sequentis, omni nocte sub ingressum Lecti exhibendum, donec Tussis (quod Symptoma solummodò jam superat) minigaretur. R. *Syrup. Balsam. ʒiv. Laudan. Ligu. Heluont.* ʒi-M. Appetitu verò restituito, & viribus jam resarcitis, tandem suborietur *Tumor Crurum* oedematosus, quem facillimè tribus vel quatuor purgationibus superavi, post quas tamen *Corticem* repetendum, & *Vinum Chalybeatum* præscripti. Ex his Ager integrè restitutus, optimâ valetudine hucusque utitur, plurimum etiâ à veteri & assuetâ Cerebri & generis Nervosi malâ affectione liberatus.

Historia

Historia XVI.

Domina Maria Lechmere, habitans in *Altra E.* vico dicto *Watling-street*, Virgo prudens *ismodi.* ac proba, quam ante sex annos *Sivechi* simplici laborantem integrè, idque brevi, restitueram; nuperrimè, scil. die Junii 20. 1691. circiter Annum Aetatis suæ vicesimum sextum, sæpius in die de Frigore & Calore alternatim se excipientibus querebatur. Quamquam noctes transigeret infomnes, quia tamen tempore diurno Symptomata remittebant, quotidiè è Lecto surgebat, obambulat, atque munis solitis quadantenusungebatur usque ad diem 16. Morbo autem jam plurimum incremente, *Enema* sibi ministrandum jussit, atque dein ʒix. Sanguinis è Brachio detrahendas, atque *Julapium Cordiale* à Pharmacopœo petiti, ob præsentem languorem ad libitum sumendum. Die 17. in Lecto decumbebat, atque cum jam omnia Symptomata eodem tenore pergerent, Febre *Sivechi*, à Veneno per detractionem Sanguinis perperam celebratam aucto, mutatâ in *Siroxion*, sub vesperam Me accessivit. Adveniens, Pulsum deprehendi debilem & celerem, Urinam verò non multâ rubedine tinctam, vel contentis saturatam. Caput Agræ veh-

vehementer ardebat, extrema frigebant; Unde plurimum de eventu dubitans, ad expansionem Spirituum promovendam impræsentiarum duntaxat *Bolum Theriacalem* horâ somni exhibendum, & *Julapium Perlatum* ad libitum sumendum, *Emplastrum Cephalicum cum dup. Euphorb.* ad plantas Pedum, & *Epispastica* duo acria & ampla ad internos Cubitos, prope Axillas applicanda jussi, & expectavi, an fortè, mane sequenti, Remissio subscqueretur. Die 18°. omnia Symptomata remittebant, atque ab æquali ac moderato Capitis & Extremorum Calore reverso, expansionem Spirituum quadantenus reintegratam esse judicavi; Ideoque *Hausum Febrifugum* cum ʒj. *Corticis* illicò exhibui, atque deinceps quartâ quâque horâ repetebam, & *Gargarismum* sequentem, ob Faucium rigiditatem & molestam siccitatem, Siphone sæpius calidè ingerendum jussi. & *Fol. Plantag. Ros. rubr. Summit. Rub.* aa Mj. *Cog. in Aqu. F. q. f. ad lib. Colaturæ adde Diamor. ʒjss. Mel. Ros. Colat. ʒvj. M.* Ad expansionem Spirituum adhuc deficientem promovendam *Bolum Theriacalem* horâ somni reperendum atque *Epispasticum* ad Nucham applicandum duxi. Die 19°. & 20°. eisdem *Hausus Febrifugos* repetebam, & *Bolum Cardiacum* horâ somni exhibebam;

Julapii

Julapii etiam sequentis Cochl. iv. vel v. ad libitum sumenda præscripsi, quod toto Morbi cursu *Ægræ* maximè arridebat. & *Aqu. Meliss. Ceraf. nigr.* aa ʒiv. *Pæon. Comp. Epidem.* aa ʒj. *Confect. Alchem. sine Mosch. ʒjss. Syrup. Caryoph. ʒjss. M.* Die 20°. sub vespèram (exulante jam omni Exacerbationis & Remissionis vestigio, atque, Cute Colli, & Pectoris ubique Vesiculis aqueis, sine quâcunque rubrà efflorescentiâ, inter punctum notatâ, unde, Spiritibus depressis ac tantum non deletis, *Febrem* in *Είνοχον* purè Malignam degenerasse sentiebam) plurimum languebat *Ægra*, attonita erat, ac tantum non delirabat: Indèque, omisso usu *Corticis* in posterum, Spirituum expansionem *Alexipharmacis* & *Vescicatoriis* duntaxat moliebat; *Epispastica* nova ad internos Carpos supra Pulsus illicò applicanda jussi, & *Bolum Cardiacum* repetendum, cui addebatur *Confect. Alchem. sine Mosch. ʒjss.* Die 21°. *Bolum Cardiacum* cum *Confect. Alchem.* absque *Theriaca* (quippe *Coma* quadantenus impendebat) manè repetendum jussi, eundem verò cum *Theriaca* sub vespèram: Eodem modo die sequenti scil. 22°. pergebat. Quandoquidem verò multum tussiebat, atque Phlegma viscidum Bronchiis impactum *Ægrè* admodum

dum egerbat, *ziv. Apozematis* sequentis calidè, quartà quaque horà propinandas iussi. *R. Decoct. Pectoral. deparat. ssjs. Tindur. Croc. Syrup. Capil. Vener. aa ʒj. M. Die 23°. Bolus Cardiacam, abluè Theriacà, manè & quartà pomeridianà, ob languorem & deficientem Spirituum expansionem; Et cum Theriacà horà somni Agra deglutiit, unde vires aliquantùm instaurari videbantur. Ob Aphithas verò jam in ore subortas præter Gargarismum Cochli. unum Mucilaginis sequentis sæpius super Linguam tenendum iussi. *R. Mucilag. tenuior. Semin. Cydon. Aqu. Plantag. Extract. ʒvj. Syrup. e Rub. Idæ. ʒiss. M. Die 24°. omittébantur Boli per totum diem in gratiam Adstantium, qui timebant ne Agra inde nimium incalesceret, cujus neglectus pœnas vitæ suæ dispendio propemodùm luebat sub vesperam languens & confusa, & adeò confecta, ut vix respirare poterat. Quocircà, ad expansionem Spirituum resuscitandam, Cochli. iv. *Julap.* sequentis tertîa quaque horà vel sæpius in languore exhibenda iussi (agitata phialâ.) *R. Aqu. Meliss. Rut. Ceras. nigr. aa ʒijj. Epidem. Pæon. comp. aa ʒiss. Pulv. e Chel. Cancr. comp. Lap. Contrayero. aa ʒij. Rad. Serpentar. Virgin. ʒls. Sacch. alb. ʒvj. M. Spiritus*
etiam**

etiam *Salis Armoniaci* in languoribus obfaciendus præbatur. Singulis Bolis gr. iv. *Serpentar. Virgin.* adjicienda iussi, modo sequenti. *R. Theriac. Androm. Confect. Alchem. aa ʒls. Pulv. Goan. gr. xxx. Serpentar. Virgin. gr. iv. M. f. Bolus.* In horum Bolorum usu, cum, vel absque Theriacà, bis tervè in die persistebat usque ad diem 27um. & indes melius sese habuit: Pulsus quotidie fortior evasit, & Temperies mitior, Pustulæ serosæ, quæ in pectore spargebantur, vividâ efflorescentiâ circumcingebantur, & sensim disperebant, Agra ab Orci faucibus erepta tandem *anæperos* ac sana evasit, nisi quod Tussis importuna somnum admodum inturbabat; ad quam minuendam primum præscripti die 26°. *Linctum ex Ol. Amyg. d. Syrup. Capil. Vener. aa ʒj. & Sacch. Cant. alb. ʒj. confect. Cochleatim,* urgente Tussi, ministrandum. Hoc autem nihil proficiente, die 27°. Haustulum Paregoricum cum *Syrup. Paralyf. ʒls. & Laud. liq. gutt. viij.* (Febre jam victâ) cum magno successu horà somni propinandum iussi, & nocte diei 28^{vi}. *Pilulas* sequentes. *R. Pil. e Cynogloss. Extra. Glycyrriz. aa gr. viij. M. f. Pilul. iij.* A quo tempore hucusque optimâ valetudine utitur, nisi quod, posthabito sano meo

meo consilio de *Cortice* repetendo, sub finem secundæ Hebdomadæ languere, appetitu privari, atque, statâ diei horâ, bis vel tel Algore quodam perfundi cæpit, Repetitâ autem tandem 3j. *Corticis*, illicò convaluit, sine quocûque alio Medicamento exhibito.

Appendix

Appendix Secundæ Exercitationis, Historiam Febris Sive
χολæ compendiarium ab Anno 1658. ad Annum 1691. complexa.

EX quo Philosophiæ & Medicinæ Principiis mediocriter instructus, Observationibus Meditinalibus faciendis qualitercûque par fui, Naturam atque Indolem Febris Sive χολæ indagandi studio magnoperè incensus sum. Atque equidem, quantum memoriâ repetere præterita possum, Febrem eam, vel *Simplicem* vel *Spuriam*, frequentissimam semper fuisse deprehendî, & inter cæteras Febres maximè vulgarem. In nonnullis locis, scil. Maritimis, Palustribus ac Nemorosis ferè perpetuò *Endemia* est, ubique verb, præsertim durante tempestate Autumnali, & in castris, ubi Corpus externis aëris injuriis perpetuò obnoxium est, post statas periodos *Epidemia*; neque in Constitutione ipsâ Pestilentiali penitus deficit. Necnon Febres Sive χολæ, quotquot sint, generaliter loquendo, vel primo insultu Sive χολæ speciem referunt, aut saltem

saltem in eas demùm mutantur, quoties Crisi salutiferâ finiuntur.

Ut autem certior huic nostræ *Observationi* fides adhibeatur, lubet *Historiam* hujusce Morbi, per triginta Annos, & quod excurrit, ordine recensere, atque Graphicè pro virili depingere, ut penes Lectorem sit hæc in re æquum judicium facere.

Febris
Zonjæ
Epidem. ab
Anno 1658
usque ad
Annum
1664.

Incipiam ab Anno 1658, Ærâ (Mihi saltem) notabili, quo tempore Febris hæc tam Spuria quàm Simplex, præsertim Mensibus Autumnalibus, ubique per totam Angliam grassabatur; Quod etiam Clariss. noster *Willisus* in *Puretologiâ* suâ olim editâ testatus est. *Olivarius Cromwellus* qui tum temporis rerum Britannicarum potius est, & Pater meus Reverendus, idemque Medicus Exercitativissimas illi ipso Anno, ineunte Septembri, cum hæc Constitutio ad æquum pervenisset, hæc Febre correpti satis cedebant; *Suxeyæ*, Naturâ in utroque succumbente, in *Suxeyæ* demùm mutatâ, quam comitabantur deliria, Spasmi, ceterâque funesta Malignitatis indicia. Insuper, postquam conspexeram Matrem meam pientissimam, Fratres & Soreas, Servos, Ancillas, Nutrices conductas, quotquot erant intra eisdem nobiscum parietes, ac ferè omnes ejusdem, ac vicinorum Pa-

gorum

gorum Incolas hoc Veneno infectos & decumbentes, nè forte ejus memoria Mihi excideret, Ego ipse eodem Morbo correptus sum, atque postquam à Morte, in primo ejus insultu, Ægrè admodum evaseram, spatium trimestre valetudinario transegi; *Suxeyæ* (quâ primùm affectus fueram) ubi Venenum ex diuturnâ & repetitâ Spirituum expansione quadantenus subactum fuerat, in *Intermittentem* jam *Tertianam*, jam *Quotidianam* demùm facessente. Hoc tempore, si unquam aliàs, ferè tota hæc Insula, saltem Mensibus Autumnalibus; *Noscomii* publici speciem præ se ferebat, & in nonnullis locis, sani vix supererant, qui ad ministrandum valetudinariis sufficerent. Verissimum quidem est, hanc Febrem, utut *Epidemiam* & publicè grassantem, minùs funestam fuisse quam Pestilentialis seu Maligna esse solet, quippe à Veneno mitiori ortam; Unde, vel Spirituum sese expandentium vi, aut suppetiis, quales quales fuerint, ab Arte ministratis (Non dùm enim vires *Corticis* in hoc Veneno subigendo, saltem hæc Loci, comprobatæ erant) plurimi licet ægrè admodum ex Morbo evaserunt. Multos autem passim videre fuit, post sextam vel septimam Exacerbationem (ubi Natura à Veneno sensim aucto demùm victa fuerat) ex-

E e

ulan-

ulantibus omnibus Paroxysmorum & Remissionum vestigiis, Febre Malignâ Continuâ; quam diu Spasmi, & deliria commitabantur, decimo septimo, vel vicesimo primo Morbi die è vivis sublatis. Alios autem *Diarrhæâ & Vomitione*, vel doloribus quasi *Pleuriticis, Peripneumoniciis* aut *Colicis*, aut alio aliquo *Zweyts*. Spuriæ Symptomate vehementiori attritos & confectos, die Morbi septimo, nono vel undecimo, Fato quasi præmaturo occisos. Insuper, qui ex Morbo evaserunt, ferè omnes, quos Ego novi, Hyemem subsequenter valetudinariò transigebant; Durante enim Brumâ, *Intermittentes, Quartanas, Tertianas, Quotidianas* ab ejusdem Venenitiori gradu oriundas ferè æquè *Epidemias* videre erat, ac in Autumno *Zweyts* seu Remittentes. Neque mercuriè, sæviente gelu, penitus defecerunt istæ Febres *Continentes*, & licet non, ut in præcedenti Autumno, publicè grassarentur, ubique tamen subsequente Vere ac Æstate sporadicè caput suum tollebant, usque ad Mensem Augustum. A quo tempore per totum Mensem Autumnalium decursum, rursus ubique *Epidemia* fieri & revirescere cœperunt. Atque equidem hancce Febrem hoc pacto sub typo *Zweyts*, præsertim simplicis & legitimæ, *Quotidianæ* scilicet vel *Tertianæ* maxime vulgarem

rem fuisse, & tempore Autumnali plùs minus Epidemiam usque ad Annum 1664. observavi; Nec non plurimos ab eâ demum in *Zweyts* degenerante in Orcum demissos, non obstantè Methodo medendi rationali & excruciente, quæ tunc adhibebatur; Siquidem efficacia *Antidoti Peruviani* ad hoc Venenatum Fermentum delendum, vulgus Medicorum adhuc latebat.

Sub ingressum verò Autumni, Anno *Pestis* *Epid.* 1664. planè silebat hæcce Febrix; & ferè *demia* *An.* omnes Acuti Morbi derepente exulabant, & 1665. & 1666. salubris admodum erat istius Temperstatis Constitutio. Vere autem subsequenti, post brumale gelu præter modum atrox, & Cometam in Æthere calamitatis hujus quasi prænuncium, Venenum sese recolligens, & mirum in modum auctum, hanc *Zweyts* in *Pestem* funestissimam & dirissimam inopinatò mutavit, quæ Epidemicè grassata, spatio ubius Anni plus quàm quadraginta millia Hominum è vivis sustulit. Attamen, sæviente hæc ipsa Peste non penitus defecerunt vestigia nonnulla Febrix *Zweyts*; Quotquot enim ex *Peste* evaserunt, utpote mitiori Veneno infecti, vel robore Spirituum vegetiori præditi, quamprimum Natura sua sponte, vel Artis adminiculis *Bubones, Parotidas, Carcinomata* mature

turefcentia, vel quævis alia victoriæ Monumenta seu Trophæa de hoste constituere cæperit; singulis vel alternis diebus in seipsis percipiebant Symptomatum *Exacerbationes & Remissiones*, statim horis alternatim sese excipientes. Unde non temeritatis jure merito inculandam censeo facultatem Medicinalem *Neapolitanam*, quæ (referente Cl. Bado, *Anastas.* lib. 1. Cap. 20.) etiam *Corticem Peruvianum* in *Pestis* Curatione adhibendum jussit; Si quidem ad hoc ipsum Venenum (quoties mitius esse contigerit) delendum, & deinceps ad Curationem accelerandam plurimum conferre queat.

Porro, *Peste* hæc exitiosa sub initium Anni 1666. exulante, rursus Febris *Æthylica* à Veneno mitiori orta, Spuria autem & *Colligativa*, nimirum cum Fluxu Alvi *Torminoso* aut *Dysenterico* sociata, sub initium Mensis Augusti suum caput attollere incipiebat, quæ indies per omnes Menses Autumnales magis magisque sæviebat, & publicè grassabatur, nec Mihi pepercit contagio, dum Mense Augusto, sedes *Dysentericorum* minus cautè inspicerem; Et ex hoc Morbo aegrè admodum evasi; Iterumque etiam sequenti Autumno, ex eadem occasione infectus sum; Adeo Epidemicè jam ubique Londini seminium hoc virulentum propagatum erat!

*Diarrhæa
& Dysenteria
tor-
minosa
Mensibus
Autumnali-
bus Lon-
dini gra-
sata ab An-
no 1666.
ad Annum
1672.*

erat! Durante verò ejus *ἄρμῃ*, Mense scil. Septembri & Octobri, quo tempore *Συ-
νχῆς* simplex grassari solebat, vix quinquam alium Morbum videre erat. Civitas ferè universa hoc Morbo correpta videbatur, atque singulis septimanis tercenti, quadringenti, quingenti plùs minùs Fluxu & Torminibus, cæterisque *Dysentericæ* excruciantis, vel *Diarrhææ Colliquativæ* diris Symptomatis confecti, citius vel serius, die scil. 14°. 17°. 21°. Fatis cedebant, non autem absque *Sititi* inexplebili, *Aphidis* albis vel nigris, *Pulsu celeri*, *Delirio*, cæterisque Febris *Epidemicæ* indicia. Plurimi insuper, postquam Colliquatio & Tormina, & reliqua *Dysentericæ* Symptomata multo *Opiatorum* & *Astringentium* usu suppresserentur, nihilo secius sensim languentes, & Hædico quasi calore emarescentes demùm exstinguebantur. Alios (virulentia per ductus salivales Criticè expulsa) ope *Aphtharum* & *Salivationis* immensè supervenientis (quod in Crisi Februm *Συνεχῶς* haud rarò evenire solet) liberatos memini: Siquidem Venenum huic *Dysentericæ Epidemicæ* anam præbens, tanquam *Colocynthidis*, aut *cujuscunque* alterius Cathartici æmulum, Intestina sponte petens, eademque horrendis ac vellicantibus Spasmis perpetuò

laceffens, atque per eorum Glandulosam Membranam Serum colligatum & virulentum copiose effundens, vires tamen Spirituum non adeo præpollenter ubique profternere videbatur, ut non Natura, saltem sub initium Morbi, post statas, vel incertas periodos, vires suas plus minus colligeret, atque inde victoriam, saltem aliqualem, sæpius reportaret; Quod facile observatu erat; Unde *Remissio* atque *Exacerbatio Torminum Colligationis*, cæterorumque truculentorum Symptomatum, singulis vel alternis diebus recurrentes, evidenter sese in conspectum dabant. Durante enim *Remissione*, Symptomata cuncta excruciantia nonnunquam ultrò minuebantur; recrudescente autem Paroxysmo *Opiatorum* ipsorum vires spernebant. Unde clarè deprehendi *Dysenteriam Symptomaticam* duntaxat rationem habuisse, Febrim scilicet oriundam Primarium fuisse Morbum. Atque demùm hæc Observazione innixus, ubi cum vulgo Medicorum diu *Sisyphi* laxum volendo, *Rhabarbaro*, *Myrobalanis Opiatis* & *Astringentibus* intus exhibitis; & *Eucnematis* *Foribus Anodynis*, cæterisque decan-

tatis

tatis, quibus Authores passim utramque paginam Curationis *Dysenteria* implere solent, in truculentis hæc Symptomatis sublevandis, frustra Curationem tentaveram, cum interea Venenatum Fermentum intus delitesceret; Non sine ratione consilium novum iniit, atque ad *Opiata* & *Astringentia*, quæ ad Symptomata *Dysenterica* spectant, *Febrifugum* aliquod potentius (si modò ejusmodi *Febrifugi* compos fieri possem) adicere statui, quod Venenatum Fermentum Febris ipsius ac Colligationis causam delendo, Febrim simul tollere, & Fluxum sistere, ac Tormina inde consequentia compescere posset. Atque eò potius ad hanc sententiam Mens mea inclinata est, quia sæpius observâram miseros Egrotantes, non obstante diligentissimo Remediorum *Antidysentericorum* usu, sævissimis hæc Symptomatis confectos, tandem ad Orcum cacaturientes descendisse; Alios verb multis *Astringentibus* atque *Opiatis* usque ad delirium & deliquium adactos, atque inde inebriatos potius quàm curatos, eosque haud rarò inopinatam Symptomatum *Dysentericorum* recrudescentiam perpestos esse, vel saltem cum Pulsu Celeri, Calore Hæctico, cæterisque Venenati Fermenti delitescens indicia emarcescentes, quietâ &

E e 4 astrictâ

astrictâ Alvo summum diem oppetiisse. Ex alternantē autem Torminū & Fluxū Exacerbatione & Remissionē (quam sæpenumerò plus minùs hunc Morbum, saltem sub ejus initium comitari jam observāram) potius quàm à Calore Febrili, quem pro ratione Symptomatum molestorum quadantenùs inaequalem deprehenderam, semper autem depressum ac mitem, monitus; hoc in casu vires *Corticis Peruviani* cum *Laudano* commixti, tentando experiri decrevi. Neque temerariò quidem; siquidem utut *Cortex* amaritie suā tenera Intestina proritando, Fluxum Alvi adaugere aptus sit; cum *Laudano* tamen, quod Humorū colliquationem sistit, sensumque Intestinalium exquisitum stupefacit ac hebetat, commixtus & irritatus, Venenatum Fermentum colliquativum subigendo, ad Fluxum & Tormina simul ac Febrem ipsam sistendam & compescendam jure merito idoneus haberi possit. Eventus votis respondebat. Primum autem vires decantatissimi hujus Febrifugi *Antidysenterici* experiendo, comprobavi in Ægro habitante in vico dicto *Long-Lane*, Dysenteriā *Tertianā* laborante; Hujusmodi enim aliquæ Mihi in Praxi occurrebant, ubi Tormina & Fluxus Alvi mucosus & sanguineus, tertio quoque die, horā statā, non obstantē diligē-

ligentissimo *Opiatorum* usu, recrudescabant: Cū in intervallis, truculenta hæc Symptomata, adminiculante *Laudani* Dosi pusillā, vel suā sponte sæpius mitigarentur. Arreptā igitur primā Symptomatum Remissionis occasione, sine morā 3j. *Corticis* cum *Laudan.* Lond. gr. j. commixtam; in Haustu exhibendam jussi, repetendāque deinceps quartā quāque horā ad sextam usque vicem. Quid sit? Tantum abesse observavi ut Intestina ab amaritie *Corticis* proritarentur, ut illicò senserim ea facilius à *Laudano* cum *Cortice* commixto, quàm cum *Astringentibus* conjuncto compesci & demulceri; A quinto autem, vel sexto Haustu exhibito Fluxum ac Tormina, unā cum Febre reliquisque Symptomatis comitantibus, penitus exulasse, neque unquam in posterum Periodis solitis recruduisse: Atque hæc Observatio animos Mihi addidit, ut in ipsis *Quotidianis Dysenteris*, quoties scilicet & quamdiu se de genere *Zweyflaw* ex quantulacūque alternante Symptomatum Exacerbatione & Remissionē, & non *Malignas* esse proderent; Pharmaci hujus *Polykrestis* vires, modo jam memorato experirer: Neque eventus meherculē, spem meam fefellit. Et nullus dubito quin *Diarrhæa* quavis *Epidemia*, & quæcun-

que alia cum Febre juncta, imò Febres *Castrenses* cum hujusmodi Symptomatis ut plurimum sociatae, nimirum *Συνεχὲς* Spuria, hac Methodo compendiaria multò certius sanari possint, quàm magno illo Apparatu *Rhabarbari*, *Myrobalanorum*, *Astringentium* & *Opiatorum*, quæ Methodum Curationis horum Morborum hucusque implerunt. At de his posthac fusiùs in *Exercitatione* quintà de Febribus Colliquativis. Impraesentiarum eas Supremis Labris (ut aiunt) duntaxat per libo, eo fine, ut ostendam *Dysenteriam* ac *Diarrhæam* torminosam, quæ ferè per septennium vigeant, ac unoquoque Autumno ab Anno 1666. usque ad Annum 1672. solenniter hîc *Londini* revirescentes ubique Epidemicè grassabantur, subortas fuisse à Febre verè *Συνεχὲς*, quam eo nomine appello *Συνεχὲς Spuriam*, quia cum vehementi Humorum Colliquatione, eorùmque per Intestina excretionem conjungebatur. Atque equidem, ut à verà ac genuinà Idèa hujus Morbi formatà, Curativæ Indicationes in posterum certiores desumantur, Mihi in votis est, ut communi Medicorum consensu *Diarrhæa*, & *Dysenteria Castrensis*, seu quæcunque alia Epidemia, nomine proprio *Συνεχὲς Spuria* ac *Colliquativa* posthac designetur.

Quem.

Quemadmodum Febris *Συνεχὲς* genuina *Morbili Epidemii* Anno 1672
ab Anno 1665. (in quo *Pestis*, Veneno ad gradum summè deleterium provento, caput suum extulit) ferè per biennium prosligata disparuit, nec amplius recedente sole grassata est ut antè; Ad eundem modum *Συνεχὲς* hæc *Spuria Colliquativa*, *Dysenteriae* & *Diarrhæae* Torminosæ nomine designata, quæ post *Pestem* subintrans, unoquoque Autumno, ferè per septennium repullulans & longè latèque serpens imperium suum hîc Loci exercuisset, penitus exulabat. At locum dedit *Morbili Epidemii*, qui ad instar *Pestis* mitioris, nulli sexui vel ætati parcentes, adeo Mensibus Anni 1672. Autumnalibus *Londini* sæviebant, ut tercenti plus minùs inde confecti, quaque hebdomadà ad Orcum descenderent. At hi nunquam Epidemicè in posterum hucusque grassati sunt. Quantum verò hæc ipsa *Pestilentialis* & *Epidemia Febris Morbillosa*, post *Συνεχὲς* suam, (ubi scilicet salutarem eventum habitura fuit) speciem Febris *Συνεχὲς* referebat, atque quàm egregiè *Cortex Peruvianus*, eo nomine, in Curatione ejus perficiendà partibus suis functus sit, posthac suo loco enarrabitur; scilicet in *Exercitationis tertiæ* Cap. II. ubi *Morbillos* & *Febrem Scarlatinam* ex professò tractaturi sumus.

Mor-

*Simplex
uniquaque
Autumno
ab Anno
1673. ad
præsentem
Annum
1692. Epi-
demia.*

Morbillosâ autem hæc Constitutione, post tyrannidem ad sex Menses durantiem, jam demum sub finem hyemis sensim declinante, ac tandem penitus exulante, Venenum Febriferum deinceps proximo Autumno, scil. Anno 1673. quatientius miscescere & cicurari videbatur, & mitius huculque est. Unde Febris, quæ unoquoque Anno à Mense Augusto usque ad Solstitium hyemale antehæc Epidemicè grassabatur, non amplius *Dysenterie* vel *Diarrhææ* Torminosæ speciem induit, vel cum quocunque altero vehementi Symptomate conjuncta fuit; verum typum eundem ad vicissimum usque Annum gerit, quem ante *Pestem*, quæ Annis 1665. & 1666. vigeat, præ se tulit: Et forsitan eundem typum servatura est, donec à Peste aliquâ exitiosâ in prociñctu stante Venenatum Fermentum mutari, & in gradum magis deleterium provehi contingat. Fateor equidem à gradu Veneni mitiori, nonnullis Annis, præsertim ab Anno 1677. ad 1682. (quo tempore circumforaneus ille *Tabor Corticem Peruvianum*, pro Arcano cæteris Medicis ignoto venditans, sese Februm *Æsculapium* unicum jactabundè gloriabatur) Febres *Intermittentes Quotidianas*, *Tertianas*, *Quartanas*, sæcè pari passu cum *Simplex* Epi-

Epidemicè grassatas esse; Atque Annis nuperis, præsertim durante *Æmæ* Constitutionis, Mensibus scil. *Septembris* & *Octobris*, à gradu Veneni plus solito irritante, has ipsas *Simplex* aliquando cum vehementi aliquo Symptomate conjunctas, non tantum speciem *Diarrhææ* & *Dysenterie* periodicæ, verum etiam *Cholerae* Morbi, *Vomitionis* immanis, *Rheumatismi* versatilis, *Pleuritidis*, *Colicæ* Ventriculi & Intestinatorum, seu alterius alicujus Morbi Acutissimi induisse: Quinetiam has ipsas *Simplex* non tempestivè aut ritè curatas, à Veneni incremento, in *Malignas* & funestas sæpenumèrò degenerasse; & nonnunquam à gradu Veneni præter modum Deleterio, in primo insultu *Malignas* extitisse, *Purpuratas* scil. *Petechiales*, vel *Morbillosâ Efflorescentiâ*, *Vesiculis aqueis* per collum & Pectus Spatis, *Paroridibus*, *Bubonibus*, *Anthracibus*, cæterisque Malignitatis indicis notatas. Verum cunctæ Hæ Febres, sive *Simplex* Spuriæ, sive *Malignæ*, *Sporadicæ* duntaxat fuerunt, neque contagione, ut in Pestilentiali Constitutione, sese propagabant. Febris unica *Epidemia*, quam singulis Autumnis jam per quatuor lustra Annorum solenniter repullulare observavi, fuit verè *Simplex*, simplex, & quæ *Cortice* tempe-

tempestivè exhibito semper cedere solebat. Neque Constitutio Variolosa, Erysipelatosa, Scarlatina, Rheumatica, Anginosa, Pleuritica, vel si qua sit alia, in unâ vel alterâ Anni tempestate grassata, adeò Venenum Autumnale mutavit, ut Febris Epidemia, in tot Annorum decursu, à Typo solito quicquam deflecteret, aut novo diversoque tenore procederet.

FINIS.

Litera H. denotat Historiam.

	A.	Page.
A Abdominis Spasmi in Febre Intermitte[n]te. H.	236	
Abdominis Spasmi in Febre Remittente. H.	358.	
Acrimonie Sanguinis Symptomata.	25	365
Acutus Morbus quid.		44
Acutorum Morborum Symptomata in genere Nervolo.		28, 29
Acutorum Morborum Curatio à Veteribus instituta, conformis Hypothesi Authoris de Egrotatione Spirituum Animalium.		40
Acutorum Universalium & eorum Symptomatum Ratio Formalis.		45, 46
Aëris Malignitas Morborum Causa. 20. 27. 33. 50. 73. 291		
Variolarum & Morbillorum Causa.		49
Ætiologia Morborum & Symptomatum ex Anatomia petenda.		2
Alcalium usus.		328
Alexipharmaeorum usus.		335
Algor præternaturalis.		34
Algor in Paroxysmo Febris Intermitte[n]tis ad triduum continuatus.		51. 85
Algor istiusmodi quomodo tractandus.		99
Algor quò intensior vel remissior in primo insultu Febris, eò magis minusvè Deleterium est Venenum & Fermentum Febrile.		52
Algor Universalis.	189. H. 196.	198
Aloei adstrictio in Febre Continente.		316
Aloei Fluxus Symptomaticus. 317	Vid. Diarrhæa.	
Amera Febrifuga.		108
Unde vis eorum Febrifuga.		113, 114
Vi Ecphrastica pollent.		112
		Anastomosis

INDEX.

<i>Anastomosis</i> nulla Venarum cum Arteriis.	Pag. 14
<i>Anatomie</i> necessitas.	1, 2
<i>Anatomica</i> disquisitio Medici & Philosophi est diversa.	3
<i>Andreas Meruill</i> ex ignorantia Medici Fatís occubuit.	96
<i>Angiosorum</i> Dolorum in Febribus Causa.	60
<i>Anima</i> non ægrotat.	16
<i>Animi</i> Pathemata. Vid. Pathemata.	
<i>Antidotorum</i> Modus operandi.	152
<i>Antimonium</i> Diaphoreticum Febrifugum.	107
<i>Anispathia</i> ex Idiosyncrasia orta.	133
<i>Apibitarum</i> in Febribus Causa.	60
<i>Apibitæ</i> Albæ.	309. 357. 398. 412
<i>Apoplexia</i> Symptoma Febris Intermittentis.	82
<i>Apoplectici</i> tractatio.	Ibid.
Indicationes in hoc Morbo.	100. 195. H. 255. 257
<i>Appetitus</i> depravatus.	57
<i>Aque Minerales</i> præparatæ.	102
<i>Ardentis</i> Febris Symptomaticæ Curatio à Veteribus instituta.	325
Ab Authore instituta.	347
<i>Arsenicalis</i> Veneni Symptomata.	158
<i>Aritritis</i> quos maximè affligit.	32
B.	
B <i>Oli Armenæ</i> Vis ex observatione Fracastorii.	160
C.	
C <i>Aloris</i> Febris Symptomata.	25
Calor in excessu Sudores impedit.	65
<i>Caesarensis</i> Febris.	426
<i>Cathartico</i> usus sub finem Febris Continentis.	337
<i>Cathartica</i> non usurpanda ante usum Corticis Peruviani.	175
Nisi in Cachexia insigni.	176. 180
<i>Cathartico</i> noxa in Febris Intermittentis Paroxysmo.	95
<i>Causæ</i> Veneni Symptomata.	159
Cepha-	

INDEX.

<i>Cephalalgia</i> Causa.	Pag. 28. 55. 284
Symptomaticæ Curatio.	321
<i>Cerebri</i> textura.	4
<i>Cerebrum</i> est totius fœtus origo.	3
Cæteras partes proportionè superat.	312
Officina Spirituum Animalium.	11. 19
<i>Chalybeata</i> vi Abstersivâ pollent.	112
<i>Chamæmelis</i> Florum virtutes Febrifugæ.	110. II. 264.
<i>China-China</i> . Vid. Cortex Peruv.	268
<i>Chlorosis</i> , Scorbutus particularis in genere Nervoso.	30
<i>Chlorosis</i> Causa.	32
Symptomata.	30
Chalybe profigatur.	21
<i>Cholerae</i> Morbi Symptomaticæ Causa.	57
<i>Choleram</i> Morbum simulat Febris Intermittens.	83. 84.
	191
Curatio.	101. 103. H. 208. 210. 212. 251
<i>Cholerae</i> Morbi Symptomaticæ in Febre Remittente Curatio ab Authore instituta.	245. H. 158
<i>Chronicorum</i> Morborum Symptomata in Genere Nervoso.	
	30
<i>Chronicorum</i> Morborum Universalium Curatio.	41
Ratio formalis.	47
<i>Chronicus</i> Morbus. Quid.	44
Paroxysmi in Morbis Chronicis.	48
<i>Cibus</i> Quantitate aut Qualitate peccans Morborum Causa.	34
<i>Cinnabaris</i> Nativæ Vis.	21. 22
<i>Colicam</i> Ventriculi simulat Febris Intermittens.	83. Cu-
ratio. Ibid. 101. H. 228.	
<i>Colicam</i> Intestinorum simulat. H.	231. 233
<i>Colicam</i> simulat Febris Remittens. H.	361. 363
<i>Comatus</i> Causa.	57
<i>Coma</i> in Paroxysmo Febris Intermittentis.	100. In-
dicationes.	Ibid.
<i>Contagiosis</i> propagatio.	16. 31
	In

I N D E X.

In Continuum Febrem degenerat Febris Intermitte.	Pag. 81. H. 212. 215
In Continuum degenerat Continens.	273. 340. H. 461.
Convulsiones in Infante simulat Febris Intermitte.	409. 416. 419
Corporis Textura est Vascularis.	226, 227
Corticis Perit. descriptio.	13. 39
Locus Natalis Arboris.	117
Nec Lignum nec Folia sunt Febrifuga.	Ibid.
Resina exudans & semina sunt Febrifuga.	118
Virtus Corticis Indis olim nota.	Ibid.
Unde Europæis innotuit.	Ibid.
Unde Pulvis Patrum dictus.	Ibid.
A Comité del Cinchón Quina Quina dicitur.	120
Vis ejus Febrifuga non consistit in tenuitate partium.	
Nec in Caliditate aut Siccitate manifesta.	123
Nec in illa manifesta Qualitate.	124
Consilium de Cortice supprimendo.	142
Caliditas aut Siccitas Corticem non impedit ejus Virtutem Febrifugam.	141
Cortex non est Frigidus aut Narcoticus.	125
Argumenta contra Corticem.	127. Solutiones. 136. & sequ.
Unde vis ejus Febrifuga.	140. 145
Vis ejus Febrifuga non ab Evacuazione sensibili.	142.
Corticis Electio.	144
Corticis Preparatio.	167
Geniini Criteri.	172
Cortex Officinarum maxima ex parte adulterinus.	171
Corticem præscribendi Formulæ.	173. 182
Non solumendum cum Regimine.	177
Canones de usu Corticis.	179. ad 182
Cortex non est causa Recidivationis Februm.	179
Cortex	

I N D E X.

Cortex non est causa Tabis.	Pag. 132
Non est quid Venenatum.	133
Ejus Usus in Febris Continentibus.	277
Curatio Indicaciones unde petenda.	277. 279. 285. 303
Curandi Methodus in uno eodemque Morbo sæpe diversa.	277. 279. 285. 303
Cutis Poros suos ad nutum Spirituum Animarum contrahit & dilatat.	60
Cutis Siccitatis Causa.	58
D.	
Decoctum Amarum Auri.	110
Delirij Causa.	75
Diete in Paroxysmo Febris Ephemeræ.	69
In Paroxysmo Febris Intermitte.	93
In Febre Zuxy.	
Diaphoretica vigente Febre perperam exhibentur.	63
Incommoda eorum in Febre Intermitte.	96
Diarrhæa Causa.	57
Symptomaticæ in Febre Continente Curatio à Veteribus instituta.	317
Ab Authore instituta.	337
Diarrhæa Epidemica.	420
Diarrhæa simulata à Febre Intermitte.	83. 190.
Curatio.	84. 101. 103. H. 201. 204. 206
Corticis Exhibitio in Curatione Diarrhææ.	185
Diarrhæa simulata à Febre Remittente.	H. 254. 256.
Diaphragmatis Spasmos simulat Febris Intermitte.	361
H. 217. 221. 222	
Dysenteria simulata à Febre Intermitte.	83. 190
Curatio.	84. 101. 103. H. 201. 204
Dysenteria Londinensis Epidemia.	420
Ejus Curatio.	425
Dysuria à Vesicatoris.	404

INDEX.

E.		
E Cypriaticorum usus.		Pag. 41
Emetici usus ante tertium Paroxysmum in Febre		
Intermittente.		88
Incommoda in Paroxysmo.		95
Emetica non usurpanda ante usum Corticis.		175
Emeticum lene propinatur ante usum Corticis, Nausea		
suadente.	176.	180
Emetici Veneni Symptomata.	157.	320
Empirici.		413
Emplastrum Carpis adhibenda.		106
Enemata.		316
Eorum Incommoda in Paroxysmo Febris Intermittentis.		95
Entis Veneris usus.		387
Ephemera Febris.		68
Ejus Symptomata.		69
Causa Procatacetica.		Ibid.
Indicationes.		Ibid.
Dietæ.		Ibid.
Epileptici Insultus periodici.	40.	72
Epidemicorum Morborum causa.		33
In Erysipelatosa Febre Sanguinis fœtor.		26
Erysipelatosa Febrem simulat Febris Intermittens.		83
Ejus Curatio.	101.	102. H. 251
Errores Practicorum in Febribus Continentis Curatione.	302.	311
In Curatione Intermittentis.		104
Evacuatio indicatur in Plethora & Cachexia.		105
F.		
F ebrii Acute definitio.		50
Causæ Procataceticæ.		Ibid.
Symptomata in primo insultu.		51
Indicationes.		52
Sympto-		

INDEX.

Symptomata Febrilia.	Pag. 53.	55
Eadem sunt cum iis quæ à Toxico assumpto sequuntur.		71. 154
Indicationes Febriles.		54
Symptomata in Humoribus.		57
Curatio radicalis Februm.		58
Criseos signa.		62, 63
Crisis.		62
Febrilis Antidotus.	60.	160. 114
Febris Ardens. Vid. Ardens.		
Castrensis. Vid. Castrensis.		
Ephemera. Vid. Ephemera.		
Intermittens. Vid. Intermittens.		
Maligna si. Eryseps. Vid. Maligna si. Eryseps.		
Eryseps. Vid. Eryseps.		
Februm Synopsis.		67
Febres discriminantur à Fermento Febrili.		271
Febres gradu tantum differunt.		273
Symptomata Veneni in Febribus.		157
Febrisfuga, Pericarpia.		106
Chymica.		107, 108
Amara simplicia.		108
Febrisfugum non est propinandum durante Paroxysmo.		98
Fermentum Universale Totius Corporis.		12
Fermentum Febrile.		72, 153
Est Venenum. 153. Vid. Venenum.		
Fermenta in quantum Febres discriminant, gradu tantum differunt.		271
Fermentum Febrile debilius, æquale, vel fortius Viribus Spirituum diversam producit Febrem.		276
Fluxus Alvi. Vid. Diarrhæa.		
Fœtus origo prima.		3
Fœmi, quem Antiqui causam Paroxysmorum in Febribus statuerunt, rejiciunt.		37. 113
F f 3		Frigus

INDEX.

Frigor Morborum Causa. Pag. 34
Critici Poros conftringit & Sudores impedit. 65

H.

H Elmonii Archæus. 12
Hemicrania Periodica. 81. 195. H. 259
Hemicritica Febris. H. 111. 268
Humorum Dyscrasia Spiritus afficit. 19
Humorum Sphacelo affectorum Symptomata. 25
Hypochondriaci & *Hysterici* affectus à Spiritibus crudis
 & flatulentis oriuntur. 17
Chalybe profigantur. 21
 Illorum Fomes in Genere Nervoso. 30. 72
 Symptomata. 47
 Illorum Vigiliæ temperantur Entis Ventris. 387
 Tempore Paroxyfmi insigni Urinæ profluvio corripiuntur. 47
 Illorum Saliva Acris. 48
Hysterici insulsus Pestilodici. 40. 72

I.

I Nisso Croci Metallorum Febrifuga. 107
Intermittens Febris definitio. 71
 Causæ Procatarticae. 73
 Symptomata. 73. 74
 Duratio Paroxyfmi. 75
 Causa Paroxyfmi. 37. 76
 Febris ipfius Duratio. 76. 78
 Recidivationis Causa. 77
 Diagnostica. 80. & sequi.
 Prognostica. 85. ad 90.
 Indicationes Curativæ. 92
 — In Paroxyfmo. 92. & sequi.
 — Extra Paroxyfimum. 104
 Curatio. 79. 160. & sequi.
 Febris

INDEX.

Febris Intermittens tractatio cum Symptomatis alterius Morbi. Pag. 99

Paroxyfmi sunt peracti, Morbus ipse Chronicus. 78

Ad Morbos graviore viam sternit. 90

In Malignam Febrim mutatur. H. 234

Cum Dolor Nephritico conjuncta. H. 260

In parvulis in primo insultu Continbæ Typum induit. 75

Symptomata Veneni in Febre Intermittente. 155

Intermittens Epidemica. 418

Quo in loco & quo tempore sunt Epidemica. 73.

291

L.

L Affrudinis Ulcerosæ Causa. 29. 56

Lateralis Dolorem punctorum simulat Febris

Intermittens. H. 239

Liqueria in Febre Remittente. H. 561

Laes Venæ. 27

Lumbaginis Causa. 56. 284

Curatio. 321

Lympha non est Morbosa. 330

Colliquatur in Febribus Continentibus. 308

M.

M Achina Corporis constat ex Fibrillis expansis Co-
 rebri. 36

Malignitatis Notæ. 274. 429

In Febre Maligna Sanguinis fetor. 26

Februm Malignarum Curatio à veteribus instituta. 40

Crisis. 65

Indicationes. 66, 67

Indicationes cum Cortex Peruv. Antidotus Febrilis,

nullus est usus. 59

F f 4

Febris

INDEX.

Febris <i>Maligna</i> in constitutione Epidemica in primo insultu est Continens.	Pag. 273
Febres <i>Malignae</i> prope Crisim in Continentes mutantur. 274. 415. Vid. Plura in <i>Synopsi</i> .	
<i>Medicinae</i> definitio.	1
Subiectum generale & speciale.	<i>Ibid.</i>
Instrumenta.	<i>Ibid.</i>
Ejus Apparatus.	2
<i>Medicamenta</i> Specifica.	42
—Eorum notitia Experientia acquiritur.	42
—Eò melius operantur quo simpliciora.	173
—Spirituum Animalium motus compescencia nullum relinquunt Miasma in Sanguine, per aliud Remedium evacuandum.	20
<i>Medicamenta</i> Sale Volatili abundantia.	41
<i>Medici</i> Notitia quæ necessaria.	1, 2
<i>Medici</i> Hypotheses unde desumenda.	22
Ad Naturæ Normam debet Mandata sua Dietetica & Pharmaceutica derigere.	92
<i>Medicus</i> Naturæ Ancillatur.	92. 302
Modullæ oblongatæ Textura.	4
Melancholia <i>Hypochond.</i> Vid. <i>Hypochondriacus Affectus</i> .	
Mercurialis Veneni Symptomata.	158. 308
Methodum Medendi Antiquitus usitatissimus conformis Hypothesi Authoris de Morborum origine in genere Nervoso.	
<i>Morbili</i> .	48
Symptomata.	49
Epidemii.	427
<i>Morbis</i> quid sit.	53
Morborum Schema.	45
Morborum Semen est aliquid Heterogeneum.	45
Causæ.	31. ad 34
Metastasis.	36
Sunt vel Chronici vel Acuti.	44
	<i>Morbis</i>

INDEX.

<i>Morbis</i> Partium mediâte oriuntur ex mala Diathesi Spirituum Animalium.	Pag. 28. 41
<i>Morbis</i> Partium.	43
<i>Morbis</i> primario Universales sunt immediatè in Spiritibus.	17. 22. 26
Secundariò Universales, sunt immediatè in Spiritibus.	27
<i>Morborum</i> Universalium Divisio.	43
N.	
<i>Nausea</i> Symptomaticæ Causa.	57
<i>Nausea</i> Pharmacorum unde.	152
<i>Nausea</i> Symptomatica in Febre Remittente.	351
<i>Nervi</i> Spirituum Animalium Canales.	4. 6. 11
<i>Nervorum</i> Figura & Ortus.	11
Sex rerum <i>Non-Naturalium</i> abusus Morborum Causa.	18
O.	
<i>Obstructiones</i> aperit Cortex.	133. 139
<i>Opthalmia</i> Symptomatica. H.	201. 228
<i>Opiatorum</i> Usus.	336
—Incommoda in Paroxysmo Febris Intermitteñtis.	96
—Remittentis.	312
<i>Oris</i> Ariditatis Causa.	58
<i>Opitiationis</i> Causa.	29
P.	
<i>Paracelsi</i> Præcipitatum Diaphoreticum non est Optimum Febrifugum.	107
<i>Paralysis</i> fit à Spiritibus stupidis.	18
<i>Paralyticorum</i> Fibra in principiis Nervorum humiditate Carantur.	19
<i>Paroxysmorum</i> in Febribus Intermitteñtis Causa.	37.
	76. 271
Non sunt per Antiquorum Fomitem.	37
	<i>Paroxysmi</i>

INDEX.

<i>Paroxysm</i> in Morbis Chronicis.	Pag. 48
<i>Parvis</i> Dolores simulat Febris Intermitte[n]s.	236
<i>Patemata</i> Animi genus Nervosum afficiunt.	16. 19. 27
Morborum sunt Causa.	31. 50. 73
<i>Variolarum</i> & Morbillorum Causa.	49
<i>Pericardiorum</i> tulus ante tertium Paroxysmum Febris Intermitte[n]s.	88
Formula.	106
<i>Paripneumonice</i> à Febre Intermitte[n]te simulata Curatio.	102. H. 246
<i>Pestis</i> Epidemica.	419
<i>Phorbis</i> simulata à Febre Intermitte[n]te. H.	206
<i>Pharmacuticis</i> ad Praxin necessaria.	2
<i>Pharmacorum</i> Nausea unde.	152
<i>Phreneticorum</i> Dolorum in Febris Causa.	60
<i>Pleuritidem</i> simulat Febris Intermitte[n]s. 83. Ejus Curatio.	102
<i>Pleuritis</i> simulata à Febre Continente.	371
<i>Porus</i> Quantitate aut Qualitate peccans Morborum Causa.	34
<i>Psallorum</i> Columbinorum Applicatio ad Pedes.	334
<i>Pulmonum</i> & aliarum partium Animalium Usus.	Ibid.
<i>Pulsus</i> fortioris Causa.	57
<i>Quina Quina.</i> Vid. <i>Cortex Peruv.</i>	

R.

<i>R</i> espirationis inordinata Causa.	57
<i>Rheumatismus</i> sic à Spiritibus Siccis & Inflammatis.	18
Quibus usitatissimus.	32
Dolores quare Versatiles.	56
<i>Rheumaticorum</i> Dolorum in Febris Causa.	66
<i>Rheumatismum</i> simulat Febris Intermitte[n]s. 83. 194. H.	249
<i>Rheumaticus</i> Dolor Lateralis simulatus à Febre <i>zovvxi</i> .	H. 275
<i>Rheuma-</i>	

INDEX.

<i>Rheumatica</i> <i>zovvxi</i> in Malignam mutata. H.	283
<i>Rheumatismum</i> simulat <i>zovvxi</i> Spuria. H. 390. & sequi.	
<i>Rigoris</i> Causa.	19

S.

<i>S</i> al <i>Abinthii</i> Febrifugum.	108
<i>Saliva</i> Acris.	48
<i>Sanguinis</i> Ardentis Symptomata.	29
<i>Sanguis</i> est pabulum Spirituum.	6. 18
<i>Sanguinis</i> Crasis immutatur à Spirituum Animalium Morbis.	6. 12. 23
<i>Sanguinis</i> Circulatio in Corpus Musculorum.	13
<i>Sanguinis</i> vitiosa Diathesis Spiritus Animales corrumpit.	20. 21
<i>Scarlatinam</i> Febrem simulat Febris Intermitte[n]s.	83
Curatio.	101. 104. H. 251. 254
<i>Scorbutus</i> fit à Spiritibus Segnioribus.	18
Symptomata.	30. 47
<i>Singulus</i> Causa.	60
<i>Sitis</i> Causa.	58. 74
<i>Spasmodum</i> Origo.	8. 10. 17. 29
<i>Spasmos</i> simulat Febris Intermitte[n]s.	191. H. 215
<i>Spasmodici</i> dolores fixi.	56
<i>Spasmodici</i> Status in Febre Continente Curatio secundum Veteres.	324
Ab Authore instituta.	348
<i>Spiritus</i> Animales Existunt.	6. 7
Primum Principium Activum Machinae Corporis.	6. 12
Eorum Officina Cerebrum.	11. 19
Uniantur cum Sanguine.	13
Eorum ope Anima Corpori upitur.	16
Eorum Canales.	4. 6. 11
Ex aeris particulis conficiuntur.	10. 33
Mediam	

INDEX.

Mediam Naturam inter Corpus & Animam for- tiantur.	Pag. 7
Illorum Vires.	12. 23
<i>Spiritus Animales</i> possunt Morbofo Fermento inquinari.	5, 6. 147
Labem Sanguinis participant.	20
Crasin Sanguinis mutant.	13
Ex Animi Pathematis & Aëris injuriis afficiuntur.	20
Illorum Morbi sunt multiplices.	17
In Morbis Acutis nimis exaltantur.	40
Eorum influxu impedito partes inferiores exsolvun- tur.	8. 11
Ab eorum Explosione Spasmi.	8. 10
<i>Spiritus</i> Egrotantium Symptomata.	24
Plus periculi in Defectu quam in nimia Exaltatione Spiritus.	92
<i>Sphacelationis</i> Humorum Symptomata.	25
<i>Strangulationem</i> simulat Febris Remittens.	305
Sudores signum Criseos.	63
Dependent à laxitate pororum.	64
Sudores impedit aut Calor aut Frigus in excessu.	65
Sudores Frigidi in Paroxysmo Febris Intermittentis.	100
<i>Zuxvye</i> Febris.	271. 276
In <i>Zuxvye</i> mutatur.	273. 340. H. 401. 409. 416. 419
Est vel Simplex vel Spuria.	282
Simplexis descriptio.	1bid.
Symptomata.	283
Causa Procatartica.	291
Diagnostica.	286
Prognostica.	276. 293
Indicationes.	278. 301
Curatio à Veteribus instituta. In <i>Zuxvye</i> mutantis.	327
Ab Authore instituta.	349
<i>Zuxvye</i>	

INDEX.

<i>Zuxvye</i> Spurie Diagnostica.	Pag. 287
Curatio.	343
Symptomata Veneni in Febre <i>Zuxvye</i> .	156
<i>Zuxvye</i> Augmentum.	305
Status.	306
Mutationis in <i>Zuxvye</i> Signa.	307. 310. 313
Crises. 308. Criseos signa.	307
Declinatio.	309
Methodus Febrifuga rationalis.	314
Regimen in Febre <i>Zuxvye</i> .	315
Corticis usus in Curatione Febris. <i>Zuxvye</i> .	277. 289.
	342
<i>Zuxvye</i> in Intermittentem saepe facessit.	417
<i>Zuxvye</i> Epidemica.	417. 428
Quibus in locis & quo tempore fit Epidemia.	291.
	415
<i>Zuxvye</i> sive Continua.	273
In principio Continens videtur.	274. 415
In Infancibus facile in Intermittentem transit.	275
In principio in <i>Zuxvye</i> mutari potest.	299
Curatio.	335
Quid observandum in Curatione.	279
Prognostica.	276. 279
Symptomata.	275. 416
Non potest sanari priusquam fit <i>Zuxvye</i> .	277
Symptomata Veneni in hac Febre.	156
<i>Suppurationum</i> Usus.	61. 67. 332
Surditas ex usu Corticis.	132
<i>Sympathia</i> partium.	35

INDEX.

T.	
A ctus percipit Spiritus Animalis	Pag. 8.
Teriana Febris. H.	111. 264. 269
Testaceorum Usus.	318
Theoræ Spasmi à Febre Intermitte. H.	358. 365
Troica operantur per effluvia emissa.	164
Toxicorum virulentia non consistit in Qualitatibus manifestis.	151
Tussis Febrilis Curatio.	326.
V.	
V ariolarum Symptomata in Genere Nervoso.	29
Variolarum primus insultus cum illo Febrim convenit.	49
Veneri definitio.	147
Non agit in humores primario.	148, 149
Effectus in corpore.	149
Fons est Symptomatum Febrilium.	58
Modus operandi cognoscibilis ab effectu tantum.	151
Veneri gradus Intermitentem Febrim producents.	271
Veneri gradus producents.	272. 276
Veneri gradus Mixtam producents.	272
Veneri gradus producents.	273. 276
Veneri Symptomata Emeticam ac Catharticam Naturam participantis.	190
Veneri Cantharidibus congeneris Symptomata.	159
Venasectio incommoda in Paroxysmo Febris Intermitte.	95
Venasectio quo in casu celebranda ante usum Corticis.	180
Vertiginis Causa.	29. 53
Vertigo ex usu Opii.	53
Vesicatoriorum Usus.	67. 100. 330
	Vigilia

INDEX.

Vigiliarum Causa.	Pag. 56. 284
Curatio.	333. 336
Vinum Benedictum est Febrifugum.	107
Viscera omnia à Cerebro ortum ducunt.	4
Viscus quercinus.	21
Ungula Alcis.	Ibid.
Universales Morbi. Vid. Morbi.	
Vomitionis Symptomata Causa.	57
Vomitionis Symptomata in Febre Intermitte.	83. 190
Ejus Curatio.	84. H. 191. 254
Curatio Vomitionis Symptomata in Febre Continente secundum veteres.	319
Ab Authore instituta.	344. H. 351. 365
Urine Turbidæ ac Rubedine tinctæ Causa.	58

FINIS.

ERRATA.

Page 2. linea 25. lege perpendenda. p. 8. l. 1. leg. fundonē. p. 10. l. 8.
 leg. stream. l. 20. leg. Contuliforem. p. 15. l. 5. leg. delirium. l. 19. leg.
 Contagioforum. p. 17. l. 26. leg. indicari. p. 19. l. 23. leg. reddatur. p. 21.
 l. 20. leg. evēcis. p. 23. l. penult. leg. partem. p. 24. l. 4. leg. cum. l. 8. leg.
 Philisti. p. 27. l. 16. leg. Venenum. l. 23. leg. nutritum. p. 28. l. 14. leg. hu-
 moreum. p. 29. l. 2. leg. sensuum. p. 26. l. 10. leg. poti. p. 25. l. 9. leg. Hylic-
 ricis. p. 27. l. 24. leg. alterato. p. 26. l. 6. leg. delictis. p. 24. l. 21. leg. fan-
 tatem. p. 28. l. 17. leg. Regimine. p. 27. l. 27. leg. dūmāre. p. 28. l. 29. leg.
 Seruastoria. p. 28. l. 29. leg. Emetico. p. 29. l. 17. leg. adificia. l. 30. leg.
 calcitanda. p. 103. l. 28. leg. tormiood. p. 106. l. 20. leg. officendo. p. 111.
 l. 15. leg. reciditacione. p. 131. l. 25. leg. libidine. p. 136. l. 3. leg. humorum.
 p. 146. l. 1. leg. Quoties. p. 157. l. 17. adde R. p. 176. l. 19. 14. leg. spūis.
 p. 185. l. 1. leg. dūmā. p. 196. l. 9. leg. Thamefin. p. 206. l. 25. leg. Aditrim.
 gentibus. p. 207. l. 6. leg. Polyhectia. *Ibid.* l. 24. leg. coctas. p. 211. l. 7. leg.
 auferendam. p. 212. l. 9. leg. deliquit. p. 215. l. penult. leg. deuoaret. p. 226.
 l. 12. leg. exhibitandis. l. 15. adde applicanda. p. 231. l. 7. leg. Rhofis. p. 242.
 l. 10. leg. ministranda. p. 244. l. 11. leg. reliquis. p. 261. l. 18. leg. Vchmen-
 toribus. p. 279. l. 7. & passim leg. *Zivox* cum accentu in antepenultimā.
 p. 274. l. 8. & passim lege *Zivox* cum accentu in antepenultimā. p. 277. l. 7.
 & passim lege *Zivox* cum accentu in penultimā. p. 290. l. 24. loco illius leg.
 Exercitationis. p. 299. l. 2. leg. colligant. p. 305. l. 6. leg. diverit. p. 325.
 l. 9. Cētro. p. 332. l. 18. Cētro. p. 342. l. 19. leg. totam. p. 345. l. 6. dele
 Stratum. l. 25. leg. ivit. p. 348. l. 18. leg. Organum. p. 351. l. 24. leg. Agri-
 tudine. p. 354. l. 5. leg. simulans. p. 355. l. 2. leg. poterunt. l. 74. leg. pro-
 pinquetur. p. 365. l. 24. leg. Abipit. p. 387. l. 17. leg. Hytericarum. p. 390.
 l. 26. leg. Spim. p. 394. l. 13. leg. Sarcharat. p. 414. l. 4. leg. ter. p. 416. l. 39.
 leg. conductitas.

